

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

Відповідальні редактори:

Корбозерова Н. М., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, УКРАЇНА
pinakor@ukr.net

Скрильник С. В., канд. філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, УКРАЇНА
s.skrlynyk@ukr.net

Заступники:

Неборсіна Н. П., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, (УКРАЇНА).

Пермінова А. В., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, (УКРАЇНА).

Редакційна рада:

Карабан В. І., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, (УКРАЇНА).

Дорофєсєва М. С., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, (УКРАЇНА).

Моренець І. М., канд. філол. наук., асист., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, УКРАЇНА (робота із авторським колективом);

Набережнєва Т. Є., канд., філол. наук., доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Україна (англомовна версія);

Попова Н. М., канд. філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, (УКРАЇНА) (робота із сайтом).

Макетування – Галкіна Олександра.

Друкується за рішенням Вченої ради Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 3 від 29 жовтня 2019 року).

Рецензенти:

Бурбєло В. Б., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Савчук Р. І., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. лінгвіст. ун-т (УКРАЇНА).

Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу мовної інформації Серія КВ №21582-11482ПР від 18.08.2015 р.

Збірник наукових праць входить до наукометричної бази України. Є фаховим виданням із дисциплін філологічного профілю. Постанова Президії Державної Атестаційної Комісії України від 07.10.2015 р., № 1021.

Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка / відп. ред. Н. М. Корбозерова, С. В. Скрильник. – (2002–2019). – К. : Логос, 2019. – Вип. 36. – 244 с. – Бібліограф. в кінці ст.

Збірник вміщує статті, в яких досліджуються актуальні питання загальної мовознавства, питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства, літературознавства, лінгвістичної семантики, прагмалінгвістики, когнітивної лінгвістики, комунікативної лінгвістики, перекладознавства, лінгвокультурології. Розраховано на широке коло філологів, викладачів, перекладачів, докторантів та студентів закладів вищої освіти. Збірник видається двічі на рік, передрук не припускається. Статті пройшли рецензування. Всі статті перевірено на плагіат.

Збірник розміщено на сайті: <http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

E-mail : zbimyknninako@ukr.net

Редакційна колегія:

- Баллоні Н. Ф.**, д-р філол. наук, проф., Італ. ін-т культури в Україні (ІТАЛІЯ);
Буас Генрі, д-р філол. наук, проф., Ун-т Поль Валері (ФРАНЦІЯ);
Гетьман З. О., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Годзіч Анна, д-р філол. наук, проф., Університет імені Адама Міцкевича, м. Познань (ПОЛЬЩА);
Голубовська Ірина, д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Гудмания А. Г., д-р філол. наук, проф., Нац. авіаційний ун-т (УКРАЇНА);
Енріке Ф. Керо Хервіл'я, д-р філол. наук, проф., Гранадськ. університет (ІСПАНІЯ);
Жайворонко В. В., д-р філол. наук, проф., Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України (УКРАЇНА);
Ільченко О. М., д-р філол. наук, проф., Центр наук. дослідж. та виклад. іноз. мов НАН України (УКРАЇНА);
Іщенко Н. Г., д-р філол. наук, проф., Нац. тех. ун-т України «КПІ» (УКРАЇНА);
Козловський В. В., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Коломісць Л. В., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Крючков Г. Г., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Мегела І. П., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Марія Тереса Соліас Аріс, д-р філол. наук, проф., Вальядолідськ. ун-т (ІСПАНІЯ);
Марія Турмаір, д-р філол. наук, проф., Регенсбурзьк. ун-т (НІМЕЧЧИНА);
Мехмет-Алі Акінсі, д-р філол. наук, проф., Руанськ. ун-т (ФРАНЦІЯ);
Подшивалова О. О., д-р філол. н., проф., Удмуртськ. держ. ун-т, м. Іжевськ (РОСІЯ);
Пилипенко Р. Є., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. лінгвіст. ун-т (УКРАЇНА);
Пономаренко В. П., д-р філол. н., ст. наук. співробіт., Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України (УКРАЇНА);
Радзівська Т. В., д-р філол. наук, проф., Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України (УКРАЇНА);
Славова Л. Л., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Солощук Л. В., д-р філол. наук, проф., Харківськ. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна (УКРАЇНА);
Стеріополо О. І., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. лінгвіст. ун-т (УКРАЇНА);
Стівен Дерієн, д-р філол. н., проф., Раттерськ. ун-т (США);
Терехова С. І., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. лінгвіст. ун-т (УКРАЇНА);
Чердиченко О. І., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Швачко С. О., д-р філол. наук, проф., Сумськ. держ. ун-т (УКРАЇНА);
Шовковий В. М., д-р пед. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);
Шумарова Н. П., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА).

ОГОЛОШУЄТЬСЯ

набір статей до фахового збірника

наукових праць

**«ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ,
ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ СЕМАНТИКИ»,**

випуск 37,

який триватиме

до **15 лютого 2020 р.**

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (On-line)
2019. № 36**

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36>

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ISSN 2413-5593 (Print); ISSN 2663-6530 (On-line)

- Editors-in-Chief:** **Nina M. Korbozerova**, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv, UKRAINE, ninakor@ukr.net
Serhiy V. Skrylnyk, PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv, UKRAINE, s.skrylnyk@ukr.net
- Deputy Editors-in-Chief:** **Nataliya P. Neborsina**, DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);
Alla V. Perminova, DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv.
- Members of Editorial Board:** **Vyacheslav I. Karaban**, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv, UKRAINE;
Marharyta S. Dorofeyeva, DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine.
- Secretaries:** **Iryna M. Morenets**, PhD (Philology), Assistant (working with authors);
Taras Shevchenko National University of Kyiv, UKRAINE;
Tetyana Ye. Naberezhnieva, PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv, UKRAINE (English version);
Natalia M. Popova, PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (site administration).

Design – Oleksandra Halkina.

The edition is published on the decision of the Academic Council of the Institute of Philology at the Taras Shevchenko National University of Kyiv (proceedings № 3, 29 October 2019).

- Reviewers:** **Valentyna B. Burbelo**, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);
Ruslana I. Savchuk, DSc (Philology), Prof., Kyiv National Linguistic University (UKRAINE).

Certificate of state registration of the print media KB № 21582-1148IIP, 18.08.2015.

The Collection of Scholarly Articles is included in the scientific datum base of Ukraine. This edition is a professional one in the field of Philology. Decree of the Presidium of the State Attestation Commission of Ukraine, 07.10.2015, № 1021.

Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics: collection of scholarly articles / Ministry of education and science of Ukraine, Taras Shevchenko National University of Kyiv / Editors-in-chief N. M. Korbozerova, S. V. Skrylnyk. – (2002–2019). – Kyiv : Logos, 2019. – Issue 36. – 244 p. Bibliography is at the end of the article.

The collection of scholarly articles includes articles on the current issues in general linguistics, comparative and historical linguistics, linguistic typology, literary studies, linguistic semantics, pragmatolinguistics, cognitive linguistics, communicative linguistics, translation studies, linguocultural studies. This edition is intended for linguists, translators, interpreters, teachers, lecturers, postgraduate students, persons pursuing a doctor's degree, and University students. It is published twice a year. Republishing is impossible. All the articles in the edition have been peer-reviewed. All the articles have been checked up for plagiarism.

The collection of scholarly articles is published online at:
<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

E-mail : zbirnykninako@ukr.net

Members of the publishing board:

Nicola F. Balloni, DSc (Philology), Prof., Italian Culture Institute in Ukraine (ITALY);
Henri Boyer, DSc (Philology), Prof., Paul Valéry University of Montpellier (FRANCE);
Zoia O. Getman, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Anna Godzich, DSc (Philology), Prof., Adam Mickiewicz University Poznan (POLAND);
Iryna O. Golubovska, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Artur G. Gudmanian, DSc (Philology), Prof., National Aviation University (UKRAINE);
Enrique F. Quero-Gervilla, DSc (Philology), Prof., University of Granada (SPAIN);
Vitaliy V. Zhaivoronok, DSc (Philology), Prof., O. O. Potebnya Institute of Linguistics of the National Academy of Sciences of Ukraine (UKRAINE);

Olga M. Ilchenko, DSc (Philology), Prof., Center for Research and Teaching of Foreign Languages (UKRAINE);

Nina G. Ishchenko, DSc (Philology), Prof., National Technical University of Ukraine “Kyiv Polytechnic Institute” (UKRAINE);

Viktor W. Kozlovskiy, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Lada V. Kolomiyets, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Heorhii H. Kriuchkov, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv, (UKRAINE).

Ivan P. Mehela, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE).

Maria Teresa Solias Aris, DSc (Philology), Prof., University of Valladolid (SPAIN);

Maria Turmair, DSc (Philology), Prof., Regensburg University (GERMANY);

M. Mehmet-Ali Akinsi, DSc (Philology), Prof., Rouen University (FRANCE);

Olena O. Podshivalova, DSc (Philology), Prof., Udmurd State University (RUSSIA);

Rostyslav Ye. Pylypenko, DSc (Philology), Prof., Kyiv National Linguistic University, (UKRAINE).

Volodimir P. Ponomarenko, DSc (Philology), Leading Researcher, O. O. Potebnya Institute of Linguistics of the National Academy of Sciences of Ukraine (UKRAINE);

Tetiana V. Radzievska, DSc (Philology), Prof., O. O. Potebnya Institute of Linguistics of the National Academy of Sciences of Ukraine (UKRAINE);

Ludmyla L. Slavova, DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Ludmyla V. Soloshchuk, DSc (Philology), Prof., V. N. Karazin Kharkiv National University (UKRAINE);

Olena I. Steriopolo, DSc (Philology), Prof., Kyiv National Linguistic University (UKRAINE);

Steven Darian, DSc (Philology), Prof., Rutgers University (USA);

Svitlana I. Terekhova, DSc (Philology), Prof., Kyiv National Linguistic University (UKRAINE);

Oleksandr I. Cherednychenko, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Svitlana O. Shvachko, DSc (Philology), Prof., Sumi State University (UKRAINE);

Vjateshslav M. Shovkoviy, DSc (Pedagogical), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Natalia P. Shumarova, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE).

The DEADLINE

for submitting articles to the collection of
scientific papers

**«PROBLEMS OF SEMANTICS,
PRAGMATICS AND COGNITIVE
LINGUISTICS»,**

issue 37,

is **February 15, 2020.**

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

- Ответственные редакторы:** **Корбозёрова Н. Н.**, д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, УКРАИНА, ninakor@ukr.net
Скрыльник С. В., канд. филол. наук, доц., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, УКРАИНА, s.skrylnyk@ukr.net
- Заместители:** **Неборсина Н. П.**, д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, (УКРАИНА).
Пермінова А. В., д-р филол. наук, доц., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, (УКРАИНА).
- Редакционный совет:** **Карабан В. И.**, д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, (УКРАИНА).
Дорофеева М. С., д-р филол. наук, доц., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, (УКРАИНА).
- Ответственные секретари:** **Моренец И. Н.**, канд., филол. наук., асист., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, УКРАИНА (работа с авторским коллективом);
Набережная Т. Е., канд. филол. наук, доц., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, УКРАИНА (англоязычная версия);
Попова Н. Н., канд., филол. наук., доц., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, УКРАИНА (работа с сайтом).

Макетирование – **Галкина Александра**.

Печатается по решению Ученого совета Института филологии Киевского национального университета имени Тараса Шевченко (протокол № 3 от 29 октября 2019 года).

Рецензенты: **Бурбело В. Б.**, д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);

Савчук Р. И., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. лингвист. ун-т (УКРАИНА).

Свидетельство о государственной регистрации печатного средства речевой информации Серия КВ №21582-11482ПР от 18.08.2015 г.

Сборник научных трудов входит в наукометрические базы Украины. Является профессиональным изданием по дисциплинам филологического профиля. Постановление Президиума Государственной Аккредитационной Комиссии Украины от 07.10.2015 г., № 1021.

Проблемы семантики, прагматики и когнитивной лингвистики : сб. науч. тр. /

М-во образования и науки Украины, Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко / отв. ред. Н. Н. Корбозерова, С. В. Скрыльник. – (2002–2019). – К. : Логос, 2019. – Вып. 36. – 244 с. — Библиограф. в конце ст.

Сборник содержит статьи, посвященные актуальным вопросам общего языкознания, сравнительно-исторического и типологического языкознания, литературоведения; лингвистической семантики, прагматической лингвистики, когнитивной лингвистики, коммуникативной лингвистики и переводоведения, лингвокультурологии. Рассчитано на широкий круг филологов, преподавателей, переводчиков, докторантов, аспирантов и студентов высших учебных заведений. Сборник издается два раза в год, перепечатка не допускается. Статьи прошли рецензирование. Все статьи проверены на плагиат.

Сборник размещен на сайте: <http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

E-mail : zbimyknninako@ukr.net

Редакционная коллегия:

- Баллони Н. Ф.**, д-р филол. наук, проф., Итал. ин-т культуры в Украине (ИТАЛИЯ);
Буае Генри, д-р филол. наук, проф., Ун-т Поль Валери (ФРАНЦИЯ);
Гетьман З. А., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);
Голубовская И. А., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);
Годзич Анна, д-р филол. наук, проф., Ун-т им. Адама Мицкевича, г. Познань (ПОЛЬША);
Гудманян А. Г., д-р филол. наук, проф., Нац. авиационный ун-т (УКРАИНА);
Енрике Ф. Кери Хервилья, д-р филол. наук, проф., Гранада. ун-т (ИСПАНИЯ);
Жайворонко В. В., д-р филол. наук, проф., Ин-т языкозн. им. А. А. Потебни НАН Украины (УКРАИНА);
Ильченко О. М., д-р филол. наук, проф., Центр науч. исслед. и препод. ин. яз. НАН Украины (УКРАИНА);
Ищенко Н. Г., д-р филол. наук, проф., Нац. тех. ун-т Украины «КПИ» (УКРАИНА);
Козловский В. В., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);
Коломеец Л. В., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);
Крючков Г. Г., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);
Мегела И. П., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);
Мария Тереса Солиас Арис, д-р филол. наук, проф., Вальядолидск. ун-т (ИСПАНИЯ);
Мария Турмаир, д-р филол. наук, проф., Регенсбургск. ун-т (ГЕРМАНИЯ);
Мехмет-Али Акинси, д-р филол. наук, проф., Руанск. ун-т (ФРАНЦИЯ);
Подшивалова Е. А., д-р филол. наук, проф., Удмуртск. гос. ун-т (РОССИЯ);
Пилипенко Р. Е., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);
Пономаренко В. П., д-р филол. н., ст. науч. сотруд., Ин-т языкозн. им. А. А. Потебни НАН Украины (УКРАИНА);
Радзиевская Т. В., д-р филол. наук, проф., Ин-т языкозн. им. А. А. Потебни НАН Украины (УКРАИНА);
Славова Л. Л., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко, (УКРАИНА)
Солощук Л. В., д-р филол. наук, проф., Харьков. нац. ун-т им. В. Н. Каразина (УКРАИНА);
Стериополо О. И., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. лингвист. ун-т (УКРАИНА);
Стивен Дерриен, д-р филол. н., проф., Ратгерск. ун-т (США);
Терехова С. И., д-р филол. н., проф., Киев. нац. лингвист. ун-т (УКРАИНА);
Чередниченко О. И., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);
Швачко С. А., д-р филол. наук, проф., Сумск. гос. ун-т (УКРАИНА);
Шовковский В. Н., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА);
Шумарова Н. П., д-р филол. наук, проф., Киев. нац. ун-т имени Тараса Шевченко (УКРАИНА).

ОБЪЯВЛЯЕТСЯ

набор статей в сборник научных трудов

**«ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ,
ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ
ЛИНГВИСТИКИ»,**

выпуск 37,

который продлится

до **15 февраля 2020** г.

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

УДК 811.111

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 22.07.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 27.07.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 96.19 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36.01>

МОВНА ПОЛІТИКА ЄВРОСОЮЗУ ТА РАДИ ЄВРОПИ

Олена Павлівна Токменко (м. Київ, Україна)

elena.tokmenko@gmail.com

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов
історичного та філософського факультетів

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Шевченка 14

Вважається, що через декілька років 1,5 мільярда людей – чверть усього світового населення – буде розмовляти англійською. І для переважної більшості з них це буде другою або третьою мовою (тільки для 400 мільйонів англійська стає рідною мовою). Три чверті світової кореспонденції і 80 % електронної пошти в Інтернеті зараз ведеться англійською. Однак, вивчення однієї мови не має відбуватися за рахунок другої національної, регіональної або мови меншості, які однаково важливі в умовах розвитку і збагачення.

У статті розглядаються особливості запровадження тенденцій мовної політики Євросоюзу та Ради Європи у контексті глобалізаційних процесів, що має не меті збереження та захист європейського мовного розмаїття, а не лише опанування англійської мови, яка сьогодні є lingua franca у міжнародному спілкуванні. Рада Європи та Євросоюз у своїх документах підкреслюють важливість мовного розмаїття та формування плюрлінгвальних навичок для усіх етапів освіти, а засоби масової інформації повинні стати джерелом неформального вивчення мов завдяки освітньо-розважальним програмам та фільмам з субтитрами.

Засоби масової інформації є важливими для формування ставлення людей до інших мов і культур. У документах Євросоюзу та Ради Європи визначається, що ЗМІ повинні забезпечити людей, які не розмовляють багатьма мовами, новими

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Мовна політика Євросоюзу та Ради Європи (Українською) [Языковые тенденции Евросоюза и Совета Европы (На укр. яз.)]

© Токменко О. П. [Токменко Е. П.] elena.tokmenko@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

технологіями та перекладом.

В глобалізованому світі культурне розмаїття стане навіть більш важливим як засіб збереження людських цінностей. Вивчення мови означає вивчення того, як стати ближчим до інших. Вивчення іноземної мови означає озброєння самого себе інтелектуальними засобами для зустрічі з реальним і невідомим, особисте збагачення через знання інших культур і їхнє світосприйняття.

Ключові слова: багатомовність, глобалізація, Євросоюз, мовна політика, плюрлінгвалізм, Рада Європи.

**EUROPEAN UNION AND COUNCIL OF EUROPE'S LANGUAGE
TRENDS**

Olena P. Tokmenko (Kyiv, Ukraine)

elena.tokmenko@gmail.com

PhD (Pedagogy), associate professor of department of foreign languages
of history and philosophy faculties
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
01601, Kyiv, 14 Shevchenko Boulevard

It is estimated that in a few years, 1.5 billion people – a quarter of the total world population – will speak English. And majority will speak a second or third language (only for 400000000 English becomes in their native language). Three quarters of world correspondence and 80 % of e-mail on the Internet are now in English. However, the study of one language does not take place at the expense of another national, regional or minority language, which are equally important in the conditions of development and enrichment.

The article highlights the peculiarities of introducing language policy trends of the European Union and the Council of Europe in globalization context at maintaining and protecting European linguistic diversity, not only acquiring the English language as lingua franca in international communication. The Council of Europe and the European Union emphasize the importance of linguistic diversity and plurilingual skills at all levels of education, and the mass media should be the source of informal language learning via entertaining and educational programs and movies with subtitles.

The media are important for shaping people's attitudes towards other languages and cultures. The documents of the European Union and the Council of Europe determine that the media should provide people who do not speak many languages with new

(Current issues in general linguistics)

European Union and Council of Europe's language trends (in Ukrainian) [Movna polityka Jevrosojuzu ta Rady Jevropy]

© Tokmenko O. P. [Tokmenko O. P.] elena.tokmenko@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

technologies and translation

In a globalized world, cultural diversity will become even more important as means of preserving human values. Learning a language means learning how to get closer to others. Learning a foreign language means equipping oneself with intellectual means to meet the real and the unknown, personal enrichment for knowing other cultures and their worldview.

Therefore, the fundamental principles of the European Union and the Council of Europe in the field of language policy are the preservation and protection of European diversity, which should lead not only to the acquisition of English, but also to other European and world languages by all the inhabitants of Europe, simultaneously studying different regional languages.

Key words: Council of Europe, European Union, globalization, language policy, linguistic diversity, plurilingualism.

ЯЗЫКОВЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ЕВРОСОЮЗА И СОВЕТА ЕВРОПЫ

Елена Павловна Токменко (г. Киев, Украина)

elena.tokmenko@gmail.com

кандидат педагогических наук, доцент кафедры иностранных языков
исторического и философского факультетов

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)

01601, г. Киев, бул. Шевченко 14

Считается, что через несколько лет 1,5 миллиарда человек – четверть всего мирового населения – будет говорить по-английски. И для подавляющего большинства из них это будет второй или третьей языке (только для 400000000 английский становится родным языком). Три четверти мировой корреспонденции и 80 % электронной почты в Интернете сейчас ведется на английском. Однако, изучение одного языка не может происходить за счет другого национального, регионального или языка меньшинства, которые одинаково важны в условиях развития и обогащения.

В статье рассматриваются особенности внедрения тенденций языковой политики Евросоюза и Совета Европы в контексте глобализационных процессов с целью сохранить и защитить европейское языковое разнообразие, а не только овладение английским языком, являющимся сегодня lingua franca в международном общении. Совет Европы и Евросоюз в своих документах подчеркивают значимость

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Мовна політика Євросоюзу та Ради Європи (Українською) [Языковые тенденции Евросоюза и Совета Европы (На укр. яз.)]

© Токменко О. П. [Токменко Е. П.] elena.tokmenko@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

языкового разнообразия и формирование плюрилингвальных навыков для всех этапов образования, а средства массовой информации должны стать источником неформального изучения языков посредством образовательно-развлекательных программ и фильмов с субтитрами.

Средства массовой информации являются важными для формирования отношения людей к другим языкам и культурам. В документах Евросоюза и Совета Европы определяется, что СМИ должны обеспечить людей, которые не говорят на многих языках, новыми технологиями и переводом.

В глобализованном мире культурное разнообразие станет даже более важным как средство сохранения человеческих ценностей. Изучение языка означает изучение того, как стать ближе к другим. Изучение иностранного языка означает вооружение самого себя интеллектуальными средствами для встречи с реальным и неизвестным, личное обогащение за знание других культур и их мировосприятия.

Ключевые слова: глобализация, Евросоюз, многоязычие, плюрилингвализм, Совет Европы, языковая политика.

Зростаюча глобалізація у політичному, економічному та культурному вимірах призводить до змін в усіх сферах суспільного життя. Розвиток інформаційних технологій зближує спільноти, збільшує знання, але не здібності їх застосувати. Політичний, технологічний та інформаційний прогреси в останні десятиріччя призвели до безпрецедентної свободи слова. Супутникові комунікації, Інтернет, різноманітні додатки мобільних пристроїв зруйнували бар'єри для самовираження. Економічна глобалізація досягла того, що компанії через Інтернет можуть працювати у різних частинах земної кулі, корисно використовуючи різницю у часі. Розвиток туризму, масової продукції та масової культури є лише частиною руху до більшої єдності у засобах масової комунікації та у мові загалом.

Тому основними принципами Євросоюзу та Ради Європи у галузі мовної політики є збереження та захист європейського розмаїття, що повинно призвести не лише до опанування англійської мови, яка сьогодні є lingua franca у контексті глобалізації за активної участі засобів комунікації, туризму та торгівлі, а й також інших європейських і світових мов усіма мешканцями Європи, паралельно вивчаючи різні регіональні мови. Саме

(Current issues in general linguistics)

European Union and Council of Europe's language trends (in Ukrainian) [Movna polityka Jevrosojuzu ta Rady Jevropy]

© Tokmenko O. P. [Tokmenko O. P.] elena.tokmenko@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

необхідність удосконалення мовної політики складає **актуальність даного дослідження**.

Метою статті є дослідити сучасні мовні тенденції Євросоюзу та Ради Європи у контексті глобалізації.

Об'єктом статті є тенденції мовної політики Євросоюзу та Ради Європи, а **предметом** – особливості запровадження таких тенденцій у контексті глобалізації.

Тенденціям мовної політики Євросоюзу та Ради Європи присвячено дослідження В. Смокотіна, Л. Орбана, Я. Фігеля, М. Хоупа та інших.

Тенденція глобалізації призвела до появи нової lingua franca, хоча і не існувало ніяких лінгвістичних причин для такого домінування англійської мови. Вона складна з точки зору граматики, вимови та правопису, ніж мова есперанто, яка призначалася, але не стала поширеним засобом комунікації. Англійська не є легкою для вивчення, але згідно з твердженнями лінгвістів, вона гнучка та її легко пристосовувати до різного середовища, беручи словниковий запас з інших мов. Сучасна англійська мова містить слова з понад 150 інших мов. Чим більше англійською розмовляють не-носії мови, тим більше вона змінюється, щоб відповідати регіональним потребам. Тому вона може перетворитися на нерозбірливі усні форми, як це відбулося з латинською мовою, спричинивши появу французької, іспанської, італійської, португальської мов, або на нейтральну форму для міжнародного спілкування.

Мовна політика Євросоюзу зосереджена на збереженні мовного розмаїття, а також поширенні знань про мови у контексті культурної ідентичності та інтеграції суспільства. Самі держави-члени Євросоюзу займаються питаннями у цій галузі, а інституції Євросоюзу, такі як Рада ЄС, Європейська Комісія та Європейський парламент, відіграють лише субсидіарну роль.

Принципами мовної політики Ради Європи з моменту її заснування є:

- широкий вибір мов для забезпечення потреб, які пов'язані з розвитком міжнародних обмінів;
- викладання мов місцевих меншин за наявності такої потреби;

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Мовна політика Євросоюзу та Ради Європи (Українською) [Языковые тенденции Евросоюза и Совета Европы (На укр. яз.)]

© Токменко О. П. [Токменко Е. П.] elena.tokmenko@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- розвиток достатньої компетенції у володінні щонайменше двома іноземними мовами усіма учнями до здобуття середньої освіти;
- вивчення іноземної мови як довічний процес;
- визнання часткових навичок та умінь;
- знання соціальних, економічних і культурних реалій мов, які вивчаються та якими розмовляють.

Такі принципи заклали основу для таких рекомендацій Ради Європи у галузі мовної політики:

- сприяти створенню регіональних мовних планів, які розроблені у співпраці з обраними регіональними представництвами та місцевою владою, з метою визначення лінгвістичного потенціалу та розвитку відповідних методів навчання, беручи до уваги наявність немісцевих груп населення, «міст-побратимів», обмінів;

- розвивати мовне співробітництво між прикордонними регіонами;
- сприяти дистанційному навчанню з метою, щоб усі європейські мови стали доступними для усіх, навіть у невеликих навчальних закладах, а також забезпечити розвиток мов, вивчення яких відбувається значно менше;
- встановити мережу навчальних закладів з метою забезпечення мовного розмаїття, включаючи мови меншин та інших менш поширених мов;

- заохочувати держави-учасниці Ради Європи запрошувати викладачів з інших держав, розвиваючи екстенсивні викладацькі обміни між державами, впроваджуючи гарантії щодо їхнього професійного росту та умов працевлаштування;

- забезпечувати постійну наявність викладачів мов меншин шляхом створення плану найму у кожній державі, беручи до уваги аналіз середньо- та довготермінових вимог;

- надавати перевагу тим методам викладання, які спрямовані на розвиток усного мовлення, використовуючи аудіо-, відеоматеріали та інші інтерактивні засоби, встановлюючи зв'язки між освітніми телеканалами та сприяючи показ фільмів мовою оригіналу та телебаченні та у кінотеатрах;

- сприяти створенню аудіовізуальних матеріалів мовою різних

(Current issues in general linguistics)

European Union and Council of Europe's language trends (in Ukrainian) [Movna polityka Jevrosojuzu ta Rady Jevropy]

© Tokmenko O. P. [Tokmenko O. P.] elena.tokmenko@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

регіонів кожної держави, а також публікацій книг і газет регіональними мовами для широкого загалу;

- сприяти такому типу освіти, який зосереджує увагу на культурі та суспільстві держав, мови яких вивчаються;

- простежити встановлення та впровадження системи ліцензування для приватних мовних навчальних закладів, забезпечити відповідних офіційний стандарт мовних навичок та умінь.

Згідно з Атласом ЮНЕСКО світових мов, які знаходяться під загрозою зникнення, такими у Європі є кельтська мова, різні саамські та циганські мови.

У сучасному світі важливо не лише опанувати найпоширенішу мову, а й інші іноземні мови. Хоча така потреба менш відчувається людьми, рідна мова яких відноситься до поширених (наприклад американцями). У невеликих державах, де національною мовою не розмовляють за межами держави, завжди було необхідним володіти іноземними мовами. Тому великі держави з широким розмаїттям лінгвістичного потенціалу показують значно нижчу зацікавленість до вивчення іноземних мов. Вважається, що вивчення другої мови є більш імовірним у державах, які: є внутрішньо багатомовними; є невеликими, але не ізольованими територіально або політично; їхні сусіди розмовляють іншими мовами; їхні власні мови не є дуже розповсюдженими та не є засобом міжнародного спілкування; їхня експортно-імпортна політика складає значну частину валового внутрішнього продукту; їхній туристичний бізнес складає значну частину іноземної торгівлі та валового внутрішнього продукту.

У державі більше цінуватимуть добре володіння певною іноземною мовою, якщо ця мова: широко використовується як засіб міжнародного спілкування; є мовою держави (держав), з якою (якими) відбуваються активні відносини (між особисті, промислові, комерційні, туристичні, такі, що пов'язані з відпочинком і розвагами тощо); має позитивний імідж, оскільки асоціюється з соціально-культурними цінностями, які викликають захоплення, та з таким стилем життя, якому б хотілося слідувати; є мовою спілкування еліти.

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

У 2002 році Рада ЄС у Барселоні визначила мету перетворити європейську систему освіти у всесвітній стандарт якості. Одним з аспектів започаткованої політики багатомовності було вивчення принаймні двох іноземних мов з раннього віку. У 2005 році Європейська Комісія прийняла Комюніке під назвою «Нова рамкова стратегія багатомовності», де було визначено основні напрями політики багатомовності:

- доступ усіх громадян Євросоюзу до законів, процедур та інформації їхніми рідними мовами;
- важлива роль і мультилінгвізму у сучасній економіці Євросоюзу;
- стимулювання громадян вивчати та спілкуватися більше ніж однією мовою.

У 2008 році прийнято Комюніке Євросоюзу «Багатомовність: перевага для Європи та спільне зобов'язання», де визначено мету політики багатомовності: надання усім громадянам Євросоюзу можливості навчатися спілкуватися двома іншими мовами, а не лише своєю рідною. Мовне та культурне розмаїття є характерними рисами громадян Євросоюзу в результаті збільшення мобільності населення, міграції та глобалізації у повсякденному житті. При цьому мовні компетенції є бажаними життєвими навичками та вміннями, які надають громадянам Євросоюзу економічні, соціальні та культурні переваги вільного руху в межах Євросоюзу [2, с. 65].

У 2011 році Європейська Комісія прийняла «Стратегічну рамку європейського співробітництва у галузі освіти та навчання», де було визначено, що для покращення якості освіти та навчання важливим є спілкування іноземною мовою.

У 1982 році Рада Європи прийняла Рекомендацію 82 (18) про забезпечення усіма державами-учасницями доступу для усіх громадян до ефективних засобів вивчення іноземних мов, заохочення викладання принаймні однієї європейської мови, крім державної мови.

У Рекомендації РЕ 98 (6) наголошується на комунікативному аспекті у викладанні іноземних мов.

Рада Європи та Євросоюз у своїх документах підкреслюють важливість мовного розмаїття та формування плюрілінгвальних навичок

(Current issues in general linguistics)

European Union and Council of Europe's language trends (in Ukrainian) [Movna polityka Jevrosojuzu ta Rady Jevropy]

© Tokmenko O. P. [Tokmenko O. P.] elena.tokmenko@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

для усіх етапів освіти. Проте, особливої актуальності ця проблема набуває на рівні вищої освіти. Вважається, що випускники вищих навчальних закладів бідіть подорожувати протягом своєї кар'єри та постійно спілкуватимуться з носіями інших мов. Розвиток мовних навичок та умінь є важливим поряд з набуттям основних академічних знань, які є необхідними для певної сфери діяльності. Тому більшість вищих навчальних закладів Європи як необхідну вимогу до вступу на уї спеціальності вимагають певного володіння мовами. Рекомендація Ради Європи 98 (6) містить положення про підтримку розвитку обмінів та зв'язків між навчальними закладами та окремими представниками вищих навчальних закладів у європейських державах з метою набування усіма автентичного досвіду з мови та культури інших держав [3, с. 52]. У 2008 році РЄ запропонувала державам-учасникам використовувати Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти сприяння плуралінгвізму.

Засоби масової інформації є важливими для формування ставлення людей до інших мов і культур. У документах Євросоюзу та Ради Європи визначається, що ЗМІ повинні забезпечити людей, які не розмовляють багатьма мовами, новими технологіями та перекладом, а також засоби масової інформації можуть бути джерелом неформального вивчення мов завдяки освітньо-розважальним програмам та фільмам з субтитрами. У Резолюції Європейського Парламенту (2009) рекомендується використовувати субтитри у телепрограмах. Необхідно заохочувати телевізійні компанії використовувати субтитри, а не лише традиційне дублювання [3, с. 54].

Комюніке Європейської Комісії підкреслює важливість багатомовності послуг у державному секторі, які доступні громадянам, що не розмовляють місцевою мовою: «На території міст і курортів Європи повинна забезпечуватися доступність інформації, яка надається різними мовами, при цьому багатомовні люди можуть бути посередниками та перекладачами» [3, с. 58].

Розширення Євросоюзу за рахунок прийняття нових держав-членів та збільшення кількості офіційних та робочих мов призвели де до послаблення

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

позицій багатомовності та переходу до використання обмеженої кількості мов або навіть до багатомовності, а до проведення активної мовної політики з підтримання багатомовності та мовного розмаїття. Поява інформаційного суспільства та глобалізація, у яких вбачається загроза багатомовності та небезпека втрати мовного та культурного розмаїття, все ж надали європейським лідерам, які відповідають за прийняття рішень, нові можливості для підтримання багатомовності та мовного розмаїття за рахунок використання інформаційних технологій та надання багатомовності законодавчої підтримки.

Таким чином, мовне та культурне розмаїття є характерними рисами громадян європейських держав через збільшення мобільності населення, міграції та глобалізації у повсякденному житті. Рада Європи та Євросоюз у своїх документах підкреслюють важливість мовного розмаїття та формування плюрилінгвальних навичок для усіх етапів освіти, а засоби масової інформації повинні стати джерелом неформального вивчення мов завдяки освітньо-розважальним програмам та фільмам з субтитрами.

Перспективою подальшого дослідження є дослідження тенденцій у галузі мовної політики інших міжнародних організацій.

Література

1. Рекомендація (98) 6 Комітету Міністрів Ради Європи «Про сучасні мови» (17 березня 1998 року), доступ http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_725
2. Смокотин, В. М. «Новый этап в развитии принципа многоязычия в Европе: построениемноязычного и поликультурного общества.» *Вестник Томского государственного университета: Общественный периодический журнал* 4 (2010): 61–66.
3. Хоуп, М. *Багатомовна Європа: тенденції у політиці і практиці мультлінгвізму в Європі* (Київ, Ленвіт, 2012), 168.
4. A new framework strategy for multilingualism COM (2005) 596: Communication from the Commission of 22 November 2005, access <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex:52005DC0596>
5. Figel, J. A new framework strategy for multilingualism: CICEB Conference (2016), 11, access <http://www.goethe.de/mmo/priv/1791775-STANDARD.pdf>

(Current issues in general linguistics)

European Union and Council of Europe's language trends (in Ukrainian) [Movna polityka Jevrosojuzu ta Rady Jevropy]

© Tokmenko O. P. [Tokmenko O. P.] elena.tokmenko@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

6. Orban, L. *A New Strategy for Multilingualism: A Strategy for All EU Citizens* (Brussels, 2008), access http://www.lanqua.eu/sites/default/files/L%20Orban_EN_NewStrategy/index.pdf

7. *Recommendation CM/Rec (2008) 7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and promotion of plurilingualism* (2008), access http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Conventions_EN.asp

8. *UNESCO Interactive Atlas of the World's Languages in Danger*, access <http://www.unesco.org/languages-atlas/en/atlasmap.html>

References

1. *Rekomendacija (98) 6 Komitetu Ministriv Rady Jevropy «Pro suchasni movy»* (17 bereznja 1998 roku), dostup http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_725

2. Smokotin, V. M. «Novyy etap v razvitii printsipa mnogoyazychiya v Evrope: postroenimnooyazychnogo i polikul'turnogo obshchestva.» *Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta: Obshchenauchnyy periodicheskiy zhurnal* 4 (2010): 61–66.

3. Houpp, M. *Bagatomovna Jevropa: tendencii' u polityci i praktyci mul'tylingvizmu v Jevropi* (Kyiv, Lenvit, 2012), 168.

4. *A new framework strategy for multilingualism COM (2005) 596: Communication from the Commission of 22 November 2005*, access <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex:52005DC0596>

5. Figel, J. *A new framework strategy for multilingualism: CICEB Conference* (2016), 11, access <http://www.goethe.de/mmo/priv/1791775-STANDARD.pdf>

6. Orban, L. *A New Strategy for Multilingualism: A Strategy for All EU Citizens* (Brussels, 2008), access http://www.lanqua.eu/sites/default/files/L%20Orban_EN_NewStrategy/index.pdf

7. *Recommendation CM/Rec (2008) 7 of the Committee of Ministers to member states on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and promotion of plurilingualism* (2008), access http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Conventions_EN.asp

8. *UNESCO Interactive Atlas of the World's Languages in Danger*, access <http://www.unesco.org/languages-atlas/en/atlasmap.html>

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО
МОВОЗНАВСТВА**
[CURRENT ISSUES IN GENERAL LINGUISTIC / CURRENT
ISSUES IN GENERAL LINGUISTIC]

УДК 811.111'373.7

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 30.08.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 31.08.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 92.2 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36.02>

**МОВНА КАРТИНА СВІТУ ТА ЇЇ ВІДТВОРЕННЯ У АНГЛІЙСЬКІЙ
ФРАЗЕОЛОГІЇ**

Анна Олексіївна Кушнерова (м. Київ, Україна)

AnnaKushnerova8@gmail.com

студентка кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено відтворенню мовної картини світу крізь призму англійської фразеології та особливостям фразеологізації словосполучень з огляду на культурно вмотивоване бачення світу окремими мовними спільнотами. Метою даної роботи є дослідження фразеологічних одиниць з метою виявлення онтологічного і культурного компонентів в мові. Певну тенденцію у відтворенні мовної картини світу у фразеологічних одиницях було виявлено. Проведене дослідження свідчить, що ФО, які найяскравіше відтворюють британську культурну ідентичність, генетично пов'язані із найтиповішими і найпоширенішими сферами діяльності людини, а саме їжею, світом природи, що оточує людину, а також із певними «ендемичними» явищами-реаліями життя британців. Фразеологічна картина світу виступає як сукупність знань про світ та може надавати повну характеристику певної нації чи народу. Наведені приклади ФО дають нам змогу побачити, що фразеологічний склад мови віддзеркалює культурну ідентичність не лише як фрагмент реальної дійсності, даний етнічній спільноті у

(Current issues in general linguistics)

The verbal world picture and its representation in english phraseology (in Ukrainian) [Movna kartyna svitu ta i'i' vidtvorennja u anglijs'kij frazeologii']

© Kushnerova A. O. [Kushnerova A. O.] AnnaKushnerova8@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

безпосередньому сприйнятті, а й образ життя, переконання, світобачення і світовідчуття, національний характер, темперамент, систему цінностей, – менталітет народу, його суспільну самосвідомість у цілому. Таким чином, фразеологія стає певною позамовною дійсністю, яка не лише реалізує мовну свідомість та сприйняття мовця, але й формує навколишнє бачення крізь призму фразеології, що в свою чергу ґрунтується на культурно-національному сприйнятті певної нації.

Ключові слова: мовна картина світу, фразеологічна одиниця, структурно-семантичний аналіз, лінгвокультурологічний підхід.

**THE VERBAL WORLD PICTURE AND ITS REPRESENTATION IN
ENGLISH PHRASEOLOGY****Anna O. Kushnierova (Kyiv, Ukraine)**AnnaKushnerova8@gmail.com

Student at Department of English Philology and Intercultural Communication

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article deals with the verbal world picture analysis through the prism of English phraseology and the peculiarities of phraseologization of phrases in view of the culturally motivated vision of the world by particular linguistic communities. The objective of this paper is a study of phraseological (set) expressions in order to identify ontological and cultural components in language. The certain tendency of illustrating verbal world picture in phraseological (set) expressions was revealed. The study has demonstrated that phraseological (set) expressions, which most vividly illustrate the British cultural identity, are genetically linked to the most common and widespread areas of human activity, namely food, the natural world that surrounds us, and certain "endemic" phenomena of British life. The phraseological picture of the world acts as a set of knowledge about the world and can give a complete description of a particular nation or people. The examples of phraseological set expressions given allow us to see the phraseological composition of language reflects cultural identity not only as a fragment of reality, given to the ethnic community in immediate perception, but also the lifestyle, beliefs, worldviews, national character, temperament, value system - the mentality of the people, their social consciousness in general. Thus, the phraseology becomes a certain extra-linguistic reality that not only realizes the linguistic consciousness and perception of the speaker, but also

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Мовна картина світу та її відтворення у англійській фразеології (Українською) [Языковая картина мира и ее репрезентация в английской фразеологии (На укр. яз.)]© Кушнієрова А. О. [Кушнієрова А. А.] AnnaKushnerova8@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

forms a vision through the prism of phraseology, which is based on the cultural territorial perception of a nation.

Keywords: verbal world picture, phraseological (set) expression, structural-semantic analysis, lingua-cultural approach.

**ЯЗЫКОВАЯ КАРТИНА МИРА И ЕЕ РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ В
АНГЛИЙСКОЙ ФРАЗЕОЛОГИИ**

Анна Алексеевна Кушнерова (г. Киев, Украина)

AnnaKushnerova8@gmail.com

студентка кафедры английской филологии и межкультурной коммуникации

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

(Министерство образования и науки Украины)

01601, г. Киев, бул. Тараса Шевченко, 14

Статья посвящена воссозданию языковой картины мира сквозь призму английской фразеологии и особенностям фразеологизации словосочетаний учитывая культурно мотивированное видение мира отдельными языковыми сообществами. Целью данной работы является исследование фразеологических единиц с целью выявления онтологического и культурного компонентов в языке. Определенную тенденцию в репрезентации языковой картины мира в фразеологических единицах было обнаружено. Проведенное исследование показывает, что ФЕ, ярко воссоздают британскую культурную идентичность, генетически связанные с типичными и распространенными сферами деятельности человека, а именно едой, миром природы, окружающей человека, а также с определенными «эндемичными» явлениями-реалиями жизни британцев. Фразеологическая картина мира выступает как совокупность знаний о мире и может оказывать полную характеристику определенной нации или народа. Приведенные примеры ФЕ дают нам возможность увидеть, что фразеологический состав языка отражает культурную идентичность не только как фрагмент реальной действительности, данный этнической общности в непосредственном восприятии, но и образ жизни, убеждения, мировоззрение и мироощущение, национальный характер, темперамент, систему ценностей, - менталитет народа, его общественную самосознание в целом. Таким образом, фразеология становится определенной внеязыковой действительностью, которая не только реализует языковое сознание и восприятие говорящего, но и формирует окружающую видение

(Current issues in general linguistics)

The verbal world picture and its representation in english phraseology (in Ukrainian) [Movna kartyna svitu ta i'i' vidtvorennja u anglijs'kij frazeologii']

© Kushnjerova A. O. [Kushnjerova A. O.] AnnaKushnerova8@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

сквозь призму фразеологии, что в свою очередь основывается на культурно-национальном восприятии определенной нации.

Ключевые слова: языковая картина мира, фразеологическая единица, структурно-семантический анализ, лингвокультурологический подход.

Метою даної роботи є дослідження фразеологічних одиниць з метою виявлення онтологічного і культурного компонентів в мові.

Актуальність теми дослідження зумовлена загальною спрямованістю сучасної лінгвістики на вивчення взаємодії культурологічних та лінгвальних факторів мови.

Матеріалом дослідження слугують англійські фразеологічні одиниці, отримані методом суцільної вибірки з фразеологічних словників.

Виклад основного матеріалу дослідження

Кожна людина як суб'єкт пізнання є носієм певної системи знань, уявлень, думок, міркувань про об'єктивну дійсність, яка формується, в результаті бачення світу, як зовнішньої реальності. Ця система сприйняття світу має різні назви – картина світу, образ світу, концептуальна картина світу, модель світу та досліджується з точки зору різних наук, кожна з яких розглядає сутність цього явища в межах своїх проблем та категорій. Картина світу як всеохоплююче поняття постійно формується та розвивається в процесі взаємодії людини з навколишнім середовищем та іншими членами соціуму. Одним з найважливіших інструментів, за допомогою яких людина набуває, фіксує, накопичує та поширює свої знання є – мова, яка не лише виступає частиною концептуальної картини світу, а й формує власну мовну картину світу (далі МКС). МКС є своєрідною концептуалізацією світу, яка вміщена у мові, що творить наше власне вербалізоване бачення про навколишній світ, яке сприймається як з'єднуючий елемент між окремою людиною та ментальністю нації, до якої вона належить.

Вивченням картини світу та її мовного вираження займалось чимало вітчизняних та іноземних вчених, серед них В. Гумбольдт [5], Л. Вайсгербер [4], Е. Сепір [13], О. А. Корнілов [6], О. О. Потебня [10], Ю. Апресян [1], В. М. Телія [15], О. О. Селіванова [12] та інші. Концепцію

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Мовна картина світу та її відтворення у англійській фразеології (Українською) [Языковая картина мира и ее репрезентация в английской фразеологии (На укр. яз.)]

© Кушнерова А. О. [Кушнерова А. А.] AnnaKushnerova8@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

мовної картини світу вивчав засновник загального мовознавства Вільгельм фон Гумбольдт, який вважав, що «всяка мова, позначаючи окремі предмети, насправді творить: вона формує для народу, який є її носієм, картину світу», наголошуючи на нерозривності понять «мова», «культура» та «народ» [5, с. 167]. На основі вчень Гумбольдта побудував теорію мовної картини світу німецький мовознавець Лео Вайсгербер, який зазначав, що «мова є творінням нації» та підкреслював, що «в кожній мові представлена особлива точка зору на світ - та точка зору, з якої дивився на нього народ, який створив цю мову» [4].

На противагу дослідникам 70-80 років минулого століття, які розглядали мову лише на лексичному рівні, класифікуючи як “ знання, закріплене в словах і словосполученнях конкретної розмовної мови” (Г.Брутян) [3, 109], сучасні мовознавці заперечують наявність суто лексичних засобів у творенні МКС, обґрунтовуючи це тим, що таке реалізація може лише здійснюватися за допомогою синтаксичних структур, передусім таких, як речення чи текст. Наприклад, В. М. Телія вважає, що мовна картина світу створюється не лише за допомогою барв конкретної лексики, а з “використанням синтаксичних конструкцій, які з перших етапів існування мови відображали відношення між елементами дійсності ...” [15, с. 178]. Таким чином, МКС знаходить своє вираження не лише на лексико-семантичному, а й на морфологічному та синтаксичному рівнях мовної структури. О. Селіванова визначає мовну картину світу як “представлення предметів, явищ, фактів, ситуацій дійсності, ціннісних орієнтирів, життєвих стратегій і сценаріїв поведінки в мовних знаках, категоріях, явищ мовлення, що є семіотичним результатом концептуальної репрезентації дійсності в етносвідомості” [12, с. 365]. На відміну від Г. Брутяна, дослідниця виходить за межі одного мовного рівня і навіть всієї мови взагалі, беручи до уваги ще й аксіологічний, етичний та когнітивний аспекти.

Існує чимало тлумачень поняття «мовна картина світу». Це обумовлено, в першу чергу, існуючими розбіжностями в мовах різних концептуальних картин світу, оскільки сприйняття навколишнього світу залежить від історично сформованих культурно-національних

(Current issues in general linguistics)

The verbal world picture and its representation in english phraseology (in Ukrainian) [Movna kartyna svitu ta i'i' vidtvorennja u anglijs'kij frazeologii']© Kushnierova A. O. [Kushnjerova A. O.] AnnaKushnerova8@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

особливостей, притаманних носіям конкретної мови. Досліджуючи мовну картину світу, насамперед слід звертати увагу на лексично та фразеологічно виражені концепти, які кодуються у мові та відображають результат категоризації світу. До них, як правило, належать фразеологічні звороти, прислів'я та приказки, які передаються з покоління в покоління, узагальнюючи життєвий досвід певної нації. Мовна картина світу, яка відображається різними мовами, природним чином пов'язана з фразеологічним складом мови, оскільки фразеологічні одиниці (далі ФО) ділять навколишню дійсність на певні смислові ділянки. В.М. Телія неодноразово зазначала, що в семантиці більшості фразеологічних одиниць має місце конотативний культурний компонент, який є свого роду транслятором інформації про культуру того чи іншого народу [16]. Тому у наш час особливу увагу лінгвісти-дослідники приділяють одному із найважливіших складників мовної картини світу, а саме фразеологічному відтворенню когнітивних процесів у мові, адже у царині фразеології найбільш образно та експресивно відтворюється світосприйняття народу та національна специфіка уявлень про світ носіїв мови, що склалися протягом тисячоліть і закарбувалися у фразеологізмах, тим самим створивши національно-специфічну мовну картину світу. Той чи інший об'єкт у певній культурі існує у притаманному йому оточенні, властивому лише даній культурі, яка зберігає культурно обумовлені асоціативні зв'язки. На думку В. М. Телії, фразеологія – це “дзеркало, в якому лінгвокультурна спільнота ідентифікує свою національну свідомість” [14, с. 62]. Специфічні обставини життя народу породжують свої власні характерні тільки для однієї мовної спільноти фразеологічні «інструменти» для спілкування, що разом з іншими нормативними чинниками передають дух цієї мови, її національну самобутність і неповторність.

Таким чином, фразеологія постає невід'ємною частиною мовної картини світу, яка зумовлює найменування різних реалій дійсності, які є своєрідним продуктом мовної народної творчості. За визначенням О. Левченко, фразеологічна репрезентація світу відрізняється від лексичної більшою архаїчністю, міфологізованістю, а фразеологічні одиниці мають

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])
Мовна картина світу та її відтворення у англійській фразеології (Українською) [Языковая картина
мира и ее репрезентация в английской фразеологии (На укр. яз.)]

© Кушнерова А. О. [Кушнерова А. А.] AnnaKushnerova8@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

більший обсяг та інший характер інформації, ніж одиниці лексичного рівня [8, с. 314]. В. Д. Ужченко акцентує ж увагу на тому, що фразеологія – це картина світу із закодованою інформацією про минуле наших предків та їх спосіб сприйняття світу [12, с. 8]. Дослідники-лінгвісти вбачають, що фразеологія стає певною позамовною дійсністю, яка не лише реалізує мовну свідомість та сприйняття мовця, але й формує навколишнє бачення крізь призму фразеології, що в свою чергу ґрунтується на культурно-національному сприйнятті певної нації.

З огляду на окреслену мету в цьому дослідженні та поставленні завдання встановимо, що фразеологічні одиниці – це своєрідні мікрочастинки, які несуть генетичний код народу, тобто все надбання нації, його досвід та побут, тим самим створюючи мовну картину світу. Аналіз був проведений на матеріалі 250 англійських фразеологізмів, що були вилучені методом суцільної вибірки із фразеологічних словників О. В. Куніна [7] та К. Т. Баранцева [2]. Таке дослідження дозволило виявити певну тенденцію у відтворенні мовної картини світу у фразеологічних одиницях. Проведене дослідження свідчить, що ФО, які найяскравіше відтворюють британську культурну ідентичність, генетично пов'язані із найтиповішими і найпоширенішими сферами діяльності людини, а саме їжею, світом природи, що оточує людину, а також із певними «ендемічними» явищами-реаліями життя британців.

Найменування гастрономії та всього, що з нею пов'язане, належить до ключових лінгвокультурних концептів. Упродовж всієї історії, харчування стає цілісним відображенням культурного простору певної нації та розвиває національно кулінарну традицію, набір страв, типових для певної спільноти.

До ФО – гастрономів, тобто фразеологізмів із кулінарними компонентами, яким надається преференція з боку англійської лінгвокультури належать такі культурно обумовлені складники як: **pudding, bacon, ale, eggs, porridge, toast**.

В англійській національній кухні є чимало традиційних святкових страв. Серед них важливе місце посідає пудинг, про що свідчать такі ФО, як

(Current issues in general linguistics)

The verbal world picture and its representation in english phraseology (in Ukrainian) [Movna kartyna svitu ta i'i' vidtvorennja u anglijs'kij frazeologii']

© Kushnierova A. O. [Kushnjerova A. O.] AnnaKushnerova8@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

the proof of the pudding is in the eating – все перевіряється на практиці; *Not worth a pudding* – щось таке, що того не варте; *to have pudding in the oven* – бути вагітною; *praise is not pudding* – спасибі в кишеню не кладуть; *run as swift as a pudding would creep* – дуже повільно; *a pudding face* – безглуздий вираз обличчя. В українській етнокультурі такими національно маркованими елементами є борщ, вареники, сало, хліб: борщ та каша – їжа наша; борщ усьому голова; вареники-хваленики, усі вас хвалять, та не всі варять; дурний як сало без хліба.

До інших ФО – гастрономів належать такі: *to have somebody on toast* – мати над кимось владу; *to do porridge* – відбувати покарання, сидіти у в'язниці (походження цього виразу пов'язано з тим, що вівсяна каша була дешевою та зазвичай нею годували в'язнів); *like swimming through porridge* – занадто важко; *to go together like bacon and eggs* – пліч-о-пліч (це пов'язано з тим, що у Великобританії, традиційна справа до сніданку – це смажені яйця та бекон). Яйце є не тільки найбільш вживаною стравою до сніданку, але й є елементом Великодня, дуже шанованого в Англії свята, символізуюючи початок нового життя та оновлення: *to put/ to have all your eggs in one basket* – ризикувати всім; *you can't make an omelet without breaking eggs* – без труда нема плода; *good egg* – гарна людина; *a tough egg* – грубіян; *it is very hard to shave an egg* – практично нездійснення справа; *tread/walk on eggs shells* – чинити дуже обачно, бути дуже обережним; *lay an egg* – зазнати поразки.

Одним із традиційних напоїв є ель, котрий відомий з давніх часів, та нині є своєрідною візитівкою Британії також знаходить своє відображення у складі фразеологічних одиниць: *life is not ale and skittles* – життя це не лише пустощі та розваги; *to mend like sour ale in summer* – стати ще гірше.

Дані приклади дають нам змогу зробити висновок, що ФО із компонентами – гастрономіями експлікує етнічно-культурні особливості, що закладені у культурному коді певної нації, а саме ставленні британської лінгвокультурної спільноти до їжі та відображення менталітету нації.

Культурне надбання нації зазвичай знаходить своє вираження у символах, умовних знаках, віруваннях, традиціях, звичках людей, що, у

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Мовна картина світу та її відтворення у англійській фразеології (Українською) [Языковая картина мира и ее репрезентация в английской фразеологии (На укр. яз.)]

© Кушнерова А. О. [Кушнерова А. А.] AnnaKushnerova8@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

свою чергу, матеріалізується у семантиці мовних одиниць. Ці символи не можуть не бути репрезентованими у царині фразеології. Так, наприклад, англійці багато століть тому в ході історичних подій номінували троянду в якості свого символу. У Великобританії протягом довгих років боролися за право управляти країною два лінії королівської династії - Йорки і Ланкастери. Символом будинку першого роду була білосніжна троянда, а другого - червона. Кривава боротьба за престол завершилася весіллям Генрі VII (Ланкастера) і дочки Едуарда IV (Йорка), принцеси Єлизавети. І в результаті цих подій, ми можемо знайти велику кількість прислів'їв та приказок саме з цим словом «rose»: *No rose without a thorn* – не буває троянди без колючок; *life is not a bed of roses* - життя прожити не поле перейти; *to come up roses* – вдало склалася про ситуацію та події; *lose one's roses* – зів'янути; *stop and smell the roses* – почати насолоджуватися життям; *come out smelling like a rose* – підтримувати гарну репутацію, незважаючи на несприятливе становище, в якому людина опинилася.

Звичаї та певні історичні події також відіграли значну роль у формуванні фразеологічних одиниць мови, наприклад: *baker's dozen* – чортова дюжина (за старим англійським звичаєм торговці хліба отримували від булочників тринадцять хлібин замість дванадцяти, і тринадцята хлібина йшла на рахунок прибутку торговців); *to nail to the counter* – «розсекретити когось», розкрити чийсь справжні почуття, викрити публічно неправду (походить від давньої маловідомої сьогодні англійської традиції прибивати до прилавка фальшиві монети, якими покупець намагався розплатитися у крамниці або пивній); *good wine needs no bush* - хороший товар сам себе хвалить (за старим звичаєм, трактирщики вивішували гілки плюща в знак того, що в продажу є вино); *an Englishman's home is his castle* – дім англійця – його фортеця (у 17 столітті, в Англії існував закон, що ніхто не може входити в дім без запрошення господаря, з тих пір дім почали асоціювати з замком, фортецею); *turn King's (or Queen's) evidence* – видати співучасників або стати свідком обвинувачення (вираз був взятий з британського фільму Queen's Evidence 1919 та використовувався під час розслідування); *save one's face* – зберегти репутацію (вираз виник у 19 столітті у мові членів

(Current issues in general linguistics)

The verbal world picture and its representation in english phraseology (in Ukrainian) [Movna kartyna svitu ta i'i' vidtvorennya u anglijs'kij frazeologii']

© Kushnierova A. O. [Kushnjerova A. O.] AnnaKushnerova8@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

англійської колонії у Китаї); **get someone's goat** – нервувати когось (цей вираз походить від традиції у скачках, коли козу поміщали в стійло коня в ніч перед гонкою, що в свою чергу слугувало заспокоїливим ефектом на коней, але дуже часто недобросовісні суперники крали козу, намагаючись засмутити коня і призвести до того, що він програв гонку); **to see lions** – оглядати визначні місця (пов'язано з левами, які були в той час дуже популярними в Лондоні); **a busman's holiday** – святковий день, проведений за звичайною роботою (вираз пов'язаний з тим, що водіям автобусів доводилось в святкові дні вчити новачків); **Kentish fire** – бурхливе вираження незгоди (вираз виник у зв'язку з гучними зборами, що проводились у Кенті в 1828-1829 роках, спрямованими проти Catholic Relief Bill).

Особливе місце у мовній картині світу займають фразеологічні одиниці з анімалістичним компонентами, тобто найменуваннями тварин. Це можна пояснити тим, що життєдіяльність кожної нації тісно пов'язана із різними тваринами, або ж якісь тварини більш поширені в цій місцевості. Наприклад, англійці шанують кішок і коней. Ми можемо знайти масу прислів'їв та приказок саме з цими тваринами: **to see/watch how the cat jumps** – вичікувати вигідну позицію; **like a cat in strange garret** – почуватися не в своїй тарілці; **to grin like a Cheshire cat** – посміхатися на весь рот; **curiosity killed the cat** – цікавий Варварі на базарі носа відірвали; **a cat in gloves catches no mice** – без труда нема плода; **a cat may look at a king** – не ликом шитий; **put a cat between the canaries** – зробити переполох; **a cat with nine lives** – живучий як кішка; **the cat shuts its eyes when stealing** – людям притаманно закривати очі на свої гріхи; **back the wrong horse** – зробити поганий вибір; **horse and foot** – всіма силами та зусиллями; **you can take horse to the water, but you cannot make him drink** – нічого не можна досягти силою; **to eat like a horse** – дуже багато їсти.

В українській культурі найбільш вживаними ФО з анімалістичним компонентами є: корова, собака, ведмідь та курка. Наприклад: корова в дворі – харч на столі; тремтіти як собака у Пилипівку; дивитися як теля на

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

нові ворота; бджола ведмедю медом данину платить; кому що, а курці просо.

Дослідження ФО з анімалістичним компонентами розкриває етнокультурні властивості асоціативного мислення, національні особливості та уявлення носіїв мови про світ.

Висновки

Як свідчать результати проведеного дослідження, фразеологічні одиниці, в семантиці яких є національно-культурний компонент, дозволяють більш глибоко усвідомити культурно-національну своєрідність фразеологізмів з характерними особливостями світобачення носіїв мови, визначити роль та місце фразеології у формуванні усної номінації та відображенні культурної самосвідомості народу, що дозволяє ґрунтовніше вирішувати задачі подальшого дослідження фразеологічного складу мови в контексті культури. Наведені приклади ФО дають нам змогу побачити, що фразеологічний склад мови віддзеркалює культурну ідентичність не лише як фрагмент реальної дійсності, даний етнічній спільноті у безпосередньому сприйнятті, а й образ життя, переконання, світобачення і світовідчуття, національний характер, темперамент, систему цінностей, – менталітет народу, його суспільну самосвідомість у цілому. Дослідження такого типу є перспективними, оскільки проаналізований фразеологічний корпус відображає багатоплановий характер взаємодії мови й культури різних етносів, що зумовлюється їх знаковою природою, широким використанням національно-специфічних символів і образів у мовній та культурній практиці, і саме цей аспект може стати предметом майбутніх поглиблених наукових студій.

Література

1. Апресян, Ю. Д. «Эмоциональная система. Образ человека по данным языка: попытка системного описания.» *Вопросы языкознания* 1 (1995): 37–65.
2. Баранцев, К. Т. *Англо-український фразеологічний словник: Близько 30000 фразеологічних виразів* (Київ, Радянська школа, 1969), 1052.
3. Брутян, Г. А. «Язык и картина мира.» *Философские науки* 1 (1973): 108–111.

(Current issues in general linguistics)

The verbal world picture and its representation in english phraseology (in Ukrainian) [Movna kartyna svitu ta i'i' vidtvorennja u anglis'kij frazeologii']

© Kushnierova A. O. [Kushnjerova A. O.] AnnaKushnerova8@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

4. Вайсгербер, Й. Л. *Родной язык и формирование духа* (Москва, Книжный дом «ЛИБРИКОМ», 2009), 232.
5. Гумбольдт, В. *Избранные труды по языкознанию* (Москва, 1984): 231.
6. Корнилов, О. А. *Языковые картины мира как производные национальных менталитетов* (Москва, ЧеРо, 2003), 349.
7. Кунин, А. В. *Англо-русский фразеологический словарь* (Москва, Русский язык, 1984), 944.
8. Левченко, О. П. «Фразеологічна репрезентація світу.» *Мовні і концептуальні картини світу* 7 (2002): 307–315.
9. Німецько-український фразеологічний словник: у 2х томах, уклад. В. І. Гаврись, О. П. Пророченко (Київ, Радянська школа, 1981): Т. 1, 416 ; Т. 2, 382.
10. Потебня, А. А. «Язык и народность.» *Эстетика и поэтика* (Москва, Искусство, 1976): 253–285.
11. Радченко, О. А. *Язык как мирозидание. Лингвофилософская концепция неогумбольдтианства*, Т. 1 (Москва, 1999).
12. Селіванова, О. *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія* (Полтава, Довкілля – К, 2006), 716.
13. Сепир, Э. *Избранные труды по языкознанию и культурологи* (Москва, Прогресс, 1993), 656.
14. Телия, В. Н. *Коннотативный аспект семантики номинативных единиц* (Москва, 1986), 143.
15. Телия, В. Н. «Метафоризация и её роль в создании языковой картины мира.» Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира (Москва, Наука, 1988): 173–204.
16. Телия, В. Н. *Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты* (Москва, Школа «Языки русской культуры», 1996), 288.
17. Ужченко, В. Д., Ужченко, Д. В. *Фразеологія сучасної української мови: підручник* (Київ, Знання, 2007), 494.

References

1. Apresyan, Yu. D. «The emotional system. The image of a person according to the language: an attempt to describe the system.» *Questions of linguistics* 1 (1995): 37–65.

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])
Мовна картина світу та її відтворення у англійській фразеології (Українською) [Языковая картина мира и ее репрезентация в английской фразеологии (На укр. яз.)]

© Кушнерова А. О. [Кушнерова А. А.] AnnaKushnerova8@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

2. Barantsev, K. T. *English-Ukrainian phraseological dictionary: Near 30000 phraseological phraseological phrases* (Kiev, Publishing house "Radyanska school", 1969), 1052.
3. Brutyan, G. A. «Language and picture of the world.» *Scientific. doc. higher school Philosopher. Sciences 1* (1973): 108–111.
4. Weisgerber, J. L. *Native language and the formation of the spirit* (Moscow, Book House "LIBRICOM", 2009), 232.
5. Humboldt, V. *Selected works on linguistics* (Moscow, 1984), 231.
6. Kornilov, O. A. *Language pictures of the world as derivatives of national mentalities* (Moscow, CheRo, 2003), 349.
7. Kunin, A. V. *English-Russian phraseological dictionary* (Moscow, Russian language, 1984), 944.
8. Levchenko, O. P. «Phraseological representation of the world.» *Modern and conceptual images of the world, Vol. scien.works 7* (Kyiv, KNU, 2002): 307–315.
9. *Nimetsko-Ukrainian phraseological dictionary. 2 volumes*, way. B. I. Gavris, O. P. Prorochenko (Glad. school., 1981), T. 1, 416; T. 2, 382.
10. Potebnya, A. A. «Language and nationality.» *Aesthetics and poetics* (Moscow, Art, 1976): 253–285.
11. Radchenko, O. A. *Language as a world-creation. Linguophilosophical concept of neo-Humboldtianism*, T. 1 (Moscow, 1999).
12. Selivanova, O. *Suchasna linguistics: terminology encyclopedia* (Poltava, Dovkilya – K, 2006), 716.
13. Sepir, E. *Selected works on linguistics and cultural studies* (Moscow, Progress, 1993), 656.
14. Telia, V. N. *The connotative aspect of the semantics of nominative units* (Moscow, 1986): 143.
15. Telia, V. N. «Metaphorization and its role in creating a linguistic picture of the world.» *The role of the human factor in language: Language and picture of the world* (Moscow, Nauka, 1988): 173–204.
16. Telia, V. N. *Russian phraseology. Semantic, pragmatic and linguoculturological aspects* (Moscow, School "Languages of Russian Culture", 1996), 288.
17. Uzhchenko, V. D., Uzhchenko, D. V. *Phraseology of modern Ukrainian language*. Pidruchnik (Kyiv, Znannya, 2007), 494.

(Current issues in general linguistics)

The verbal world picture and its representation in english phraseology (in Ukrainian) [Movna kartyna svitu ta i'i' vidtvorennja u anglijs'kij frazeologii']

© Kushnjerova A. O. [Kushnjerova A. O.] AnnaKushnjerova8@gmail.com

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-
ІСТОРИЧНОГО І ТИПОЛОГІЧНОГО
МОВОЗНАВСТВА**

**[CURRENT ISSUES IN COMPARATIVE AND HISTORICAL
LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY /**

**АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СРАВНИТЕЛЬНО-
ИСТОРИЧЕСКОГО И ТИПОЛОГИЧЕСКОГО
ЯЗЫКОЗНАНИЯ]**

УДК 811.133.1'373.46:53

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 16.08.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 17.08.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 100 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36.03>

**АНТОНІМІЧНІ ВІДНОШЕННЯ У ФРАНЦУЗЬКІЙ ФІЗИЧНІЙ
ТЕРМІНОСИСТЕМІ**

Оксана Віталіївна Галян (м. Луцьк Україна)

oksana_h19@ukr.net

кандидат філологічних наук, асистент кафедри романських мов та інтерлінгвістики
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
(Міністерство освіти і науки України)
43025, м. Луцьк, пр. Волі, 13

Стаття присвячена актуальним проблемам явища антонімії у фізичній терміносистемі. Автором наведено класифікації антонімів за семантичним і структурним критерієм. Проведено зіставний аналіз антонімічних пар, як категорії протилежності, у поняттєво-семантичному аспекті. Основою антонімічних відношень у фізичній терміносистемі є семантика родового поняття. Це визначає видові граничні поняття, через які реалізовано протиставлення. Встановлено функціональну та семантичну нееквівалентність антонімічних пар із загальноновживаної та термінологічної лексики. Уважаємо, що це пов'язано з наданням нових смислових характеристик антонімічній парі із збереженням основних семантичних ознак, які застосовуються в загальноновживаній лексиці.

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания])

Антонімічні відношення у французькій фізичній терміносистемі (Українською) [Антонимические отношения во французской физической терминосистеме (На укр. яз.)]

© Галян О. В. [Галян О. В.] oksana_h19@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Фізичні терміни-антоніми можуть вступати у синонімічні відношення і утворювати ряди, функціональність яких залежить від фахового контексту. За семантичним критерієм у фізичній терміносистемі антоніми поділено на контрарні (градуальні), комплементарні та векторні. У статті описані їх семантичні характеристики та особливості функціонування в текстах.

Ключові слова: фізична терміносистема, антонім, антонімічні відношення, синонімічний ряд, лексика.

ANTONYMIC RELATIONS IN FRENCH PHYSICS TERMINOLOGY

Oksana V. Halyan (Lutsk, Ukraine)

oksana_h19@ukr.net

PhD (Philology), assistant lecturer at the Department of
 Romance Languages and Interlinguistics
 Eastern European University named after Lesya Ukrainka
 (Ministry of Science and Education)
 13 Voli avenue, Lutsk 43009, Ukraine

The article addresses the topical issue of antonymy in a terminology system. The author reviews classifications of antonyms based on the semantic and structural criteria. A contrastive analysis of antonymic pairs as an opposition category is performed from the conceptual-semantic perspective. The basis of antonymic relations in a physics terminology system is the semantics of a hypernym term. It determines the extreme hyponym terms through which opposition is realized. It is shown that antonymic pairs in the lexicon of common usage and in a terminology system are not identical. The author posits that this is due to antonymic pairs acquiring new semantic elements while preserving key semantic features present in commonly used words. Antonymic terms in physics can enter into synonymic relations and form synonym sets whose functionality depends on the context of scientific text. Antonyms among physics terms have been divided into contrary (gradual), complementary, and vectorial based by the semantic criterion. The article describes their semantic characteristics and peculiarities of functioning in texts. In particular, contrary antonymic pairs denote two opposite kinds of concepts, between which there are one or more intermediate terms indicating the increase or decrease of a conceptual feature. Complementary antonymy is characterized by the fact that words that are opposed through hyponym terms complement of a single hypernym term and do not contain any intermediate lexical elements. In this kind of antonymy, it is necessary to

(Current issues in comparative and
 historical linguistics and linguistic typology)

Antonymic relations in French physics terminology (in Ukrainian) [Antonimichni vidnoshennja u francuz'kij fizychnij terminosystemi]

© Halyan O. V. [Galjan O. V.] oksana_h19@ukr.net

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

clearly identify both elements of opposition to avoid ambiguity in the opposition of physical terms. Vector antonymy consist in the opposite of different actions, motions, signs and is quite common in physics terminology.

Key words: physics terminology, contrary (gradual), complementary, vectorial antonyms, antonymic relations, synonymously series, vocabulary.

**АНТОНИМИЧЕСКИЕ ОТНОШЕНИЯ ВО ФРАНЦУЗСКОЙ
ФИЗИЧЕСКОЙ ТЕРМИНОСИСТЕМЕ***Оксана Витальевна Галян (г. Луцк, Украина)*oksana_h19@ukr.net

кандидат филологических наук, ассистент кафедры романских языков и
интерлингвистики

Восточноевропейский национальный университет имени Леси Украинки
(Министерство образования и науки Украины)
43025, г. Луцк, пр. Воли, 13

Статья посвящена актуальным проблемам явления антонимии в физической терминосистеме. Автором приведены классификации антонимов по семантическим и структурным критериям. Проведено сопоставительный анализ антонимических пар, как категории противоположности, в понятийно-семантическом аспекте. Основой антонимических отношений в физической терминосистеме является семантика родового понятия. Это определяет видовые граничные понятия, по которым реализовано противопоставление. Установлено функциональную и семантическую неэквивалентность антонимических пар с общеупотребительной и терминологической лексикой. Считаем, что это связано с предоставлением новых смысловых характеристик антонимической паре с сохранением основных семантических признаков, применяемых в общеупотребительной лексике. Физические термины-антонимы могут вступать в синонимические отношения и образовывать ряды, функциональность которых зависит от профессионального контекста. За семантическим критерием в физической терминосистеме антонимы разделены на контрарные (градуальные), комплементарные и векторные. В статье приведены их семантическая характеристика и особенности функционирования в текстах.

Ключевые слова: физическая терминосистема, антоним, антонимические отношения, синонимический ряд, лексика.

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания])

Антонімічні відношення у французькій фізичній терміносистемі (Українською) [Антонимические отношения во французской физической терминосистеме (На укр. яз.)]

© Галян О. В. [Галян О. В.] oksana_h19@ukr.net

Вступ

Антонімічні відношення встановлюються між лексемами, які характеризують взаємно протилежні семантичні ознаки. У мовознавстві антонімія ґрунтується на логічній протилежності, яка знаходиться всередині однієї семантичної суті, що виражає процес, явище, властивість, дію і т. ін. На відміну від явищ синонімії, полісемії та омонімії, антонімічні відношення формуються в бінарній підсистемі, компоненти якої об'єднані в групу за спільною родовою ознакою. Структурний склад підсистеми призводить до того, що антонімічні відношення між терміноелементами не відрізняються суттєво від таких же відношень у загальнонавчальній лексиці. Водночас необхідно зауважити, що попередні дослідження антонімів стосуються в основному загальнонавчальної та лексики соціально-гуманітарного напрямку [4; 6; 9].

Метою дослідження – проаналізувати антонімічні відношення у фізичній терміносистемі французької мови у поняттєво-семантичному аспекті.

Об'єктом дослідження є фізичні терміни французької мови.
Предмет дослідження – особливості антонімічних відношень у фізичній терміносистемі французької мови.

Основний зміст

Існування антонімічних відношень у термінознавстві не супроводжується такими ж дискусіями, як щодо синонімії чи полісемії. Передусім це пов'язано з тим, що антонімічне протиставлення не порушує принципів термінотворення – однозначності, системності та точності. Треба зазначити, що не всі лінгвісти вважають термінологічну антонімію суб'єктом дослідження в мовознавстві. Л. О. Новиков стверджує, що в термінознавстві антонімічні відношення не існують [7]. Йому опонують більшість мовознавців, зокрема В. П. Даниленко вважає, що антонімія в термінології більше поширена, ніж у загальнолітературній мові [3, с. 25] і є способом вираження явищ науки [3, с. 27]. Уважаємо, що в лінгвістиці

(Current issues in comparative and
historical linguistics and linguistic typology)

Antonymic relations in French physics terminology (in Ukrainian) [Antonimichni vidnoshennja u francuz'kij fizychnij terminosystemi]

© Halyan O. V. [Galjan O. V.] oksana_h19@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

термінологічна антонімія – природне явище, яке у парадигматичному аспекті виражає суть категорії протилежності.

У французькій мові антонімію досліджували Ш. Баллі, Н. М. Лопатникова [1; 5], а серед сучасників – Паскаль Амсілі [12], Тереза Гермак-Зелінська [10]. Проте у фахових терміносистемах дослідження вкрай незначні, за винятком деяких аспектів релігійної [4] та економічної [2] лексики. У фізичній терміносистемі (ФТ) французької мови аналіз антонімічних відношень на основі літературних джерел нам невідомий. Водночас потреба в такому дослідженні особливо необхідна, оскільки денотативні фізичні терміни часто номінують протилежні процеси, явища та властивості речовини: *force centripète* ‘доцентрова сила’, – *force centrifuge* ‘відцентрова сила’, *synthèse atomique* ‘синтез (ядерний) атомів’ – *désintégration atomique* ‘розпад (ядерний) атомів’, *couche ouverte* ‘незаповнена (електронна) оболонка’ – *couche complète* ‘заповнена (електронна) оболонка’, *liaison saturée* ‘насичений зв’язок’ – *liaison insaturée* ‘ненасичений зв’язок’.

За семантичним критерієм антоніми ФТ французької мови можна поділити на такі види: **контрарні (градуальні), комплементарні, векторні**.

1. **Контрарні** антонімічні пари позначають два протилежні видові поняття, між якими існує один або декілька проміжних членів, що вказують на зростання чи спад поняттєвої ознаки [8, с. 245]. У ФТ контрарні антоніми нетипові, тому зафіксовано лише декілька пар із проміжними ланками: *état solide* ‘твердий стан’ – *liquidité* ‘рідкий стан’ – *état gazeux* ‘газоподібний стан’, *génération* ‘генерація’ – *amplification* ‘підсилення’ – *atténuation* ‘послаблення’ – *extinction* ‘згасання’ (сигналу), *réflexion totale* ‘повне відбивання’ – *réflexion incomplète* ‘неповне відбивання’ – *absorption* ‘поглинання’, *congeler* ‘заморожувати’ – *réfrigérer* ‘охолоджувати’ – *échauffer* ‘нагрівати’ – *embraser* ‘розжарювати, розпикати’. Такий вид антонімів найбільше поширений у загальнонавчальній лексиці, оскільки в основі протилежності лежить зростання або спадання ступеня якості.

2. **Комплементарна** антонімія характеризується тим, що слова, які протиставляються через видові поняття взаємодоповнюють єдине родове

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания])

Антонімічні відношення у французькій фізичній терміносистемі (Українською) [Антонимические отношения во французской физической терминосистеме (На укр. яз.)]

© Галія О. В. [Галія О. В.] oksana_h19@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

поняття і не містять жодних проміжних лексичних елементів: *maximum de diffraction* ‘дифракційний максимум’ – *minimum de diffraction* ‘дифракційний мінімум’, *équilibre stable* ‘стійка рівновага’ – *équilibre instable* ‘нестійка рівновага’, *courant continu* ‘постійний струм’ – *courant alternatif* ‘змінний струм’, *proton* ‘протон’ – *antiproton* ‘антипротон’, *matière* ‘матерія’ – *antimatière* ‘антиматерія’, *pressurisation* ‘збільшення тиску’ – *decompression* ‘зменшення тиску’, *accélération* ‘прискорення’ – *décélération* ‘сповільнення’, *atome excité* ‘збуджений атом’ – *atome au repos* ‘незбуджений атом’, *force constante* ‘стала сила’ – *force variable* ‘змінна сила’, *processus réversible* ‘оборотний процес’ – *processus irréversible* ‘необоротний процес’.

У фізичних текстах комплементарне протиставлення часто виконує функцію контрастного співставлення [8, с. 248] і реалізується за схемою: «А, а не В» або «не А, а В». Така логічна модель становить основу протиставлення і виявляється у фізичних текстах як модель антонімії. Наприклад: “*Bien que la nature de la largeur spectrale ne soit pas spécifiée pour réaliser le lissage, on préfère utiliser une modulation de fréquence plutôt qu’une modulation d’amplitude qui est néfaste lors de la propagation dans la chaîne*” [11, с. 302] ‘Хоча природа спектральної ширини не була точно визначена для проведення згладжування, переважно використовують частотну модуляцію, а не амплітудну модуляцію, яка є шкідливою для поширення в мережі.’

У комплементарній антонімії необхідно однозначно визначати обидва елементи протиставлення для уникнення неоднозначності в протиставленні фізичних термінів. Опозиційна лексема повинна не лише заперечувати дефініцію своєї пари, але чітко означити зміст протиставлення. Наприклад, терміну *courant continu* ‘постійний струм’ не підходить антонімічне протиставлення *courant instable* ‘непостійний струм’ або *écoulement turbulent* ‘турбулентний потік’ – *écoulement laminaire* ‘ламінальний потік’, а не *écoulement irrotationnel* ‘безвихровий потік’, *chargé* ‘заряджений’ – *déchargé* ‘розряджений’, а не *non chargé* ‘незаряджений’.

(Current issues in comparative and

historical linguistics and linguistic typology)

Antonymic relations in French physics terminology (in Ukrainian) [Antonimichni vidnoshennja u francuz'kij fizychnij terminosystemi]

© Halyan O. V. [Galjan O. V.] oksana_h19@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Отже, невдалий вибір антоніма може зумовити семантичну невизначеність протиставлення фізичного терміна.

3. Векторна протилежність $\angle$ лат. *vektor* ‘той, що везе, несе’ [8, с. 245] полягає в протилежності різноспрямованих дій, рухів, ознак [8, с. 246]. Цей вид антонімії у ФТ французької мови представлений такими парами: *dilatation adiabatique* ‘адіабатичне розширення’ – *compression adiabatique* ‘адіабатичний стиск’, *force d'attraction* ‘сила притягання’ – *force répulsive* ‘сила відштовхування’, *extension latérale* ‘поперечне видовження’ – *contraction transversale* ‘поперечний стиск’, *accélération centrifuge* ‘відцентрове прискорення’ – *accélération centripète* ‘доцентрове прискорення’, *élargissement de raie* ‘розширення спектральної лінії’ – *rétrécissement de raie* ‘звуження спектральної лінії’, *neutrons accélérateur* ‘прискорювач нейтронів’ – *modérateur de neutrons* ‘сповільнювач нейтронів’, *absorptibilité* ‘поглинальна здатність’ – *réflexibilité* ‘відбивна здатність’.

Векторна антонімія досить поширена у фізичній термінології, що пов’язано зі специфікою фізики як науки про явища та процеси, що відбуваються в природі. Інваріантом усіх вказаних антонімічних відношень є семантика родового поняття, що визначає видові граничні поняття, через які реалізовано протиставлення.

Лексичне протиставлення – досить поширене явище в загальноновживаній лексиці, а також, як підтверджує наше дослідження, у ФТ французької мови. Тому цікаво простежити виникнення антонімів для одних і тих самих лексем у полі загальноновживаної і термінологічної лексики (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняння антонімів у полі ФТ та загальноновживаної лексики

Лексема	Антонім у ФТ	Антонім у загальноновживаній лексиці	Примітка
<i>matière</i>	<i>antimatière</i>	-	

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства)

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания]

Антонімічні відношення у французькій фізичній терміносистемі (Українською) [Антонимические отношения во французской физической терминисистеме (На укр. яз.)]

© Галія О. В. [Галія О. В.] oksana_h19@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

‘матерія’	‘антиматерія’		у загальноживаній лексикі антонім відсутній
<i>localisabilité</i> ‘локалізованість’	<i>délocalisabilité</i> ‘делокалізованість’	-	
<i>conducteur</i> ‘провідник’	<i>diélectrique</i> ‘діелектрик’	-	
<i>crystallisation</i> ‘кристалізація’	<i>amorphisation</i> ‘аморфізація’	-	
<i>absorption</i> ‘поглинання’	<i>desorption</i> ‘десорбція’	-	антоніми збігаються
<i>bombé</i> ‘випуклий’	<i>concave</i> ‘вгнутий’	<i>concave</i> ‘вгнутий’	
<i>sensibilité</i> ‘чутливість’	<i>insensibilité</i> ‘нечутливість’	<i>insensibilité</i> ‘нечутливість’	
<i>variabilité</i> ‘мінливість, нестійкість’	<i>constance</i> ‘сталість, стабільність’	<i>constance</i> ‘стабільність’	
<i>chaotique</i> ‘хаотичний’	<i>ordonné</i> ‘впорядкований’	<i>ordonné</i> ‘впорядкований’	антоніми різні
<i>continu</i> ‘неперервний’	<i>discret</i> ‘дискретний’ (спектр)	<i>entrecoupé</i> ‘переривчастий’	
<i>accélérer</i> ‘прискорювати’	<i>retarder</i> ‘сповільнювати’ (перетворення)	<i>entraver</i> ‘сповільнювати, стримувати’	
<i>excite</i> ‘збуджений’	<i>fondamental</i> ‘основний’ (стан)	<i>calme</i> ‘спокійний’	
<i>élasticité</i> ‘еластичність’	<i>inflexibilité</i> ‘жорсткість, негнучкість’	<i>dureté</i> ‘жорсткість, суровість’	

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology)

Antonymic relations in French physics terminology (in Ukrainian) [Antonimichni vidnoshennja u francuz'kij fizychnij terminosystemi]

© Halyan O. V. [Galjan O. V.] oksana_h19@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

<i>gravité</i> ‘важкість, вага’	-	<i>légèreté</i> ‘легкість’	у ФТ антонім відсутній
<i>lumière</i> ‘світло’	-	<i>obscurité</i> ‘темрява’	
<i>force</i> ‘сила’	-	<i>faiblesse</i> ‘слабкість’	
<i>humidité</i> ‘вологість’	-	<i>aridité</i> ‘сухість’	

Отже, таблиця ілюструє, що не кожному фізичному терміну, який має антонім, відповідає лексема із загальноновживаної лексики, і навпаки, не кожній антонімічній парі із загальноновживаної лексики відповідає така сама пара із ФТ. Це свідчить про певну автономність фізичної терміносистеми у французькій мові. Шляхом протиставлення загальноновживаної і фізичної лексики антонімічні пари можна поділити на чотири категорії: антонім відсутній у загальноновживаній лексиці; антоніми збігаються в обох лексиках; антоніми різні в обох лексиках; антонім відсутній у ФТ. Відсутність тотожності загальноновживаної лексики з терміносистемою пов’язуємо з наданням нових смислових характеристик антонімічній парі із збереженням семантичних ознак, які застосовуються в загальноновживаній лексиці. У таблиці 1 не наведено прикладів фізичних термінів і відповідних їм антонімів, які мають смисл лише у фізичній лексиці (*antiferromagnétisme* ‘антиферромагнетизм – *ferromagnétisme* ‘ферромагнетизм’, *proton* ‘протон’ – *antiproton* ‘антипротон’, *quark* ‘кварк’ – *antiquark* ‘антикварк’). Очевидно, що їхні антоніми, як і вихідні лексеми функціонують лише в полі ФТ.

Значну поширеність у фаховій термінології набули антоніми-словосполучення, які складаються із двох компонентів. Часто антонімічна пара, наявна в загальноновживаній лексиці, переходить у терміносистему завдяки об’єднанню через підрядний зв’язок із родовим поняттям: *élément léger* ‘легкий елемент’ – *élément lourd* ‘важкий

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства)

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания]

Антонімічні відношення у французькій фізичній терміносистемі (Українською) [Антонимические отношения во французской физической терминисистеме (На укр. яз.)]

© Галія О. В. [Galina O. B.] oksana_h19@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

елемент', *faible liaison* 'слабкий зв'язок' – *forte liaison* 'сильний зв'язок', *réduction de la fréquence* 'зменшення частоти' – *augmentation de la fréquence* 'збільшення частоти'. Протиставлення в таких словосполученнях ґрунтується на ознаках семантичної протилежності, що закладені в загальноновживаній лексиці і тотожно транспонується у фахову мову.

У фізичних текстах серед багатокomпонентних словосполучень фізичних термінів рідко трапляються антонімічні пари. Протилежність у таких антонімічних парах зосереджена в одній лексемі через поляризацію семантичної ознаки: *minimum de la bande de conduction* 'нижня межа зони провідності' – *maximum de la bande de valence* 'верхня межа валентної зони', *homogénéité d'un faisceau laser* 'однорідність лазерного пучка' – *hétérogénéité d'un faisceau laser* 'неоднорідність лазерного пучка'. Найбільше – чотири – компоненти знайдено у фізичному терміні-словосполученні, для якого існує антонімічна пара: *photocathode à faible rendement quantique* 'фотокатод с низьким квантовим виходом' – *photocathode à élevé rendement quantique* 'фотокатод із високим квантовим виходом'. Крім того, якщо словосполучення не містить компонентів, які за своєю суттю виражають антонімічність фізичного явища чи процесу, то все словосполучення номінує протилежні фізичні поняття: *bruit de fond* 'фоновий шум, фон' – *signal utile* 'корисний сигнал', *pouvoir convergent* 'оптична сила (лінзи)' – *distance focale* 'фокусна відстань'. Для розуміння змісту такого протиставлення необхідні знання з курсу фізики.

З огляду на велику кількість антонімів, що вживані в дослідженні з фізики у французькій мові можна провести класифікацію за структурним критерієм. Згідно з ним антоніми у ФТ можна поділити на такі види:

1) афіксальні – лексемні корені антонімів збережено, протилежність виражено за допомогою префікса (*isotope stable* 'стійкий ізотоп' – *isotope instable* 'нестійкий ізотоп', *particule* 'частинка' –

(Current issues in comparative and
 historical linguistics and linguistic typology)

Antonymic relations in French physics terminology (in Ukrainian) [Antonimichni vidnoshennja u francuz'kij fizychnij terminosystemi]

© Halyan O. V. [Galjan O. V.] oksana_h19@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

antiparticule ‘античастинка’, *périodicité* ‘періодичність’ – *apériodicité* ‘неперіодичність’, *excitation* ‘збудження’ – *désexcitation* ‘зняття збудження’, *procédé reversible* ‘оборотний процес’ – *procédé irréversible* ‘необоротний процес’);

2) лексичні – антонімічність понять виражено різними основами:

а) унітарні термінологічні основи (*charge positive* ‘позитивний заряд’ – *charge négative* ‘негативний заряд’, *recombinaison* ‘рекомбінація’ – *ionisation* ‘іонізація’, *augmentation de l'inversion de population* ‘збільшення інверсної населеності’ – *degradation de l'inversion de population* ‘зменшення інверсної населеності’);

б) складні термінооснови – протилежність виражається одним із компонентів терміна (*transformation isotherme* ‘ізотермічне перетворення’ – *transformation polytherme* ‘перетворення в системі з декількома джерелами тепла’, *microcristallin* ‘мікрокристалічний’ – *macrocristallin* ‘макрокристалічний’, *écoulement monodimensionnel* ‘одновимірний потік’ – *écoulement multidimensionnel* ‘багатовимірний потік’).

У сучасній французькій мові зафіксовано випадки, коли антонімія щодо фізичного терміну може бути формально реалізована кількома способами. Тоді одному фізичному терміну і з тим самим значенням протиставлено декілька варіантів антонімів: *laser continu* ‘лазер неперервної дії’ – *laser impulsional* ‘імпульсний лазер’, *laser pulse* ‘пульсуючий лазер’, *accélérateur de neutrons* ‘прискорювач нейтронів’ – *ralentisseur de neutrons*, *modérateur de neutrons* ‘сповільнювач нейтронів’, *contraction du volume* ‘зменшення об’єму’ – *accroissement de volume*, *dilatation de volume* ‘збільшення об’єму’, *radiation dirigée* ‘спрямоване випромінювання’ – *radiation diffusée*, *rayonnement diffuse*, *rayonnement disperse* ‘розсіяне випромінювання’. Отримані антонімі можуть вступати у синонімічні відношення і утворювати синонімічні ряди, функціонувати залежно від фізичного контексту.

Висновки та подальші перспективи досліджень

Отже, у ФТ явище антонімії представлено контрарними,

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания])

Антонімічні відношення у французькій фізичній терміносистемі (Українською) [Антонимические отношения во французской физической терминисистеме (На укр. яз.)]

© Галія О. В. [Галія О. В.] oksana_h19@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

комплементарними та векторними семантичними зв'язками. Порівняння загальноновживаних антонімів із фізичними термінами свідчить про часткову автономність фізичної підсистеми. За структурним критерієм антоніми у ФТ можна поділити на афіксальні та неафіксальні.

В основі антонімічних зв'язків лежить логічне протиставлення, що органічно поєднується із причинно-наслідковими зв'язками між фізичними поняттями і на парадигматичному рівні збагачує та систематизує лексику мови. Перспективним, щодо подальшого дослідження, вважаємо порівняльний аналіз антонімічних відношень фізичної терміносистеми із суміжними галузями знань.

Література

1. Балли, Ш. *Общая лингвистика и вопросы французского языка* (Москва, Иностранная литература, 1955), 416.
2. Гаврилова, Н. В. «Деловая терминология международной экономики во французском, английском и русском языках в тезаурусном аспекте.» Автореф. дис. канд. филол. наук, Екатеринбург, 2009.
3. Даниленко, В. П. «Лексико-семантические и грамматические особенности слов-терминов.» *Исследования по русской терминологии* (Москва, Наука, 1971): 7–67.
4. Жерновой, Є. Г. «Релігійна термінологія сучасної французької мови: генеза, семантика, функціонування.» Автореф. дис. канд. філол. наук, Київ, 2003.
5. Лопатникова, Н. Н. *Лексикология современного французского языка* (Москва, Высшая школа, 1971), 150.
6. Николаева, М. А. «Антонимия прилагательных в современном французском языке.» Автореф. дис. канд. филол. наук, Москва, 1976.
7. Новиков, Л. А. *Антонимия в русском языке* (Москва, Изд-во Моск. ун-та, 1973), 289.
8. Новиков, Л. А. *Семантика русского языка : учебное пособие* (Москва, Высшая школа, 1982), 272.
9. Шиганова, Г. А., Суровцева, С. И. «Антонимия предлогов как явление системы (на материале русского и французского языков).» *Вестник Челябинского государственного педагогического университета* 11 (2012):

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology)

Antonymic relations in French physics terminology (in Ukrainian) [Antonimichni vidnoshennja u francuz'kij fizychnij terminosystemij]

© Halyan O. V. [Galjan O. V.] oksana_h19@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

328–335.

10. Giermak-Zielinska Teresa. «Les adjectifs antonymes – statut logique et interprétation sémantique.» *Langages 23e année* 89 (1988): 109–124.
11. Le Garrec, B., Di-Nicola, J. M., Beau, V., Julien, X. «Metrologie des faisceaux et de la tache focale de la LIL.» *J. Phys. IV France* 138 (2006): 297–307.
12. Pascal Amsili. *Antonymie*, access <http://www.semantique-gdr.net/dico/index.php/Antonymie>

References

1. Balli, Sh. *Obshchaya lingvistika i voprosy frantsuzskogo yazyka* (Moskva, Inostrannaya literatura, 1955), 416.
2. Gavrilova, N. V «Delovaya terminologiya mezhdunarodnoy ekonomiki vo frantsuzskom, angliyskom i russkom yazykakh v tezaurusnom aspekte.» Avtoref. dis. kand. filol. nauk, Ekaterinburg, 2009.
3. Danilenko, V. P. «Leksiko-semanticheskie i gramaticheskie osobennosti slov-terminov.» *Issledovaniya po russkoy terminologii* (Moskva, Nauka, 1971): 7–67.
4. Zhernovej, Je. G. «Religijna terminologija suchasnoi' francuz'koi' movy: geneza, semantika, funkcionuvannja.» Avtoref. dys. kand. filol. nauk, Kyi'v, 2003.
5. Lopatnikova, N. N. *Leksikologiya sovremennogo frantsuzskogo yazyka* (Moskva, Vysshaya shkola, 1971), 150.
6. Nikolaeva, M. A. «Antonimiya prilagatel'nykh v sovremennom frantsuzskom yazyke.» Avtoref. dis. kand. filol. nauk, Moskva, 1976.
7. Novikov, L. A. *Antonimiya v russkom yazyke* (Moskva, Izd-vo Mosk. un-ta, 1973), 289.
8. Novikov, L. A. *Semantika russkogo yazyka : uchebnoe posobie* (Moskva, Vysshaya shkola, 1982), 272.
9. Shiganova, G. A., Surovtseva, S. I. «Antonimiya predlogov kak yavlenie sistemy (na materiale russkogo i frantsuzskogo yazykov).» *Vestnik Chelyabinskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta* 11 (2012): 328–335.
10. Giermak-Zielinska Teresa. «Les adjectifs antonymes – statut logique et interprétation sémantique.» *Langages 23e année* 89 (1988): 109–124.
11. Le Garrec, B., Di-Nicola, J. M., Beau, V., Julien, X. «Metrologie des faisceaux et de la tache focale de la LIL.» *J. Phys. IV France* 138 (2006): 297–307.
12. Pascal Amsili. *Antonymie*, access <http://www.semantique-gdr.net/dico/index.php/Antonymie>

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства)

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания]

Антонімічні відношення у французькій фізичній терміносистемі (Українською) [Антонимические отношения во французской физической терминосистеме (На укр. яз.)]© Галія О. В. [Galina O. B.] oksana_h19@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN LITERARY STUDIES /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЯ]

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 14.08.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 17.08.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 96.42 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36.04>

СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ФУНКЦІЙ ЛІТЕРАТУРИ
СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ПІРЕНЕЙСЬКОЇ РОМАНІЇ

Валентина Стефанівна Данилич (м. Київ, Україна)

romanskimovy@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри романської і новогрецької
філології та перекладу

Київського національного лінгвістичного університету

(Міністерство освіти і науки України),

м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73

У статті розглянуто питання розвитку самостійної національної літератури в процесі історичної еволюції суспільства і його мови, історичного зв'язку з іншими культурами, які мають той чи інший вплив на загальний процес художньо-літературної творчості середньовічної Піренейської Романії. Виокремлено домінування епосу як провідного жанру в більшості літератур Заходу і Сходу, що переконливо свідчить про надзвичайну гостроту морального і політичного поняття військової честі, яке виросло до масштабів ідеалу епохи. Розкрито значення запозичень жанрів, сюжетів, тем, мотивів з поліфонічного багатонаціонального літературного репертуару у формуванні й утвердженні національного змісту поетичних і прозових творів епохи становлення національної мови і національної літератури Піренейської Романії.

(Current issues in literary studies)

The formation of national functions of literature of medieval Iberian Romania (in Ukrainian) [Stanovlennja Nacional'nyh funkcij literatury seredn'ovichnoi' Pirenejs'koi' Romanii']

© Danylych V. S. [Danylych V. S.] romanskimovy@ukr.net

Ключові слова: мова, література, героїчний епос, культура, писемні пам'ятки.

THE FORMATION OF NATIONAL FUNCTIONS OF LITERATURE OF MEDIEVAL IBERIAN ROMANIA

Valentyna S. Danylych (Kyiv, Ukraine)

romanskimovy@ukr.net

DSc (Philology), Professor of the Department of Romance and
Modern Greek Philology and Translation
Kyiv National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine),
73 Velyka Vasylkivska str., Kyiv, Ukraine, 03680

The article focuses on the development of national literature in the process of historical evolution of society and its language, historical relations with other cultures which have some influence on the general literary activity in Medieval Iberian Romania. It was singled out the dominating role of epics as the main genre in the majority of occidental and oriental literatures, which confirms the importance of moral and political meaning of military honor which grew to the scale of the ideal of the epoch. It was stated the significant role of borrowed genres, plots, topics, motives from the polyphonic multinational literary repertoire in the formation of the national contents of poetical and prose works of the epoch of foundation of the national language and literature of Iberian Romania. The cultural phenomenon of the use of Galician Portuguese in poetry was highlighted. The tradition confirmed the lyrical function of Galician Portuguese in poetry and the King of Leon and Castile supported this tradition on the condition of the absence of general national language of Medieval Spain. The high prestige of Galician lyrics was transformed into the language itself which had special poetical internal feature. Bright and complicated phenomenon in Medieval culture of Spain is Arabian-Spanish (Andalusia) poetry of the VIII-XV centuries. It appeared as a result of transference of mighty oriental Arabian (Syrian) tradition onto the Iberian Peninsula. The bearers of the tradition were

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Становлення національних функцій літератури середньовічної Піренейської Романії (Українською)
[Становление национальных функций литературы средневековой Пиренейской Романии (На укр. яз.)]

© Данилич В. С. [Данилич В. С.] romanskimovy@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Muslim Arabs who settled down in Spain after its conquest. The unique historical situation made Iberian Peninsula the arena of interaction of occidental and oriental civilizations. The external impulses made influence on literary life of Medieval Spain, constantly developing the people's literary imagination, although not destroying but reinforcing the unique character of the national culture.

Key words: language, literature, heroic epic, culture, written monuments.

**СТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ФУНКЦИЙ ЛИТЕРАТУРЫ
СРЕДНЕВЕКОВОЙ ПИРЕНЕЙСКОЙ РОМАНИИ**

Валентина Стефановна Данилич (г. Киев, Украина)

romanskimovy@ukr.net

Доктор филологических наук, профессор кафедры романской и новогреческой
филологии и перевода

Киевского национального лингвистического университета

(Министерство образования и науки Украины),

г. Киев, ул. Большая Васильковская, 73

В статье рассмотрены вопросы развития самостоятельной национальной литературы в процессе исторической эволюции общества и его языка, исторической связи с другими культурами, которые имеют то или иное влияние на общий процесс художественно-литературного творчества средневековой Пиренейской Романи. Выделено доминирование эпоса как ведущего жанра в большинстве литератур Запада и Востока, что убедительно свидетельствует о чрезвычайной остроте морального и политического понятия воинской чести, выросшего до масштабов идеала эпохи. Раскрыто значение заимствования жанров, сюжетов, тем, мотивов из полифонического многонационального литературного репертуара в формировании и утверждении национального содержания поэтических и прозаических произведений эпохи становления национального языка и национальной литературы Пиренейской Романи.

Ключевые слова: язык, литература, героический эпос, культура, письменные памятники.

Перші літературні пам'ятки Іспанії демонструють ранні стадії

(Current issues in literary studies)

The formation of national functions of literature of medieval Iberian Romania (in Ukrainian) [Stanovlennja Nacional'nyh funkcij literatury seredn'ovichnoi' Pirenejs'koi' Romanii']

© Danylych V. S. [Danylych V. S.] romanskimovy@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

формування національної мови, що по суті й визначило **мету** проведеного дослідження історичного світу Піренейської Романії крізь призму взаємодії мови і культури. Тут надзвичайно вагомим є, зокрема, питання про національну специфіку мовного прочитання “картини світу”, яка певним чином синтезує характеристики позамовної дійсності – складної, різноманітної і багатогранної. У виявленні національної своєрідності історичного світу середньовічної Іспанії важливими чинниками є, принаймні, такі обставини: 1) унікальність мовної ситуації; 2) унікальність староіспанських епічних творів у контексті літературних пам’яток середньовічної Західної Романії; 3) особливості мови епосу (зокрема, “Пісні про мого Сіда” та ін.) як словесного мистецтва, заснованого на тривалій усній традиції; 4) зв’язність мови з мисленням і ситуаціями життя. Саме перелічені чинники зумовлюють **актуальність** теми статті, оскільки врахування національно-культурної специфіки стилевих традицій розвитку писемних пам’яток створює можливість простежити динамічний характер процесів формування національної мовної картини світу.

У конкретно-історичному контексті лінгвістичне значення іспанського мовного матеріалу дотепер не було детально інтерпретовано у масштабах параметрів середньовічної Західної Романії. Винятком тут є надзвичайно велика соціально-культурна увага до “Пісні про мого Сіда” як жанру епічної героїки – феномену середньовічної літератури, який проіснував до XV століття і дав життя іншим пісням, присвяченим тому ж Сіду, Фернану Гонсалесу, інфантам Лари, Бернардо дель Карпіо, Карлові Великому й іншим героям як іспанським, так і французьким.

Причиною недостатньої уваги до іспанського епосу є почасти загальна недооцінка іспанської літератури, яку в усі її періоди, крім “золотого віку”, більшість дослідників схильні були вважати відсталою і наслідувальною. Це особливо стосується ранньої середньовічної літератури Іспанії: її взагалі – у тому числі й героїчний епос – часто розглядають переважно з позицій найсильніших французьких впливів.

Тематично, ремінісцентно в художньому світі Іспанії присутні французька, італійська, арабська, готська, єврейська та інші культури.

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Становлення національних функцій літератури середньовічної Піренейської Романії (Українською)
[Становление национальных функций литературы средневековой Пиренейской Романии (На укр. яз.)]© Данилич В. С. [Данилич В. С.] romanskimov@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Досліджень у царині взаємовпливу культур у процесі становлення національної літератури проведено досить багато. Очевидно можна визнати, що іспанська література (іберо-романська) на ранніх етапах свого становлення була лише однією зі складників більш широкого духовного гуманістичного феномену народної – західноєвропейської літератури, що звичайно не зменшує інтересу до розвитку самостійної національної літератури в процесі історичної еволюції суспільства і його мови, історичного зв'язку з іншими культурами, які мають той чи інший вплив на загальний процес художньо-літературної творчості.

Співзвучність ідей і образів, тем і героїв визначено спільністю народної долі, яку сприйняв світ художніх полотен. Домінування епосу як провідного жанру в більшості літератур Заходу і Сходу переконливо свідчить про надзвичайну гостроту морального і політичного поняття “військової честі”, яке виросло до масштабу ідеалу епохи.

Розквіт іспанського героїчного епосу представлено у світовій культурі твором анонімного автора “El cantar de Mio Cid” (“Пісня про мого Сіда”, XII ст.), що значно відрізняється від інших відомих пам'яток західноєвропейського середньовічного епосу своїм національним колоритом. На противагу трагічно-героїчному тону французького епосу і німецької творчості, в “Пісні” панує радісно-героїчне сприйняття життя, що є вершиною іспанського героїчного епосу.

Автор-поет із його концепцією “Пісні” як “поєми успіху й удачі” відтворює візуальну і пластичну життєву картину: шлях Сіда від приниження до вшанування і тріумфу над знатними грандами. І це не простий засіб просторового переміщення героя по висхідній лінії, це спосіб усвідомлення дійсності, певний принцип бачення світу. При цьому автор прагнув бути по-своєму об'єктивним, описуючи події та вчинки своїх героїв, їх настрої, бажання і цілі. Дослідники одноставно підкреслюють надзвичайну вірогідність змісту поеми, її відповідність історичній реальності. Усе це робить поему одним із найвагоміших історичних документів епохи ранньої середньовічної Іберо-Романії. Художнє віддзеркалення політичних і воєнних подій є основою загальної

(Current issues in literary studies)

The formation of national functions of literature of medieval Iberian Romania (in Ukrainian) [Stanovlennja Nacional'nyh funkcij literatury seredn'ovichnoi' Pirenejs'koi' Romanii']

© Danylych V. S. [Danylych V. S.] romanskimovy@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

композиційної структури “Пісні”, її зміст складають авторські зображення вчинків людини, вірної гуманістичним принципам та ідеалам добра, справедливості, моральності і чистоти, що, очевидно, і пояснює своєрідність підходу автора до добору, опрацювання і художнього втілення документального матеріалу, а також яскраво свідчить про тісний зв’язок цього великого епіко-героїчного твору з життям суспільства Іспанії тієї далекої епохи. У наш час доведена – головним чином працями видатного іспанського філолога Р.Менендеса Підаля – самотність найдавніших форм іспанського героїчного епосу і незалежність його від французьких епічних зразків. Тут дослідник зацентрував увагу на своєрідності іспанського епосу щодо його стилю, метрики та змісту [1; 2].

У цю епоху майже суцільної неграмотності народний епос репрезентував собою “політичну історію” Іспанії з найдавніших часів. Він містив у собі не лише певну інформацію про далеке чи недалеке минуле, але також критику і власне народну оцінку найголовніших історичних і міфологічних подій, звичаїв, самих основ суспільно-політичного устрою Іспанії. Він давав цілісну картину життя нації і віддзеркалював історію героїчного звільнення Іспанії від маврів. Героїчний народний епос, як величезна прогресивна ідеологічна сила, користувався надзвичайною популярністю і жив глибоким, інтенсивним поетичним життям до самого кінця раннього Середньовіччя

Не “мистецтво задля мистецтва”, а мистецтво для життя, – так характеризує Рамон Менендес Підаль художню літературу Іспанії цього періоду. “Коли у Франції народний епос відмирає, іспанська епічна поезія ще продовжує жити і зберігати свій стародавній політичний та історичний зміст протягом багатьох століть; вона залишається аж до нового часу джерелом натхнення для творців інших літературних жанрів. Як джерело історичних спогадів зберігають практичну цінність романи – випадок, що не має аналогій у ліро-епічній поезії інших країн” [3, с. 27-28].

Багато іспанських творів є перекладами чи переробками французьких (рідше провансальських) зразків. Інші, в основі своїй оригінальні, виявляють стилістичний вплив французької і провансальської поезії. Проте

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Становлення національних функцій літератури середньовічної Піренейської Романії (Українською)
[Становление национальных функций литературы средневековой Пиренейской Романии (На укр. яз.)]

© Данилич В. С. [Данилич В. С.] romanskimov@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

іспанські автори своєрідно інтерпретують те, що запозичають, вносячи місцеві і сучасні реалії в чужоземний матеріал, забарвлюючи його рисами реалізму і демократизму, властивими середньовічній іспанській літературі.

Становлення національних функцій літератури як іспанської, так і французької є досить чітко вираженим позитивним процесом виникнення національного змісту, що розкривається національною мовою. У зв'язку з цим надзвичайно важливим є характеристика соціально-культурного ландшафту Піренейської Романії XI-XII століть, коли в Іспанії сформувалися три основні центри латинської культури: Толедо в Кастилії, монастир у Сантьяго-де-Компостела – у Галісії, монастир Святої Марії Ріпольської – в Каталонії. Історична подія 813 року – знахідка мощів апостола Іакова – важлива для політичних і культурних відносин як для Галісії, так і для всієї Іспанії. Висловлювалася думка, що ця історія є геніальною вигадкою короля Альфонса II Цнотливого (789/791-842), який, використавши чутки про знахідку мощів, побудував за свій рахунок церкву на тому місці і наділив її разом із прилеглим селищем, майбутнім містом Сантьяго-де-Компостела, особливими привілеями, тісніше прив'язавши тим самим Галісію до своєї корони.

Паломництво в XI-XII століттях було найважливішим способом поширення культури. Серед французьких прочан, принаджених у Сантьяго ніби-то знайденою там гробницею апостола Іакова, було чимало досвідчених у літературі. На відміну від Толедської школи, письменники, які творили в Сантьяго і Ріполе, вже незабаром стали провідниками французького літературного впливу. За Данте, справжнім прочанином у його часи міг називатися лише той, хто побував у Галісії. А в Галісію вела знаменита французька дорога (Camino francés), уздовж якої виникли епічні легенди Каролінгського циклу [див.: 4, с. 48; 5, с. 17-24].

Ціла епоха, починаючи з XI століття, характеризується в Іспанії потужним впливом Франції в різних сферах суспільного життя країни. Разом із французькими прочанами в Сантьяго проникають французькі героїчні поеми, які стимулювали творчість іспанських хугларів.

Регулярніші зв'язки з лицарською культурою Франції існували в

(Current issues in literary studies)

The formation of national functions of literature of medieval Iberian Romania (in Ukrainian) [Stanovlennja Nacional'nyh funkcij literatury seredn'ovichnoi' Pirenejs'koi' Romanii']

© Danylych V. S. [Danylych V. S.] romanskimovy@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

каталанців. Дослідники відзначають, що каталанська література майже до кінця XIV століття орієнтувалася на південь Франції, а її письменники сприймали як ідеї і форми розвиненої куртуазної культури Провансу, так і її мову [4, с. 46-47]. Саме це призвело до втрати каталанською поезією на декілька століть не лише оригінального вигляду, але і своєї мови.

У світових цивілізаційних процесах різних історичних періодів одним із найвагоміших чинників духовного поступу є фактор впливу однієї культури, літератури на іншу, запозичення жанрів, сюжетів, тем, мотивів. Так, Альфонс Мудрий запозичав не мову мистецтва взагалі – галісійсько-португальську, що зберегла своєрідність та цілісність майже до початку XV століття, а жанр “пісні про Богородицю”, який, як і інші його сучасники, він не сприймав поза конкретно мовною формою. На значення таких запозичень звертали увагу, зокрема, італійський вчений і поет Данте, каталанський учений Р. Льюль, поети-провансальці. Проте специфіка національного в тому і полягає, що національний зміст залишається невідомим.

Звернення Альфонса Мудрого до галісійсько-португальської мови в поезії, є, на думку З. І. Плавскіна, переконливим свідченням того, що цей культурний феномен внутрішньо осмислювався королем Леона і Кастилії як не менш патріотична справа, ніж використання кастильської у прозових творах. “Галісійська поезія вигідно вирізнялася від сучасної кастильської “вченої” поезії розмаїтістю метричних форм, багатством виражальних засобів, винятковою музичністю, співучістю. Довести, що кастильські поети, на яких їхні галісійські побратими по перу нерідко дивилися зверхньо, можуть створювати не менш художньо досконалі твори, та ще й чужою їм мовою, означало утвердити честь і достоїнство рідної країни” [4, с. 50].

Піклуючись про честь і достоїнство своєї країни, Альфонс Мудрий тим самим утверджував національний зміст своїх соціально й історично вагомих поетичних творів. Варто також звернути увагу на двомовність Альфонса Мудрого. Традиція закріпила за галісійсько-португальською функцію мови лірики, і король Леона і Кастилії підтримував цю традицію за

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Становлення національних функцій літератури середньовічної Піренейської Романиї (Українською)
[Становление национальных функций литературы средневековой Пиренейской Романии (На укр. яз.)]

© Данилич В. С. [Данилич В. С.] romanskimov@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

умов відсутності загальної національної мови середньовічної Іспанії. Високий престиж лірики в Галісії був перенесений і на саму мову, якій стали приписувати особливу поетичність як її внутрішню властивість.

Особливу увагу філологів привертають причини використання галісійсько-португальської мови кастильським королем. Відомо, що Альфонс Мудрий недоброзичливо ставився до Галісії і міста Сантьяго як суперника Толедо, але галісійська – це мова дитинства короля, у Галісії він виховувався і, отже, щодо мови він не повинен був відчувати ніяких труднощів. Про те, що король Альфонс X Мудрий вільно володів галісійською мовою свідчить, зокрема, його творчість: 453 твори належать до галісійсько-португальської лірики першого періоду, з яких 20 є огудно-повчальними піснями, а 420 присвячено діві Марії. Б. П. Нарумов, спираючись на дослідження Лосади Кастро (Losada Castro), Філгейри Валверди (Filgueira Valverde), Карбальо Калери (Carballo Calero), О. О. Смирнова та ін., відзначав, що у XIII столітті в Іспанії існувало спільне літературне кастильсько-галісійсько-португальське громадянство з використанням галісійсько-португальської мови “як засобу вираження у вченій ліриці окситанської традиції” [6]. Збагачуючись й, у свою чергу, збагачуючи інші літератури, іспанська поезія галісійсько-португальською мовою створила свої шедеври в любовній і релігійній ліриці. “Важко переоцінити вплив її на італійську поезію сицилійської і ломбардської шкіл, на створення “солодкого нового стилю”, на творчість її геніїв Данте, флорентійця Гвідо Кавальканті та ін.” [7, с. 128].

Упродовж XII – початку XV століття існувала спільна для Португалії і Галісії література, спільна мова. Потім відбувається соціополітичне розмежування цих двох народів: Португалія стає самостійною державою, а Галісія входить до складу Кастилії. Португальська мова розвивається самостійно навколо Коїмбри і Лісабона. В Галісії в офіційному вжитку функціонує іспанська (кастильська) мова, галісійська ж мова використовується переважно в побуті. Відродження літературної галісійської мови починається лише з середини XIX ст. Ізолювана від португальської мови, галісійська, існуючи головним чином в усній формі,

(Current issues in literary studies)

The formation of national functions of literature of medieval Iberian Romania (in Ukrainian) [Stanovlennja Nacional'nyh funkcij literatury seredn'ovichnoi' Pirenejs'koi' Romanii']

© Danylych V. S. [Danylych V. S.] romanskimovy@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

протягом майже чотирьох століть розвивається самостійно в умовах білінгвізму. Проте розбіжності між граматичними структурами кастильської і галісійської мов настільки істотні, що тут не йдеться про асиміляцію останньої, про зміну її будови. Можливо, цьому сприяв той факт, що між галісійською і іспанською мовами територіально знаходився леонський діалект.

Писав вірші галісійською мовою і король Кастилії Фердинанд III, який народився в Леоні і виховувався у Галісії. При його дворі були галісійські трубадури. Спочатку кортеси збиралися окремо в Кастилії і Галісії, мовою останніх була галісійська. Вже при Альфонсі X Мудрому почали збиратися спільні кортеси, офіційною мовою яких стала кастильська, що позбавило галісійську мову надзвичайно важливої суспільної функції.

Поділ галісійсько-португальської мови на галісійську і португальську відноситься до початку XV століття, коли Галісія остаточно відходить до кастильської корони. Переорієнтація галісійської з португальської (з якою вона була близькою вже від першого періоду свого існування) на іспанську (з якою зблизили її історико-політичні умови) не могла пройти безслідно для галісійської мови. Такі суперечливі соціокультурні й політичні обставини спричиняють певну відособленість галісійської мови, сприяючи збереженню її своєрідності [8, с. 92], що дозволяє розглядати цю мову (у контексті генетичної близькості всіх західнороманських мов Старої Романії) як самостійну піренейсько-романську мову, яка найближче всього стоїть до португальської.

Яскраве і складне явище в середньовічній культурі Іспанії – арабо-іспанська (андалузька) поезія VIII-XV століть. Вона виникла в результаті перенесення могутньої східноарабської (сірійської) традиції на Піренейський півострів. Носіями цієї традиції були араби-мусульмани, які осіли в Іспанії після її завоювання. З початку VIII століття Західна Європа чула не лише дзенькіт арабських мечів, але й арабську мову, спостерігала не лише звичай завойовників, але й різнобічні прояви їхньої самотутньої культури, у тому числі поетичної. Мистецтва й науки ніколи раніше не

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Становлення національних функцій літератури середньовічної Піренейської Романії (Українською)
[Становление национальных функций литературы средневековой Пиренейской Романции (На укр. яз.)]

© Данилич В. С. [Данилич В. С.] romanskimov@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

знали такого розквіту під небом Іспанії. Вдало побудована система освіти з широкою мережею шкіл давала можливість одержувати ґрунтовно широкі знання. У місті Кордові функціонувало три тисячі шкіл, у кожному великому місті був свій університет, такі багаті бібліотеки середземноморський духовний світ знав лише в епоху розквіту культури еллінської Александрії. Філософи переклали і витлумачили твори відомих грецьких мудреців, по-своєму переосмисливши їх. Строкате, яскраве мистецтво казкарів відкрило дотепер невідомі простори фантазії. Талановиті письменники і поети довели до досконалості багату і звичну арабську мову, і тепер нею можна було передавати найтонші відтінки почуттів. Безправні при християнах-вестготах євреї одержали цивільні права. Не забуваючи своєї єврейської писемності, вони розробляли філософські системи арабською мовою, перекладали Аристотеля і об'єднали його вчення з ученням їхньої власної Великої Книги та з доктринами славетної арабської мудрості. Вони відродили єврейську поезію. Більше трьох сторіч тривало таке процвітання.

На думку дослідників, самі соціокультурні і політичні обставини формування андалузської поезії зумовлюють дуалістичний характер її духовного змісту. “Концепція матеріального світу й чудове місце в ній, яке посідає оточуюча поета природа”, відрізняє андалузського автора від східного, і це не може не позначитися в поезії іспанських мусульман. Деякі теми, лише окреслені східними поетами (наприклад, опис міст, палаців і місць розваг, долин і гір, садів і вод, моря і кораблів), одержали в Андалузії такий розвиток, що їх варто було б розглядати як “суто іспанські” [9, с. 107].

Не менш “патріотичною справою” для андалузців було дотримуватися традицій Сходу, в межах тієї чи іншої запозиченої теми за чітко позначеною архітектонікою перевершити всіма доступними мистецтву засобами як своїх попередників, так і сучасних поетів і закріпити національну специфіку творчості, “національний зміст”, породжений на землі Андалузії. Тут можна цілком погодитися з А.Пересем у тому, що “критик, який хотів би бачити в іспанській поезії лише відображення арабської літератури Сходу, ризикував би зупинитися лише на найменш

(Current issues in literary studies)

The formation of national functions of literature of medieval Iberian Romania (in Ukrainian) [Stanovlennja Nacional'nyh funkcij literatury seredn'ovichnoi' Pirenejs'koi' Romanii']

© Danylych V. S. [Danylych V. S.] romanskimovy@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

цікавій матерії цієї поезії” [там само, с. 23].

У жанрі східних диванів написаний роман Дона Хуана Мануеля (Don Juan Manuel, 1282-1348) “El conde Lucanor” (“Граф Луканор”). Він складений за типом “Шахерезади” чи “Калілі і Дімні”, і в ньому демонструються сюжети й мотиви індійської, перської, арабської літератур, елементи патріотичної тематики: натяки на “Пісню про мого Сіда”, розповіді про історичне минуле. Жанр східних диванів – збірка розповідей, поем і віршів, які мають одного спільного героя (як варіант – декількох), В. П. Григор’єв відносить до явища не стільки національного, скільки космополітичного, інтернаціонального [10, с. 60]. І якщо підходити до відбору епізодів у романі поза зв’язком з іспанською дійсністю того часу, розкрити “складові” ідейно-художньої майстерності і побачити складні, непідступні філософські, соціально-політичні і моральні питання, які ставив автор, практично виявилось б неможливо.

“Іспанізація” запозичених сюжетів – це також патріотична позиція Хуана Мануеля, що визначає соціальну пильність письменника, духовну зрілість його таланту і якість художньої думки. Жанр новели, що в середньовічній літературі існував переважно в народному середовищі і вважався низьким, “Хуан Мануель підносить на рівень великого мистецтва, створюючи свою книгу, як він сам зазначає в пролозі до неї, “для простаків, для людей, не занадто розумних” і лише бажаючи принести користь людям, що самі недостатньо освічені, не занадто розумні” [5, с. 98].

Мистецтвом “іспанізації”, як наданням іспанського колориту сюжетам, запозиченим з поліфонічного багатонаціонального літературного репертуару, характеризується “Libro de Buen Amor” (“Книга Благієї Любові”) Хуана Руїса (Juan Ruiz Arcipreste de Hita, 1283-1350?). У передмові до першого видання EDUCA 1976 р. укладачі, встановлюючи жанр твору, звертають увагу на його сюжетно-архітектонічну строкатість: “*Este libro no se puede enmarcar dentro del catálogo de géneros literarios, porque es, a la vez épico, lírico y dramático*” [12, с. 10]. “Цю книгу неможливо обмежувати суворими межами всередині каталогу літературних жанрів, оскільки вона в той же час є епічним, ліричним і драматичним твором”.

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Становлення національних функцій літератури середньовічної Піренейської Романиї (Українською)
[Становление национальных функций литературы средневековой Пиренейской Романии (На укр. яз.)]

© Данилич В. С. [Данилич В. С.] romanskimov@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

У загальній інтерпретації цього унікального твору XIV століття надзвичайно вагомим є аспектизація цілком усвідомленої орієнтації його автора на багатоманітність форм реального світу, щиросердечних переживань людини, народних мотивів: *“El autor es conciente de que muchos de los aspectos de su obra son tomados del pueblo; por eso le devuelve su obra, para que le quite y ponga lo que quiera”* (там само, с. 12). “Автор усвідомлює, що багато які з аспектів його твору взяті з народу; тому йому повертає він свій твір, і нехай робить [народ] з ним, що завгодно”.

У характеристиці цього твору, поданий у працях Марії Ліди Роси де Мельк'єль, Джорджа Тікнора (1791-1871), Хосе Амадора де лос Ріоса (1818-1879), Марселіно Менендеса-і-Пелайо (1856-1912), Лео Шпітцера, Луціуса Гастона Моффата, Дамасо Алонсо, Рамона Менендеса Підаля, Жана Дюкамена, Хуліо Сехадора-і-Фраука, З. І. Плавскіна та ін., особливо звертається увага на демократичність його мови, яка відтворює дух народу, дух часу, динаміку буття і почуттів. Важко знайти іншу пам'ятку літератури цього століття, яка б з такою різною точністю і барвистістю представила опис найрізноманітніших фрагментів повсякденного буття епохи. Одяг, звичаї, типові вуличні ситуації, будні та свята – все це має місце на сторінках книги Хуана Руїса, створюючи враження самого життя, його миттєвостей, зупинених і збережених на століття завдяки майстерності автора. Цей твір Хуана Руїса глибоко і органічно пов'язаний з народною, хугларською творчістю. Завершуючи свою книгу, автор звертається до читачів, пропонуючи поводитися з його твором, як і заведено з твором хуглара.

Книгу Хуана Руїса можна назвати романом у віршах, але на відміну від попередніх зразків роману Середньовіччя 1728 строф (близько 7 тисяч віршів) цієї книги містять не оповідання про подвиги лицарів і королів, як у куртуазних повістях і романах, не алегоричну картину боротьби протилежних пристрастей, як у “Романі про Розу”, не сатиричний мальовничий епос, як у “Романі про лиса”, але розповідь про пригоди веселого та життєлюбного клірика; і дія книги відбувається не у вигаданих і фантастичних країнах, не в легендарну епоху короля Артура чи

(Current issues in literary studies)

The formation of national functions of literature of medieval Iberian Romania (in Ukrainian) [Stanovlennja Nacional'nyh funkcij literatury seredn'ovichnoi' Pirenejs'koi' Romanii']© Danylych V. S. [Danylych V. S.] romanskimovy@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Олександра Македонського, а в сучасній автору Іспанії [11, с. 326].

Названі у статті пам'ятки писемності (переважно, кастильсько-галісійсько-португальського) етапу формування національної мови Іспанії XII-XIV століть переконливо свідчать як про строкатість й складність етнічного ландшафту, так і про своєрідність й епічну унікальність цього мовно-культурного феномену. Унікальна історична ситуація перетворила Піренейський півострів на арену взаємодії західної і східної цивілізацій. Імпульси, що йшли ззовні, мали вплив на художнє життя середньовічної Іспанії, постійно живили художню фантазію народу, проте не руйнуючи, а лише підсилюючи самотність національної культури.

Було б спрощенням не брати до уваги тезу про єдність світового літературного процесу, а разом із нею й уявлення про загальні закони історичної поетики, поетики майбутнього, що має справу з еволюцією поетичної (художньої) свідомості та її форм, встановлює закономірності розвитку літературних явищ і тим самим дає підґрунтя для їх співвіднесення.

Література

1. Menéndez Pidal R. «Introducción. Fecha del Poema y estado en que llegó a nosotros.» *Poema de mio Cid. Clásicos castellanos*, 6-a ed. (Madrid, Espasa-Calpe, S.A., 1951): 7-97.
2. Menéndez Pidal R. *Castilla. La tradición, el idioma*, 3-a ed. (Madrid, Espasa-Calpe, S.A., 1955), 230.
3. Менендес Пидаль Р. *Избранные произведения. Испанская литература средних веков и эпохи Возрождения*: перевод с испанского (Москва, Издательство иностранной литературы, 1961), 772.
4. Плавский З.И. «Роль двуязычия в литературном творчестве (на материале языков Пиренейского полуострова).» *Ibérica. Культура народов Пиренейского полуострова* (ленинград, Наука, 1983): 45-61.
5. Плавский З.И. *Литература Испании IX-XV веков* (Москва, Высшая школа, 1986), 176.
6. Нарумов Б.П. *Формирование романских литературных языков. Современный галисийский язык* (Москва, Наука, 1987), 166.
7. Григорьев В.П., Банару В.И., Ионицэ М.П. *Старопровансальский язык и*

(Актуальні питання літературознавства [Актуальные вопросы литературоведения])

Становлення національних функцій літератури середньовічної Піренейської Романії (Українською)
[Становление национальных функций литературы средневековой Пиренейской Романии (На укр. яз.)]© Данилич В. С. [Данилич В. С.] romanskimovy@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

литература (Кишинев, Штиинца, 1990), 162.

8. Нарумов Б.П. *Галисийский язык: Лингвистический энциклопедический словарь* (Москва, Большая Российская энциклопедия, 2002): 92.
9. Куделин А.Б. *Классическая арабо-испанская поэзия* (Москва, Наука. Главная редакция восточной литературы, 1973), 190.
10. Григорьев В.П. *Становление языка испанской национальной литературы. Учебное пособие* (Ленинград, Государственный педагогический институт имени А.И.Герцена, 1975), 87.
11. Плавский З.И. «Испанский гуманист XIV столетия.» *Хуан Руис Архипресвитер из Иты. Книга Благой Любви* (Ленинград, Наука, 1991): 305-376.
12. Arcipreste de Hita J. R. *Libro de Buen Amor*, 1-a ed. (Costa Rica, EDUCA, 1976), 272.

References

1. Menendes Pidal' R. *Izbrannye proizvedeniya. Ispanskaya literatura srednikh vekov i epokhi Vozrozhdeniya: perevod s ispanskogo* (Moskva, Izdatel'stvo inostrannoy literatury, 1961), 772.
2. Plavskin Z.I. «Rol' dvuyazychiya v literaturnom tvorchestve (na materiale yazykov Pireneyskogo poluostrova).» *Ibérica. Kul'tura narodov Pireneyskogo poluostrova* (leningrad, Nauka, 1983): 45-61.
3. Plavskin Z.I. *Literatura Ispanii IX-XV vekov* (Moskva, Vysshaya shkola, 1986), 176.
4. Narumov B.P. *Formirovanie romanskikh literaturnykh yazykov. Sovremennyy galisiyskiy yazyk* (Moskva, Nauka, 1987), 166.
5. Grigor'ev V.P., Banaru V.I., Ionitse M.P. *Staroprovansal'skiy yazyk i literatura* (Kishinev, Shtiintsa, 1990), 162.
6. Narumov B.P. *Galisiyskiy yazyk: Lingvisticheskiy entsiklopedicheskiy slovar'* (Moskva, Bol'shaya Rossiyskaya entsiklopediya, 2002): 92.
7. Kudelin A.B. *Klassicheskaya arabo-ispanskaya poeziya* (Moskva, Nauka. Glavnaya redaktsiya vostochnoy literatury, 1973), 190.
8. Grigor'ev V.P. *Stanovlenie yazyka ispanskoy natsional'noy literatury. Uchebnoe posobie* (Leningrad, Gosudarstvennyy pedagogicheskiy institut imeni A.I.Gertsena, 1975), 87.
9. Plavskin Z.I. «Ispanskiy gumanist XIV stoletiya.» *Khuan Ruis Arkhipresviter iz Ity. Kniga Blagoy Lyubvi* (Lenongrad, Nauka, 1991): 305-376.

(Current issues in literary studies)

The formation of national functions of literature of medieval Iberian Romania (in Ukrainian) [Stanovlennja Nacional'nyh funkciy literatury seredn'ovichnoi' Pirenejs'koi' Romanii']

© Danylych V. S. [Danylych V. S.] romanskimovy@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОЦИОЛИНГВИСТИКИ]

УДК 811.111

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 14.07.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 17.07.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 93.42 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36.05>

СПЕЦИФІКА ПРОСОДІЇ ПОВТОРУ ЯК РИТОРИЧНОГО
ПРИЙОМУ В ПУБЛІЧНОМУ ВИСТУПІ

Наталія Миколаївна Нестеренко (м. Київ, Україна)

troyachka52@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Катерина Вікторівна Лисенко (м. Київ, Україна)

troyachka52@gmail.com

кандидат філологічних наук, асистент
кафедри іноземних мов математичних факультетів
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

В статті розглядаються особливості інтонаційного оформлення окремих елементів такого риторичного прийому як повтор на матеріалі аудіо записів п'єс Шекспіра в хронології, а саме риторичні питання, що належать до висловлень своєрідної інтерогативної модальності. В статті йдеться про результати дослідження інваріантні риси просодії питального речення в драматичному дискурсі в хронологічному плані. Розглянуто такий засіб емоційного підсилення як повтор. В публічному виступі повтор слугує засобом вираження особливого різновиду інформації – переконуючої, що несе в собі багатий емоційно-інтонаційний

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Специфіка просодії повтору як риторичного прийому в публічному виступі (Українською) [Специфика просодии повторения как риторический прием в публичных выступлениях (На укр. яз.)]

© Нестеренко Н. М., Лисенко К. В. [Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

зміст. За допомогою повтору мовець заглиблює смисловий бік промови та підсилює емоційний вплив. Було проаналізовано також синтаксичний паралелізм, який реалізується в сполученні повторів синтаксичних конструкцій та різноманітних інтенсифікаторів, що перцептивно сприймається як ритмічність. Синтаксичний паралелізм однотипних питань або речень підсилюється та корелюється з ідентичним просодичним контуром інтонаційних груп. Для досягнення емоційного ефекту актори при виконанні синтаксично паралельних питальних конструкцій на другому та третьому питанні можуть порушувати правило інтонаційного оформлення питання, користуючись нормативною шкалою. Або, навпаки, дотримуватись нормативних інтонаційних контурів, оформляти їх за канонічним правилом.

Ключові слова: повтор, інваріант, риторичне питання, інтерогатив, рекурентний повтор, низхідна шкала.

SPECIFICITY OF REPETITION AS A RHETORIC DEVICE IN PUBLIC SPEECH

Natalia M. Nesterenko (Kyiv, Ukraine)

troyachka52@gmail.com

PhD (Philology), associate professor at
 Department of English Philology and Intercultural Communication
 Taras Shevchenko National University of Kyiv
 (Ministry of Education and Science of Ukraine)
 14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

Catherine V. Lyssenko (Kyiv, Ukraine)

troyachka52@gmail.com

PhD (Philology), lecturer at
 Department of Foreign Languages for Mathematics Faculties
 Taras Shevchenko National University of Kyiv
 (Ministry of Education and Science of Ukraine)
 14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article deals with the peculiarities of the intonation design of certain elements of such rhetorical reception as a repetition on the material of audio recordings of Shakespeare's plays in chronology, namely rhetorical questions related to expressions of a peculiar interrogative modality. The article deals with the results of the study of the invariant features of the prosody of the interrogative sentences in dramatic discourse in

(Current issues in sociolinguistics)

Specificity of Repetition as a Rhetoric Device in public speech (in Ukrainian) [Spetsifika prosodii povtoru yak ritorichnogo priyomu v publichnomu vystupi]

© Nesterenko N. M., Lyssenko C. V. [Nesterenko N. M., Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

chronological terms. Repetition as a means of emotional enhancement is considered. In public speaking, repetition serves as a means of expressing a specific function of information - convincing which adds a rich emotional and intonational content. Through repetition, the speaker deepens the semantic side of speech and heightens emotional impact. Syntactic concurrency, which is realized in the combination of repetitions of syntactic constructions and various intensifiers, has been analyzed, which is perceived as rhythmicity. The syntactical parallelism of identical questions or sentences is amplified and correlated with the identical prosodic contour of intonation groups. To achieve an emotional effect, when presenting syntactically parallel interrogative constructions of the second and third questions, actors can violate the rule of normative intonation of a question, using a gradually ascending scale. Or, on the contrary, to adhere to the normative intonation contours, and design them according to the canonical rule.

Key words: repetition, invariant, rhetorical question, interrogative, recurrent repetition, descending scale.

СПЕЦИФИКА ПРОСОДИИ ПОВТОРЕНИЯ КАК РИТОРИЧЕСКИЙ
ПРИЕМ В ПУБЛИЧНЫХ ВЫСТУПЛЕНИЯХ

Наталья Николаевна Нестеренко (г. Киев, Украина)

troyachka52@gmail.com

кандидат филологических наук, доцент кафедры
английской филологии и межкультурной коммуникации
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бул. Тараса Шевченко, 14

Екатерина Викторовна Лысенко (г. Киев, Украина)

troyachka52@gmail.com

кандидат филологических наук, доцент кафедры
кафедра иностранных языков математических факультетов
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бул. Тараса Шевченко, 14

В статье рассматриваются особенности интонационного оформления отдельных элементов такого риторического приема как повтор на материале аудиозаписей пьес Шекспира в хронологии, а именно риторические вопросы,

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Специфіка просодії повтору як риторичного прийому в публічному виступі (Українською) [Специфика просодии повторения как риторический прием в публичных выступлениях (На укр. яз.)]

© Нестеренко Н. М., Лысенко К. В. [Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

относящиеся к высказываниям своеобразной интерогативной модальности. В статье говорится о результатах исследования инвариантные черты просодии вопросительного предложения в драматическом дискурсе в хронологическом плане. Рассмотрено такое средство эмоционального усиления как повтор. В публичном выступлении повтор служит средством выражения особой разновидности информации – убеждающей, что несет в себе богатый эмоционально-интонационный смысл. С помощью повтора говорящий углубляет смысловую сторону речи и усиливает эмоциональное воздействие. Был проанализирован также синтаксический параллелизм, который реализуется в сочетании с повтором синтаксических конструкций и различных интенсификаторов, что перцептивно воспринимается как ритмичность. Синтаксический параллелизм однотипных вопросов или предложений усиливается и коррелирует с идентичным просодической контуром интонационных групп. Для достижения эмоционального эффекта актеры при презентации синтаксически параллельных вопросительных конструкций на втором и третьем вопросе могут нарушать правило интонационного оформления вопроса, или, наоборот, придерживаться нормативных интонационных контуров, оформлять их по каноническим правилам.

Ключевые слова: повтор, инвариант, риторический вопрос, интерогатив, рекуррентный повтор, нисходящая шкала.

Здобутки експериментально-фонетичних досліджень все активніше використовуються при проведенні розвідок в таких дисциплінах як фоностилістика, риторика та компаративні дослідження (Артюхова А. О., Бишук Г. В. 2000, Георгієва Н. Ю. 2005, Глушко Є. В. 1994, Блох М. Я., Великая Є. В., Вербич Н. С. 2011), проте недостатньо уваги приділяється аналізу драматичного дискурсу на просодичному рівні в плані компаративних досліджень в цілому й діахронічних порівнянь зокрема.

Інтерес до вивчення варіативності просодичних реалізацій в мовленні пов'язаний зі зростаючим попитом на інформацію щодо особливостей звучання англійського усного мовлення.

Все це загострює увагу дослідників-лінгвістів на необхідності поглибленого, уважного аналізу просодичних особливостей аудіо записів драматичних творів.

Одним із актуальних напрямів сучасної лінгвістичної науки є експериментально-фонетичне дослідження інтонації усного мовлення. В

(Current issues in sociolinguistics)

Specificity of Repetition as a Rhetoric Device in public speech (in Ukrainian) [Spetsifika prosodii povtoru yak ritorichnogo priyomu v publichnomu vystupi]

© Nesterenko N. M., Lyssenko C. V. [Nesterenko N. M., Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

центрі уваги дослідників інтонація постає як засіб цілеспрямованого кодування інформації (О. Р. Валігура, А. А. Калита, Л. І. Прокопова, О. І. Стеріополо, D. Brazil, G. Brown, A. Gruttenden, впливу на адресата (А. Й. Багмут, Л. Г. Беличенко, Л. В. Бондарко, М. П. Дворжецька, Л. О. Кантер, D. L. Bolinger, J. Laver), вираження емоцій (R. Kingdon).

Разом з тим обґрунтуванню діяхронічного підходу вивчення просодичних параметрів реалізацій драматичних творів відведено мало уваги.

Актуальною проблемою в наш час є теоретичне обґрунтування та практична розробка різних аспектів просодичної організації драматичних творів в реалізаціях різних виконавців в компаративному аспекті та в діяхронії.

Задля типізації просодичних особливостей певного типу мовлення в окремий проміжок часу необхідно мати уяву не тільки про варіативні відмінності фонетико-інтонаційного мовлення, а, що більш важливо, дослідити їхні інваріантні риси в хронологічному плані. Під інтонаційним інваріантом слід розуміти абстрактну модель, виведену на основі найбільш частотних характеристик, що реалізуються в різноманітних мовних умовах та відображають інтонаційну специфіку певної мови.

З поміж великої кількості питальних речень найбільшою частотністю в межах аналізованого дискурсу драматичної радіо вистави характеризуються загальні, спеціальні та альтернативні питання, які можуть бути як риторичними, так і нериторичними. З огляду на це, для детального слухового та інструментального аналізу було обрано саме ці комунікативно-прагматичні типи висловлень.

Серед найбільш ефектних засобів емоційного впливу та виразності в публічному виступі, як відомо, відносять риторичні питання, що належать до висловлень своєрідної інтерогативної модальності. Це небуквальні питальні висловлення, в яких на фоні формальної реалізації категорії інтерогативності відбувається формування превалюючої у мовця інтенції експресії. Риторичне питання є ствердженням або запереченням, майстерно перетвореним в формально виражений інтерогатив, без вираженого

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Специфіка просодії повтору як риторичного прийому в публічному виступі (Українською) [Специфика просодии повторения как риторический прием в публичных выступлениях (На укр. яз.)]

© Нестеренко Н. М., Лисенко К. В. [Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

бажання отримати відповідь безпосередньо. Риторичні питання можуть містити непряму відповідь на поставлене питання, бажання заінтригувати тощо. Таке питання не припускає отримання відповіді – як правило, відповідь міститься в самому питанні і ставиться не з метою отримання відповіді, а скоріше з метою афористичного узагальнення загальновідомої або очевидної думки. В драматичному творі риторичне питання іноді використовується як засіб відтворення діалогу з уявним співрозмовником. Воно не розраховане на відповідь, тому що вона може бути семантично конденсованою власне в самому запитанні.

Найчастіше риторичні питання використовуються у випадках, коли відповідь очевидна для аудиторії, та ораторові потрібно лише актуалізувати її для звернення уваги, наприклад: **Is it possible a cur can lend three thousand ducats?**, або коли відповіді взагалі не існує, наприклад: **Who is to blame? What to do?** тощо. Риторичне питання призначене викликати певну ілюзію розмови, діалогу. Риторичне питання властиве епічному мовленню, наприклад: **What, weep you when you but behold our Caesar's vesture wounded?**

В статті ми розглянули інтерогативи в складі квазі-спонтанних монологів публічних виступів з п'єс Шекспіра, виокремлених з аудіо записів різних періодів часу, починаючи з 30 років минулого століття. Таких відповідних записів, тексти яких повністю збігаються та є в наявності в інтернеті, виявилось п'ять варіантів. Це записи Mercury Theatre (1938-1948 роки), Living Shakespeare series (1962), Archangel complete collection, Oregon festival та BBC. Надалі в тексті аудіо записи позначатимуться як MT, LSS, ARCH, OREG та BBC відповідно. Однією з найбільш контрверсійних та трагічних фігур п'єси Шекспіра «Юлій Цезар» є постать Брута. Відомо, що він був улюбленцем Цезаря, його учнем та послідовником. Тому участь Брута у вбивстві свого кумира та вчителя є історичним та хрестоматійним прикладом зради.

Брут як досвідчений оратор у виступі перед натовпом неначе заколисує аудиторію своїми однотипними спеціальними питаннями, з

(Current issues in sociolinguistics)

Specificity of Repetition as a Rhetoric Device in public speech (in Ukrainian) [Spetsifika prosodii povtoru yak ritorichnogo priyomu v publichnomu vystupi]

© Nesterenko N. M., Lyssenko C. V. [Nesterenko N. M., Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

частковими повторами, що семантично відрізняються за наростанням інтенсивності емоційного змісту. Слухачі потрапляють під вплив ритму його промови, оскільки повтор як риторичний прийом тут відіграє значну роль. Завдяки цьому підвищується потенційна експресивність, що призводить до створення комунікативно-прагматичного та стилістичного ефектів.

Стилістичний потенціал повтору зумовив його широке використання в різних функціональних стилях. На думку І. Арнольд, слід розрізняти такі різновиди синтаксичного повтору як повтор синтаксичних конструкцій або синтаксичний паралелізм, анафору, епіфору, кільцевий повтор, полісиндетон та синтаксичну конвергенцію.

В публічному виступі повтор слугує засобом вираження особливого різновиду інформації – переконуючої, що несе в собі багатий емоційно-інтонаційний зміст. Тому за допомогою повтору мовець заглиблює смисловий бік промови, виділяє ту чи іншу ідею, підкреслює найважливіші думки, підсилює емоційний вплив. Можуть використовуватись як синтаксичний паралелізм - повтор синтаксичних конструкцій, так і окремі компоненти синтаксичної конструкції.

Одним із способів реалізації впливової функції у публічному виступі є такий риторичний прийом як повтор. Повторювані елементи речення або все речення в цілому надають особливої ритміки всьому виступу, а повтор риторичного питання представляє собою особливий емоційно впливовий елемент.

В наступному прикладі повторюються структурно однотипні складнопідрядні речення, що включають умовне підрядне та головне речення у вигляді загального питання з заперечною часткою *not*. Останнє риторичне питання з чотирьох представлених нижче є найбільш глибоко емоційно напруженим, оскільки воно представляє собою основний висновок, причину та пояснення дій героя.

If you prick us do we not bleed?

If you tickle us, do we not laugh?

If you poison us, do we not die?

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Специфіка просодії повтору як риторичного прийому в публічному виступі (Українською) [Специфика просодии повторения как риторического приема в публичных выступлениях (На укр. яз.)]

© Нестеренко Н. М., Лисенко К. В. [Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>***If you wrong us, shall we not revenge?***

Прогнозованим є підвищення інтенсивності на четвертому питанні та виділення емоційних центрів в кожному з питань: laugh, bleed, die, revenge.

Питання з заперечною часткою, що розглядаються, є загальними питаннями, які за правилом оформлюються поступово низхідною шкалою з підйомом в термінальній частині.

При аудитивному порівнювальному аналізі всіх реалізацій даних питань робимо висновок про автентичність їхніх мелодійних контурів попри можливі відмінності в інших показниках – ЧОТ, швидкості, тембрі та темпоральному оформленні.

Останнє питання, яке є емоційно найбільш напруженим: And if you wrong us, shall we not revenge?, можна прогнозувати як найбільш яскраве та емоційно виділене: воно пояснює сенс та причину дій та вчинків героя.

Три з чотирьох презентацій оформляють кінцівку останнього з однотипних риторичних питань саме за таким правилом – підйомом в термінальній частині, з ковзно-висхідною шкалою в ініціальній частині.

LSS, на відміну, користується лише середніми та низькими рівнями шкалами, навіть в термінальній частині, де, за правилом, в загальному питанні мав би бути підйом тону. На тлі суцільного рівного тону спостерігаємо логічний наголос на wrong та revenge. Мелодика подібного варіанту виконання є цілком відмінною, що, в поєднанні з тембральними змінами, призводить до відчуття надзвичайно високої емоційної напруги. Шейлок немов знесилений власними почуттями несправедливості. Доречі, останнє речення в даному фрагменті звучить не як питання, а як заклик проти несправедливості та навіть до помсти.

Користуючись аналогічною структурною композицією зі структурно однотипними складнопідрядними реченнями з умовним підрядним, автор далі в якості головного використовує спеціальне питання з what:

If a Jew wrong a Christian, what is his humility?

Тут лише один з акторів (MT) порушує норму та використовує низхідну з підйомом в термінальній частині, не зважаючи на те, що це – спеціальне питання. Решта (чотири реалізації) послуговуються

(Current issues in sociolinguistics)

Specificity of Repetition as a Rhetoric Device in public speech (in Ukrainian) [Spetsifika prosodiï povtoru yak ritorichnogo priyomu v publichnomu vystupі]

© Nesterenko N. M., Lyssenko C. V. [Nesterenko N. M., Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

нормативним контуром - поступово низхідною шкалою.

В питанні *If a Christian wrong a Jew, whats hould his sufferance be by Christian example?* як бачимо, герой вже підводить до основного висновку про необхідність помсти. Реалізація акторами даного інтерогативу передбачає нормативну, поступово низхідну шкалу, що і спостерігаємо, хоча і з логічним підкресленням слів *should* або *his* та тембральними, ритмічними та темпоральними варіаціями. Емоційності актори досягають за рахунок пауз, тембральних змін та темпоральних показників. Загалом усі 100% реалізацій цього фрагменту характеризуються нормативним інтонаційним контуром.

В наступному фрагменті має місце спочатку повний структурний повтор **Hath not a Jew ...** зі зміною іменної частини присудка та заперечною часткою *not*. Щоб зрозуміти та побачити розвиток семантично-емоційної риторики, розгляньмо частини цієї сентенції окремо:

Перша частина: **1. Hath not a Jew eyes? 2. Hath not a Jew hands, organs, dimensions, senses, affections, passions?**

Тут, у першій частині фрагменту, актори Oreg. та M.T. при аудитивному сприйнятті користуються поступово-низхідною+скадентно-висхідною шкалою, тоді як актор Ark. використовує рівну високу шкалу, і лише голосовим тембром домальовує емоційні характеристики свого героя. Актор LSS на цьому етапі (реч.1) послуговується поступово низхідною. У другій частині фрагменту актори послуговуються майже аутентичним своїм же малюнком, роблячи це задля підсилення емоційності та неможливості підготовки слухача до ще більшого зростання бурхливих пристрастей.

Друга частина: **Fed with the same food, hurt with the same weapons, Subject to the same deceases, healed by the same means, Warmed and cooled by the same winter and summer, as a Christian is?**

Актори в останньому фрагменті в трьох з чотирьох реалізацій в термінальній частині використовують висхідний тон, (за виключенням актора Ark.), що співпадає з канонічною нормою для загального питання. В даному прикладі цікаво прослідкувати варіативність мелодики усього фрагменту в цілому в кожній з аналізованих реалізацій. В виконанні Ark.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Специфіка просодії повтору як риторичного прийому в публічному виступі (Українською) [Специфика просодии повторения как риторический прием в публичных выступлениях (На укр. яз.)]

© Нестеренко Н. М., Лисенко К. В. [Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

кожен з міні фрагментів має однотипний мелодійний контур - високий низхідний. Ним же і закінчує актор весь фрагмент. На відміну, реалізації LSS та Oregon в кожному з міні фрагментів прислуговуються висхідним контуром і в термінальній частині також – висхідний. МТ також дотримується подібної тактики, хоча з незначними варіативними відмінностями у перед-термінальному міні фрагменті.

Актори використовують низький рівний тон зі зміною регістру на середню та високу шкалу, поступово підвищуючись до слів а Christian is. Питання, не зважаючи на наявність в ньому цілої низки однорідних членів речення, оформлено за правилами – поступово низхідною шкалою з підйомом в термінальній частині, з повтором типової мелодії в кожному наступному однорідному члені речення. Актори логічним наголосом виділяють семантично важливі слова та використовують High Wide Fall або High Wide Rise для переривання поступово низхідної шкали.

В даному випадку спостерігаємо саме такий синтаксичний паралелізм, який реалізується в сполученні повторів синтаксичних конструкцій та різноманітних інтенсифікаторів, що перцептивно сприймається як ритмічність. Синтаксичний паралелізм однорідних підрядних або однотипних питань або речень підсилюється повторами та корелюється з ідентичним просодичним контуром інтонаційних груп.

Розгляньмо три питання з промови Брута:

Who is here so base that would not be a bondman?

Who is here so rude that would not be a Roman?

Who is here so vile that would not love his country?

Основними словами, що змінюються в перших двох питаннях, є слова **base**, ...**bondman**, далі - **rude**, ...**not be a Roman**, та в третьому питанні вже **vile** та ... **not love his country**. Є цілком прогнозованим, що кожне наступне з аналізованих питань буде більш емоційним та напруженим. Отже, можна припустити, що інтонаційно найбільш яскраво виділеним буде останнє, третє питання. Враховуючи той факт, що дані питання є спеціальними, нормативною інтонаційною моделлю для подібних питань є, згідно з правилом, поступово низхідна шкала.

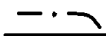
(Current issues in sociolinguistics)

Specificity of Repetition as a Rhetoric Device in public speech (in Ukrainian) [Spetsifika prosodii povtoru yak ritorichnogo priyomu v publichnomu vystupi]

© Nesterenko N. M., Lyssenko C. V. [Nesterenko N. M., Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Аудитивний аналіз свідчить про автентичність та збіг основного напрямку мелодичного малюнку з інваріантом, тобто

характерного для спеціальних питань. Варіативність стосується в цілому лише локалізації логічних наголосів.

Так, в першому інтерогативі *Who is here so base that would not be a bondman?* наголос у всіх п'яти реалізаціях спостерігається на *Who*, проте в Меркюрі Театер (MT) після високого нисхідного на *Who* малюнок залишається на низькому рівному, на відміну від BBC, де високий нисхідний є рекурентним, з повторами на логічно наголошених *not* та *bondman*.

В другому інтерогативі (rude... Roman..) логічний наголос уже не на *Who*, а на *rude*, з наступною протрузією *Roman*.

LSS продовжує підкреслювати *Who* і в третьому інтерогативі

при рекурентному повторі одноманітного високого падаючого тону, тоді як решта виконавців знову виділяють *vile* та *live*.

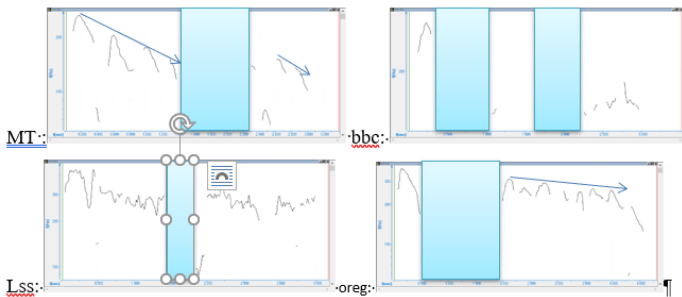

Рис. 1. Інтонограми з порівняльною локалізацією пауз та максимумів та мінімумів ЧОТ у реалізаціях риторичного питання *Who is here so base that would be a bondman?*

В першому реченні MT послуговується високим падаючим тоном на кожному з перших наголошених складів, які є домінуючими. Значною є

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])
Специфіка просодії повтору як риторичного прийому в публічному виступі (Українською) [Специфика
просодии повторения как риторический прием в публичных выступлениях (На укр. яз.)]

© Нестеренко Н. М., Лисенко К. В. [Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

перерва в фонації, що слідує за словом **base** [0,87 сек.]. Дана гіперболізована пауза в реалізації МТ використовується для емоційного привернення уваги до наступних риторичних питань. Водночас спостерігаємо низхідну шкалу з порушеною поступовістю, що складається з наголошених тонів, що контрастують по висоті, до термінального високого падаючого тону на останньому слові.

Щодо пауз в реалізації BBC, та тут спостерігаємо подвійну паузацію з тривалістю 0,11 сек та 0,42 сек. Актор користується в ініціальній частині високим висхідно-низхідним з низьким низхідним в термінальній частині. В реалізаціях LSS та Oregon спостерігаємо лише одну перерву в фонації 0,59.сек. та 1,42 сек. відповідно.

Узагальнюючи інтонаційний малюнок даного, першого питання в реалізаціях аналізованих категорій Акторів, можемо сказати, що він характеризується, при певних варіаціях, наступним чином: інваріантною рисою є наявність паузи або двох пауз, незначний перепад мінімальних та максимальних показників ЧОТ в термінальній частині, максимальні показники ЧОТ розташовані в ініціальній частині на слові *who*, крім останнього речення, де максимальний показник ЧОТ розташований в термінальній частині.

Другим в групі з трьох риторичних питань є наступне:

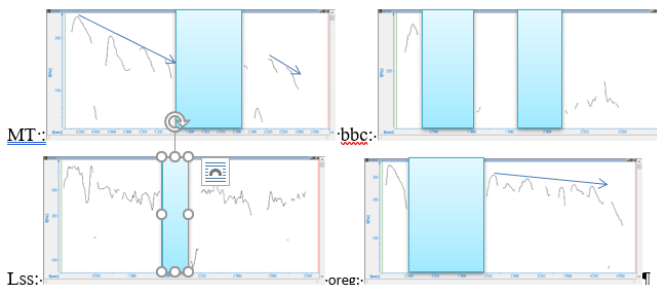

Рис. 2. Інтонаграми з порівняльною локалізацією пауз та максимумів та мінімумів ЧОТ у реалізаціях риторичного питання *Who is here so rude that would not be a Roman?*

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

У вищезазначеному реченні дистинктором знову виступає наявність перерви в фонації та її тривалість. Найтривалішою є пауза у MT – 0,98 сек.

Для BBC та LSS пауза також є характерною рисою, проте як тривалість паузи, так і локалізація є дещо відмінною (0,16 сек. – BBC, 0,46 сек. – LSS).

У Ark, де взагалі не спостерігається перерви в фонації, діапазон ЧОТ є найпомітнішим (див. рис. 2), до того ж, судячи по піках ЧОТ, ця реалізація характеризується поступово висхідною шкалою, що суперечить нормативному канону оформлення подібного типу питань, з рекурентними повторами низхідно-висхідно-низхідного тону, до слова **a Roman**, що є емоційно-смісловим центром даного питання.

Щодо реалізації даного риторичного речення актором Oregon, то по малюнку інтонограми стає очевидним, що вона характеризується рекурентними високими висхідно-низхідними падіннями тону, а по піках ЧОТ узагальнено можна визначити як поступово низхідну шкалу. Очевидно, що ця реалізація, з локалізацією логічного наголосу на **not, who, here, rude, Roman**, є досить яскравою.

І, нарешті, в останньому, риторичному питанні, (див. рис. 3), яке, як ми бачимо, є найважливішим за впливом з трьох,

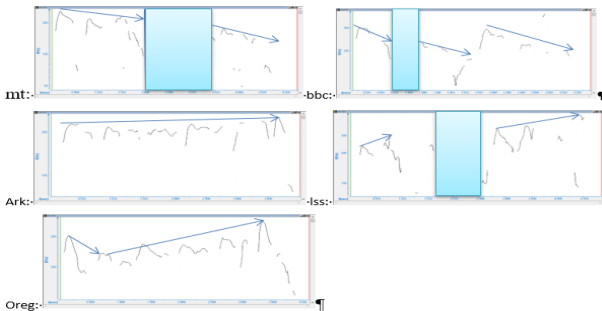

Рис. 3. Інтонограми з порівняльною локалізацією пауз та максимумів та мінімумів ЧОТ у реалізаціях риторичного питання *Who is here so vile that will not love his country?*

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Специфіка просодії повтору як риторичного прийому в публічному виступі (Українською) [Специфика просодии повторения как риторический прием в публичных выступлениях (На укр. яз.)]

© Нестеренко Н. М., Лисенко К. В. [Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

актори використовують наступні тактики для досягнення остаточного, найемоційнішого впливу на натовп. МТ, не зраджуючи собі, дотримується застосування гіперболізованого затягування паузи (1,29 sec), як і в попередніх двох реченнях. Не зраджують собі і решта виконавців – BBC та LSS послуговуються паузою, як і в попередньому інтерогативі (0,16 sec. – BBC, 0,57 sec. – LSS), натомість Ark та Oregon обходяться без перерви в фонації (див. рис. 3).

Брут, маніпулюючи поняттями, дуже емоційно наголошує на необхідності любити свою країну, цілком природнім є логічний наголос на слові **country**. Крім цього слова, в даному питанні актори роблять логічний наголос також і на слові **vile**, застосовуючи високий падаючий тон, та після тривалої паузи (МТ) використовують поступово низхідну шкалу. Інші актори або використовують просту рівну шкалу (Ark та Oregon – з варіаціями), з підйомом тону та логічним наголосом в термінальній частині на **country**.

В результаті порівняльного аналізу інтонограм вдалось з'ясувати, що в інтонограмах з перервою у фонації (МТ, BBC, LSS) діапазон ЧОТ в пост-паузальній позиції вужче, ніж в реалізаціях, де паузація відсутня взагалі (Ark та Oregon). Хоча в останньому з трьох інтерогативів, що є найбільш емоційно насиченим, в пост-паузальній позиції, діапазон ЧОТ у всіх виконавців, крім Ark, є гіпер-промінантним (див рис. 3).

Порівнявши виконання даних риторичних запитань із синтаксичним повтором акторами історично різних періодів часу, бачимо, що для досягнення емоційного ефекту актори на другому та третьому питанні можуть порушувати правило інтонаційного оформлення спеціального питання, користуючись поступово висхідною шкалою. Інколи, не дивлячись на певні локальні варіації протягом звучання усіх трьох питань, автори загалом жодного разу не порушують мелодійний контур, оформивши його за правилом, поступово низхідною шкалою або низхідною з порушеною поступовістю.

Література

1. Артюхова, А. О. «Риторико-просодичні особливості німецького мітингового

(Current issues in sociolinguistics)

Specificity of Repetition as a Rhetoric Device in public speech (in Ukrainian) [Spetsifika prosodii povtoru yak ritorichnogo priyomu v publichnomu vystupi]

© Nesterenko N. M., Lyssenko C. V. [Nesterenko N. M., Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- дискурсу (інструментально-фонетичне дослідження).» Автореферат дис. канд. філол. наук, Одеса, 2012.
2. Багмут, А. Й. Інтонація спонтанного мовлення (Київ, Наукова думка, 1985), 216.
 3. Беличенко, Л. Г. «Роль и место просодии в системе средств речевого воздействия (экспериментально-фонетическое исследование на материале английских публицистических текстов политического характера).» Автореферат дис. канд. филол. наук, Москва, 1990.
 4. Бишук, Г. В. «Частотні та просодичні характеристики ритмічних одиниць тексту (на матеріалі озвучених оповідань англійських та американських письменників XX століття).» Вісник Київського лінгвістичного університету, Серія Філологія Т. 3, № 2 (2000): 138-145.
 5. Бондарко, Л. В. *Основы общей фонетики: учебное пособие* (Санкт-Петербург, Издательство Санкт-Петербургского университета, 1991), 119.
 6. Дворжецька, М. П. *Фонетика англійської мови* (Вінниця, Нова Книга, 2005), 206.
 7. Кантер, Л. О. *Системный анализ речевой интонации* (Москва, Высшая школа, 1988), 128.
 8. Георгієва, Н. Ю. «Просодія переконування в англійському діалогічному мовленні (експериментально-фонетичне дослідження).» Автореферат дис. канд. філол. наук (Одеса, 2005).
 9. Глушко, Е. В. «Паузирование в информационных текстах современной телевизионной речи (на материале новостей российского и британского телевидения).» Автореферат дис. канд. філол. наук, Пятигорск, 1994.
 10. Блох, М. Я., Великая, Е. В. *Просодия в стилизации текста* (Москва, Прометей, 2012), 120.
 11. Вербич, Н. С. «Інтонація публічного виступу: основні напрями дослідження.» *Мовознавство* 5 (2011): 90-94.
 12. Валігура, О. Р. «Лінгвокогнітивні і комунікативні основи фонетичної інтерференції (експериментально-фонетичне дослідження англійського мовлення українців).» Автореферат дис. д-ра філол. наук, Київ, 2010.
 13. Калита, А. А. «Интонационная актуализация значения и смысла высказывания.» *Вісник Харківського національного університету, Серія : Романо-германська філологія* 435 (1999): 46-53.
 14. Прокопова, Л. І. «Вплив швидкості мовлення на формантну характеристику голосних у німецькій мові.» *Мовні і концептуальні*

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Специфіка просодії повтору як риторичного прийому в публічному виступі (Українською) [Специфика просодии повторения как риторический прием в публичных выступлениях (На укр. яз.)]© Нестеренко Н. М., Лисенко К. В. [Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>*картини світу* 43 (3) (2013): 294-296.

15. Стеріополо, О. І. «Стратегії, тактики та категорії спілкування.» *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету* 25 (2008): 45-56.
16. Bolinger D. L. *Forms of English: Accent, Morpheme, Order* (Cambridge, Harvard University Press, Tokyo, Hokuou, 1965), 123.
17. Brazil, D. *The Communicative Value of Intonation in English. Discourse Analysis. Monograph* (Birmingham, English Language research The University of Birmingham. 1985).
18. Brown, G., Curry, K. L., Kenworthy, J. *Questions of Intonation* (L., Croom Helm, 1980).
19. Cruttenden, A. *Intonation*, 2-nd edition (New York, Cambridge University Press., 1997), 200.
20. Kingdon, R. *The groundwork of English intonation* (London, Longman, 1958), 191.
21. Roach, P. *Phonetics* (Cambridge, Cambridge University Press, 2001).

References

1. Artjuhova, A. O. «Rytoryko-prosodychni osoblyvosti nimec'kogo mityngovogo dyskursu (instrumental'no-fonetychne doslidzhennja).» *Avtoreferat dys. kand. filol. nauk*, Odesa, 2012.
2. Bagmut, A. J. *Intonacija spontannogo movlennja* (Kyiv, Naukova dumka, 1985), 216.
3. Belichenko, L. G. «Rol' i mesto prosodii v sisteme sredstv rechevogo vozdeystviya (eksperimental'no-foneticheskoe issledovanie na materiale anglijskikh publitsisticheskikh tekstov politicheskogo kharaktera).» *Avtoreferat dis. kand. filol. nauk*, Moskva, 1990.
4. Byshuk, G. V. «Chastotni ta prosodychni harakterystyky rytmichnyh odynyc' tekstu (na materialy ozvuchenyh opovidan' anglijs'kyh ta amerykans'kyh pys'mennykiv XX stolittja).» *Visnyk Kyi'vs'kogo lingvistychnogo universytetu, Serija Filologija* T. 3, № 2 (2000): 138-145.
5. Bondarko, L. V. *Osnovy obshchey fonetiki: uchebnoe posobie* (Sankt-Peterburg, Izdatel'stvo Sankt-Peterburgskogo universiteta, 1991), 119.
6. Dvorzhec'ka, M. P. *Fonetyka anglijs'koi' movy* (Vinnyca, Nova Knyga, 2005), 206.

(Current issues in sociolinguistics)

Specificity of Repetition as a Rhetoric Device in public speech (in Ukrainian) [Spetsyfika prosodii povtoru yak ritorichnogo priyomu v publichnomu vystupi]

© Nesterenko N. M., Lyssenko C. V. [Nesterenko N. M., Lisenko K. V.] troyachka52@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

7. Kanter, L. O. *Systemnyj analiz rechevoj yntonacyy* (Moskva, Vysshaya shkola, 1988), 128.
8. Georgijeva, N. Ju. «Prosodija perekonuvannya v anglijs'komu dialogichnomu movlenni (eksperymental'no-fonetychne doslidzhennja).» Avtoreferat dys. kand. filol. nauk (Odesa, 2005).
9. Glushko, Je. V. «Pauzyrovanye v ynformacyonnyh tekstah sovremennoj televizyonnoj rechy (na materyale novostej rossijskogo y brytanskogo televizdenija).» Avtoreferat dys. kand. filol. nauk, Pjatygorsk, 1994.
10. Bloh, M. Ja., Velykaja, E. V. *Prosodyja v stylyzacyy teksta* (Moskva, Prometej, 2012), 120.
11. Verbych, N. S. «Intonacija publicznego vystupu: osnovni naprjamy doslidzhennja.» *Movoznavstvo* 5 (2011): 90-94.
12. Valigura, O. R. «Lingvokognityvni i komunikatyvni osnovy fonetychnoi' interferencii' (eksperymental'no-fonetychne doslidzhennja anglijs'kogo movlennja ukrai'nciv).» Avtoreferat dys. d-ra filol. nauk, Kyi'v, 2010.
13. Kalyta, A. A. «Yntonacyonnaja aktualyzacija znachenyja y smysla vyskazyvanyja.» *Visnyk Harkivs'kogo nacional'nogo universytetu, Serija: Romano-germans'ka filologija* 435 (1999): 46-53.
14. Prokopova, L. I. «Vplyv shvydkosti movlennja na formantnu harakterystyku golosnyh u nimec'kij movi.» *Movni i konceptual'ni kartyny svitu* 43 (3) (2013): 294-296.
15. Steriopo, O. I. «Strategii', taktyky ta kategorii' spilkuvannya.» *Naukovyj visnyk Izmai'l'skogo derzhavnogo humanitarnogo universytetu* 25 (2008): 45-56.
16. Bolinger D. L. *Forms of English: Accent, Morpheme, Order* (Cambridge, Harvard University Press, Tokyo, Hokuou, 1965), 123.
17. Brazil, D. *The Communicative Value of Intonation in English. Discourse Analysis. Monograph* (Birmingham, English Language research The University of Birmingham. 1985).
18. Brown, G., Curry, K. L., Kenworthy, J. *Questions of Intonation* (L., Croom Helm, 1980).
19. Cruttenden, A. *Intonation*, 2-nd edition (New York, Cambridge University Press., 1997), 200.
20. Kingdon, R. *The groundwork of English intonation* (London, Longman, 1958), 191.
21. Roach, P. *Phonetics* (Cambridge, Cambridge University Press, 2001).

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Специфіка просодії повтору як риторичного прийому в публічному виступі (Українською) [Специфика просодии повторения как риторический прием в публичных выступлениях (На укр. яз.)]

© Нестеренко Н. М., Лисенко К. В. [Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.] troyachka52@gmail.com

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ
СЕМАНТИКИ**
[CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC SEMANTICS / АКТУАЛЬНЫЕ
ВОПРОСЫ ЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ СЕМАНТИКИ]

УДК 811.133.1

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 01.08.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 05.08.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 96,98 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36.06>

**ГРАФІЧНА ГІБРИДИЗАЦІЯ СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ
ЛЕКСИКИ**

Георгій Георгійович Крючков (м. Київ, Україна)

georgiy@univ.kiev.ua

доктор філологічних наук, професор,

завідувач кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

010601, Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті проаналізовано англо-американські запозичення у французькій мові початку двадцять першого сторіччя.

Американізми, що потрапляють у французьку мову, належать до різних побутових сфер. Наприклад, snack-bar позначає кафе-ресторан, де можна отримати звичайну їжу. Слово brunch перекладається як ранкова їжа – сніданок і обід разом. Багато слів запозичено з культурної сфери. Так, слово hip-hop та його похідні hip-hopеur, hip-hopеuse стосуються нового північно-американського руху, що втілюється в різних артистичних формах, акробатичних танцях тощо. Рок має кілька повних графічних синонімів: rock-and-roll, rock'n'roll, hard rock (як частина цієї музики), а також rocker, rockeur, rockeuse – співаки і музиканти цієї музики. Назви численних стилів рок-н-ролу потрапили до французьких лексикографічних джерел: le hard-rock, le heavy metal, le jazz-rock, le punk-rock, le grunge.

(Current issues in linguistic semantics)

Graphic hybridization of modern French vocabulary (in Ukrainian) [Графічна гібридизація сучасної французької лексики]

© Kriuchkov H. H. [Krjuchkov G. G.] georgiy@univ.kiev.ua

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Запозичені американізми зберігають свою орфографію, поповнюючи графічний інвентар французької мови та інколи створюючи омонімічні серії: *crack* (різновид кокаїну) – *crac!* (*trax!*) – *crack* (рисак-фаворит) – *craque* (брехня) – *craque*, *craques*, *craquent* (форми дієслова "тріщати") – *krach* (крах) – *krak* (укріплений замок).

З точки зору фонетико-графічних взаємин такі запозичені орфограми лише ускладнюють французьку графіку, адже вони не позначають нові звуки, а лише додають зайві графічні еквіваленти. Як відомо, етимологічні написання відтворюють лінгвокультурну традицію мови. Вони формують високий графостиль, але подобаються французькій молоді, яка полюбає вживати англіцизми й англо-американізми з іншомовною орфографією. Це сприяє графічній гібридизації французької лексики, ускладнює орфографію, проте розширює лінгвокультурологічний простір і забезпечує етносоціолінгвістичну лояльність двох мов і культур.

Ключові слова: гібридизація, орфографія, англо-американські запозичення, орфограма, графема, графіка.

**GRAPHIC HYBRIDIZATION OF MODERN FRENCH
VOCABULARY****Heorhii H. Kriuchkov (Kyiv, Ukraine)**georgiy@univ.kiev.ua

DSc (Philology), Professor, Head of the Romance Philology Department
Institute of Philology Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14, Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, 01601, Ukraine

The article is devoted to the analysis of American borrowings in French of the 21st century.

Americanisms in French keep their graphic form and change French orthography, its principles and system. All spheres of social being are borrowing from American English. In the field of food the French vocabulary has borrowed from American English snack-bar, brunch, fast-food, pop-corn, hot-dog, cocktail, coca-cola. In some words the orthography is simple, based on phonetical principles. In the case of bar, fast, pop, corn, dog, coca, cola there is no problems to write or to read these words. But other substantives have brought specific orthograms (ck, un, op, h, ail) and modify the French graphic inventory: snack, brunch, food, hot, cocktail.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Графічна гібридизація сучасної французької лексики (Українською) [Графическая гибридизация современной французской лексики (На укр. яз.)]

© Крючков Г. Г. [Крючков Г. Г.] georgiy@univ.kiev.ua

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

The cultural sphere has received many units from American English: hip-hop, rock-and-roll, rock`n`roll, hard rock, heavy metal, jazz rock, punk rock, grunge. Some americanisms enrich French graphic with digrams ck, ea, zz, un or aphonograms (h), apostrophe (rock`n`roll) etc.

Borrowed americanisms with English orthography can create homophone series in french: crack (cocaine) – crac! (crac!) – crack (crack) – crack (favorite trotter) – craque, craques, craquent (verb "to crack") – craque (fib) – krach (crash failure) – krak (castle).

Barrowed orthograms complicate French graphic. They have no new phonemes but add superfluous graphemes in French inventory. Etymological orthograms reproduce the linguocultural traditions of language. They shape the high graphostyle of language and please young people who loves to use Anglicisms and Americanisms with authentic orthography.

Graphic features of English loan-words result into hybridization of French vocabulary, complicate orthography, extend the linguocultural domain and insure the ethnosociolinguistical loyalty of both languages and cultures.

Key words: hybridization, graphic, orthography, American English borrowings, grapheme, orthogram.

ГРАФИЧЕСКАЯ ГИБРИДИЗАЦИЯ СОВРЕМЕННОЙ ФРАНЦУЗСКОЙ ЛЕКСИКИ

Георгий Георгиевич Крючков (г. Киев, Украина)

georgiy@univ.kiev.ua

доктор филологических наук, профессор,
 заведующий кафедрой романской филологии Института филологии
 Киевского национального университета имени Тараса Шевченко
 (Министерство образования и науки Украины)
 010601, Киев, бульвар Тараса Шевченко, 14

В статье проанализированы англо-американские заимствования во французском языке начала двадцать первого века.

Американизмы, которые проникают во французский язык, относятся к разным бытовым сферам. Например, snack-bar означает кафе-ресторан, где можно заказать обычную еду. Слово brunch переводится как утренняя еда – завтрак и обед вместе. Много слов заимствовано из культурной сферы. Так, слово hip-hop и его производные hip-hopeur, hip-hopeuse относятся к северо-

(Current issues in linguistic semantics)

Graphic hybridization of modern French vocabulary (in Ukrainian) [**Grafichna gibrydyzacija suchasnoi' francuz'koi' leksyky**]

© Kriuchkov H. H. [Krjuchkov G. G.] georgiy@univ.kiev.ua

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

американскому движению, которое воплощается в разных артистических формах, акробатических танцах и т.д.

Рок имеет несколько полных графических синонимов: rock-and-roll, rock'n'roll, hard rock, а также rocker, rockeur, rockeuse – певцы и музыканты этой музыки. Названия стилей рок-н-рола зафиксированы во французских лексикографических источниках: le hard-rock, le heavy metal, le jazz-rock, le punk-rock, le grunge.

Займовані американізми зберігають свою орфографію, поповняють графічний інвентар французької мови і створюють омонімічні ряди: crack (кокаїн) - crac! (трах!) – crack (рысак-фаворит) – craque (ложь) – craque, craques, craquent (форми глагола "трещать") – krach (крах) – krak (укрепленный замок).

С точки зору фонетико-графічних відносин такі заимствовані орфограми лише ускладнюють французьку графіку, адже вони не є графічними еквівалентами нових звуків, а розширюють уже існуючий інвентар графем. Етимологічні написання відображають лінгвокультурну традицію мови. Вони формують високий графістиль, але разом з тим любляться французькою молоддю, яка любить вживати англіцизми і англо-американізми з іноземною орфографією. Це сприяє графічній гібридизації французької лексики, ускладнює орфографію, але при цьому забезпечує етносоціолінгвістичну лояльність двох мов і культур.

Ключевые слова: *гібридизація, орфографія, англо-американські заимствования, орфограма, графема, графіка.*

Як відомо, інтерференція та запозичення завжди спричиняють гібридизацію мови. Англійська та французька мови постійно мали статус взаємних постачальників і позичальників, при цьому французи більше постачали, ніж позичали. Вважається, що 80 % англійської лексики запозичені з французької мови [2, с. 354].

Останні дослідження українських романістів свідчать, що у складі французької мови фігурують понад 20% англіцизмів, що було запозичено на початку 2000 року [1; 2, с. 354]. При цьому аналіз англо-американських запозичень показує, що більшість слів приходять не зі Сполученого Королівства, а зі США, де масово з'являються нові технології та бурхливо розвивається наука і техніка. Саме слово **high-tech** – висока технологія – є англіцизмом Сполучених Штатів Америки, що вживається для позначення найновітніших предметів, індустріальних і наукових знахідок. Сьогодні він

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

може вживатися у французькій мові навіть у якості прикметника: **une médecine high-tech**. Запозичене слово **high-tech**, зберігаючи оригінальну англійську орфографію, привносить у французьку графічну систему афонограму **h**, «німу» фіналь з двох літер **gh** і додатковий звуковий еквівалент монограми **i** [aj].

Термін «англіцизм» розуміється у широкому і вузькому значеннях. Можна вважати «англіцизм» лінгвістичним поняттям без урахування національних і етнічних особливостей того чи іншого мовного ареалу. Тому українські дослідники включають у групу англіцизмів слова з американського, канадійського, австралійського та інших варіантів англійської мови. Однак, у той же час, вони відзначають, що саме англо-американізм складають найбільший відсоток серед нових іншомовних елементів, що проникають у французьку мову [1, с. 327].

Останнім часом замість складного слова «англо-американізм» все частіше вживається термін «американізм» (*américanisme*), зафіксований в останніх випусках словників Робера. Він означає запозичення з англо-американського варіанта англійської мови [3, с. 67].

Американізм, що потрапляють у французьку мову, належать до різних побутових сфер. Наприклад, **snack-bar** позначає кафе-ресторан, де можна швидко отримати звичайну їжу. Слово **brunch** перекладається як ранкова їжа – сніданок і обід разом. До французького графічного інвентаря додається монограма **u** з фонетичним еквівалентом [oe]. Таке ж значення має слово **fast-food**, яке в однині перекладається «ресторанна справа», «ресторація», а в множині – **des fast-foods** – стандартні страви, що швидко готуються. До фірмових страв фаст-фудів завжди належать хот-дог (**hot-dog**), поп-корн (**pop-corn**), коктейль (**cocktail**), кока-кола (**coca-cola**). У слові **hot**, яке має ідеальний фонетичний відповідник у мові, що позичає, з'являється афонограма **h** у французькій графіці. Два слова **pop-corn** і **coca-cola** пишуться в обох мовах за фонетичним принципом орфографії, коли всі літери мають основний звуковий еквівалент. У них вживається також нелітерна графема – дефіс. Слово **cocktail** має дві специфічні диграми: **ck** запозичена з англійської мови та **ai** з фонетичним еквівалентом [ε]. Для

(Current issues in linguistic semantics)

Graphic hybridization of modern French vocabulary (in Ukrainian) [Графічна гібридизація сучасної французької лексики]

© Kriuchkov H. H. [Krjuchkov G. G.] georgiy@univ.kiev.ua

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

французької орфографії три літери **a, i, l** утворюють єдину триграму **ail** зі звуковим відповідником [aj]: travail. Але запозичені з англійської мови три літери групуються інакше: диграма **ai** та монограма **e**. Американізм **hot-dog** має у канадійському варіанті французької мови еквівалент **chien chaud**.

Багато слів запозичено з культурної сфери. Так, слово **hip-hop** [ɪpɒr], та його похідні **hip-hopeur**, **hip-hopeuse** стосуються нового північно-американського руху, що втілюється в різних артистичних формах, акробатичних танцях тощо. У всіх цих словах вживаються по дві афонограми **h**.

Слово **break dance** позначає акробатичний танець, що виконується на землі під музику хіп-хоп, а **smurf** - танець, що характеризується переривчастими та хвилястими рухами.

Американізми **break**, **break dance** зберігають орфограму **ea** з фонетичним еквівалентом [ɛ], а в слові **dance** вживається американська монограма **c**, замість звичайної літери **s** (danse). У слові **smurf** та його похідних (**smurfer**, **smurfleur**, **smurfeuse**) монограма **u** має звуковий відповідник [oe]. Музичний стиль **ska** з'явився на острові Ямайка як похідний року та джазу. Слова **jazz**, **jazzy**, **jazzman**, **reggae**, **rock**, **world music**, **swing**, **punk** належать до цього північно-американського стилю, вигук **snif** або **sniff** має ономотопеїчне походження, що позначає «сопіння», «фиркання». Перші чотири слова мають подвоєні літери **zz** і **gg**, що не подвоюються у звуковому еквіваленті, а монограма **j** відповідає двом приголосним фонемам [dʒ]. Джаз розвивався з кінця XIX сторіччя афроамериканцями під впливом релігійних пісень американських негрів, блюзу та сільської вокальної музики і породив багато стилів, назви яких поповнили лексичний запас французької мови: **le ragtime**, **le dixieland**, **le style Chicago**, **le swing**, **les dirty notes**, **l'after beat**, **le be-bop**, **le cool-jazz**, **le free-jazz**, **l'electric-jazz**, **la soul music**, **le rock**, **le disco**, **le rap (acid jazz)**, **la musique électronique (nu jazz)** [3, с. 1047]. Кожне слово зберігає англо-американську орфографію, залишаючи французьким мовцям обирати свій, індивідуальний еквівалент.

Наступні слова **reggae**, **rock** містять диграми **gg**, **ck**, що відповідають

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

простим звукам [g], [k].

Слово **la world music** [wɔʁld mjuzik] з'явилося у контексті глобалізації комунікативних засобів і відтворено у численних термінах: **musique du monde, musiques traditionnelles** і т. д.

Рок має кілька повних графічних синонімів: **rock-and-roll, rock'n'roll, hard rock** (як частина цієї музики), а також **rocker, rockeur, rockeuse** – співаки і музиканти цієї музики. Похідним від дієслова *to rock* «качатися», «кататися» є американізм **rocking-chair** (крісло-качалка). Сам термін «рок» або точніше рок'н'рол з'явився у 1951 році на півдні США і мав явну сексуальну конотацію. Це був синтез негритянського блюзу (**blues**), джазу (**jazz**), стилю народної музики (**folk**) та музики «кантрі» (**la country music**). Усі ці запозичення зафіксовано французькими словниками [3].

Поширення рок-н-ролу разом із випуском довгограючих пластинок в Європі сприяли появі у французькій мові великої кількості екзотичних запозичень, які дублювали існуючі слова, широко вживались молоддю, але не фіксувались словниками: **king, crazy, rockabilly, rhythm**. Проте численні стилі рок-н-ролу потрапили до французьких лексикографічних джерел: **le hard rock, le heavy metal, le jazz rock, le punk rock, le grunge** [3].

У політичній і соціальній сферах з'являються альтернативні терміни, запозичені з англо-американської мови. Наприклад, синонім французького слова **mondialisation** з англо-американською орфографією «**globalization**», вживається як специфічний еквівалент глобалізації (**globalisation**). Американізми **self-made-man, self-made-women** позначають успішних у матеріальному та соціальному планах чоловіка або жінку, які досягли успіхів завдяки власним зусиллям, без сторонньої допомоги.

Вживання у французькій мові виразів з позитивною конотацією (**camp Obama – partisans d'une personnalité politiquement correcte**) свідчать про появу енантіосемічного значення під впливом екстралінгвальних чинників: політика, ідеологія, суспільне життя, система цінностей тощо.

Протестний рух панків спочатку в США, потім в Європі поповнив французьку мову словами **punk** (*mouvement de contestation*), **punkette** (*une*

(Current issues in linguistic semantics)

Graphic hybridization of modern French vocabulary (in Ukrainian) [Grafichna gibrydyzacija suchasnoi' francuz'koi' leksyky]

© Kriuchkov H. H. [Krjuchkov G. G.] georgiy@univ.kiev.ua

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

punkette aux cheveux bleus). Диграма **un** має два фонетичних еквіваленти: [œ або oen].

Прикметник **sexy** (сексуально привабливий, приваблива) вживається у виразах: *une femme très sexy, vêtements sexy*. Американізм **sex-symbol** символізує чоловічий або жіночий сексуальний ідеал.

Запозичені американізми зберігають свою орфографію, поповнюючи графічний інвентар французької мови та інколи утворюючи омонімічні серії: **crack** (різновид кокаїна, дуже токсичний) – **crac!** (трах!) – **crack** (рисак-фаворит) – **craque** (брехня) – **craque, craques, craquent** (форми дієслова «тріщати») – **krach** (крах) – **krak** (укріплений замок).

З точки зору фонетико-графічних взаємин такі запозичені орфограми лише ускладнюють французьку графіку, адже вони не позначають нові звуки, а лише додають зайві графічні еквіваленти. Як відомо, етимологічні написання відтворюють лінгвокультурну традицію мови. Вони формують високий графостиль, але подобаються також французькій молоді, яка полюбає вживати англіцизми й англо-американізми зі збереженою іншомовною орфографією.

Це сприяє графічній гібридизації французької лексики, ускладнює орфографію, проте розширює лінгвокультурологічний простір і забезпечує етносоціолінгвістичну лояльність обох мов і культур.

Література

1. Косович, О. Теорія неологізації сучасної французької мови: Монографія (Тернопіль, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014), 562.
2. Cerquiglini, B., Corbeil, J.-C., Klinkenberg, J.-M., Peeters, B. *Tu parles !? Le français dans tous ses états* (P., Flammarion, 2000), 416.
3. *Le Robert illustré 2019 et son dictionnaire en ligne* (P., SEGER, 2019), 2132.

References

1. Kosovych, O. *Teoriya neologizatsii suchasnoi frantsuzkoi movy* (Ternopil, TNPU im. V. Hnatiuka, 2014), 562.
2. Cerquiglini, B., Corbeil, J.-C., Klinkenberg, J.-M., Peeters, B. *Tu parles !? Le français dans tous ses états* (Paris, Flammarion, 2000), 416.
3. *Le Robert illustré 2019 et son dictionnaire en ligne* (Paris, SEGER, 2019), 2132.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Графічна гібридизація сучасної французької лексики (Українською) [Графическая гибридикация
современной французской лексики (На укр. яз.)]

© Крючков Г. Г. [Крючков Г. Г.] georgiy@univ.kiev.ua

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

УДК 811.134.2'42

*Стаття надійшла до редакції [Article received /**Статья поступила в редакцию] – 17.08.2019 р.**Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 19.08.2019 р.**Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 97,55 %*<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36.07>**СЕМАНТИКО-ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
ДИСКУРСИВНОГО МАРКЕРА BUENO У СУЧАСНІЙ ІСПАНСЬКІЙ
ПРОЗІ (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола»)***Ірина Анатоліївна Ломакіна (м. Київ, Україна)**lomakinairi@gmail.com*

кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов

Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка

(Міністерство оборони України)

04119, м. Київ, вул. Мельникова, 81

У статті розглядається дискурсивний маркер *bueno*, який виконує різноманітні прагматичні функції в іспанськомовному дискурсі: з'єднує його фрагменти, пояснює, які семантичні зв'язки існують між елементами, керує процесом спілкування, інтерпретацією дискурсу мовцем та реципієнтом, співвідносить, твердження в дискурсі. Зазначена одиниця мовлення не тільки синтаксично поєднує частини тексту, але й пояснює прагматичні зв'язки між його частинами, висловлює ставлення мовця до того, що він повідомляє. Аналіз семантико-прагматичних функцій іспанськомовного дискурсивного маркера *bueno* виявляє надзвичайно широкий спектр його інтерпретацій залежно від контексту, в якому він використовується.

Лексема *bueno* може вживатися в якості прикметника, але чисельні вживання ДМ *bueno* в усіх типах текстів обумовлені його прагматичною функцією з'єднання та керування дискурсом. Для досліджуваної одиниці на першому плані знаходяться її функції в дискурсі, які виходять за межі частиномовної класифікації. Зазначене зумовлює певні труднощі при перекладі ДМ *bueno*, і пояснює його важливу роль для розуміння дискурсу. Безперечно, рівень володіння мовою можна визначати вмінням вживати та інтерпретувати дискурсивні маркери, зокрема, ДМ *bueno*, без цього вміння комунікативна компетенція не є повною.

(Current issues in linguistic semantics)

Semantic-pragmatic features of discourse marker *bueno* in modern spanish prose (based on the C. R. Zafon novel «Angel's game») (in Ukrainian) [Semantiko-pragmatichni osoblivosti diskursivnogo markera *bueno* u suchasnij ispanskij prozi (na material romanu K. L. Safona «Gra yangola»)]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.] lomakinairi@gmail.com

Ключові слова: дискурсивний маркер *bueno*, дискурс, семантика, прагматичні функції, іспанська мова, комунікація, переклад.

**SEMANTIC-PRAGMATIC FEATURES OF DISCOURSE MARKER
BUENO IN MODERN SPANISH PROSE (based on the C. R. Zafon novel
«Angel's game»)**

Irina A. Lomakina (Kyiv, Ukraine)
lomakinairi@gmail.com

PhD (Philology), associate professor
Department of Foreign Languages
Evgeniy Berezhnyak Military-Diplomatic Academy
(Ministry of Defence of Ukraine)
81 Melnikova str., Kyiv, Ukraine, 04119

The article deals with the discursive marker bueno which has various pragmatic functions in Spanish discourse: it connects the fragments of discourse, explains what links exist between its elements, manages the communication process and the interpretation of discourse by the speaker and recipient, correlate, compare and contrast statements in discourse. The studied unit does not only syntactically unite parts of the text, but explains the semantic and pragmatic connections between its parts, and also expresses the speaker's attitude to what he says. An analysis of the semantic-pragmatic functions of Hispanic discursive marker bueno reveals extremely wide range of its interpretations depending on the context in which it is used.

The word bueno can be used as an adjective, but a lot of uses of discursive marker bueno in all types of texts are due to its pragmatic function of connecting and the ethical modality. For the studied unit are basic its functions in the discourse and they go beyond the classification of parts of speech.

Since the pragmatic meanings of discursive marker bueno is not explained in dictionaries, they can only be analyzed in contexts. This discursive marker has not the only function to connect the parts of the discourse but organizes them and also it can concertize them, express different attitudes of the speaker to what he communicates. Thus bueno also as an argumentative marker can intensify messages, stimulate explanations or discussions, and, on the contrary, cut off the need for further communication finishing the exchange of thoughts.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *bueno* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») (Українською) [Семантико-прагматические особенности дискурсивного маркера *bueno* в современной испанской прозе (на материале романа К. Л. Сафона «Игра Ангела») (На укр. яз.)]

© Ломакіна І. А. [Ломакіна І. А.] lomakinairi@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Mentioned functions of discursive marker bueno indicate the need to study its pragmatic colors with the subsequent use of these studies in translation theory and in the teaching of Spanish. Proper use and understanding of the vast number of speech uses of discursive marker bueno promotes communicative integration into the Spanish-speaking society. On the other hand, ignorance of the pragmatic colors of this discursive marker, its wrong use may lead to misunderstandings. Undoubtedly, the level of language proficiency can be determined by the ability to use and interpret discursive markers, in particular bueno, without it the ability of communicative competence is not complete.

Key words: discursive marker bueno, discourse, semantics, pragmatic functions, Spanish language, communication, translation.

**СЕМАНТИКО-ПРАГМАТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ
ДИСКУРСИВНОГО МАРКЕРА BUENO В СОВРЕМЕННОЙ
ИСПАНСКОЙ ПРОЗЕ (на материале романа К. Л. Сафона «Игра
Ангела»)**

Ирина Анатольевна Ломакина (г. Киев, Украина)

lomakinairi@gmail.com

кандидат филологических наук, доцент кафедры иностранных языков

Военно-дипломатическая академия имени Евгения Березняка

(Министерство обороны Украины)

04119, г. Киев, ул. Мельникова, 81

В статье рассматривается дискурсивный маркер bueno, который выполняет различные прагматические функции в испаноязычном дискурсе: объединяет его фрагменты, объясняет, какие семантические связи существуют между элементами, управляет процессом общения, интерпретацией дискурса говорящим и реципиентом, соотносит, сравнивает и противопоставляет утверждения в дискурсе. Исследуемая единица не только синтаксически объединяет части текста, но и объясняет семантические и прагматические связи между его частями, а также выражает отношение говорящего к тому, что он сообщает: согласие или несогласие с предыдущей репликой. Анализ семантико-прагматических функций испаноязычного дискурсивного маркера bueno выявляет чрезвычайно широкий спектр его интерпретаций в зависимости от контекста, в котором он используется.

Ключевые слова: дискурсивный маркер bueno, дискурс, семантика, прагматические функции, испанский язык, коммуникация, перевод.

(Current issues in linguistic semantics)

Semantic-pragmatic features of discourse marker bueno in modern spanish prose (based on the C. R. Zafon novel «Angel's game») (in Ukrainian) [Semantiko-pragmaticchni osoblivosti diskursivnogo markera bueno u suchasnij ispanskij prozi (na materialu romanu K. L. Safona «Gra yangola»)]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.] lomakinairi@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Володіння вживанням ДМ є однією з ознак комунікативної компетенції, і звідси виникає потреба їх вивчення [1, 4, 6]. **Актуальність** зумовлена дослідженням саме прагматичного аспекту функціонування в дискурсі ДМ *bueno* як найуживанішого в іспанській мові, бо його використання тісно пов'язане з інтенціями людини в процесі комунікації.

Функцією дискурсивних маркерів (ДМ) є регулювання процесу розуміння дискурсу, забезпечення його змістовної цілісності та висловлення емоційного ставлення мовця до ситуації [2, 79]. Оскільки зазначені функції ДМ спрямовані на мовця та на адресата мовлення, на емоційну сторону висловлення, а також на його оформлення, можна зазначити, що відбувається комунікація щодо комунікації. Тому саме ДМ можна назвати вербальними **метакомунікативними** одиницями. Під час їх вживання відбувається констатація, коментування, пояснення та оцінювання повідомлення та комунікативних дій. Метакомунікаційні одиниці звичайно дають відповіді, щодо головних цілей комунікації: «чому я це повідомляю?», «що саме я маю на увазі?», «як це треба розуміти?». Така метакомунікація виникає внаслідок соціальних навичок прогнозування думки адресата, його оцінки повідомлення, внаслідок намагання мовця зберегти свій образ у свідомості співрозмовника, потреби в розумінні себе та своєї поведінки суспільством.

Наукова новизна дослідження полягає в з'ясуванні залежності використання дискурсивного маркера *bueno*, що є периферичною одиницею у реченні, від його прагматико-семантичних функцій та екстралінгвістичних чинників, пов'язаних з ситуацією мовлення.

Метою дослідження є визначення, як вживання ДМ *bueno* впливає на дискурс, класифікація семантичних забарвлень, які він може мати, виходячи з його прагматичних характеристик.

Об'єктом дослідження обрано дискурсивний маркер іспанської мови *bueno*, який має мету забезпечувати семантико-прагматичний зв'язок та перехідність між різними елементами дискурсу. **Предметом**

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *bueno* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») (Українською) [Семантико-прагматические особенности дискурсивного маркера *bueno* в современной испанской прозе (на материале романа К. Л. Сафона «Игра Ангела») (На укр. яз.)]

© Ломакіна І. А. [Ломакина И. А.] lomakinairi@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

дослідження є вплив на прагматичну забарвленість дискурсу в романі Карлоса Руїса Сафона «Гра янгола» вживань ДМ *bueno*, виходячи з його семантичних характеристик, а також природа генерування нових значень залежно від контексту та інтенції мовця.

Звичайно, кожна мова має свій інструментарій ДМ, але сучасні словники іспанської мови не дають детального опису зазначених слів. Можна сказати, що лексикографічна традиція опису ДМ знаходиться на початковому етапі формування. Зазвичай в словниках звертається увага на семантику лексичної одиниці, але не згадуються її прагматичні забарвлення. З одного боку ДМ є безумовно важливими для процесу комунікації, а з іншого словникові визначення цих слів не дають повного опису їх функцій. Іноді словниковий переклад слова не відповідає його ролі в дискурсі та не є контекстно-доцільним, або зовсім ігнорується прагматична функція маркування дискурсу.

Оскільки прагматичне значення ДМ *bueno* опиняється за межами словникового значення, перше можна аналізувати лише в контексті. Цей ДМ не тільки поєднує частини дискурсу, організує та упорядковує їх між собою, але може конкретизувати їх, висловлювати різні ставлення мовця до того, що він повідомляє. Таким чином *bueno* належить також до аргументативних маркерів. Він може інтенсифікувати повідомлення, стимулювати пояснення або дискусію, і, навпаки, обірвати потребу подальшого спілкування, загасивши обмін думками. Така поліфункціональність ДМ *bueno* свідчить про необхідність дослідження його прагматичних забарвлень з подальшим використанням цих досліджень в теорії перекладу і в методиці навчання іспанської мови. Правильне вживання, а також розуміння величезної кількості мовленнєвих використань ДМ *bueno* сприяє комунікативній інтеграції в іспаномовне суспільство. З іншого боку незнання прагматичних забарвлень зазначеного ДМ, невдалі його вживання можуть призвести до непорозуміння.

(Current issues in linguistic semantics)

Semantic-pragmatic features of discourse marker *bueno* in modern spanish prose (based on the C. R. Zafon novel «Angel's game») (in Ukrainian) [Semantiko-pragmaticchni osoblivosti diskursivnogo markera *bueno* u suchasnij ispanskij prozi (na materialu romanu K. L. Safona «Gra yangola»)]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.] lomakinairi@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

В перекладних словниках *bueno* зазвичай згадується як прикметник *хороший, добрий* та ін., та ігнорується його роль дискурсивного маркера. *Siempre tuvo tiempo para mí, para leer mis escritos y darme buenos consejos* [7, 5].

Якщо ж *bueno* розглядається в якості ДМ, то пояснення обмежується лише забарвленістю сприйняття і пояснюється наявністю граматичних категорій прислівника. Але можна сказати, що іспанські мовознавці поступово звертаються до вивчення цієї актуальної теми [3, 8, 9].

Спробуємо розглянути прагматичні значення, ДМ *bueno*, що широко застосовуються в іспанському мовленні. Як маркер **етичної модальності** *bueno* відображає прийняття, сприйняття і, навіть, іноді відмову / несприйняття з боку мовця. В такому випадку він співвідноситься з певною частиною дискурсу і стосується стверджень, що висловлюють пропозицію або оцінку. Тоді мовець може підтвердити або відхилити те, що стверджується. І якщо ДМ *bien* звичайно вживається з метою висловити повну згоду, на відміну від нього ДМ *bueno* висловлює більш стриману афірмацію, що не заснована на попередньому досвіді. Така афірмація має якусь частину невпевненості, не містить чіткої оцінки фактів. В зазначеній ситуації ДМ *bueno* не використовується щоб змінити тему, або повідомити щось цікавіше з інформативної точки зору. Мовець ніби відповідає на непряме запитання, коли висловлює погодження, тому що в таких контекстах звичайно не вимагається відповідь на семантичному рівні. Скоріше йдеться про маркери модальності, які вживаються заради ввічливості, щоб справити позитивне враження, встановити контакт зі співрозмовником. Мовець не вступає в дискусію, не потребує суперечки або дискусії. Він висловлює згоду, але не дуже завзято і активно. *Hu, tak, nu, добре...*

¿Le gusta o no? – Bueno, Isabella es una muchacha agraciada. – ¿Qué más? – Inteligente. Simpática. Trabajadora [7, 223].

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *bueno* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») (Українською) [Семантико-прагматические особенности дискурсивного маркера *bueno* в современной испанской прозе (на материале романа К. Л. Сафона «Игра Ангела») (На укр. яз.)]

© Ломакіна І. А. [Ломакина И. А.] lomakinairi@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Якщо ДМ *bueno* потребує логічної паузи в мовленні, він набуває семантики пояснення та конкретизації, що змінюють перспективу повідомлення, але не змінюють його тему та не виправляють попередні твердження, тільки саме розкривають їх. Таким чином втілюється семантика уступки, характерна для ДМ, які націлені підтверджувати думку співрозмовника [8, 4165].

– *Eso dice mi padre. ¿Y qué voy a hacer? – Bueno, eso depende. ¿A usted le gusta la chica? – ¿Gustar? No sé. ¿Cómo sabe uno si...? [7, 222].*

¿No ha llamado, o enviado una carta, un telegrama...? – No, señor Martín. Se lo juro. Estamos todos muy preocupados, y el señor, bueno..., no lo había visto yo así desde que le conozco [7, 283].

Якщо враховувати весь контекст, всю ситуацію дискурсу, можна зрозуміти, що за існування певних екстралінгвістичних чинників ДМ *bueno* починає означати незгоду і протиріччя, яке імпліцитно існує в комунікації. Мовець повідомляє, що те, що стверджувалося безпосередньо перед цією миттю, ніяк не співвідноситься з його очікуваннями та висловлює власне ставлення. В такому випадку ДМ *bueno* передусє такому ставленню і пом'якшує аргументацію заперечення за формулою: *Ну (незгода), + аргумент: Bueno, ya no es usted un pipiolo precisamente [7, 161].*

Me dijo que quería formar una familia, tener hijos. ... que viviéramos en el piso encima de la librería, que la sacaríamos adelante pese a las deudas que tenía el señor Sempere. – Bueno, tú eres aún joven [7, 275].

ДМ *bueno* може використовуватися, щоб підкреслювати розбіжності, наголошувати протилежні думки. Тоді зазначений ДМ стоїть на початку повідомлення і такі думки вводить. Він може мати відтінки гніву, сумніву, збентеженості завдяки екстралінгвістичним контекстам. Звичайно вимовляється на підвищенні тону, часто подвійно *bueno, bueno*, або навіть потрійно *bueno, bueno, bueno* [8, 4166].

Як метадискурсивний маркер у розмовній мові *bueno* може сигналізувати початок діалогу: *Отже... як справи... як там...*

(Current issues in linguistic semantics)

Semantic-pragmatic features of discourse marker *bueno* in modern spanish prose (based on the C. R. Zafon novel «Angel's game») (in Ukrainian) [Semantiko-pragmaticchni osoblivosti diskursivnogo markera *bueno* u suchasnij ispanskij prozi (na material romanu K. L. Safona «Gra yangola»)]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.] lomakinairi@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Bueno, lo que me ha resultado más interesante hasta ahora es que la mayoría de todas estas creencias parten de un hecho o de un personaje de relativa probabilidad histórica, pero rápidamente evolucionan como movimientos sociales sometidos y conformados por las circunstancias políticas, económicas y sociales del grupo que las acepta. ¿Sigue usted despierta? [7, 153].

З іншого боку ДМ *bueno* може слугувати для зміни теми розмови. Така зміна може бути спонтанною, або виходити з наміру мовця за формулою: *Отже, ну, тепер поговоримо про...* або: *Ну, і не варто про це розмовляти!*

Hay una pared donde no debería haberla. Y de los desagües, ya, bueno, mejor no hablar. No hay ni uno donde se supone que debería estar [7, 42].

В усіх зазначених випадках ДМ *bueno* вводить прагматичне забарвлення ввічливості у повідомлення, сприяє процесу спілкування і, ніби, акумулює сказане співрозмовниками: зміна теми, повідомлення нової інформації, уточнення, висловлення згоди або незгоди. Тому можна говорити про маркуючу регулюючу функцію *bueno* у дискурсі.

Дискурсивні теги – термін, який почав використовуватись у сучасній прагматичі, щоб схематично позначати функцію, або прагматичне забарвлення ДМ [9, 4]. Зазвичай йдеться про дуже короткий опис – декілька слів, щоб описати комунікативну інтенцію мовця під час використання ДМ.

Враховуючи наведені приклади для ДМ *bueno* з точки зору організації взаємодії співрозмовників можемо виділити такі теги:

Початок прощання. Зазвичай завершує те, що обговорювалося раніше, щоб розпочати обмін репліками при розставанні, але пом'якшити їх вплив на співрозмовника, щоб попрощатися не різко, не раптово за формулою: *Ну... Що це? Отже, до зустрічі.*

Початок і черговість реплік. ДМ *bueno* позначає отримання комунікативного меседжу і слугує сигналом початку активності іншого

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *bueno* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») (Українською) [Семантико-прагматические особенности дискурсивного маркера *bueno* в современной испанской прозе (на материале романа К. Л. Сафона «Игра Ангела») (На укр. яз.)]

© Ломакіна І. А. [Ломакина И. А.] lomakinairi@gmail.com

мовця – зміну ролей у мовленні. Він не може використовуватись, якщо не було попереднього контакту з співрозмовником.

¿*Recuerdas si Cristina dijo algo, lo que sea, antes de irse de Villa Helius?* – *Bueno...* – *dijo Pep, bajando el tono de voz hasta el susurro* – *Se la oía discutir con el señor. Yo la veía triste*[7, 283].

Для ДМ *bueno* з точки зору **структурування комунікації** можемо виділити такі теги:

Прийняття. Як вже зазначалося, йдеться про висловлення щирої згоди зі словами співрозмовника: *La verdad es que, tal como están las cosas, se agradece la ayuda, pero si tiene usted inconveniente...* – *Bueno, mientras sea algo temporal* [7, 221].

Незгода. В такому випадку відбувається еміфаза ДМ *bueno* і співрозмовник відмовляється прийняти зазначену раніш інформацію. – *Nunca abren a la hora que dicen –explicó haciendo un gesto hacia las taquillas. –¿Y entonces para qué ponen un cartel que dice que abren a las siete? El hombrecillo se encogió de hombros y suspiró con talante filosófico. – Bueno, también ponen horarios a los trenes y en los quince años que llevo aquí no he visto ni uno solo que llegase o saliese a la hora prevista – ofreció*[7, 263].

Зміна теми. Завершення обміну думками щодо попередньої теми і введення нової тематики в діалог:

Y además tiene talentos ocultos. Habla idiomas. Toca el piano como los ángeles. Tiene una cabeza para los números que ni Isaac Newton. Y encima cocina de miedo. Míreme. He engordado varios kilos desde que trabaja para mí.¿No me diga que no se había dado cuenta? – *Bueno, no mencionó que cocinase...*[7, 222].

Виправлення, або самовиправлення. Надає більшої точності тому, що повідомляє співрозмовник, або повідомленню саме мовця. Зазвичай така конкретизація в усному мовленні є більш швидкою.

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Me han dicho que usted escribe, Martín. Tragué saliva, y cuando abrí la boca emergió un ridículo hilo de voz. – Un poco, bueno, no sé, quiero decir que, bueno, sí, escribo... [7, 4].

Крім зазначеного вище, слід відмітити, що ДМ *bueno* може часто з'являтися в мовленні поруч з іншими ДМ, що надає нових забарвлень вже згаданим значенням. Найчастіше сполучення це: ¡Ah! *Bueno* для висловлення реакції на повідомлення співрозмовника, що містить нову, неочікувану інформацію, може супроводжуватись зітханням та падінням інтонації. *Pero bueno* позначає підкреслену, посилену незгоду з попередньою реплікою співрозмовника, або навіть з попередньою власною думкою. *Bueno ¿u qué?* передає розуміння думки співрозмовника і згоду з нею, але наголошує, що ця думка не стосується і не є важливою для того, що обговорюється.

Barceló se encogió de hombros. – Bueno, puedo haberme equivocado, pero... [7, 166].

Висновки. Отже, аналіз семантико-прагматичних функцій дає змогу виявити надзвичайно широкий спектр вживань ДМ *bueno*, об'єднаних певною специфікою залежно від контексту, в якому він використовується. Незважаючи на вживання в якості прикметника, для досліджуваної одиниці на першому плані знаходяться її прагматичні функції в дискурсі, які виходять за межі частиномовної класифікації. Зазначене зумовлює певні труднощі при перекладі ДМ *bueno*, і пояснює його важливу роль для розуміння дискурсу. Безперечно, рівень володіння мовою можна визначати вмінням вживати та інтерпретувати дискурсивні маркери, зокрема, ДМ *bueno*, без цього вміння комунікативна компетенція буде неповною.

Подальші перспективи дослідження ми вбачаємо в визначенні найтипівіших комунікативних значень найуживаніших дискурсивних маркерів іспанської мови, синонімії та антонімії, особливостей перекладу на українську мову слів та виразів зазначеного класу. Також перспективним вважається дослідження особливостей перекладу

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *bueno* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») (Українською) [Семантико-прагматические особенности дискурсивного маркера *bueno* в современной испанской прозе (на материале романа К. Л. Сафона «Игра Ангела») (На укр. яз.)]

© Ломакіна І. А. [Ломакіна И. А.] lomakinairi@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

іспанськомовних дискурсивних маркерів залежно від функціонального стилю дискурсу, та виділення груп дискурсивних маркерів у різних корпусах текстів іспанською мовою.

Література

1. Дискурсивные слова русского языка: опыт контекстно-семантического описания, под ред. К. Киселевой и Д. Пайара (Москва, Метатекст, 1998), 447.
2. Ломакіна, І. А. «Семантико-прагматичні особливості дискурсивних маркерів у сучасній іспанській мові.» *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 32 (2017), 192.
3. Briz, A., Pons, S. y J. Portolés *Diccionario de partículas discursivas del español* (2008), access www.dpde.es.
4. Fraser, B. «Towards a Theory of Discourse Markers.» *Approaches to Discourse Particles*, ed. by K. Fischer (Amsterdam, Elsevier, 2006): 189–204.
5. RAE Manual de la Nueva Gramática de la Lengua Española – Espasa (Madrid, 2009),
http://www.rae.es/sites/default/files/Sala_prensa_Dossier_Gramatica_2009.pdf
6. Schiffrin, D. *Discourse Markers* (Cambridge, Cambridge University Press, 1988), 364.
7. Zafón, C. R. *El juego del ángel* (Planeta, Madrid, 2008), <https://epdf.tips/el-juego-del-angel44e2a95b7f0e00b147d9f808702b09ad12335.html>
8. Vázquez Veiga, N. *Las etiquetas discursivas en un diccionario de marcadores pragmáticos: un puente entre lenguas*, Universidad de Coruña, 2009,
<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=18&ved=2ahUKEwiU0L7CtuDIAhXooYsKHUAIDrcQFjARegQIBxAC&url=http%3A%2F%2Fwww.cervantesvirtual.com%2FdescargaPdf%2Fflas-etiquetas-discursivas-en-un-diccionario-de-marcadores-pragmaticos-un-puente-entre-lenguas-0%2F&usq=AOvVaw22NLHtz-HXhvAYCySwjpcW>
9. Zorraquino, M. A. «Los marcadores del discurso en la enseñanza del español como lengua extranjera (aspectos gramaticales y cuestiones pragmáticas).» *La enseñanza de segundas lenguas* (Granada, Universidad de Granada 1999): 51-79.

(Current issues in linguistic semantics)

Semantic-pragmatic features of discourse marker *bueno* in modern spanish prose (based on the C. R. Zafón novel «Angel's game») (in Ukrainian) [Semantiko-pragmaticchni osoblivosti diskursivnogo markera *bueno* u suchasnij ispanskij prozi (na materialu romanu K. L. Safona «Gra yangola»)]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.] lomakinairi@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

References

1. Kiseleva, K., Pajar, D. *Diskursivnye slova russkogo jazyka: opyt kontekstno-semanticeskogo opisanija* [Discursive words of the Russian language: the experience of a contextual description] (Moskva, Metatekst, 1998), 447 (In Russ.).
2. Lomakina, I. A. «Semantiko-pragmaticzni osoblivosti diskursivnih markeriv u suchasnij ispans'kij movi.» [«Semantic-pragmatic features of discourse markers in modern spanish language»]. *Problemi semantiki, pragmatiki ta kognitivnoi lingvistiki* [Problems of semantics, pragmatists and cognitive linguists] 32 (2017): 79-89 (In Ukr.).
3. Briz, A., Pons, S. y J. Portolés *Diccionario de partículas discursivas del español* [Dictionary of discursive particles of Spanish], www.dpde.es. (accessed 12.11.2019) (in Spanish).
4. Fraser, B. *Towards a Theory of Discourse Markers* (Amsterdam, Elsevier, 2006): 189-204.
5. RAE *Manual de la Nueva Gramática de la Lengua Española* [Manual of the New Grammar of the Spanish Language], http://www.rae.es/sites/default/files/Sala_prensa_Dosier_Gramatica_2009.pdf (accessed 12.11.2019) (in Spanish).
6. Schiffrin, D. *Discourse markers* (Cambridge, Cambridge University Press, 1987), 364.
7. Zafón, C. R. *El juego del ángel* [Angel's game], <https://epdf.tips/el-juego-del-angel44e2a95b7f0e00b147d9f808702b09ad12335.html> (in Spanish).
8. Vázquez Veiga N. *Las etiquetas discursivas en un diccionario de marcadores pragmáticos: un puente entre lenguas* [Discursive labels in a dictionary of pragmatic markers: a bridge between languages], <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=18&ved=2ahUKEwiUOL7CtuDIAhXooYsKHUAIDrcQFjARegQIBxAC&url=http%3A%2F%2Fwww.cervantesvirtual.com%2FdescargaPdf%2Fflas-etiquetas-discursivas-en-un-diccionario-de-marcadores-pragmaticos-un-puente-entre-lenguas-0%2F&usq=AOvVaw22NLHtz-HXhvAYCySwjpcW> (in Spanish)
9. Zorraquino, M. A. *Los marcadores del discurso en la enseñanza del español como lengua extranjera (aspectos gramaticales y cuestiones pragmáticas)* [Speech markers in teaching Spanish as a foreign language (grammatical aspects and pragmatic issues)] (Granada, Universidad de Granada, 1999): 51-79 (in Spanish).

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Актуальные вопросы лингвистической семантики])
 Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *bueno* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола») [Українською] [Семантико-прагматические особенности дискурсивного маркера *bueno* в современной испанской прозе (на материале романа К. Л. Сафона «Игра Ангела») (На укр. яз.)]

© Ломакіна І. А. [Ломакіна И. А.] lomakinairi@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПРАГМАЛИНГВИСТИКИ]

УДК 811.134.2'38

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 23.07.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 27.07.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 96.91 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36.08>

**“LA LEYENDA NEGRA” У СУЧАНИЙ ІСПАНСЬКИЙ АВТОРСЬКИЙ
ПУБЛІЦИСТИЦІ**

Людмила Васи́лівна Артемова (м. Київ, Україна)

artemovalu@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,

(Міністерство освіти і науки України),

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено дослідженню відображенню концептів історичного поняття “Чорна Легенда” у сучасному публіцистичному іспанському мовленні на матеріалі публікацій Х. Маріаса і Х. Серкаса у недільному додатку до видання “El País”. Йдеться про історично-марковане поняття, штучно введене в обіг країнами-противниками Іспанії на політичній арені у середині XVI століття, яке набуло значного поширення у наступні два століття, і зумовило ставлення інших країн і навіть самого населення Іспанії до власної держави та самих себе. Незважаючи на те, що це поняття має суто історичне минуле, засобом його поширення було саме письмове слово, тобто друковані памфлети, і його вплив є відчутним навіть зараз, у якісній сучасній пресі. “Відлуння” тих далеких ідей пронизують сучасну авторську публіцистику майстрів художнього слова, людей з високим рівнем освіти та культури, володарів багаточисельних літературних премій та десятків романів, чії думки є взірцем для багатьох читачів. Серед основних понять, які створюють «Чорну легенду», є чотири ключові позиції, а саме: антипропаганда політичної, економічної та релігійної сфер життя іспанського суспільства; приписування

(Current issues in pragmalinguistics)

“La leyenda negra” in contemporary Spanish authors’ articles (in Ukrainian) [“La leyenda negra” u suchanii
ispans'kyj avtors'kij publicystycki]

© Artemova L. V. [Artemova L. V.] artemovalu@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ключовим постатям іспанської історії (починаючи з короля Філіпа II, інквізитора Торквемади) виключно недовіків, відразливих рис, зловісних і ненависних характеристик, які автоматично поширювалися на все іспанське суспільство; дискредитація інтелектуальної складової держави і, найнеприємніше, це ухвалення і підтримку цього «викривленого» ставлення візрцями тогочасної інтелектуальної європейської спільноти. Водночас, наявність сучасних досліджень, проведених іноземними авторами, які вторять багатовіковій «Чорній легенді», принижуючи історичну вагомість внеску іспанської держави до загальносвітової історії.

Ключові слова: “Чорна Легенда”, авторська публіцистика, негативна оцінка/конотація, антитеза.

“LA LEYENDA NEGRA” IN CONTEMPORARY SPANISH AUTHORS’
ARTICLES

Lyudmila V. Artemova (Kyiv, Ukraine)

artemovalu@gmail.com

Ph.D., associate professor of the Department of Romance Philology

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine),

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

This article is dedicated to the expression of the main concepts of the historic issue “The Black Legend” in the modern public Spanish language on the material of the publications of two authors, J. Marias and J. Cercas, in the Sunday supplement to the newspaper “El País”. It deals the historically marked notion artificially introduced into the circulation during the next two centuries by the countries-enemies of Spain on the political stage and it influenced the attitude of the other countries and even the population of Spain itself to their Motherland and to themselves. Being the historical issue it was spread by the mean of written word or by published pamphlets and its influence can still be noticed even in the modern qualified press. “The resonances” of those remote ideas impregnate the opinion-based journalism of the famous Spanish writers, persons with the high level of education and culture, with great number of literary awards and dozens of novels, whose thoughts are respected by the great number of readers. Among the main columns of “The Black Legend” there are four key positions: anti-propaganda of political, economic and religious spheres of Spanish society’s life; attributing to the main figures of Spanish history only negative features like imperfections, failures which turned to refer to the whole Spanish society; discreditation of the intellectual part of the country and, the

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалінгвістики])

“La leyenda negra” у сучасній іспанській авторській публіцистиці (Українською) [“La leyenda negra” в современной испанской авторской публицистике (На укр. яз.)]

© Артемова Л. В. [Артемьова Л. В.] artemovalu@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

most painful, its support and approval by other European intellectuals of that time like Voltaire or Montesquieu. Even nowadays there are numerous investigations and publications by foreign authors that echo the old “The Black Legend” trying to depreciate or minimize the role of Spanish power in the world history.

Key words: “The Black Legend”, opinion-based journalism, negative appreciation/connotation, antithesis.

**“LA LEYENDA NEGRA” В СОВРЕМЕННОЙ ИСПАНСКОЙ
 АВТОРСКОЙ ПУБЛИЦИСТИКЕ**

Людмила Васильевна Артёмова (г. Киев, Украина)

artemovalu@gmail.com

кандидат филологических наук, доцент, доцент кафедры романской филологии
 Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко,
 (Министерство образования и науки Украины),
 01601, г. Киев, бульвар Тараса Шевченко, 14

Статья посвящена исследованию отображения концептов исторического понятия «Черная легенда» в современном публицистическом испанском стиле на материале публикаций Х. Мариаса и Х. Серкаса в воскресном выпуске “El País”. Речь идет об исторически-маркированном понятии, искусственно введенным в обиход странами-противниками Испании на политической арене середины XVI ст., которое получило широкое распространение в последующие два столетия, и обусловило отношение других стран и даже самого населения Испании к собственной стране и самим себе. Несмотря на то, что это понятие имеет исключительно исторические корни, основным способом распространения его было письменное слово, т.е. печатные памфлеты, и это влияние до сих пор присутствует в современной качественной прессе. А именно «отголоски» тех далеких событий пронизывают современную авторскую прессу мастеров художественного слова, людей высокого уровня образования и культуры. Среди основных понятий «Черной легенды» есть четыре ключевые позиции, а именно: антипропаганда политической, экономической и религиозной сфер жизни испанского общества; приписывание ключевым личностям испанской истории (начиная с короля Филиппа II, Великого инквизитора Торквемады) исключительно недостатков, отрицательных черт, зловещих и ненавистных характеристик, которые автоматически распространялись на все испанское общество; дискредитация интеллектуальной составляющей державы, также как и

(Current issues in pragmalinguistics)

“La leyenda negra” in contemporary Spanish authors’ articles (in Ukrainian) [“La leyenda negra” u suchanij
 ispans'kyj avtors'kij publicystycki]

© Artemova L. V. [Artemova L. V.] artemovalu@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

поддержка и одобрение этого «искривленного» отношения европейскими интелектуалами уровня Вольтера или Монтескье. Даже сейчас можно найти современные исследования и публикации, которые вторят «Черной легенде».

Ключевые слова: “Черная Легенда”, авторская публицистика, негативная оценка/коннотация, антитеза.

El poderío español fue el blanco de ataques devastadores de sus enemigos, que iniciaron la moda en Occidente de denigrar a España y a todo lo español, montando de tal forma su propaganda, que llegaron a confundirla con las verdades de la Historia [1, 13].

Термін “*Leyenda Negra*” з’явився вперше у виданні Хуліана Худеріаса у майже однойменному дослідженні “*La leyenda negra de España*”, що побачило світ на початку XX століття, а саме у 1917 році. Сам автор у передмові так визначив це поняття: “... entendemos por leyenda negra, la leyenda de la España inquisitorial, ignorante, fanática, incapaz de figurar entre los pueblos cultos lo mismo ahora que antes, dispuesta siempre a las represiones violentas, enemiga del progreso y de las innovaciones, que no ha dejado de utilizarse en contra nuestra desde entonces, más especialmente en momentos críticos de nuestra vida nacional” [2, с. 43]. Хоча явище, яке стало предметом уваги автора, з’явилося ще на початку XVI ст. і завдяки “зусиллям” злостивців, представників різних європейських держав-сусідів, а також і самим іспанським “добродіям” (таким, як наприклад Бартоломе де Лас Касас), набувало розмаху і, хоча вважається, що розквітом були саме XVI- XVII ст., нашою розвідкою ми спробуємо довести, що її “відлуння” до сих пір є помітно відчутними у творах представників еліти сучасної іспанської літератури та публіцистики. Тобто, можна говорити про те, що під впливом зовнішніх сил сталася зміна у сприйнятті іспанців, у їхньому ставленні до самих себе.

Актуальність даної статті визначається наміром розглянути історико-культурний феномен “*Leyenda negra*” (“*Чорна Легенда*”) у сучасному контексті, а саме на матеріалі сучасної іспанської авторської публіцистики (колонки Хав’єра Маріаса та Хав’єра Серкаса у недільному

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалингвистики])
“*La leyenda negra*” у сучасній іспанській авторській публіцистичі (Українською) [“*La leyenda negra*” в современной испанской авторской публицистике (На укр. яз.)]

© Артемова Л. В. [Артемова Л. В.] artemovalu@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

додатку “El Semanal” до загальнонаціонального видання “El País”). Відображення, вплив, відбитки легенди, яка була створена противниками іспанської нації, культури у всіх її вимірах, продовжує знаходити своє втілення на шпальтах якісних видань, що говорить про продовження її існування, про глибину проникнення цього явища і свідомість не тільки звичайних людей (“los españoles de a pie”), але й, на жаль, інтелектуального кола письменників.

Наукова новизна полягає у тому, що ця розвідка вперше здійснюється на матеріалі публіцистичного стилю, виходячи за рамки суто соціального, історичного явища, коли **об’єктом** нашої уваги виступають складові “*Leyenda Negra*”, що знаходять своє втілення на мовному рівні і створюють **предмет** нашого дослідження. **Мету** визначаємо у тому, щоб довести правильність нашої гіпотези, що наслідки багатовікового існування “*Чорної Легенди*” зумовили критичність сприйняття освіченими іспанцями власного національного характеру, що у сучасному іспанському суспільстві визначає особливості акцентування на перевазі негативного знаку в оцінці рис характеру, приманним власній нації, або інтерпретування подій, особистостей в негативному ключі, шукаючи скоріше дефекти, вади, недоліки, ніж переваги або сильні сторони. Таке критичне ставлення не сприяє зміні ставлення до сучасного стану речей, створення позитивного настрою щодо шляхів розвитку країни, нагнітання «моторошної» атмосфери щодо майбутнього рівної з іншими європейської нації, чия історія подібно історії будь-якої іншої держави має свої «темні плями», проте водночас нараховує значну кількість достойних, знаменних, значущих подій, які вплинули на розвиток світової історії.

Для осягнення феномену “*Leyenda Negra*” ми вважаємо за необхідне зробити невеличкий відступ в багатовікову історію його існування. Вражає не стільки його розмах, як ефективність обраного в свій час способу “антипропагандистської” боротьби проти Іспанії саме друкованим словом, що, зрештою, і знайшло відображення у тому образі, які приписують самі собі сучасні іспанці. Так, Ф. Пауел говорить про те, що починаючи з 18 ст., за іронією долі, вже самі іспанці, які і до того вже виступали як найбільші

(Current issues in pragmalinguistics)

“La leyenda negra” in contemporary Spanish authors’ articles (in Ukrainian) [“La leyenda negra” u suchanih ispans'kyj avtors'kij publicystyčij]

© Artemova L. V. [Artemova L. V.] artemovalu@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

критики своїх власних інституцій, почалиприхильно сприймати ставлення іноземців до власної країни (здебільшого перебільшено негативне), що в решті-решт втілюється у такій їх характеристиці, як постійна готовність хвалити все чуже та критикувати своє власне, як певний різновид комплексу неповноцінності [1, с. 188-189]. Наведемо на підтвердження цієї тези уривок із статті Х. Маріаса: *Y sin embargo parece haber algo malhadado y sinistro en el carácter de los españoles, que aflora antes o después. No en el de todos, por supuesto, pero sí en el de una considerable cantidad de ellos que además arman más ruido que los luminosos, tal vez porque su número sea mayor, tal vez porque lo que nos mueve a la palabra y a la acción es el enfado, la insatisfacción y el resentimiento, mucho más que el contento y la aprobación* (J. Marías ¿Gente tenebrosa, esquinada? 24/12/2011). З одного боку, перше, що вражає, що категоричність висловлювань автора: *моторошний характер ... який проявляється рано чи пізно... те, що нами керує, це образа, невдоволеність, прикрість*. Єдине, що в якійсь мірі відтіняє цю категоричність є те, що автор долучає і себе до тих, хто діє під впливом цих негативних емоцій (*nos mueve*). Ніби на противагу “Чорній Легенді” з’являються у тексті колонки *los luminosos*, однак автор дає зрозуміти, що вони розчиняються, непомітні у переважній кількості (*considerable cantidad, su número sea mayor*) тих, чії дії не визначаються позитивним спрямуванням. Складається враження про приреченість більшості іспанського суспільства до саме такого “сценарію”, ніби закладеного природою, чи зумовленого обставинами буття, так якби мова йшла про частку ідентичності, яка притаманна всій нації.

Ф. Пауел наводить такі основні положення, на які спиралася “*Leyenda Negra*” в момент свого створення і поширення [там само, с. 31]:

1) Страх, заздрість та ненависть, з якими зустрілася іспанська влада к політичній, військовій, економічній та релігійній сферах життя у Європі протягом майже чотирьох віків, починаючи з середини XVI ст. Автор перераховує нації, які були активним агентами створення цієї “антипропаганди”: італійці, англійці, голландці, німці, євреї та португальці. А саме представники усіх європейських країн, які мали спільні кордони, були

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалінгвістики])
“La leyenda negra” у сучасній іспанській авторській публіцистиці (Українською) [“La leyenda negra” в современной испанской авторской публицистике (На укр. яз.)]

© Артемова Л. В. [Артемова Л. В.] artemovalu@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

частиною великої Імперії, або які протягом довгого часу перебували у політичному протистоянні із нею, зазіхаючи на її домінування у Новому Світі.

Історія допоможе зрозуміти, чому, наприклад, італійці вважали іспанців “*rústicos, incultos, bárbaros*” [там само, с. 84] (грубі, неосвічені, дикуни), “*bravucones, fanfarrones*” [3, с. 22] (вихваляки, головорізи). Так, починаючи з кінця XIII ст. і до початку XVIII ст. майже безперервно іспанська монархія відігравала домінуючу роль на значній території Італії. Це перебування супроводжувалося “зловживаннями владою, беззаконням, вседозволеністю, зверхністю”, що викликало відповідну ворожість з боку місцевого населення.

Іншим важливим елементом було розграбування Риму 1527 року, що приписувалося виключно “*bárbaros*” варварам-іспанцям, які беруть кількістю, а не хоробрістю, які до того ж є “нечистокровними”, а саме, мішаниною різних рас. Звичайно, історія Іспанії нараховує багатовіковий період співіснування не завжди мирного, християн з євреями та мусульманами, що не могло не знайти відображення у їхній вірі та звичаях. І що, в свою чергу, дало привід говорити про іспанців як про “*malos cristianos*” [там само, с. 15-25] (поганих християн). І це незважаючи на те, що саме боротьба за чистоту віри зумовила створення в Іспанії такого інституту як Інквізиція (1490), вигнання євреїв (1492) та мусульман.

2) Загальновідомим є той факт, що історія кожної держави спирається на історичні постаті, які в свою епоху були видатними політичними діячами, чий рішення визначали подальшу історію країни. Це “герої”, чия пам’ять пов’язана з “ореолом слави” і чий імена завжди пригадуються як приклади славного минулого. Так, для нашої держави це постаті Ярослава Мудрого, Богдана Хмельницького. Для історії Іспанії це, звичайно, Альфонс X Мудрий та Католицькі королі, проте їхня пам’ять затьмарена зловісними постатями короля Філіппа II, трагічної фігури його сина Інфанта Карлоса, Великого Інквізитора Торкемади. Їх навмисна паплюження, так само як і певних іспанських інституцій та дій іспанської влади: вже згадана вище Інквізиція, завоювання та колонізація Нового Світу, політика протекціонізму

(Current issues in pragmalinguistics)

“La leyenda negra” in contemporary Spanish authors’ articles (in Ukrainian) [“La leyenda negra” u suchanij ispan’s’kyj avtors’kij publicystycij]

© Artemova L. V. [Artemova L. V.] artemovalu@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

виступають ще однією віссю “*Чорної Легенди*”.

Правління Філіппа II тривало майже півстоліття. Цей значний проміжок часу був відзначений в історії країни багатьма суперечливими подіями, проте критика проти фігури монарха була сформульована у *Apologie au Défence du très illustre Prince Guillaume contre le ban et édict publié par le roy d'Espagne...*, автором якої був Гільєрмо де Оранж у 1580 році. Цей документ був оприлюднений на Загальній Асамблеї, видрукований і розповсюджений по території усієї Європи. Його можна вважати першим маніфестом “психологічної війни” усіх часів і одним із основоположних письмових документів “*Чорної Легенди*”. У цьому документі проти Філіппа II були спрямовані такі недоброзичливі звинувачення персонального характеру: “*No contento con llevar una vida licenciosa y multiplicar los adulterios, el Rey había tenido, al parecer, relaciones incestuosas con su hermana Juana y con su sobrina, su cuarta esposa. Culpable de bigamia: cuando se casó con su primera mujer, María del Portugal, estaba ya casado en secreto con una dama de la Corte. Por último, había ordenado, al parecer, la detención, condena y ejecución de su hijo y heredero, el príncipe don Carlos*” [3, 68-70]. Тобто, короля, як найвищого представника іспанської нації, який мав би бути уособленням усіх її чеснот, перетворився на темного «монстра», з безкінечним рядом «гріхів», якого було звинувачено у тих самих недоліках, що приписувалися усім іспанцям, а саме аморальності, кровожерливості, надмірній суворості, нетерпимості та фанатизмі, або навпаки, на вся нація була наділена такими ж відразливими рисами: “*Un gigante sombrío, una encarnación del genio del mal. Personificó todos los vicios, todos los errores y las crueledades; odios y furias se consensaron en un supremo insulto: era el Demonio del Mediodía*” [2, с. 275].

Якщо ми порівняємо з тими негативними рисами, які виокремлюють у характері іспанської нації Х. Маріас і Х. Серкас ми побачимо ту ж саму похмуру, зловісну оцінку: ... *hace aflorar en su esplendor ese carácter antipático, malévolo, zahiriente y torvo que lamentablemente nos distingue. ... gente tenebrosa, esquinada, cruel cuando no sañuda, vengativa y muy poco de fiar. Gente con muy mala leche, en todo caso* (J. Marías, ¿Gente tenebrosa, esquinada? 24/12/2011). За ці декілька рядів письменник перебрав такі якості, як неприємний,

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалінгвістики])
“La leyenda negra” у сучасній іспанській авторській публіцистиці (Українською) [“La leyenda negra” в современной испанской авторской публицистике (На укр. яз.)]

© Артемова Л. В. [Артемьова Л. В.] artemovalu@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

недоброзичливий, схидний, розгніваний; віроломний, дратівливий, жорстокий, якщо не скажений, злопам'ятний, якому не можна довіряти.

Однією з постійних тем, до яких звертається цей журналіст у своїх авторських статтях, це ставлення сучасного суспільства до володіння іспанською мовою. Не будучи пуристом, Х. Маріас проводить аналогію між вмінням правильно вживати мову, грамотністю із рівнем інтелектуального розвитку громадян, спроможністю думати і розвиватися: *¿Cómo convencer a unos gobernantes iletrados y gañanes de que nuestra capacidad para manejar la lengua condiciona directamente la calidad de nuestro pensamiento, no digamos la comprensión de lo complejo? ¿De que cuanto peor la conozcamos y usemos, más tontos seremos? ¿Cómo hacer ver a una gran parte de la sociedad – la irremisiblemente idiotizada– que la Filosofía y la Literatura son lo que nos convierte en personas, en vez de en seres simples y embrutecidos llenos de información y de aparatos tecnológicos con los que –ay– hacer el chorras?* (J. Marías Época prosáica, 19/03/2017). Письменник підкреслює небажання неосвічених, грубіянів політиків бачити чіткий зв'язок між мовою та інтелектуальним розвитком, мисленням, розумінням. На переконання Х. Маріаса більша частина іспанського суспільства вже є безповоротно перетворена на бовдурів та телепнів, «інформаційних» дурнів з телефоном у руках, тобто нездатних до розсудливості, вдумливості автоматів.

3) Кампанія з дискредитації з боку інтелектуального світу, які представляли Іспанію як жакхливий приклад всього того, проти чого має виступати Просвітництво, змальовуючи Іспанію XVIII-XIX ст. як уособлення держави, де церква невід'ємна від держави, де процвітають нетерпимість, традиціоналізм та обскурантизм. Як писав Х. Худеріас: *“España inquisitorial, ignorante, incapaz de figurar entre los pueblos cultos de mismo ahora que antes, dispuesta siempre a las represiones violentas; enemiga del progreso y de las innovaciones”* [2, с. 102].

Так, Х. Маріас пише у своїй статті: *Sin duda el retrato es interesado en no pocas ocasiones, pretende dejarnos mal a propósito y alimentar la leyenda negra: antipropaganda, en suma. Pero, incluso en estos casos, da que pensar cuáles son los tópicos que se atribuyen a una nación, porque en ellos hay siempre*

(Current issues in pragmalinguistics)

“La leyenda negra” in contemporary Spanish authors’ articles (in Ukrainian) [“La leyenda negra” u suchanih ispan's'kyj avtors'kij publicystyčij]

© Artemova L. V. [Artemova L. V.] artemovalu@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

una base de verdad que permite las posteriores caricatura y exageración (Javier Marías, ¿Gente tenebrosa, esquinada? 24/12/2011). Він вказує на навмисний характер коментарів, які змальовують іспанців у чорному світлі, як приклад продовження антипропаганди та «Чорної легенди», проти він також згадує, що ця тенденція ґрунтується на реальних речах, які дійсно існують, і які у подальшому інтерпретують та передають з перебільшенням та карикатурою: *Lo cierto es que hoy, en este mejor periodo, muchos de los españoles que más hablan lo hacen tan sólo para echar pestes y cagarse en los muertos de quien se les ponga delante. No hay individuo que destaque en algo que no sea inmediatamente vituperado por una turba furiosa que las más de las veces se ampara en el anonimato**: "Ese escritor es una estafa editorial". "Ese cantante es un soplapollas y un privilegiado". "Tal director de cine ha triunfado porque está subvencionado, así también triunfaría yo". "Ese futbolista que todo el mundo considera un genio es una puta mierda y un tramposo favorecido por los árbitros". "Esa actriz con tantos premios los ha ganado porque es una vendida al dólar" (там само). У цьому фрагменті статті автором надаються чисельні приклади «критичного» ставлення до успіхів інших, які не можуть пояснюватися талантом, зусиллями, працею над собою, а шахрайством, протекціонізмом, нечесністю і непереборним бажанням розкритикувати, заклеїти, висварити будь-кого, якщо він виокремився, піднявся над натовпом.

Про нетерпимість йдеться у наступній статті Х. Маріаса: *Casi todo el mundo se despacha a gusto en privado, por lo menos en España, país en el que la exageración es norma: los empleados sobre sus jefes y viceversa, los periodistas sobre sus colegas, los directores de cine sobre sus actores, los escritores sobre los críticos y viceversa, los políticos sobre sus adversarios y sus aliados, los trabajadores sobre sus compañeros y cualquier hijo de vecino sobre sus vecinos. Incluso muchos maridos sobre sus mujeres y viceversa, como la mayoría de los vástagos – más si son adolescentes – acerca de sus progenitores. En ocasiones hablamos todos bien de otros, no es que crea que vivimos en el despellejamiento universal y perpetuo, en absoluto. Pero no es difícil que pongamos algún reparo, circunstancial o de fondo, incluso a las personas que más queremos o admiramos* (Esa puta mierda, 21/02/2010). Письменник послуговується таким широким

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалінгвістики])
 “La leyenda negra” у сучасній іспанській авторській публіцистиці (Українською) [“La leyenda negra” в
 современной испанской авторской публицистике (На укр. яз.)]

© Артемова Л. В. [Артемьова Л. В.] artemovalu@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

перерахуванням для показу того, що така річ, як обговорити без зайвого обмеження, дати собі волю, нестримно критикуючи будь-якого, хто підвернеться – від начальника до сусіда – з властивою іспанцям схильністю до перебільшення, є загальнонаціональною рисою. Для того, щоб дещо покращити враження, автор говорить, що іноді все ж таки про інших говорять добре, проте відразу ж додає, що іспанцям не важко з будь-якої причини, навіть несуттєвої, так само розкритикувати найближчу людину.

Про це ж йдеться у колонці Х. Серкаса по відношенню до літературних кіл: *Nada resulta más fácil que destronar un libro, por bueno que sea (de hecho, los mejores libros son los más vulnerables, porque son los que más riesgos corren), y el crítico matón explota a fondo esa facilidad, convencido con razón de que destronar un libro equivale a situarse por encima de él, mientras que elogiarlo equivale a situarse por debajo. El crítico matón no suele ser tonto, pero nunca es tan listo como él se cree; en realidad, sería menos tonto si no se creyera tan listo* (J. Cercas, Cuanto peor, mejor 9/01/2017). Письменник наголошує на легкості, з якою недолугий критик знищує книгу, вважаючи це єдиним вірним способом бути вище. Заслуговує на увагу гра слів: цей критик, за звичай, не дурень, проте він і не буває настільки розумним, як йому здається: насправді він був би менш недолугим, аби не вважав себе таким розумним. Х. Серкас – майстер протиставлень: *destronar ≠ elogiar, tonto ≠ listo*, він вільно грає з порівняннями: більше, менше, такий самий як (*más fácil, los mejores libros, los más vulnerables, por encima de, nunca es tan listo como*) вдається до паралельних структур. Або наступний уривок, який також змальовує цей же світ: *En cuanto al otro volumen asimismo adelantado y "esperado", algo sobre el Rey, al parecer no escrito con mucho cariño (y ya se sabe que la mala idea es un reclamo en este país de malasombras y malasangres), de esa novedad el librero aún no ha vendido ni uno en siete días*. (J. Cercas, Un borde bastante ancho, 18/12/2011). Негативна конотація вже помітна на лексичному рівні: погана оцінка, написане з «нелюбов'ю» може бути закликком для ознайомлення із твором у цій країні вороже налаштованих і зловмисників.

Подібний негативізм зустрічаємо у іншій статті цього ж журналіста: *Pero el problema es peor: el problema es que el nuestro sigue siendo un país de*

(Current issues in pragmalinguistics)

“La leyenda negra” in contemporary Spanish authors’ articles (in Ukrainian) [“La leyenda negra” u suchanij
 ispans'kyj avtors'kij publicystyčij]

© Artemova L. V. [Artemova L. V.] artemovalu@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

pícaros, y la nuestra, una cultura corrupta. ... ¿O no serán tan gilipollas porque ya sabrán que eso es lo normal, que así es como funcionan las cosas, que quienes escupen y pisotean, siempre o casi siempre anónimamente, no son más que gente que intenta aliviarse de sus propias miserias y rencores, verdadera bazofia moral, la encarnación pestilente de lo peor que todos llevamos dentro? (J. Cercas, el gran basural, 26/3/2016). У першу чергу, хочемо підкреслити одну рису, яка вже з'являлася в інших фрагментах, коли наголошувалося на тому, що іспанці полюбують прикриватися анонімністю під час критики (див. *стаття J. Marías, ¿Gente tenebrosa, esquinada?). У цьому уривку підкреслюються те, що Іспанія продовжує бути країною пройдисвітів, шахраїв, з гнилою, порченою культурою, коли те, що знаходиться всередині кожного іспанця і так проситься назовні, це бажання спалювати, розтоптати, щоб таким чином звільнитися від власних убогства та злоби та моральної нищості.

4) беззаперечне сприйняття і ухвалення з боку загалу та навіть інтелектуалів (можемо перерахувати імена Еразма Роттердамського, Вольтера, Монтеск'є) цих протиіспанських випадів, особливо тими націями та народами, які визначали західну прогресивну думку після падіння гегемонії Іспанії у Європі [1, с. 31]: ... *la identidad negra de España, el único fundamento que justificaría su unidad sobre la base de tiranía, la segregación, el expolio, la tortura, y, en definitiva, la muerte, España que termina por construirse una sociedad política en cuya base se encuentran, sin más, el odio y la violencia fanática*. Тобто ключовими поняттями, на яких ґрунтується єдність іспанського світу, є тиранія, сегрегація, пограбування, катування, і смерть, і в політиці, це просто ненависть і фанатична жорстокість.

Слід зазначити, що іспанські письменники, на яких ми посилаємося, і яких сміливо можна визначити як інтелектуальну еліту сучасної іспанської літератури (вони мають багаточисельні літературні премії, їх творча траєкторія охоплює декілька десятиків років, їх особистий художній стиль є зразковим) культивують такі ж «похмурі» думки: *España sigue siendo un país gratuitamente iconoclasta, en el que se tiene a gala no admirar ni respetar a nadie, y en el que lo peor que le puede pasar a alguien es asomar la cabeza y*

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалінгвістики])
“La leyenda negra” у сучасній іспанській авторській публіцистиці (Українською) [“La leyenda negra” в современной испанской авторской публицистике (На укр. яз.)]

© Артемова Л. В. [Артемьова Л. В.] artemovalu@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

destacar. Lo peor, naturalmente, después de ser también lo mejor, como en todas partes. Lo que ocurre es que en otros países el que tiene talento o fortuna no lo ha de lamentar, por lo general. Aquí sí, aquí es obligado, y más bien antes que después (J. Marías, ¿Gente tenebrosa, esquinada? 24/12/2011). X. Маріас підкреслює, що Іспанія – це країна іконоборців, тобто хизуватися тим, що зневажає і відкидає норми, не поважає і не захоплюється ніким, коли бути не таким як усі, це норма, а мати талант або статки не значить вирізнитися у позитивному сенсі, а скоріше бути причиною для шкодування.

До цього ж розділу можна віднести постійну схильність у порівнянні країни «раніше і зараз». Важко уявити, що епоха франкізму була світлою, проте знаходимо у X. Серкаса такі фрагменти: *Contra lo que dirían esos cascarrabias que difunden con éxito comprensible la pamema autocomplaciente de que antes la gente era veraz, buena y quapa, mientras que ahora todos somos mentirosos, malvados y feotes (menos los cascarrabias, claro está)* (J. Cercas, Javier Bardem y el mal. 9/8/2018). Автор називає цих людей, що поширюють такі вислови «дратівливими», і дає нам протиставлення між «правдивими, хорошими і красивими людьми раніше і ... брехунами, злодіями та потворами зараз». Або у раніше написаній цим же автором статті ми знаходимо подібну ідею: *Porque cuando algún viejo intelectual abomina de la educación de hoy y ahora la de su juventud, digo yo que no estará sugiriendo que la abominable educación franquista, que es la de su juventud, es mejor que la de la actual democracia, por mejorable que sea; no: lo que está es añorando su juventud y practicando el autobombo solapado, igual que lo practican esos pelmas que, en estado permanente de berrinche, gimotean un día sí y otro también que en su época todo el mundo era educado, inteligente, generoso y demás y ahora todo el mundo es zafio, tonto, mezquino y demás* (J. Cercas, ¿Qué hubiera hecho Usted? 23/10/2016). Думаємо, що журналіст не випадково звернувся до побудови цього параграфу на антитезі понять: *abomina/ ahora, viejo intelectual/ su juventud, educación franquista/ la actual democracia*. Протиставлення понять знову повертає нас до «раніше і зараз», коли все, що стосується пережитого поетично звеличується (незважаючи на те, що та епоха була зразком величі іспанської нації), тоді як теперішні часи,

(Current issues in pragmalinguistics)

“La leyenda negra” in contemporary Spanish authors’ articles (in Ukrainian) [“La leyenda negra” u suchanij ispan's'kyj avtors'kij publicystycki]

© Artemova L. V. [Artemova L. V.] artemovalu@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

очорнюються: у його молодості всі були освічені, розумні, щедрі і більше, і тепер усі грубі, дурні, скупі і більше. Епіфоричним закінченням у demás, відіграє цікаву стилістичну роль, бо Х. Серкас вкладає у першому знак «+», тобто слід продовжувати ряд градації у позитивному ключі, тоді як в другому випадку це ж саме у demás вже має знак «-».

Сучасним прикладом продовження поширення “Чорної Легенди” можна навести книгу Генрі Камена, “Уявляючи Іспанію: історичний міф та національна ідентичність”, що нівелює значення Іспанії протягом всієї історії існування держави до теперішнього моменту. Складається враження, що автор ставить собі на меті зруйнувати всі існуючі міфи, звести нанівець всі надбання цієї нації. Так, в жодний момент не існувало цілісної нації (The Myth of the Historic Nation): *Apart from recognizing the ruler of Spain as their king, they shared no common laws or administration, there were completely autonomous, and they didn't construct any system of beliefs about empire* [4, с. 96]. Ставить під сумнів християнської складової (The Myth of a Christian Spain), нехтує роллю іспанської мови на сучасному етапі (The Myth of a Universal Language), і зрештою заявляє про те, що навряд чи можна говорити про існування іспанської національної ідентичності (Myth and the Erosion of Identity in Spain): *In the case of Spain, the myth-building seems, regrettably, to have been of little use in achieving the lineaments of a national identity* [там само, с. 209]. Звичайно, як приклад національної ідентичності нам пропонується супердержава США.

Висновки: Ми вважаємо, що підтримання такими відомими авторами як Х. Серкас і Х. Маріас «Чорної легенди», повернення до її ідей у своїх публікаціях, критичне ставлення до сучасного стану речей з домінуючою негативною оцінкою продиктоване бажанням вказуючи на ці негативні явища прискорити їх стигматизацію, яка призведе з часом до їх викорінення і зникнення. **Подальші перспективи дослідження:** розглянути у динаміці відтворення ідей «Чорної легенди» у сучасній авторській пресі, приєднавши інших авторів-публіцистів.

Література

1. Powell, Philip W. *La leyenda negra. Un invento contra España. Traducción*

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Актуальные вопросы прагмалінгвістики])
“La leyenda negra” у сучасній іспанській авторській публіцистиці (Українською) [“La leyenda negra” в
современной испанской авторской публицистике (На укр. яз.)]

© Артемова Л. В. [Артемьова Л. В.] artemovalu@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

de Carlos Sáinz de Tejada (Barcelona, Áltera, 2008), 315.

2. Juderías, J. *La leyenda negra de España* (Madrid: La Esfera de los Libros, S.L., 2014), 470.
3. Pérez, J. *La leyenda negra, Traducción de Carlos Manzano* (Madrid, Gadir Editorial, S.L., 2009), 255.
4. Kamen, H. *Imagining Spain: Historical Myth and National Identity* (New Haven and London, Yale University Press, 2008), 240.

Джерельна база

5. Cercas, J. *Cuanto peor, mejor* (El País, El País semanal, 09/01/2017).
6. Cercas, J. *Un borde bastante ancho* (El País, El País semanal, 18/12/2011).
7. Cercas, J. *El gran basural* (El País, El País semanal, 26/03/2016).
8. Cercas, J. *Javier Bardem y el mal* (El País, El País semanal, 09/08/2018).
9. Cercas, J. *¿Qué hubiera hecho Usted?* (El País, El País semanal, 23/10/2016).
10. Marías, J. *¿Gente tenebrosa, esquinada?* (El País, El País semanal, 24/12/2011).
11. Marías, J. *Epoca prosaica* (El País, El País semanal, 19/03/2017).
12. Marías, J. *Esa puta mierda* (El País, El País semanal, 21/02/2010).

References

1. Powell, Philip W. *La leyenda negra. Un invento contra España. Traducción de Carlos Sáinz de Tejada* (Barcelona, Áltera, 2008), 315.
2. Juderías, J. *La leyenda negra de España* (Madrid, La Esfera de los Libros, S.L., 2014), 470.
3. Pérez J. *La leyenda negra, Traducción de Carlos Manzano* (Madrid, Gadir Editorial, S.L., 2009), 255.
4. Kamen, H. *Imagining Spain: Historical Myth and National Identity* (New Haven and London, Yale University Press, 2008), 240.
5. Cercas, J. *Cuanto peor, mejor* (El País, El País semanal, 09/01/2017).
6. Cercas, J. *Un borde bastante ancho* (El País, El País semanal, 18/12/2011).
7. Cercas, J. *El gran basural* (El País, El País semanal, 26/03/2016).
8. Cercas, J. *Javier Bardem y el mal* (El País, El País semanal, 09/08/2018).
9. Cercas, J. *¿Qué hubiera hecho Usted?* (El País, El País semanal, 23/10/2016).
10. Marías, J. *¿Gente tenebrosa, esquinada?* (El País, El País semanal, 24/12/2011).
11. Marías, J. *Epoca prosaica* (El País, El País semanal, 19/03/2017).
12. Marías, J. *Esa puta mierda* (El País, El País semanal, 21/02/2010).

(Current issues in pragmalinguistics)

“La leyenda negra” in contemporary Spanish authors’ articles (in Ukrainian) [“La leyenda negra” u suchanih ispan’s’kyj avtors’kij publicystycai]

© Artemova L. V. [Artemova L. V.] artemovalu@gmail.com

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ**
[CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ КОГНИТИВНОЙ
ЛИНГВИСТИКИ]

УДК 811.133.1'27'42-11

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 14.08.2019 р.

Перевірено на plagiat [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 17.08.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 97.92 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36.9>

**АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ АНАФОРИЧНИХ
ПРОЦЕСІВ У ФРАНКОМОВНОМУ ДИСКУРСІ**

Юлія Михайлівна Гурмак (м. Львів, Україна)

juliaklu2004@gmail.com

Аспірант кафедри французької філології

Львівського національного університету імені Івана Франка

(Міністерство освіти і науки України)

79000, м. Львів, вул. Університетська 1

Статтю присвячено аналізу сучасних підходів до вивчення анафоричних процесів на матеріалі франкомовного дискурсу. Проінтерпретовано трактування поняття анафори українськими та іноземними лінгвістами. Виявлено, що дослідження анафоричних елементів не обмежується класичною проблемою повторення, її потрібно розглядати в комунікативному аспекті. У межах когнітивно-комунікативного процесу описано метод дискурсного аналізу. Доведено, що у процесі дослідження анафоричної номінації лінгвістичного аналізу не достатньо, необхідним є звернення до дискурсивного контексту та дискурсивної пам'яті. Визначено когнітивні операції, які мовець здійснює над анафоричними номенами у власному дискурсі. Розглянуто прагматичний та функціональний аспекти явища анафори, які є предметом вивчення інтераціоналістської лінгвістики.

Ключові слова: анафора, анафорична номінація, когнітивно-

(АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ [АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ])

АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ АНАФОРИЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ФРАНКОМОВНОМУ ДИСКУРСІ (Українською)
[АКТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ ИССЛЕДОВАНИЯ АНАФОРИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ ВО ФРАНКОЯЗЫЧНОМ ДИСКУРСЕ (На укр. яз.)]

© Гурмак Ю. М. [Гурмак Ю. М.] juliaklu2004@gmail.com

комунікативний процес, дискурс, дискурсний аналіз, інтеракціоністська лінгвістика.

CURRENT APPROACHES TO THE RESEARCH OF ANAPHORICAL PROCESSES IN THE FRENCH-LANGUAGE DISCOURSE

Yuliya M. Gurmak (Lviv, Ukraine)

juliaklu2004@gmail.com

Postgraduate student at the Department of French philology

Lviv National University named after Ivan Franko

(Ministry of Science and Education)

79000, Lviv, Universytetska Str. 1

The article is devoted to the analysis of modern approaches to the study of anaphoric processes based on the material of French-language discourse. Explications of the concept of anaphora by Ukrainian and foreign linguists are interpreted. The newest methodological principles of comprehensive analysis of anaphoric units in French discourse, namely the combination of linguistic and literary methods, have been further developed. It was revealed that the study of anaphoric elements is not limited to the classical problem of repetition, it must be considered in a communicative aspect. In the framework of the cognitive-communicative process, the method of discourse analysis is described. It is proved that in the process of studying the anaphoric nomination of linguistic analysis is not enough, it is necessary to appeal to the discursive context and discursive memory. The cognitive operations that the speaker performs on anaphoric nomens in his own discourse are defined. The pragmatic and functional aspects of the anaphora phenomenon, which are the subject of the study of interactionist linguistics, are considered. The paper states that in the cognitive-pragmatic aspect the anaphoric nomination performs important functions within the framework of the connectivity of the discourse. This phenomenon is broad, which can be presented not only explicitly but also implicitly, that is, the reader himself has to guess what is said in the text, based on his own experience, knowledge and associations. Anaphora can correspond both to the communicative and cognitive requirements, because it not only captures the fragments of the knowledge and experience of the speaker, but also gives him a certain form in accordance with the communicative plan and the pragmatic intentions of the speaker.

The article contributes to further systematization of anaphoric means of language,

(Current issues in cognitive linguistics)

Current approaches to the research of anaphorical processes in the French-language discourse (in Ukrainian)
[Aktual'ni pidhody doslidzhennja anaforychnyh procesiv u frankomovnomu dyskursi]

© Gurmak Y. M. [Gurmak Ju. M.] juliaklu2004@gmail.com

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

characterized by expressive and informative potential. Consideration of the features of functioning of anaphoric nomens as the structure components of the French-language discourse can contribute to the further study of the semantic-stylistic organization of discourse in general.

Key words: *anaphora, anaphoric nomination, cognitive-communicative process, discourse, discursive analysis, interactionist linguistics.*

АКТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ ИССЛЕДОВАНИЯ АНАФОРИЧЕСКИХ
ПРОЦЕССОВ ВО ФРАНКОЯЗЫЧНОМ ДИСКУРСЕ

Гурмак Юлия Михайловна (г. Львов, Украина)

juliaklu2004@gmail.com

Аспирант кафедры французской филологии
Львовского национального университета имени Ивана Франка
(Министерство образования и науки Украины)
79000, г. Львов, ул. Университетская 1

Статья посвящена анализу современных подходов к изучению анафорических процессов на материале франкоязычного дискурса. Проинтерпретировано трактовки понятия анафоры украинскими и иностранными лингвистами. Выявлено, что исследования анафорических элементов не ограничивается классической проблемой повторения, ее нужно рассматривать в коммуникативном аспекте. В рамках когнитивно-коммуникативного процесса описан метод дискурсного анализа. Доказано, что в процессе исследования анафорической номинации лингвистического анализа недостаточно, необходимо обращение к дискурсивному контексту и дискурсивной памяти. Определены когнитивные операции, которые говорящий осуществляет над анафорическими номенами в собственном дискурсе. Рассмотрены прагматичный и функциональный аспекты явления анафоры, которые являются предметом изучения интеракционистской лингвистики.

Ключевые слова: *анафора, анафорический номинация, когнитивно-коммуникативный процесс, дискурс, дискурсивный анализ, интеракционистская лингвистика.*

Вступ

Серед когнітивно-ономасіологічних досліджень явища анафори, яку ми ототожнюємо із вторинною номінацією, не існує єдиного визначення цього поняття, так, як і немає єдиної лінгвістичної моделі її аналізу. Основна спільна

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])

Актуальні підходи дослідження анафоричних процесів у франкомовному дискурсі (Українською)
[Актуальные подходы исследования анафорических процессов во франкоязычном дискурсе (На укр. яз.)]

© Гурмак Ю. М. [Гурмак Ю. М.] juliaklu2004@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

риса різних теорій полягає у тому, що вони описують анафору як систему посилянь, асиметричну залежність між двома елементами синтагми.

Актуальність дослідження зумовлено необхідністю встановлення сучасних підходів та методів вивчення анафоричних процесів як способів вираження взаємозв'язку мови та мислення у лінгвістичному дискурсі.

Метою дослідження є виявлення особливостей аналізу анафори у когнітивно-прагматичному векторі на прикладі сучасної французької мови.

Об'єктом дослідження постає явище анафори з її різновидами у французькій мові.

Предметом дослідження є когнітивно-комунікативні, прагматичні, функціональні підходи до вивчення анафоричних процесів у дискурсі сучасної французької мови.

Наукова новизна роботи полягає у спробі узагальнити наукові бачення явища анафори та систематизувати методичні підходи до її аналізу.

Теоретико-методологічною базою дослідження стали наукові розвідки вчених, присвячені питанням утворення та функціонування анафори, її когнітивного підґрунтя (В. Ю. Дудник, Г. М. Кость, Р. Мітков, М. Charolles, F. Corblin, A. Reboul, M.-J. Reichler-Béguelin, P. Vergès, B. Wiederspiel та ін.), а також питанням дискурсу та дискурсного аналізу (Н. Д. Арутюнова, І. Бехта, І. Гальперін, В. З. Дем'янков, І. С. Шевченко, A. Bertrendonner, M. Foucault, T. Fraser, M. A. K. Halliday, R. Hasan тощо).

Основний зміст

Дискурсна теорія анафори накладає поняття тексту як центрального елементу визначення. Таким чином, Дюкро і Годоров пояснюють анафоричну номінацію в термінах інтерпретації. Вони вважають, що “сегмент дискурсу є анафоричним, якщо треба послатися на іншу частину того ж дискурсу, щоб інтерпретувати його” [10, с. 358]. Таке саме тлумачення знаходимо в працях М.-Х. Райхлер-Бегелен [15, с. 17], Б. Відершпіль [17, с. 95], Ф. Корблена [9, с. 129–33], які визначають анафору як “відносини залежності” елементів А і Б, завдяки яким елемент Б обов'язково інтерпретується через зв'язок з елементом А, а елемент А, інтерпретуючи елемент Б, фіксує одне з його визначень. До того ж цей зв'язок є структурним, асиметричним, неперехідним, нерелексивним між

(Current issues in cognitive linguistics)

Current approaches to the research of anaphorical processes in the French-language discourse (in Ukrainian)
[Aktual'ni pidhody doslidzhennja anaforychnyh procesiv u frankomovnomu dyskursi]

© Gurmak Y. M. [Gurmak Ju. M.] juliaku2004@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

двома елементами тексту, один з яких (анафора) залежить від іншого (антецедента) [9].

Дискурсний аналіз функціонує у межах когнітивно-комунікативного процесу і стосується взаємодії двох чи більше осіб. Ця дисципліна виникла завдяки зближенню різних течій і зайняла своє місце у сфері гуманітарних наук починаючи з 1960-х років. Як результат, дискурсний аналіз залишається нечітким і непростим для розуміння процесом [5]. У європейській лінгвістиці він поширився завдяки новаторській роботі американського дослідника Гарріса. Термін “дискурсний аналіз” походить від англійського “Discourse Analysis”, вперше вжитого у статті, опублікованій у 1952 р. у 28 томі наукового журналу “Language”. У цій статті Гарріс, який є прихильником американського структуралізму, досліджує структуру тексту. Його проєкт визначено так: можна проводити аналіз дискурсу, відштовхуючись від двох типів проблем, які насправді є пов’язаними між собою. Перший тип стосується виходу описової лінгвістики за межі одного речення за раз. Другий торкається взаємозв’язку між “культурою” та мовою (тобто між невербальною та вербальною поведінкою людей) [13, с. 21].

У межах дискурсного аналізу розроблено підхід, спрямований на спільний аналіз тексту та умов його створення. Тобто об’єктом такого дослідження не є ні сама текстова організація, ні комунікативна ситуація, а те, що пов’язує ці два елементи через конкретні засоби мовного вираження [7, с. 23].

Отже, проаналізувати дискурс – це врахувати зовнішній контекст і жанр, у якому він написаний.

Щодо аналізу анафоричних процесів у комунікативному дискурсі, то у середині ХХ ст. лінгвісти відчували необхідність вийти за межі бачення анафори як суто субститутивного та інформативного процесу. Б. Бенвеніст і А. Червель, досліджуючи анафоричні детермінанти “le” і “ce”, виявили, що вони відсилають адресата до зовнішніх понять, протиставлених іншим поняттям, які часто, хоча не завжди, фігурують у дискурсивному контексті. Вони ілюструють цю теорію таким прикладом: “Dans la chambre, il y avait un lit, un sofa, une lampe et un bureau. *La lampe* etait la seule tache claire” [11, с. 48]. Застосовуючи прийом

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])

Актуальні підходи дослідження анафоричних процесів у франкомовному дискурсі (Українською)
[Актуальные подходы исследования анафорических процессов во франкоязычном дискурсе (На укр. яз.)]

© Гурмак Ю. М. [Гурмак Ю. М.] juliaklu2004@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

декомпозиції понятійної сфери “la chambre”, у яку входять перераховані предмети, що знаходяться у кімнаті (“un lit, un sofa, une lampe et un bureau”), вони тлумачать анафору “la lampe” (вжиту у другому реченні) як фокусування на одному зі складових об’єктів цієї понятійної сфери. У цьому випадку явище анафоризації імпліцитно розкриває внутрішній потенціал поняття “la chambre” розкладатися на “дискретні” елементи, що перелічуються і на яких звернена увага.

Таким чином, лінгвісти доводять, що дослідження анафори не обмежується простою класичною проблемою повторення, що її потрібно розглядати в комунікативному аспекті. Адже часто анафора провокує операції включення об’єкта в певну понятійну сферу, щоб забезпечити його краще виділення з неї та сфокусувати увагу на ньому [8; 11; 12]. Анафорична номінація більше не є просто елементом лінгвістичних операцій, а пізнавально-комунікативним процесом, який здійснюється безпосередньо на рівні мислення і передачі змісту [2]. Це свідчить про активну участь комунікативного суб’єкта у творенні та функціонуванні анафоричних процесів. Як зазначає Н. М. Попова, “семантика лексичних одиниць та когнітивні механізми сприйняття й інтерпретації інформації про навколишній світ завжди є культурно детермінованими, оскільки вони залежать від національної концептосфери, культурно-історичних та суспільно-побутових умов” [4, с. 90], які мовець накладає на анафоричну одиницю.

А. Беррендонер підкреслює, що для того, щоб знайти відповідного референта для анафори, потрібно не лише шукати в попередньому дискурсі, а й звертатись до дискурсивної пам’яті [7]. Так, наприклад, у реченні “Fred enleva son chapeau, parce qu’il avait trop chaud” займенникова анафора “il” за граматичними параметрами роду і числа відповідає двом іменникам з попереднього контексту – “Fred” і “chapeau” [11, с. 49]. Але задіюючи дискурсивне логічне мислення, адресат правильно тлумачить, що цей анафоричний номен стосується людини на ім’я “Fred”. Дискурсивна пам’ять особливо важлива, якщо анафоричний термін є текстуально віддаленим від антецедента. До прикладу, “J’ai vu un film hier. Il m’a beaucoup intéressé” [11, с. 49]. В даній ситуації займенникова анафора “il” знаходиться в іншому

(Current issues in cognitive linguistics)

Current approaches to the research of anaphorical processes in the French-language discourse (in Ukrainian)
[Aktual'ni pidhody doslidzhennja anaforychnyh procesiv u frankomovnomu dyskursi]

© Gurmak Y. M. [Gurmak Ju. M.] juliaklu2004@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

реченні, ніж його антецедент “un film”, що вимагає зусилля пам’яті адресата, щоб правильно зрозуміти зміст висловленого. Очевидно, що найсильніше когнітивна компетенція задіяна у нульовій анафорі, коли антецедент відсутній у дискурсі і його потрібно тлумачити імпліцитно.

Такої ж точки зору дотримується М.-Дж. Рейхлер-Бегелен, яка зазначає, що доступ до анафоризованої інформації не може бути повністю забезпечений самим лінгвістичним аналізом. Детальніше досліджуючи процес кодування, вона підкреслює, що процес звернення до пам’яті, в якій знаходяться всі потенційні референти, є дуже важливим, так само як і модифікації, більш або менш передбачувані, яким цей референт піддається перед повторним анафоричним виділенням. Дослідниця пропонує свою класифікацію, спрямовану розкрити різні процеси створення анафор: анафора асоціативна, точна та категоріальна [15, с. 305].

П. Верже і його послідовники визначають об’єкт дискурсу як номінативний вислів, який ідентифікує певну попередньо задуману інформацію, і який мовець може вільно модифікувати, тобто проводити різні операції. Серед таких операцій над анафоричними номенами виділяють:

- операція поділу на частини, яка полягає у виділенні в об’єкта певних аспектів, підкресленні його окремих рис або якостей (“*les nouvelles technologies – le matériel informatique*”);
- операція створення віддієслівної лексичної форми, під час якої об’єкт “вставляють у рамку” поняття, позначеного дієслівною формою (“*la direction a amélioré les postes de travail – l’amélioration des postes de travail*”);
- операція визначення, яка полягає у глобальній зміні назви об’єкта, тим самим надаючи йому визначення (“*l’évolution des nouvelles technologies – le progrès*”);
- операція символізації також передбачає зміну назви об’єкта, але з умовою, що обраний термін представляє типовий семіологічний та соціальний образ (“*des gens non qualifiés – des femmes*”);
- операція конденсації, яка дозволяє комунікантам продовжити свій дискурс вкладаючи в одну номінативну одиницю ціле речення або сукупність речень, висловлених раніше (“*On nous a installé de nouvelles machines, puis on a eu un*”);

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])

Актуальні підходи дослідження анафоричних процесів у франкомовному дискурсі (Українською)
[Актуальные подходы исследования анафорических процессов во франкоязычном дискурсе (На укр. яз.)]© Гурмак Ю. М. [Гурмак Ю. М.] juliaklu2004@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

nouveau patron; ces changements ...”) [16, с. 212–220]

Беручи до уваги ці операції, лінгвісти роблять наступні висновки:

- 1) якщо мовець описує об’єкт крізь призму свого особистого досвіду, то референційне поле складається головню з матеріальних елементів, подій чи явищ, наприклад, “нові технології, комп’ютери, файли” тощо. Застосовані анафори в основному є асоціативного типу;
- 2) якщо мовець веде бесіду про ідеї, нові чи вже відомі, між об’єктами створюються різноманітні зв’язки, а референційне поле формується як псевдо-модель знань про абстрактні, символічні чи загальні об’єкти. В такому комунікативному контексті анафори зазвичай є номінативними або “визначальними” [16, с. 221].

А. Ребуль розглядає прагматичний аспект явища анафори. Її погляди сконцетровані на інтерпретації, а не на побудові висловлень [14]. Лінгвісти стверджують, що будь-який анафоричний процес функціонує як “привід” і “підтримка” нової предикації, ретематизуючи попередню інформацію, тим самим створюючи її нове когнітивне прочитання. Це лінгвістичне анафоричне переформулювання завжди є схематичною реконструкцією, когнітивною реінтерпретацією референта у комунікативному дискурсі. Дослідники зауважують, що позначування референтів за допомогою анафоричних морфем робиться на синтаксичному, семантичному або на прагматичному рівні, якщо синтаксис і семантика не справляються із цим завданням [11, с. 53].

За визначенням К. Імехрар, у прагматичному аспекті інтеракціоністська лінгвістика базується на теорії мовних актів [13, с. 33]. Цю теорію ініціює відомий філософ Остін. Для нього кожне слово є формою дії, як зазначає французька дослідниця К. Кербрет-Орексьоні: “Говорити – це, звичайно, передавати іншому інформацію про об’єкт, про який іде мова, але це також діяти, тобто спробувати вплинути на свого співрозмовника, навіть на його навколишній світ. Замість того, щоб протиставляти мовлення та вчинки, як ми це зазвичай робимо, потрібно вважати, що саме слово є формою дії [цит. за 13, с. 33]. Поведінка людини постає як сукупність завершених актів, інакше кажучи, актів, побудованих для досягнення конкретних цілей. У комунікативному процесі мовленнєві акти функціонують у контексті в певній послідовності, яка не є випадковою.

(Current issues in cognitive linguistics)

Current approaches to the research of anaphorical processes in the French-language discourse (in Ukrainian)
[Aktual'ni pidhody doslidzhennja anaforychnyh procesiv u frankomovnomu dyskursi]

© Gurmak Y. M. [Gurmak Ju. M.] juliaklu2004@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Інтераціоналістська лінгвістика пристосовує цю теорію до власних завдань. З її точки зору, мовленнєві акти повинні мати інтерактивний характер, розмова є не просто дією, а взаємодією [5].

Е. Бенвеніст вважає мову основою міжпредметних зв'язків, реалізованих у дискурсі. На його думку, немає тексту, який би не був комусь адресованим. Як тільки є автор, то обов'язково є і адресат, незалежно від ступеня його присутності. Кожне висловлювання є експліцитним або імпліцитним звертанням [цит. за 13, с. 43]. Таке твердження підкреслює міжособистісний характер висловлення, тобто прагматичний аспект його спрямування на співрозмовника.

Це також стосується і явища анафоричної номінації у дискурсі. Адже анафори найчастіше є результатом умотивованої зміни значення лексичної одиниці. Анафоричні лексеми з'являються у процесі явної чи прихованої взаємодії комунікантів (у випадку, наприклад, художніх творів), коли автор реалізує свої прагматичні наміри впливу на адресата [1; 3].

У межах функціонального підходу здійснюється комунікативно-системний аналіз анафоричних одиниць з урахуванням мети й завдань спілкування, визначаються певні закономірності функціонування анафор та їх значущість для специфіки мовленнєвої системності стилю і текстів, анафори розглядаються у зіставленні та у взаємозв'язку з позамовними чинниками.

Висновки

Як бачимо, дослідження анафори є важливим для аналізу дискурсу, адже воно показує яким чином анафоричні процеси беруть участь у вираженні намірів суб'єкта, його стратегічних інтересів. Також воно дозволяє побачити, як певні прагматичні, індивідуальні, соціальні, культурні та інші обмеження можуть впливати на вживання анафор.

Анафору не можна досліджувати лише у текстуальній перспективі як просте повторення раніше висловленої інформації. У процесі анафоризації суб'єкт опрацьовує відповідну інформацію, задіює семантичну пам'ять, свою або свого "співрозмовника". Таким чином, долучаються когнітивні та прагматичні інструменти. На дискурсивному рівні анафора з'єднує і змінює назви об'єктів за допомогою нових предикацій. Вона "вибирає",

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])

Актуальні підходи дослідження анафоричних процесів у франкомовному дискурсі (Українською)
[Актуальные подходы исследования анафорических процессов во франкоязычном дискурсе (На укр. яз.)]

© Гурмак Ю. М. [Гурмак Ю. М.] juliaklu2004@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

“перекваліфіковує” та реорганізує те, що було висловлено раніше. Анафоричні процеси відіграють основну роль у когнітивно-аргументативній грі дискурсу.

Сьогодні у лінгвістичних дослідженнях переважає інтерпретативна методологія, зростає науковий інтерес до функціональної стилістики, яка в центр досліджень ставить закономірності функціонування мови в різних сферах спілкування. Передусім її цікавлять різні функціональні стилі та їхні різновиди, специфіка, мовленнєва системність, стильові норми з урахуванням екстралінгвістичних стилетворчих факторів. Отож, базовим для функціонального підходу є твердження про єдність мови з позамовними чинниками, що супроводжують інтелектуальну діяльність людини і впливають на анафоричні процеси.

Література

1. Гурмак, Ю. М. «Вираження та функціонування вторинної номінації на різних рівнях мови у полікультурному просторі.» *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»* 2 (70), Серія «Філологія» (2018): 68–72.
2. Кость, Г. М., Гурмак, Ю. М. «Анафора як один із видів вторинної номінації у французькому художньому тексті.» *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки* 1 (226), Серія: «Філологічні науки» (2012): 70–74.
3. Демьянков, В. З. «Прагматические основы интерпретации высказывания.» *Известия АН СССР, Сер. литературы и языка*, том 40, № 4 (Москва, 1981): 368–377.
4. Попова, Н. М. «Інтерпретаційне поле концепту як провідник між його універсальністю й лінгвокультурною маркованістю.» *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 35 (Київ, Логос, 2019): 83–96.
5. Шевченко, І. С. «Когнітивно-прагматичні дослідження.» *Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен* (Харків, Константа, 2005): 105–117.
6. Басры, Р. *Les figures de style : et autres procédés stylistiques* (Paris, Belin, 1992).
7. Berrendonner, A. «La phrase et les articulations du discours.» *Le français dans le monde* (Paris, Hachette, 1993): 20-26.
8. Charolles, M. *L'anaphore : problèmes de définition et de classification* (Verbum, 1991).
9. Corblin, F. *Les formes de reprise dans le discours* (Rennes, PUR, Université

(Current issues in cognitive linguistics)

Current approaches to the research of anaphorical processes in the French-language discourse (in Ukrainian)
[Aktual'ni pidhody doslidzhennja anaforychnyh procesiv u frankomovnomu dyskursi]

© Gurmak Y. M. [Gurmak Ju. M.] juliaklu2004@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

de Rennes, 1995).

10. Ducrot, O., Todorov, T. *Dictionnaire encyclopédique des sciences du langage* (Paris, Seuil, 1979).11. Fall, K., Vignaux, G., Boivin, M. «L'anaphore: quelques orientations actuelles dans le contexte européen.» *Linguistica atlantica* 16 (APLA, 1994): 45–58, access <https://journals.lib.unb.ca/index.php/la/article/view/22480/26137>12. Gaiffe, B., Reboul, A., Romary, L. «Les SN définis : anaphore, anaphore associative et cohérence.» *Relations anaphoriques et (in)cohérence* (Rodopi, 1997): 69–97, access <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-00416589/document>13. Imehrar, K. *La construction linguistique de la relation interpersonnelle dans les Lettres de Mme de Sévigné. Linguistique*. Thèse pour obtenir la grade de Docteur (Université Paul Valéry - Montpellier III, 2016), access <https://tel.archives-ouvertes.fr/tel-01537904>14. Reboul, A. «Resolution de l'anaphore pronominale: semantique et/ou pragmatique.» *Cahiers de linguistique française* 10 (1989): 77–100, access https://clf.unige.ch/files/7814/4111/1643/05-Reboul_nclf10.pdf15. Reichler-Béguelin, M.-J. «Anaphore, cataphore et mémoire discursive.» *Pratiques : linguistique, littérature, didactique. L'organisation des textes* 57 (1988): 15–43, access www.persee.fr/doc/prati_0338-2389_1988_num_57_1_147016. Vergès, P., Apothéloz, D., Miéville, D. «Cet obscur objet du discours: opérations discursives et représentations sociales.» *Revue européenne des sciences sociales*, Vol. 25, № 77 (Librairie Droz, 1987): 209–224.17. Wiederspiel B. «Sur l'anaphore : du modèle «standard» au modèle «mémoirel.»» *Travaux de linguistique et de philologie* 27 (1989): 95–113.

References

1. Gurmak, Yu. M. «Vyrazhennja ta funkcionuvannja vtorynnoi nominacii na riznyh rivnjah movy u polikulturnomu prostori.» *Naukovi zapysky Nacionalnogo universytetu «Ostrozka akademija»* 2 (70), *Serija «Filologija»* (2018): 68–72.2. Kost, G. M., Gurmak, Yu. M. «Anafora jak odyv iz vydiv vtorynnoi nominacii u francuzkomu hudoznomu teksti.» *Naukovyj visnyk Volynskogo nacionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrainky* 1 (226), *Serija: «Filologichni nauky»* (2012): 70–74.3. Demjankov, V. Z. «Pragmaticheskie osnovy interpretacii vyskazyvanija.» *Izvestija AN SSSR, Ser. literatury i jazyka*, tom 40, № 4 (Moskva, 1981): 368–377.

4. Popova, N. M. «Interpretacijne pole konceptu yak providnyk mizh jogo

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])

Актуальні підходи дослідження анафоричних процесів у франкомовному дискурсі (Українською)
[Актуальные подходы исследования анафорических процессов во франкоязычном дискурсе (На укр. яз.)]© Гурмак Ю. М. [Гурмак Ю. М.] juliaklu2004@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

universalnisty i lingvokulturnoy markovanisty.» *Problemy semantyky, pragmatyky ta kognityvnoyi lingvistyky* 35 (Kyiv, Logos, 2019): 83–96.

5. Shevchenko, I. S. «Kognityvno-pragmatychni doslidzhennja.» *Dyskurs jak kognityvno-komunikatyvnyj fenomen* (Harkiv, Konstanta, 2005): 105–117.

6. Bacry, P. *Les figures de style : et autres procédés stylistiques* (Paris, Belin, 1992).

7. Berrendonner, A. «La phrase et les articulations du discours.» *Le français dans le monde* (Paris, Hachette, 1993): 20-26.

8. Charolles, M. *L'anaphore : problèmes de définition et de classification* (Verbum, 1991).

9. Corblin, F. *Les formes de reprise dans le discours* (Rennes, PUR, Université de Rennes, 1995).

10. Ducrot, O., Todorov, T. *Dictionnaire encyclopédique des sciences du langage* (Paris, Seuil, 1979).

11. Fall, K., Vignaux, G., Boivin, M. «L'anaphore: quelques orientations actuelles dans le contexte européen.» *Linguistica atlantica* 16 (APLA, 1994): 45–58, access <https://journals.lib.unb.ca/index.php/la/article/view/22480/26137>

12. Gaiffe, B., Reboul, A., Romary, L. «Les SN définis : anaphore, anaphore associative et cohérence.» *Relations anaphoriques et (in)cohérence* (Rodopi, 1997): 69–97, access <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-00416589/document>

13. Imehrar, K. *La construction linguistique de la relation interpersonnelle dans les Lettres de Mme de Sévigné. Linguistique*. Thèse pour obtenir la grade de Docteur (Université Paul Valéry - Montpellier III, 2016), access <https://tel.archives-ouvertes.fr/tel-01537904>

14. Reboul, A. «Resolution de l'anaphore pronominale: semantique et/ou pragmatique.» *Cahiers de linguistique française* 10 (1989): 77–100, access https://clf.unige.ch/files/7814/4111/1643/05-Reboul_nclf10.pdf

15. Reichler-Béguelin, M.-J. «Anaphore, cataphore et mémoire discursive.» *Pratiques : linguistique, littérature, didactique. L'organisation des textes* 57 (1988): 15–43, access www.persee.fr/doc/prati_0338-2389_1988_num_57_1_1470

16. Vergès, P., Apothéloz, D., Miéville, D. «Cet obscur objet du discours: opérations discursives et représentations sociales.» *Revue européenne des sciences sociales*, Vol. 25, № 77 (Librairie Droz, 1987): 209–224.

17. Wiederspiel B. «Sur l'anaphore : du modèle «standard» au modèle «mémoirel.»» *Travaux de linguistique et de philologie* 27 (1989): 95–113.

(Current issues in cognitive linguistics)

Current approaches to the research of anaphorical processes in the French-language discourse (in Ukrainian)
[Aktual'ni pidhody doslidzhennja anaforychnykh procesiv u frankomovnomu dyskursi]

© Gurmak Y. M. [Gurmak Ju. M.] juliaklu2004@gmail.com

УДК 811.133.1:81'373.611

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 13.08.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 17.08.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 97.53 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36.10>

ТЕРМІНОЛОГІЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВІСТИЧНА СИНЕРГЕТИКА

Ольга Василівна Косович (м. Тернопіль, Україна)

olgak2270@gmail.com

доктор філологічних наук, доцент
завідувач кафедри (професор) романо-германської філології
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(Міністерство освіти і науки України),
м. Тернопіль, вул. Максима Кривоноса, 2

У статті на основі концепції лінгвістичної синергетики Р.Г. Піотровського розглядається проблеми метамови французької лінгвістики, питання лінгвістичної термінології. Представлено аналіз стану метамови французької лінгвістики, яка представляє собою діахронічне сплетіння численних шкіл і напрямків, авторських теорій і концепцій; розглянуто відмінні риси французької лінгвістичної термінології.

Ключові слова: *метамова, французька лінгвістика, лінгвістична термінологія, синергетика, метамовлення, метадіалект.*

TERMINOLOGY OF FRENCH LINGUISTICS AND LINGUISTIC SYNERGETICS

Olga V. Kosovych (Ternopil, Ukraine)
olgak2270@gmail.com

Doctor of Philology, associate professor, chair of Romance-Germanic Philology
department

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
(Ministry of Education and Science of Ukraine),
2 Maksyma Kryvonosa Str., Ternopil, Ukraine, 46001

In the article on the base of the linguistic synergetics concept of G. G. Piotrovsky the problems of French linguistics metalanguage, issues of linguistic terminology are examined. The author emphasizes that the metalanguage of linguistics is a complex phenomenon, which, on the one hand, there are the system relations between terms, on the other one there are general academic vocabulary, words and phrases that are used when describing various aspects of linguistic research. Terminology of linguistics requires a special effort in the studying, because the object-language and metalanguage coincide in terms of expression, that is, have the same substance. The article presents the analysis of the metalanguage state of French linguistics, which is a diachronic interweaving of numerous schools and directions, author's theories and concepts; the distinctive features of the French linguistic terminology are examined. It is noted that in the semiotic aspect the French linguistic terminology is characterized by the following properties: French linguistic term is a simple or complex sign that in the framework of French linguistics embodies a linguistic concept in its meaning. Terminological field of French linguistics meets the semantic space that is a counterpart of the French linguistics as a special subject area and includes the totality of semantic fields of general linguistic, grammatical, phonetic, phonological and lexicological terms.

Key words: meta-language, French linguistics, linguistic terminology, synergy, meta-dialect.

ТЕРМИНОЛОГИЯ ФРАНЦУЗСКОЙ ЛИНГВИСТИКИ И ЛИНГВИСТИЧЕСКАЯ СИНЕРГЕТИКА

Ольга Васильевна Косович (г. Тернополь, Украина)
olgak2270@gmail.com

доктор филологических наук, доцент
заведующая кафедрой романо-германской филологии
Тернопольский национальный педагогический университет имени Владимира
Гнатюка
(Министерство образования и науки Украины),
г. Тернополь, ул. Максима Кривоноса, 2

В статье на основе концепции лингвистической синергетики Г. Г. Пиотровского рассматриваются проблемы метаязыка французской лингвистики, вопросы лингвистической терминологии. Представлен анализ состояния метаязыка французской лингвистики, являющейся диахроническим сплетением многочисленных школ и направлений, авторских теорий и концепций; рассмотрены отличительные черты французской лингвистической терминологии.

Ключевые слова: метаязык, французская лингвистика, лингвистическая терминология, синергетика, метаречь, метадialekt.

Питання лінгвістичної термінології постійно займали і продовжують займати надзвичайно важливе місце в наукових дослідженнях, що обумовлено методологічною значущістю термінів в будь-якій науковій області. Лінгвістична термінологія, яка, будучи складовою частиною метамови лінгвістики, представляє особливий інтерес для дослідження проблем, пов'язаних з пошуком внутрішніх структурно-семіотичних і синергетичних параметрів, які можуть бути покладені в основу розробки нової багатофакторної класифікації мов. У цій ситуації концепція лінгвістичної синергетики Р. Г. Піотровського якнайкраще розставила акценти в сучасній лінгвістичній проблематиці і дозволила намітити нові шляхи виявлення дії прихованих від прямого спостереження синергетичних механізмів, опису дії цих механізмів з використанням конкретних технологій їх дослідження [10].

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Термінологія французької лінгвістики та лінгвістична синергетика (Українською) [Терминология
французской лингвистики и лингвистическая синергетика (На укр. яз.)]

© Косович О. В. [Косович О. В.] olgak2270@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Питання про метамову мовознавства як і раніше є актуальним і не перестає привертати увагу лінгвістів упродовж останніх декількох десятиліть. Метамова мовознавства є складним явищем, в основі якого, з одного боку, лежать системні відносини між термінами, з іншого – загальнонаукова лексика, саме слова і словосполучення, які використовуються при описі різних аспектів мовознавчого дослідження. Термінологія лінгвістики потребує особливих зусиль у вивченні, оскільки об'єкт-мова й метамова збігаються у плані вираження, тобто зовні є однією і тією ж мовою, мають одну і ту ж субстанцію.

Таким чином, при вивченні природної мови лінгвісти користуються нею ж для того, щоб розповісти про предмет свого дослідження.

Термінологія лінгвістики містить у своєму складі: 1) саме терміни, слова, які або взагалі не використовуються у мові-об'єкті, або в процесах запозичення з мови-об'єкта, отримують особливе значення; 2) поєднання слів та їх еквівалентів, що веде до створення складених термінів, які входять до складу термінології лінгвістики на однакових правах з цільнооформленими одиницями.

Метамова як засіб наукового спілкування використовується і реально існує у відповідному «метамовленні», яка є різновидом мови в процесі спілкування вчених-лінгвістів. Таким чином, метамова через метамовлення відображає в собі властиві окремим ученим-лінгвістам індивідуальні концепції, які прийнято називати «діалектами» й «ідіолектами». Вираз «діалекти» метамови для позначення її різновидів набуло поширення завдяки роботам з «машинної мови» («machine language»). Про це свого часу писала ще О. С. Ахманова, яка абсолютно справедливо помітила, що систематизація основних понять метамови лінгвістики повинна починатися саме з інвентаризації різноманітних термінологічних одиниць, що існують в її «діалектах» і «ідіолектах» [2].

В цілому для метамови мовознавства характерні розмежування окремих «метадіалектів», що відображають різні лінгвістичні напрямки й школи, і досить часта зміна одного «метадіалекта» іншим, що відбувається в лінгвістиці при переході від однієї наукової парадигми до іншої. Такого

(Current issues in cognitive linguistics)

Terminology of French linguistics and linguistic synergetics (in Ukrainian) [Terminologija francuz'koi' lingvistyky ta lingvistychna synergetyka]© Kosovych O. V. [Kosovych O. V.] olgak2270@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

роду процеси, природно, ускладнюють дослідження природи метамови лінгвістики і викликають певні труднощі при визначенні його універсальних рис. Той факт, що метамова мовознавства має специфічний характер, був помічений Ж. Рей-Дебов, яка вказує у своєму фундаментальному дослідженні, присвяченому «метамові лексикографії», що метамова мовознавства знаходиться в безпосередній залежності від тієї мови, яку вона описує [22, с. 8]. Ця залежність призводить до висновку про те, що в кількісному плані число метамов відповідає числу описуваних ними природних мов. Якщо взяти до уваги, що кожна окрема лінгвістична теорія має свою власну метамову, відповідно зростає загальне число метамов, або метадіалектів, в складі метамови мовознавства в цілому.

У своїх дослідженнях представники окремих напрямків і шкіл в лінгвістиці спираються на певну методологію, яка становить загальну базу лінгвістичних досліджень. В даному випадку методологічна позиція дослідників накладає відповідний відбиток на метамову. Зв'язок методології і метамови мовознавства простежується в роботах М.Б. Гвішіані. Тому при дослідженні метамови мовознавства методологічний фактор повинен враховуватися в першу чергу [6]. У дослідженні М.Б. Гвішіані визначаються не тільки онтологічні характеристики метамови мовознавства, що представляють собою прояви тісного зв'язку метамови з мовою-об'єктом, а й обґрунтовується необхідність вивчення метамови у відповідному метамовленнєвому контексті. В результаті свого дослідження Н.Б. Гвішіані робить висновок про те, що метамова в загальному і цілому характеризує світогляд суб'єкта, що використовує її, тобто систему його уявлень про навколишній світ. Цей висновок дає підстави стверджувати, що метамова має похідний, несамостійний характер стосовно концептуальних і методологічних основ того чи іншого напрямку дослідження.

Звернемося до аналізу стану метамови французької лінгвістики, яка представляє собою діахронічне сплетіння численних шкіл і напрямків, авторських теорій і концепцій. Кожний новий напрям, кожна школа у французькому мовознавстві характеризуються своїм особливим «метадіалектом», які в сукупності утворюють метамову французької

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

лінгвістики. Беручи до уваги той факт, що в мовознавстві розрізняються такі його основні розділи, як фонетика, граматики, лексикологія, можна говорити про існування відповідних метамов: метамови фонетики, метамови граматики, метамови лексикології. У центрі кожної метамови знаходиться специфічна термінологія, яка відображає основні поняття відповідних розділів мовознавства.

У предметній області французької лінгвістики спостерігається безліч напрямків і течій, кожен з яких відрізняється перш за все своєю специфічною термінологією. У різних лінгвістичних теоріях даються нерідко різні класифікації, визначення, викладаються різні пояснення лінгвістичних закономірностей, нерідко одне й те саме явище отримує різні термінологічні позначення. Кожний новий напрям, кожна школа відрізняється своїм метадіалектом. Авторська метамова характеризує теорію психосистематики, психологічний напрям в граматиці французької мови, який супроводжують семантичний і асемантичний структуралізм, а також функціональний аспект у мові.

У вітчизняній романістиці роботи французьких лінгвістів є добре відомими і отримали широке відображення в наукових працях. Так, в серії «Мовознавці світу» була видана книга Еміля Бенвеніста «Загальна лінгвістика» під редакцією Ю.С. Степанова з його вступною статтею і коментарями [3].

У 1988 році з'явилася книга Л. Теньєра «Основи структурного синтаксису» з вступною статтею В. Г. Гака і його загальною редакцією [16]. Нарешті, в 1992 році з'явилося перше видання наукових праць Гюстава Гійома «Принципи теоретичної лінгвістики». Загальна редакція книги, а також післямова і коментарі були підготовлені проф. Л. М. Скреліною; переклад з французької здійснений П. О. Скреліним. Друге видання цієї книги вийшло в 2004 році [5]. Лінгвістична концепція Г. Гійома набула широкого поширення в наукових колах, перш за все в працях Л. М. Скреліної та її послідовників [13; 14; 15].

Філософія лінгвістики Г. Гійома привернула також увагу відомого вченого в області романської філології Є. А. Реферовської, яка присвятила

(Current issues in cognitive linguistics)

Terminology of French linguistics and linguistic synergetics (in Ukrainian) [Terminologija francuz'koi' lingvistyky ta lingvistychna synergetyka]© Kosovych O. V. [Kosovych O. V.] olgak2270@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

йому спеціальний курс лекцій з мовознавства. Є. А. Реферовська внесла істотний внесок в розвиток французької лінгвістики: її роботи з граматики французької мови давно стали класичними для дослідників [11; 12]. Значну наукову спадщину в області романської філології залишив нам В. Г. Гак. У своїх працях він розглядає проблеми зіставно-типологічного вивчення мов. Ним розроблена типологія і методологія порівняльних досліджень, контрастивний опис різних аспектів мови, в тому числі прагматики та стилістики. Великий його внесок у вивчення теоретичної граматики французької мови [4]. Сучасні напрямки і школи французької лінгвістики розглядаються Г. М. Костюшкіною, яка досліджує основні школи функціональної лінгвістики, структурний синтаксис Л. Теньєр, формальні граматики, психологічний структуралізм, а також проблеми теорії висловлювання, включаючи теорію мовних актів, і аналіз основних способів організації дискурсу [9]. Необхідно відзначити також широке коло наукових інтересів у сфері романського мовознавства В. І. Томашпольського. Його праці з проблем романської філології, порівняльно-історичного, порівняльного і типологічного мовознавства, у фокусі ко і аналізу основних способів організації дискурсу. Його праці з проблем романської філології, порівняльно-історичного, порівняльного і типологічного мовознавства, в фокусі яких знаходиться французька мова, відрізняються глибоким і всебічним підходом до досліджуваного матеріалу, об'єктивним аналізом лінгвістичних трансформацій і утворень [17; 18].

Сформована у французькій лінгвістиці наукова картина мимоволі спонукає звернутися до дослідження французької лінгвістичної термінології з метою її систематизації, класифікації та вивчення її інформаційно-семіотичної і синергетичної природи. Ефективне дослідження французької лінгвістичної термінології представляється можливим на базі інформаційно-семіотичної й синергетичної теорії, яка виявляє особливості термінології як знакової системи, визначає характеристики лінгвістичних термінів-знаків в змістовному і функціональному планах з урахуванням синергетичних механізмів, які

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

відбуваються в процесі еволюції і становлення метамови французької лінгвістики.

Звертаючись до аналізу метамови французької лінгвістики, виявляємо, насамперед, проблему надмірного використання термінів-дублетів, з одного боку, і термінів-варіантів, з іншого боку. На необгрунтований характер введення термінів-дублетів у французькому мовознавстві справедливо вказує Жорж Мунен. Так в області французької фонетики лінгвісти ніяк не можуть домовитися про те, який із двох термінів – *marginal* або *suprasegmental* є кращим при характеристиці інтонації. При цьому явною перевагою в даному випадку починає користуватися термін *périphéral*, який є поганий калькою з англійської мови. Крім того на зміну досить ясній та зрозумілій парі лінгвістичних термінів *locuteur* – *auditeur* прийшла спочатку пара термінів: *émetteur* – *récepteur*, які потім були замінені послідовно на пари термінів: *encodeur* – *décodeur* та *destinateur* – *destinataire* [21].

В ході дослідження семантики французької граматичної термінології було помічено, що традиційний термін *morphème* (морфема) у функціональній лінгвістиці А. Мартіне замінюється альтернативним терміном *monème* (монема). В першу чергу терміну *monème* протиставляється антонім *lexème* (лексема). Потім вказуються його гіпоніми, як-то: *monème lexical* (лексична монема) і його антонім *monème grammatical* (граматична монема), *monème autonome* (автономна монема) і його антонім *monème dépendant* (залежна монема), *monème discontinu* (переривчаста монема), *monème fonctionnel* (функціональна монема) і його синонім *monème grammatical* (граматична монема), *monème prédictif* (предикативна монема) [20].

У французькій граматиці спостерігається також тенденція до дублетності серед таких термінів, як *affixe flexionnel* (словозмінний афікс), який пов'язаний відносинами «синонімії» з термінами *désinence*, *terminaison* (закінчення), *flexion* (флексія), а ці останні, в свою чергу, утворюють свої гіпер-гіпонімічні ланцюжки: *désinence*: *désinence casuelle* (відмінкове закінчення), *désinence personnelle* (особове закінчення), *désinence verbale*

(Current issues in cognitive linguistics)

Terminology of French linguistics and linguistic synergetics (in Ukrainian) [Terminologija francuz'koï lingvistyky ta lingvistychna synergetyka]

© Kosovych O. V. [Kosovych O. V.] olgak2270@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

(дієслівне закінчення); *terminaison: terminaison personnelle* (особове закінчення); *flexion: flexion casuelle* (відмінкова флексія), *flexion thématique* (тематична флексія), *flexion zéro* (нульова флексія).

Відношення синонімії пов'язує також термін *nom* (іменник) з терміном *substantif*. Наявність двох різних термінів, що позначають одне і те ж поняття, можна пояснити наступним чином. Як відомо, ще в граматиці Пор-Рояля проводилося чітке розмежування між словами, що позначають «субстанцію» («substance»), і словами, які позначають «способи існування субстанції» – «акциденції». Відповідно виділялися іменники (*noms substantifs*) і прикметники (*noms adjectifs*) [1, с. 93-94]. Згодом складні терміни скоротилися: *nom substantif* > *substantif*; *nom adjectif* > *adjectif*, і стали вживатися самостійно як іменники: результат транспозиції прикметника в іменник, що отримало назву «субстантивациї».

Іншою відмінною рисою французької лінгвістичної термінології, яка вносить свій вклад в проблему лексичної надмірності метамови французької лінгвістики, є її варіантність. Лінгвістичні терміни, які мають властивість варіантності, характеризуються тотожністю значення у всіх випадках свого вживання в мові, про що свідчить можливість їх взаємозаміни незалежно від контексту. У метамові французької лінгвістики спостерігаються такі види варіантності термінів: 1) орфографічна варіантність, коли лінгвістичні терміни розрізняються за своїм написанням: *point-virgule/point et virgule* – крапка з комою; *contrepét(terie) nf* – акрофонічна перестановка (*maire de Paris* > *père de Marie*; *les amas de patentes* > *les appas de ma tante*); 2) фонетико-орфографічна варіантність, коли лінгвістичні терміни розрізняються як за написанням, так і за вимовою. В даному випадку спостерігаються два різновиди цього явища: а) фонетико-орфографічні варіанти, що розрізняються наявністю у одного з них додаткового звуку і букви: *prothétique/prosthétique adj.* – протетичний (про звук); б) фонетико-орфографічні варіанти з взаємозамінними (варійованими) звуками і буквами: *taxinomie/taxonomie* – таксономія (вчення про класифікацію супідрядних явищ, елементів, категорій); *zeugme/zeugma* – зевгма (синтаксична фігура); 3) позиційна варіантність, за якої лінгвістичні

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

терміни розрізняються за місцем знаходження відносно один одного в складі складного терміна: *mot-signe/signe-mot* – слово-знак;

4) квантитативна варіантність спостерігається у складених лінгвістичних термінах, які в мові вживаються в неповному складі, оскільки один з компонентів складеного терміна має факультативний характер; залежно від позиції факультативного компонента складеного терміна розрізняють такі види квантитативних варіантів: а) квантитативні варіанти з факультативним компонентом в постпозиції щодо головного елементу термінологічного словосполучення: в кінцевому положенні: *arbitraire (du signe linguistique)* – довільність, довільний характер (лінгвістичного/мовного знака); в серединному положенні (щодо початку і кінця словосполучення): *méthode d'analyse transformationnelle* > *méthode transformationnelle* – метод трансформаційного аналізу > трансформаційний метод; б) квантитативні варіанти, в яких опускається головний компонент термінологічного словосполучення з транспозицією другого члена, який стає основним; це словосполучення на кшталт N + A, які стягуються в субстантивованій прикметник: *affiche augmentatif* > *augmentatif* nm – збільшувальний афікс; *conjonction copulative* > *copulative* nf – з'єднувальний/копулятивний сполучник; *degré comparatif* > *comparatif* nm – порівняльна ступінь; 5) морфологічна варіантність характеризується: а) розходженням афіксальних морфем: іменники: *adjectivation/adjectivisation* nf – ад'єктивація, ад'єктивізація, ад'єктивування; *behaviorisme / behaviourisme* nm – біхейвіоризм (в лінгвістиці); прикметники: *atemporel/intemporel* – позачасовий (про дієслівний час); *comparé, -e/comparatif, -ve* – порівняльний, компаративний (що відноситься до порівняльно-зіставного вивчення): *grammaire comparée/grammaire comparative*; *conjonctif, -ve/conjonctionnel, -le* – сполучниковий (що виступає у функції/значенні сполучника); дієслова: *adjectiver/adjectiviser* – ад'єктувати/ад'єктивізувати; дієприкметник: *adjectif/adjectivé* – ад'єктивований; б) різними граматичними способами вираження другого визначального члена складеного терміна, зокрема прикметником і іменником того ж кореня з

(Current issues in cognitive linguistics)

Terminology of French linguistics and linguistic synergetics (in Ukrainian) [Terminologija francuz'koi' lingvistyky ta lingvistychna synergetyka]

© Kosovych O. V. [Kosovych O. V.] olgak2270@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

прийменником, що передус, *à* або *de*: *adjectif relationnel* > *adjectif de relation* – відносний прикметник; *langue casuelle* > *langue à cas* – флективна мова.

Усі розглянуті варіанти здатні замінювати один одного в лінгвістичних контекстах, оскільки вони мають ідентичні значення і співвідносяться з одним і тим самим денотатом.

В аспекті синергетики зміни, що відбуваються в метамові французької лінгвістики свідчать про те, що лінгвістична термінологія є системою, що розвивається, і, яка може перебувати в стані стійкості або опинитися в нестійкому стані. Такого роду системи можуть зазнавати так званої дезінгресії, тобто повної деформації або руйнування. Дезінгресія системи є наслідком зовнішнього впливу на неї, тобто флуктуацій, які підводять цю систему до деякої критичної точки або до району біфуркації, в зоні якої поведінка системи стає особливо нестійкою. Під впливом флуктуацій, що ведуть до нерівноважного або хаотичного стану, будь-яка система може або зруйнуватися, або, в кращому випадку, стрибкоподібно змінити свій стан і перетворитися в нову систему, що має інший системний порядок – дисипативну структуру. У цьому випадку спостерігаються нове самовпорядкування і нові механізми самоорганізації [10, с. 10-11].

Таким чином, спостережувані нами в метамові французької лінгвістики терміни-дублети, а також терміни-варіанти являють собою в аспекті лінгвістичної синергетики свого роду флуктуації, які вносять в систему лінгвістичної термінології якийсь безлад і створюють нерівноважний стан у вигляді лексичної надмірності. Ця проблема в системі лінгвістичної термінології вимагає свого вирішення. В цьому напрямку може бути шлях раціоналізації «термінів-системи», коли встановлюються чіткі, строгі дефініції для термінів-дублетів з метою їх строгого розмежування. Достовірність розмежування термінів-дублетів перевіряється шляхом ретельного аналізу їх використання в різних наукових контекстах, тобто в метамові. Таким шляхом у вітчизняному мовознавстві пройшло розмежування термінів «слово» і «ім'я», «значення» і «сенси», «розуміння» і «інтерпретація», «мова» і «дискурс» [19].

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Термінологія французької лінгвістики та лінгвістична синергетика (Українською) [Терминология
французской лингвистики и лингвистическая синергетика (На укр. яз.)]

© Косович О. В. [Kosovych O. V.] olgak2270@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Необхідно відзначити також, що результати аналізу процесу семантичного термінотворення не завжди переконували вчених, тому проблема вичерпного опису метамови мовознавства і наведення в ньому належного системного порядку не перестає хвилювати лінгвістів досі. Відповідно тривають пошуки нових форм опису метамови мовознавства, його основної складової – лінгвістичної термінології. Про це свідчать численні критичні огляди словників лінгвістичної термінології в сучасній лексикографії, а також новий підхід до дослідження метамови лінгвістики з урахуванням інформаційно-семіотичної і синергетичної природи лінгвістичних термінів, що розробляється в даний час в області тезаурусної лексикографії [7; 8].

У семіотичному аспекті французька лінгвістична термінологія характеризується наступними властивостями: французький лінгвістичний термін є елементарним або ускладненим знаком, який в межах французької лінгвістики втілює в своєму значенні певне лінгвістичне поняття. Французький лінгвістичний термін є елементарною семіотичною одиницею, що входить до складу французької лінгвістичної терміносистеми. Основною ознакою французького лінгвістичного терміна є включення його десигната в термінополе французької лінгвістики. Термінополе французької лінгвістики відповідає семантичному простору, що представляє собою аналог французької лінгвістики як особливої предметної області і включає сукупність семантичних областей загальнолінгвістичних, граматичних, фонетико-фонологічних і лексикологічних термінів. Семантичні області французьких лінгвістичних термінів діляться на семантичні поля, кожне з яких відображає семантику окремого терміна і його семантичну цінність. Семантична цінність французького лінгвістичного терміна є «пучком» семантичних відносин, які об'єднують лінгвістичні терміни в єдину терміносистему і утворюють структуру лінгвістичного тезауруса у вигляді деревної семантичної мережі.

У лінгвістичному аспекті адекватне дослідження інформаційно-семіотичної і лінгвосинергетичної природи французької лінгвістичної

(Current issues in cognitive linguistics)

Terminology of French linguistics and linguistic synergetics (in Ukrainian) [Terminologija francuz'koi' lingvistyky ta lingvistychna synergetyka]© Kosovych O. V. [Kosovych O. V.] olgak2270@gmail.com

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

термінології вимагає побудови тезаурусної моделі французької лінгвістики, що є темою для подальших наукових пошуків.

Література

1. Арно, А., Лансло, Кл. *Грамматика общая и рациональная* Пор-Рояля (Москва, Прогресс, 1998): 93-94.
2. Ахманова, О. С. «К вопросу об основных понятиях метаязыка лингвистики.» *Вопросы языкознания*, № 5. (1964): 115-121.
3. Бенвенист, Э. *Общая лингвистика* (Москва, Прогресс, 1974), 448.
4. Гак, В.Г. *Теоретическая грамматика французского языка* (Москва, Добросвет, 2000), 832.
5. Гийом, Г. *Принципы теоретической лингвистики* (Москва, Прогресс, 1992), 224.
6. Гвишиани, М. Б. *Язык научного общения (вопросы методологии): монография.* (Москва, Высшая школа, 1986), 280.
7. Горбунов, Ю. И. «Тезаурусное моделирование французской грамматической терминологии.» Автореф. дис. д-ра филолог. наук. (Санкт-Петербург, РГПУ им. А. И. Герцена, 2004), 28.
8. Горбунов, Ю. И. Тезаурусное моделирование метаязыка французской фонетики и фонологии.» *Научное мнение*, № 9, (2012): 46-52.
9. Костюшкина, Г. М. *Современные направления во французской лингвистике* (Москва, Либроком, 2009), 304.
10. Пиотровский, Р. Г. *Лингвистическая синергетика: исходные положения, первые результаты, перспективы* (Санкт-Петербург, филологический факультет СПбГУ, 2006): 10-11.
11. Реферовская, Е. А. *Философия языка и грамматические теории во Франции: Из истории лингвистики* (Санкт-Петербург, Изд-во «Петербург-XXI век», 1996), 176.
12. Реферовская, Е. А. *Философия лингвистики Гюстава Гийома: Курс лекций по языкознанию* (Санкт-Петербург, Академический проект, 1997), 126.
13. Скрелина, Л. М. «Гюстав Гийом (1883-1960) и современная лингвистика.» *Время и пространство в языковом представлении (К 120-летию со*

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

дня рождения Гюстава Гийома): Тезисы докладов междунар. научно-практич. конф. 23-24 октября 2003 г. (Вологда, Изд-во «Русь», 2003): 3-5.

14. Скредина, Л. М. *История французского языка* (Москва, Высшая школа, 2001), 463.

15. Скредина, Л. М. *Теоретическая грамматика французского языка* (Санкт-Петербург, Изд-во РГПУ им. А.И. Герцена, 2012), 386.

16. Теньер, Л. *Основы структурного синтаксиса* (Москва, Прогресс, 1988), 653.

17. Томашпольский, В. И. *Романское языкознание. В 2 ч. Часть 1* (Москва, Издательство Юрайт, 2018), 267.

18. Томашпольский, В. И. *Романское языкознание. В 2 ч. Часть 2* (Москва, Издательство Юрайт, 2018), 314.

19. Чернейко, Л. О. «Металингвистика: хаос и порядок.» *Вестник Московского университета*, Серия 9. Филология, № 5 (2001): 39-52.

20. Martinet, A. *Eléments de linguistique générale* (Paris, Armand Colin, 1970), 224.

21. Mounin, G. *Dictionnaire de linguistique* (Paris, Presses Universitaires de France, 2004), XI.

22. Rey-Debove, J. *Le métalangage: étude linguistique du discours sur le langage* (Paris, Armand Colin; Masson, 1997), 8.

References

1. Arno, A., Lanslo, Kl. *Grammatika obshhaja i racional'naja Por-Royalja* (Moskva, Progress, 1998): 93-94.

2. Ahmanova, O. S. «K voprosu ob osnovnyh ponjatijah metajazyka lingvistiki.» *Voprosy jazykoznanija*, № 5. (1964): 115-121.

3. Benvenist, E. *Obshhaja lingvistika* (Moskva, Progress, 1974), 448.

4. Gak, V. G. *Teoreticheskaja grammatika francuzskogo jazyka* (Moskva, Dobrosvet, 2000), 832.

5. Gijom, G. *Principy teoreticheskoy lingvistiki* (Moskva, Progress, 1992), 224.

6. Gvishiani, M. B. *Jazyk nauchnogo obshhenija (voprosy metodologii): monografija* (Moskva, Vysshaja shkola, 1986), 280.

(Current issues in cognitive linguistics)

Terminology of French linguistics and linguistic synergetics (in Ukrainian) [Terminologija francuz'koi' lingvistyky ta lingvistychna synergetyka]

© Kosovych O. V. [Kosovych O. V.] olgak2270@gmail.com

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

7. Gorbunov, Ju. I. «Tezaurusnoe modelirovanie francuzskoj grammaticeskoy terminologii.» *Avtoref. dis. d-ra filolog. nauk* (Sankt-Peterburg, RGPU im. A. I. Gercena, 2004), 28.

8. Gorbunov, Ju. I. Tezaurusnoe modelirovanie metajazyka francuzskoj fonetiki i fonologii.» *Nauchnoe mnenie*, № 9, (2012): 46-52.

9. Kostjushkina, G. M. *Sovremennye napravlenija vo francuzskoj lingvistike* (Moskva, Librokom, 2009), 304.

10. Piotrovskij, R. G. *Lingvisticheskaja sinergetika: ishodnye polozenija, pervye rezul'taty, perspektivy* (Sankt-Peterburg, filologicheskij fakul'tet SPbGU, 2006): 10-11.

11. Referovskaja, E. A. *Filosofija jazyka i grammaticeskie teorii vo Francii: Iz istorii lingvistiki* (Sankt-Peterburg, Izd-vo «Peterburg-XXI vek», 1996), 176.

12. Referovskaja, E. A. *Filosofija lingvistiki Gjustava Gijoma: Kurs lekcij po jazykoznaniju* (Sankt-Peterburg, Akademicheskij proekt, 1997), 126.

13. Skrelina, L. M. «Gjustav Gijom (1883-1960) i sovremennaja lingvistika.» *Vremja i prostranstvo v jazykovom predstavlennii (K 120-letiju so dnja rozhdenija Gjustava Gijoma): Tezisy dokladov mezhdunar. nauchno-praktich. konf. 23-24 oktjabrja 2003 g.* (Vologda, Izd-vo «Rus'»), 2003): 3-5.

14. Skrelina, L. M. *Istorija francuzskogo jazyka* (Moskva, Vysshaja shkola, 2001), 463.

15. Skrelina, L. M. *Teoreticheskaja grammatika francuzskogo jazyka* (Sankt-Peterburg, Izd-vo RGPU im. A. I. Gercena, 2012), 386.

16. Ten'er, L. *Osnovy strukturnogo sintaksisa* (Moskva, Progress, 1988), 653.

17. Tomashpol'skij, V. I. *Romanskoe jazykoznanie. V 2 ch. Chast' 1* (Moskva, Izdatel'stvo Jurajt, 2018), 267.

18. Tomashpol'skij, V. I. *Romanskoe jazykoznanie. V 2 ch. Chast' 2* (Moskva, Izdatel'stvo Jurajt, 2018), 314.

19. Chernejko, L. O. «Metalingvistika: haos i porjadok.» *Vestnik Moskovskogo universiteta, Serija 9. Filologija*, № 5 (2001): 39-52.

20. Martinet, A. *Eléments de linguistique générale* (Paris, Armand Colin, 1970), 224.

21. Mounin, G. *Dictionnaire de linguistique* (Paris, Presses Universitaires de France, 2004), XI.

22. Rey-Debove, J. *Le métalangage: étude linguistique du discours sur le langage* (Paris, Armand Colin; Masson, 1997), 8.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Актуальные вопросы когнитивной лингвистики])
Термінологія французької лінгвістики та лінгвістична синергетика (Українською) [Терминология
французской лингвистики и лингвистическая синергетика (На укр. яз.)]

© Косович О. В. [Kosovitch O. B.] olgak2270@gmail.com

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ**
[CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC COMMUNICATIONS /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ КОММУНИКАТИВНОЙ
ЛИНГВИСТИКИ]

УДК 811.133.1

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 17.07.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 19.07.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 97.74 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36.11>

**СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКОНАННЯ У ФРАНЦУЗЬКОМУ
УЛЬТРАПРАВОМУ ДИСКУРСІ**

Марина Дмитрівна Гулей (м. Київ, Україна)

huleimaryna@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри романської і новогрецької філології та перекладу
Київський національний лінгвістичний університет
(Міністерство освіти і науки України)
03150, м. Київ – 150, вул. Велика Васильківська, 73

Статтю присвячено висвітленню стратегій переконання у французькому ультраправому дискурсі. Стратегії переконання розглянуто задля дослідження побудови найбільш ефективної політичної комунікації як інструменту тиску і керування громадською думкою. Пропонується аналіз дискурсивних стратегій і тактик, які використовуються у французькому ультраправому дискурсі з метою впливу на адресата. Розглядається сутність мовленнєвих стратегій і риторики ультраправих сил, а також спектр лінгвістичних засобів мовленнєвого впливу та їх реалізація. Досліджуються основні характеристики стратегій переконання в сучасному французькому ультраправому дискурсі. Розкривається роль ультраправого дискурсу в сучасному французькому суспільстві, зокрема, маніпулятивний вплив на адресата.

Ключові слова: стратегія переконання, ультраправий дискурс, політична лінгвістика.

(Current issues in linguistic communications)

Persuasion strategies in the French ultra-right discourse (in Ukrainian) [Strategii' perekonannya u francuz'komu ul'trapravomu dyskursi]

© Hulei M. D. [Gulej M. D.] huleimaryna@gmail.com

PERSUASION STRATEGIES IN THE FRENCH ULTRA-RIGHT DISCOURSE

Maryna D. Hulei (Kyiv, Ukraine)

huleimaryna@gmail.com

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of the Department of Romance and Modern Greek Philology and Translation
Kiev National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
03150, Kyiv – 150, vul. Velyka Vasylykivska, 73

The paper presents a study of the persuasion strategies in French ultra-right discourse. Persuasion strategies are considered with the aim of researching the construction of the most effective political communication as an instrument of pressure and management of public opinion. The article deals with a linear communication model, which is based on the process of unilaterally transferring information from the speaker to the addressee. This model of information transmission is widespread in the media and aims to directly influence the addressee for the sake of forming persistent beliefs. The theoretical and methodological basis of the research is the work of scientists devoted to the study of general theory of discourse and political discourse. The methodological basis of the work was the techniques and methods of researching political discourse in the framework of a consistent study of its specific features. The author analyzes the discursive strategies and tactics used in the French ultra-right discourse with the aim of influencing the addressee. The essence of speech strategies and rhetoric of the right forces, as well as the range of linguistic means of speech influence and their implementation by these political forces are considered. The main directions of the essential characteristics of persuasion strategies in contemporary French ultra-right discourse are investigated. Ultra-right groups have a large number of supporters in France, whom they attract to their ranks through print and online publications, so consideration of persuasion strategies in French ultra-right discourse to ensure a positive impact on the addressee is available over time. "Ultra-right discourse" refers to the discourse of the ultra-right, often very small groups, whose actions are violent. The term "ultra-right discourse" is intended to differentiate the discourse of radical and "non-parliamentary" groups from the discourse of far-right law-abiding groups. The role of ultra-right discourse in modern French society is revealed, in particular, the manipulative effect of ultra-right political discourse on the addressee is considered.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Стратегії переконання у французькому ультраправому дискурсі (Українською) [Стратегии убеждения
во французском ультраправом дискурсе (На укр. яз.)]

© Гулей М. Д. [Гулей М. Д.] huleimaryna@gmail.com

Keywords: *persuasion strategies, ultra-right discourse, political linguistics.*

СТРАТЕГИИ УБЕЖДЕНИЯ ВО ФРАНЦУЗСКОМ УЛЬТРАПРАВОВОМ ДИСКУРСЕ

Марина Дмитриевна Гулей (г. Київ, Украина)

huleimaryna@gmail.com

кандидат филологических наук, доцент кафедры романской и новогреческой
филологии и перевода

Киевский национальный лингвистический университет

(Министерство образования и науки Украины)

03150, г. Киев – 150, ул. Большая Васильковская, 73

Статья посвящена проблеме употребления стратегий убеждения во французском ультраправом дискурсе. Стратегии убеждения рассматриваются с точки зрения построения наиболее эффективной политической коммуникации. Анализируются дискурсивные стратегии и тактики, используемые во французском ультраправом дискурсе с целью воздействия на адресата. Рассматривается сущность речевых стратегий и риторики правых сил, а также спектр лингвистических средств речевого воздействия и их реализация. Исследуются основные характеристики стратегий убеждения в современном французском ультраправом дискурсе. Раскрывается роль ультраправого дискурса в современном французском обществе, в частности, манипулятивное воздействие на адресата.

Ключевые слова: *стратегии убеждения, ультраправый дискурс, политическая лингвистика.*

Вступ. Сучасні розвідки в рамках політичної науки застосовують методи суміжних дисциплін, однією з яких є політична лінгвістика. Головне завдання субдисципліни — побудова найбільш ефективної політичної комунікації, тому методи політичної лінгвістики активно використовуються в політичній діяльності, головним чином як інструмент тиску і керування громадською думкою. У цьому зв'язку особливий інтерес представляє дослідження стратегій переконання французького ультраправого дискурсу, тим більш, що за останні десятиліття крайній

(Current issues in linguistic communications)

Persuasion strategies in the French ultra-right discourse (in Ukrainian) [Strategii' perekonannja u francuz'komu ul'trapravomu dyskursi]

© Hulei M. D. [Gulej M. D.] huleimaryna@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

націоналізм і правий радикалізм як його політична функція перетворились в одну з істотних тенденцій розвитку сучасної Європи. По багатьох країнах прокотилася хвиля електорального успіху партій, які використовують націоналістичну риторику. У Франції неухильно набирає популярність «Національне об'єднання» (фр. Le Rassemblement national), яке до 1 червня 2018 року було відоме як «Національний фронт» (фр. Le Front National). У травні 2019 року представники «Національного об'єднання» обійшли на європейських виборах з 24,4% голосів пропрезидентську партію «Вперед, республіко!» (фр. La République en marche !).

Наголосимо, що «Національний фронт» з'явився на французькому політичному небосхилі в 1972 році. У 2002 році п'ятиразовий учасник президентських перегонів і водночас засновник та очільник «Національного фронту» Жан-Марі Ле Пен спромігся вийти в другий тур президентських виборів проти Жака Ширака. Марін Ле Пен — донька Жан-Марі Ле Пена, яка з 2011 року очолює «Національний фронт» (після ребрендингу 2018 року «Національне об'єднання»), у другому турі президентських виборів 2017 року в протистоянні з Еммануелем Макроном отримала 33,9% голосів.

Більшість політичних спостерігачів відносять «Національне об'єднання» до крайніх правих партій, а в 1970-х рр. — взагалі до ультраправих. Але члени «Національного об'єднання» скептично ставляться до такої класифікації, віддаючи перевагу іншим критеріям, або навіть пропонують альтернативні способи розгляду політичної осі, обумовлені суспільно-політичними змінами, зокрема, вертикальними, які містяться в радикалізації засобів політичного самовираження, та горизонтальними, що пов'язані зі зміщенням програми правих партій у політичному спектрі. Так, з 2014 року на європейському рівні партія є членом Руху за Європу Націй та Свобод.

Однак, окрім «Національного об'єднання», з визначенням місця якого на сучасній політичній мапі Франції виникають розбіжності, в країні існують також ультраправі організації та угруповання. Наприклад, «Дія

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Стратегії переконання у французькому ультраправому дискурсі (Українською) [Стратегии убеждения
во французском ультраправом дискурсе (На укр. яз.)]

© Гулей М. Д. [Гулей М. Д.] huleimaryna@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

оперативних сил» (фр. Action des forces opérationnelles). Це ультраправе угруповання має свій інтернет-сайт під назвою «Guerre de France» (укр. «Війна Франції»), на якому розміщена інформація про головне завдання цієї організації: «Guerre de France. Préparation des citoyens-soldats français au combat sur le territoire national» (укр. Війна Франції. Підготовка французьких громадян-солдатів до бойових дій на національній території) [4]. Звертаючи увагу на те, що ультраправі угруповання мають значну кількість прихильників у Франції, яких вони залучають до своїх лав саме через друковані та інтернет-видання, розгляд стратегій переконання у французькому ультраправому дискурсі є на часі.

Теоретичні та методологічні основи дослідження. Теоретико-методологічною основою дослідження є роботи науковців, присвячені дослідженню як загальної теорії дискурсу, так і його специфічного напрямку – політичного дискурсу. Методологічною основою роботи стали прийоми і методи дослідження політичного дискурсу в рамках послідовного вивчення його специфічних особливостей. Дослідження ґрунтується на працях таких авторів, як: П. Бурдьє, Д. Бодрійєр, Р. Водак, Т. ван Дейк, М. Йоргенсен, Г. Лассвел, П. Серіо, М. Фуко, З. Харріс, В. З. Демьянков.

У роботі розглядається *лінійна модель комунікації*, яка базується на процесі передачі інформації від адресанта адресатові в односторонньому порядку. Така модель передачі інформації розповсюджена в засобах масової інформації та має на меті прямий вплив на адресата задля формування стійких переконань. Дослідником класичної лінійної моделі комунікації, яка ґрунтується на наробках математика К. Шенона, є Г. Лассвел, ідеї якого розвинув у своїх працях Р. Якобсон.

Об'єктом дослідження є французький ультраправий політичний дискурс. У даній статті робиться спроба виявити дискурсивні стратегії і тактики, які використовуються у французькому ультраправому дискурсі.

Предметом дослідження є мовленнєві стратегії і риторика ультраправих сил, а також спектр лінгвістичних засобів мовленнєвого впливу і їх реалізація.

(Current issues in linguistic communications)

Persuasion strategies in the French ultra-right discourse (in Ukrainian) [Strategii' perekonannya u francuz'komu ul'trapravomu dyskursi]

© Hulei M. D. [Gulej M. D.] huleimaryna@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Метою дослідження є вияв основних напрямків сутнісних характеристик стратегій переконання в сучасному французькому ультраправому дискурсі. Для досягнення поставленої мети вирішується такі взаємопов'язані дослідницькі завдання:

1. Розкриття основних характеристик французького ультраправого дискурсу.
2. Вияв стратегій і тактик переконання у французькому ультраправому дискурсі.

Основний зміст. Політичний дискурс як центральне поняття політичної лінгвістики являє собою різноаспектне явище, в якому виражаються взаємини між людиною і суспільством, а також проявляється загальна кон'юнктура соціуму [1, с. 39].

На думку В. З. Дем'янкова [2], політичний дискурс може розглядатися як мінімум з трьох сторін: філологічної, соціопсихолінгвістичної та індивідуально-герменевтичної. Однак філологи розглядають співвідношення властивостей дискурсу з такими концептами, як «влада», «вплив» та «авторитет» лише в зв'язку з мовними особливостями поведінки мовців і інтерпретації їх мовлення.

Цілком зрозуміло, що дослідження політичного дискурсу знаходиться на перетині різних дисциплін і пов'язане з аналізом форми, завдань і змісту дискурсу, який вживається в певних політичних ситуаціях.

Ультраправий дискурс є одним із різновидів політичного дискурсу і представляє собою дискурс ультраправих угруповань і утворень. За назвою «ультраправі» стоїть, власне, безліч крайніх правих, найчастіше дуже малих груп, дії яких є насильницькими. Термін «ультраправі» має на меті розмежувати радикальні та «позапарламентські» угруповання від крайніх правих утворень, які дотримуються закону.

Усі ультраправі групи, незалежно від того, чи вони є апологетами пропетенської, профашистської чи неонацистської ідеології, мають спільним відмову від ісламу та імміграції, дотримуються антисемітських поглядів та є прихильниками «виключно білої Європи». Вони хочуть

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
**Стратегії переконання у французькому ультраправому дискурсі (Українською) [Стратегии убеждения
во французском ультраправом дискурсе (На укр. яз.)]**

© Гулей М. Д. [Гулей М. Д.] huleimaryna@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

«ініціювати реєміграцію» – запровадити повернення емігрантів північноафриканського походження з Франції на батьківщину, що знаходить своє відображення в їх дискурсі.

Загалом, для політичного дискурсу основною метою є боротьба за владу. Однак характерною рисою ультраправих є екстрапарламентаризм, тобто відмова від представництва у виборних органах керування державою. Незважаючи на це, мета ультраправого дискурсу збігається з метою будь-якого виду політичного дискурсу – «не описати, а переконати», та апелює до маніпуляції як виду психологічного впливу, майстерне виконання якого веде до прихованого порушення в іншій людини намірів, які не збігаються з її актуальними бажаннями. Але ультраправий дискурс не може бути прирівняний тільки до впливу в корисливих цілях суб'єкта, він включає в себе також формулювання і роз'яснення політичної позиції, пошук і згуртування прихильників, боротьбу з супротивником, адже йому притаманні такі цілі: стимулювання, спонукання, а також інформування, яке виступає фоном для формування в адресата такого розуміння дійсності, яке є у адресанта, оскільки основна функція політичного тексту (як фіксації політичного дискурсу) – переконати адресата в правильності намальованої автором картини світу. Так реалізується специфічна характеристика політичного дискурсу – маніпулятивний вплив. Це призводить до необхідності провести аналіз ультраправого дискурсу відповідно до реалізованих маніпулятивних стратегій.

Реалізація ультраправого дискурсу відбувається в ключі обраної стратегії. Стратегії можуть поєднуватися і перемешуватися в рамках як одного виступу, так і одного речення. Наявність протидіючих сторін (суб'єктів) передбачає необхідність вибрати такий план реалізації мовленнєвих намірів, в результаті застосування якого можна максимально зменшити статус супротивника, а також збільшити значимість свого статусу, завоювати голоси прихильників. Таким чином, наявністю об'єкта впливу або адресата зумовлюється необхідність гри на адресата.

Серед стратегій переконання або маніпулятивних стратегій

(Current issues in linguistic communications)

Persuasion strategies in the French ultra-right discourse (in Ukrainian) [Strategii' perekonannja u francuz'komu ul'trapravomu dyskursi]

© Hulei M. D. [Gulej M. D.] huleimaryna@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

виділяють такі:

- 1) стратегію на зниження (напад) – стратегію, спрямовану на суперника, яка прагне розвінчати його позиції;
- 2) стратегію на підвищення (захист) – стратегію, спрямовану на максимальне збільшення власного статусу;
- 3) стратегію театральності (самовихваляння) – стратегію, покликану справити враження на адресата за допомогою перформативних тактик.

Кожна із стратегій включає певний набір тактик.

До стратегії нападу відносяться тактики звинувачення, дискредитації опонента, опис негативних подій, що відбуваються при нинішній владі, тактика саркастичного висміювання, передбачення або залякування негативними наслідками в разі обрання опонента. Стратегія захисту реалізується через застосування тактики виправдання, протиставлення і нападу на опонента. Ультраправі вважають за краще критикувати вчинки і особисті якості своїх опонентів. Вони майже не висловлюються з приводу своїх політичних планів, а в політичних пропозиціях в основному йдеться про проведення радикальних заходів.

Наприклад, головна сторінка сайту ультраправого угруповання «Actions des forces opérationnelles» (укр. «Дії оперативних сил») присвячена дискредитації правлячої пропрезидентської партії «Вперед, Республіко!» (фр. La République en marche !): «Une usine fermée ... NORMAL ! Une gare SNCF désaffectée ... ORDINAIRE ! Une école fermée, un hôpital, une maternité ... BANAL ! Mais une vitrine cassée ... c'est la RÉPUBLIQUE qu'on assassine ! Permanence LRem c'est plus facile à remplacer qu'un œil ! » [3]. Тут спостерігається одночасне використання всіх трьох стратегій впливу – стратегії нападу, стратегії захисту та стратегії театральності. Стратегія нападу – перші три речення, стратегія захисту – третє речення та стратегія театральності – четверте. Для посилення експресивності і здійснення негативної оцінки подій, які повинні викликати емоційну збудженість адресата, в перших трьох реченнях використано стилістичний прийом антитези. Найбільш

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Стратегії переконання у французькому ультраправому дискурсі (Українською) [Стратегии убеждения
во французском ультраправом дискурсе (На укр. яз.)]

© Гулей М. Д. [Гулей М. Д.] huleimaryna@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

живаними моделями окличних речень, вжитих в цьому прикладі, є граматичні емфатичні конструкції.

Кожна стратегія політичного дискурсу реалізується завдяки використанню певного набору тактик. Тактика – конкретний етап реалізації комунікативної стратегії, що визначається сукупністю прийомів, які обумовлюють застосування мовних засобів. Залежно від успішності і частоти їх реалізації, можна частково дати оцінку впливу використання стратегій і тактик на результат.

Стратегія на зниження – стратегія, спрямована на суперника – прагне розвінчати його позиції. Маніпуляція в ній реалізується за рахунок створення в свідомості виборця образу суперника, який підходить для адресанта.

Тактика аналіз «мінус» – заснована на фактах розгляду, розбору ситуації, що припускає висловлення негативного ставлення до описуваного, а також до людей, їх дій і вчинків. Ця тактика разом із тактикою звинувачення – приписування комусь будь-якої провини, визнання винним у чомусь, а також розкриття, виявлення непорядних дій, намірів, якостей – знайшла своє яскраве відображення на сайті www.guerredefrance.fr ультраправого угруповання «Дії оперативних сил» в рубриці «Новини з фронту» (фр. *Nouvelles du front*): *Macron a-t-il négocié avec Daech comme Mitterrand avec les terroristes palestiniens de la rue des Rosiers ?* [4]

У стилістичному плані ці дві тактики відображені в риторичному питанні, яке, на думку авторів, не потребує відповіді та базується на порівнянні вчинків Еммануеля Макрона з вчинками Франсуа Міттеррана, який немовби-то проводив переговори з палестинськими терористами, котрі 9 серпня 1982 року вчинили терористичний акт на вулиці Розьє в Парижі, в результаті якого загинуло 6 осіб та 22 особи було поранено.

Відразу після цього риторичного питання йде перехід на сайт «*Résistance républicaine*» (укр. Республіканський опір), девізом якого є радикальний заклик: «*Le fascisme islamiste ne passera pas !*» – «Ісламський фашизм не пройде!» [6] Зазначимо, що окличні речення і повтори, якими

(Current issues in linguistic communications)

Persuasion strategies in the French ultra-right discourse (in Ukrainian) [Strategii' perekonannja u francuz'komu ul'trapravomu dyskursi]© Hulei M. D. [Gulej M. D.] huleimaryna@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

рясніє французький ультраправий дискурс, є синтаксичними засобами експресивності, що здійснюють пряму стилістичну емотивність. У цьому зв'язку, окличні речення є особливим типом висловлювань, для яких характерним є поєднання формально-синтаксичного значення з додатковою конотацією для передачі емоційного стану адресанта.

Питанням впливу ісламізму як політичної ідеології на спорт переймається на своєму сайті « *Rassemblement national* » (укр. «Національне об'єднання»): «*En France, les clubs de sport, lieux supposés d'intégration, de mixité sociale et de laïcité, ne sont pas épargnés par l'influence islamiste. Cette dérive, jusqu'ici circonscrite à quelques clubs ou associations sportives, est en constante évolution depuis quelques années, comme en témoigne une note du service de renseignement territorial (SCRT) datée de juillet 2015, intitulée : « Le sport amateur, vecteur de communautarisme et de radicalité ». Ce document faisait mention d'une trentaine d'associations sportives identifiées comme pratiquant le prosélytisme religieux en France, et particulièrement en Ile-de-France. La note est agrémentée d'exemples de matchs de football interrompus par des prières, de matchs féminins où les joueuses sont voilées, en dépit des règlements, de la loi et des fédérations.*» [7]. Тут використана стратегія на зниження, спрямована на показ того, що французькі спортивні клуби, які створювались як місце інтеграції, соціального різноманіття та світськості, не позбавлені ісламістського впливу. Для того, щоб схарактеризувати своє ставлення до ісламізму, представниками « *Rassemblement national* » вжито слово «*dérive*» в значенні «прогресуюча і неконтрольована девіація, відхилення».

Тактика безособового обвинувачення – обвинувачення, при якому не вказуються винуватці засуджених дій або вчинків, тобто ті особи, чії зловживання і таємні задуми стають предметом відкритого обговорення і засудження. Так, наприклад, *Dette publique : + 37 milliards en 3 mois. Aucune vaguelette à l'horizon. Parfait, si on ne bouge pas, on ne coule pas.* [6]

Тактика викриття – наведення з метою викриття фактів і аргументів, які роблять явною винність, злочинність кого-небудь. Також цією тактикою рясніє мова ультраправих, наприклад, мова Гі Міллєра: «

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Стратегії переконання у французькому ультраправому дискурсі (Українською) [Стратегия убеждения
во французском ультраправом дискурсе (На укр. яз.)]

© Гулей М. Д. [Гулей М. Д.] huleimaryna@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

La France s'enfoncé régulièrement dans le chaos, le Président Macron ne dit jamais à ceux qui ont perdu un œil ou une main qu'il regrette l'extrême brutalité dont on a fait preuve la police. Il a demandé au Parlement français d'adopter une loi qui abolit presque complètement le droit de manifester et la présomption d'innocence, et qui permet d'arrêter n'importe qui, n'importe où, et même sans motif. La loi a été adoptée » [5].

Стратегія на підвищення – стратегія, спрямована на максимальне збільшення власного статусу. Мета стратегії – створити позитивний образ мовця. При цьому формування цього образу головним чином спирається на самопрезентацію та винятковість, а вплив відбувається як на рівні прямого «самовихваляння», так і на підсвідомому рівні. Наприклад, на сайті « Action patriote », на якому є посилання на ультраправий сайт « Guerre de France », говориться, що « ACTION PATRIOTE n'est ni une organisation terroriste – zéro mort – ni d'ultra-droite, un concept qui n'existe que dans les délires des officines de l'Elysée. Il est rappelé que cette organisation de citoyens "atypiques", c'est à dire des Français résistants "normaux" n'est en aucune manière une organisation terroriste, et n'est liée à aucun parti politique. Далі стратегія на підвищення досягає свого «апогею»: « Il est strictement interdit d'envisager ou de préparer une action violente contre QUI QUE CE SOIT sous peine d'exclusion immédiate » [3]. Крім цього, заслуговують на увагу «цілі» асоціації, які у пересічного француза мають викликати «позитивний» ефект:

- Informer les membres, analyser la situation politique et sécuritaire de la Nation,
- Former les membres à leur protection individuelle et celle de leur famille (matériel de défense, stocks, survivalisme...),
- Former des équipes de protection défensives par voisinage, quartier, village, affinités amicales, familiales, comme par exemple les Voisins Vigilants,
- Préparer des lieux de refuge pour les membres ne pouvant pas rester à leur domicile (BAD des survivalistes),
- Donner aux membres une formation suffisante pour se défendre et constituer si besoin des équipes capables d'exfiltrer des membres en danger du fait d'une situation insurrectionnelle en zone urbaine ou d'évacuer eux-mêmes en sécurité vers une base de repli (BAD),
- Etudier le terrain local, faire du renseignement pour identifier les zones à risque

(Current issues in linguistic communications)

Persuasion strategies in the French ultra-right discourse (in Ukrainian) [Strategii' perekonannja u francuz'komu ul'trapravomu dyskursi]

© Hulei M. D. [Gulej M. D.] huleimaryna@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

en cas de rupture de normalité,

- Prendre contact avec les structures, les organismes, associations, groupes de réseaux sociaux susceptibles d'avoir des objectifs et préoccupations similaires.
- Participer aux cérémonies patriotiques, se porter volontaire dans les associations de sécurité civile, ou toute structure ayant un lien avec la défense de la Nation [3].

Стратегія театральності – стратегія, покликана справити враження на адресата, за допомогою перформативних тактик. Використовуючи ці тактики, мовці намагаються наблизити себе до пересічних громадян, завоювати довіру, розширити базу прихильників, показати своє бачення політики і якомога яскравіше запам'ятатися. Маніпуляція реалізується через формування картини про себе як унікальне явище в сучасній політиці і своєї програми як найбільш прийнятною для кожного громадянина, за рахунок використання в своєму дискурсі експресивності, урочистості, пафосу та закликів, призначених сформувати зручне для адресанта бачення політичної картини світу в адресата.

Наприклад: « Votre serviteur revendique d'avoir eu le premier l'idée de nommer la guerre déjà commencée sur le TN il y a trois ans, de mémoire : « Guerre de France »... Pour gagner cette guerre « il faudra des lions" ou des "coqs de combat » et pas des « paons » ou des « pintades ». Ce n'est pas pour rien qu'un coq figure sur le bandeau du site www.action-patriote.fr » [3]

Тактика спонукання – заклик до будь-якої дії задля прийняття точки зору адресанта. Наприклад, заклик взяти зброю і сформувати батальйони, який є цитатою з «Марсельєзи», але водночас закликом до дії на сайті « Action patriote » : « Aux armes citoyens ! Formez vos bataillons ! » [3]

Висновки і перспективи подальших наукових досліджень У французькому ультраправому дискурсі широко представлені стратегії і тактики політичної комунікації. Стратегія як план оптимальної реалізації комунікативних намірів враховує об'єктивні і суб'єктивні чинники і умови, в яких відбувається акт комунікації, і зумовлює не тільки структуру тексту, а й використання певних емотивно-експресивних мовних засобів.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Стратегії переконання у французькому ультраправому дискурсі (Українською) [Стратегии убеждения
во французском ультраправом дискурсе (На укр. яз.)]

© Гулей М. Д. [Гулей М. Д.] huleimaryna@gmail.com

Література

1. Гулей, М. Д. «Переконання як основна стратегія політичного дискурсу». *Проблеми семантики слова, речення та тексту* 38 (Київ, Логос, 2017).
2. Дем'янков, В. З. «Политический дискурс как предмет политологической филологии». *Политическая наука. Политический дискурс: история и современные исследования* (2002), доступ: <http://www.infolex.ru/PolDis.html>
3. *Action patriote*, accès: www.action-patriote.fr
4. *Guerre de France*, accès: <http://www.guerredefrance.fr/index.htm>
5. Millière, Guy. *La France s'enfoncé régulièrement dans le chaos*, accès: <http://resistancerepublicaine.eu/2019/08/12/guy-milliere-la-france-senfonce-regulierement-dans-le-chaos/>
6. *Résistance républicaine*, доступ: <http://resistancerepublicaine.eu>
7. *Sport et islamisme : les liaisons dangereuses*, accès: <https://rassemblementnational.fr/tribunes-libres/sport-et-islamisme-les-liaisons-dangereuses/>

References

1. Gulej, M. D. «Perekonannja jak osnovna strategija politychnogo dyskursu». *Problemy semantyky slova, rechennja ta tekstu* 38 (Kyiv, Logos, 2017).
2. Dem'yankov, V. Z. «Politicheskij diskurs kak predmet politologicheskoy filologii». *Politicheskaya nauka. Politicheskij diskurs: istoriya i sovremennye issledovaniya* (2002), dostup: <http://www.infolex.ru/PolDis.html>
3. *Action patriote*, accès: www.action-patriote.fr
4. *Guerre de France*, accès: <http://www.guerredefrance.fr/index.htm>
5. Millière, Guy. *La France s'enfoncé régulièrement dans le chaos*, accès: <http://resistancerepublicaine.eu/2019/08/12/guy-milliere-la-france-senfonce-regulierement-dans-le-chaos/>
6. *Résistance républicaine*, доступ: <http://resistancerepublicaine.eu>
7. *Sport et islamisme : les liaisons dangereuses*, accès: <https://rassemblementnational.fr/tribunes-libres/sport-et-islamisme-les-liaisons-dangereuses/>

(Current issues in linguistic communications)

Persuasion strategies in the French ultra-right discourse (in Ukrainian) [Strategii perekonannja u francuz'komu ul'trapravomu dyskursi]

© Hulei M. D. [Gulej M. D.] huleimaryna@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

УДК 811.133.1

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 27.07.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 29.07.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 90.74 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36.12>

ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ДІЛОВОЇ ПИСЕМНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У
ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Ольга Андріївна Лабенко (м. Київ, Україна)

olgalabenko@ukr.net

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,

(Міністерство освіти і науки України),

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Внутрішня комунікація є важливим елементом в управлінні будь-якого підприємства чи установи. Добре організована система внутрішньої комунікації є передумовою успішного функціонування підприємств. Ефективність внутрішньої комунікації залежить від вміння керівників та підлеглих правильно проводити комунікацію на всіх рівнях. Комунікативна компетентність учасників комунікації передбачає оволодіння навичками написання різних видів повідомлень. У статті розглядаються жанрово-композиційні особливості різних типів повідомлень, що забезпечують внутрішню комунікацію на підприємствах чи установах: електронних листів, службових записок, інформаційних записок, аналітичних записок та звітів. Електронне листування є поширеним засобом комунікації на всіх рівнях: спадному, висхідному, горизонтальному. Всі різновиди записок зазвичай використовуються як елемент спадної комунікації, а звіти – лише як елемент висхідної комунікації. У статті також подаються обов'язкові реквізити кожного типу повідомлення та зразки оформлення цих повідомлень, пропонуються рекомендації щодо складання цих різновидів повідомлень.

Ключові слова: писемна комунікація, внутрішня комунікація, повідомлення, електронне листування, службова записка, інформаційна записка, аналітична записка, звіт.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Жанрові особливості ділової писемної комунікації у французькій мові (Українською) [Жанровые особенности деловой письменной коммуникации во французском языке (На укр. яз.)]

© Лабенко О. А. [Лабенко О. А.] olgalabenko@ukr.net

GENRE PECULIARITIES OF BUSINESS WRITTEN COMMUNICATION IN FRENCH

Olga A. Labenko (Kyiv, Ukraine)

olgalabenko@ukr.net

Ph.D., associate professor of the Department of Romance Philology
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine),
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

Business communication has become an integral part of all spheres of public life. In the process of management, communication plays a preeminent role and competence in business communication is required for successful professional activities in any field. In Administrative Management System two types of communication can be distinguished: external and internal communication. External communication occurs between the organization and external party. Internal communication is the transmission of information within the organization. The internal communication is an important element in the management of any enterprise or institution. A well-organized internal communication system is required condition for the effective operation of enterprises. The effectiveness of internal communication depends on the ability of managers and subordinates to communicate correctly at all levels. The communicative competence of communication participants require specific skills of writing different types of messages. The article deals with genre-compositional features of various types of messages that provide internal communication at enterprises or institutions: e-mails, administrative notes, newsletters, analytical notes, reports. Electronic correspondence is a very common means of communication at all levels: downward, ascending, horizontal. All kinds of notes are usually used as an element of downwards communication, and reports are only an element of ascending communication. The article also provides indispensable details of each type of message and samples of the formulation of these messages, and suggests recommendations for the writing of these types of messages.

Key words: written communication, internal communication, message, electronic correspondence, administrative note, newsletter, analytical note, report.

(Current issues in linguistic communications)

Genre peculiarities of business written communication in French (in Ukrainian) [Zhanrovi osoblivosti dilovoï pisemnoï komunikatsii u frantsuz'kii movi]

© Labenko O. A. [Labenko O. A.] olgalabenko@ukr.net

ЖАНРОВЫЕ ОСОБЕННОСТИ ДЕЛОВОЙ ПИСЬМЕННОЙ КОММУНИКАЦИИ ВО ФРАНЦУЗСКОМ ЯЗЫКЕ

Ольга Андреевна Лабенко (г. Киев, Украина)

olgalabenko@ukr.net

кандидат филологических наук, доцент, доцент кафедры романской филологии
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко,
(Министерство образования и науки Украины),
01601, г. Киев, бульвар Тараса Шевченко, 14

Внутренняя коммуникация является важным элементом в управлении любого предприятия или учреждения. Хорошо организованная система внутренней коммуникации является предпосылкой успешного функционирования предприятий. Эффективность внутренней коммуникации зависит от умения руководителей и подчиненных правильно проводить коммуникацию на всех уровнях. Коммуникативная компетентность участников коммуникации предполагает овладение навыками написания различных видов сообщений. В статье рассматриваются жанрово-композиционные особенности различных типов сообщений, которые обеспечивают внутреннюю коммуникацию на предприятиях или учреждениях: электронных писем, служебных записок, информационных записок, аналитических записок и отчетов. Электронная переписка является распространенным средством коммуникации на всех уровнях: нисходящем, восходящем, горизонтальном. Все разновидности записок обычно используются как элемент нисходящей коммуникации, а отчеты - как элемент восходящей коммуникации. В статье также перечисляются обязательные реквизиты каждого типа сообщения и образцы оформления этих сообщений, предлагаются рекомендации по составлению этих разновидностей сообщений.

Ключевые слова: письменная коммуникация, внутренняя коммуникация, сообщения, электронная переписка, служебная записка, информационная записка, аналитическая записка, отчет.

У сучасному суспільстві ділова комунікація є невід'ємною складовою у всіх сферах суспільного життя. Компетентність у сфері ділової комунікації є запорукою успішної професійної діяльності у будь-якій галузі.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Жанрові особливості ділової писемної комунікації у французькій мові (Українською) [Жанровые особенности деловой письменной коммуникации во французском языке (На укр. яз.)]

© Лабенко О. А. [Лабенко О. А.] olgalabenko@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Досить часто комунікація поєднує функції управління і розглядається як сполучний елемент у менеджменті. За дослідженнями вчених на комунікації керівники можуть витратити до 90% усього часу [1, с. 10].

У системі адміністративного управління підприємств та установ розрізняють зовнішню та внутрішню комунікацію. Зовнішня комунікація забезпечує обмін інформацією між підприємством чи організацією та зовнішніми партнерами, а внутрішня комунікація – це обмін інформацією в межах певної структури.

Мета статті – охарактеризувати жанрово-композиційні особливості різних типів писемних повідомлень, що використовуються для забезпечення внутрішньої комунікації на підприємствах чи в установах та запропонувати рекомендації щодо їх написання.

Внутрішня комунікація визначається як сукупність всіх комунікативних актів, які відбуваються всередині підприємства [4, с. 175]. Система внутрішньої комунікації на підприємствах, організаціях чи установах виконує багато функцій та є важливим елементом в управлінні. Мета засобів для внутрішньої комунікації в установах чи на підприємствах – передача інформації, встановлення загальних правил, ознайомлення з результатами діяльності підприємства чи організації, з новими напрямками роботи підприємства, підготовка та впровадження змін на підприємстві, забезпечення розуміння єдиної концепції чи цінностей підприємства. Добре організована система внутрішньої комунікації сприяє обміну досвідом та знаннями між колегами, забезпечує кращу мотивацію співробітників, посилення корпоративного духу чи свідомості, а отже і підвищення ефективності підприємства.

Внутрішня комунікація може бути спадною, висхідною чи горизонтальною. Спадна комунікація – це комунікація між керівником та підлеглими (спрямована вниз), висхідна комунікація – це комунікація від підлеглого до керівника (спрямована вгору), а горизонтальна – це комунікація між рівними за статусом людьми [4, с. 175-176]. Писемні повідомлення на підприємствах чи організаціях широко використовуються на всіх рівнях комунікації.

Для ефективної організації діяльності підприємства необхідним є опанування жанровими особливостями основних типів письмових повідомлень. Серед письмових повідомлень, що використовуються для

(Current issues in linguistic communications)

Genre peculiarities of business written communication in French (in Ukrainian) [Zhanrovi osoblivosti dilovoi pisemnoi komunikatsii u frantsuz'kii movi]© Labenko O. A. [Labenko O. A.] olgalabenko@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

забезпечення внутрішньої комунікації, у французькому діловодстві можна виділити наступні: електронні листи, службові записки, інформаційні записки, аналітичні записки, звіти. Розглянемо жанрово-композиційні особливості цих документів.

Електронні листи (*courrier électronique, e-mail, mail* або *courriel*) надзвичайно поширений засіб комунікації на підприємствах чи в адміністративних установах для забезпечення комунікації на всіх рівнях. Використовується у всіх випадках, коли немає необхідності писати традиційного листа. У випадках більш офіційної комунікації слід використовувати традиційне листування. Щодо форми, то тут немає особливих правил складання, оскільки отримувач, відправник, дата та тема вказуються в окремих полях. При написанні використовується стандартний мовний реєстр. Стиль написання електронних листів менш формальний, ніж при складанні традиційних листів, але використовувати елементи розмовного стилю все ж таки не рекомендується. Необхідно дотримуватися певних норм, оскільки це ділова комунікація.

Аналіз текстів електронних листів дозволив виділити декілька особливостей електронного листування та сформулювати рекомендації щодо їх написання. Складаючи електронні листи, необхідно чітко дотримуватися такої структури:

- вказати загальну інформацію: відправника повідомлення, отримувача повідомлення та тему повідомлення;
- скласти текст повідомлення відповідно до правил написання повідомлень.

При написанні тексту повідомлення слід пам'ятати декілька правил: одне повідомлення – одна тема; формули ввічливості скорочені до мінімуму та залежать від статусу учасників комунікації. Текст повідомлення завжди розпочинається звертанням. У звертаннях найчастіше використовуються ім'я або посада отримувача, наприклад: *Bonjour Marie, Bonjour Madame, Monsieur le Directeur / Madame la Directrice*. Якщо звертаються вперше та отримувач невідомий лист можна розпочати виразами: *Bonjour Madame, Bonjour Monsieur, Madame/Monsieur*. Заклучна частина листа повинна

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Жанрові особливості ділової писемної комунікації у французькій мові (Українською) [Жанровые особенности деловой письменной коммуникации во французском языке (На укр. яз.)]

© Лабенко О. А. [Лабенко О. А.] olgalabenko@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

містити формулу ввічливості. Тут також використовується скорочений варіант, найчастіше ділові листи закінчують такими виразами: *Cordialement, Bien cordialement, Sincères salutations, Salutations distinguées, Bien à vous, Salutations cordiales.*

Наступний досить поширений та ефективний засіб внутрішньої комунікації – **записки**. Записка – це різновид документу щодо поточних справ у діяльності підприємства чи установи. Записки зазвичай пишуться до вищестоящого керівника, колеги або підлеглих [3, с. 172-173]. Записки є засобом спадної комунікації, але також можуть використовуватися як засіб комунікації між представниками різних відділів та як засіб комунікації з вищестоящим керівництвом, або навіть міністром, щоб поставити питання та отримати інструкції щодо виконання. У французькому діловодстві та адміністративному управлінні використовуються декілька різновидів записок. Кожен різновид записок має власні жанрові особливості, що визначають правила оформлення та написання таких документів. **Службова записка** (*note de service*) має на меті поширити інформацію, передати наказ до працівників певної служби. Відправником повідомлення може бути одна особа чи група осіб. Це елемент спадної комунікації, коли керівник звертається до своїх підлеглих. Усі службові записки обов'язково нумеруються та зберігаються, оскільки це внутрішні нормативні документи. Службова записка є обов'язковою до виконання, оскільки виражає наказ.

Службова записка має такі реквізити: 1) назва документу (*La note de service*); 2) номер; 3) дата складання; 4) місце складання; 5) відправник (потрібно вказати відділ, прізвище та посада); 6) отримувач чи отримувачі; 7) мета (предмет) службової записки; 8) текст повідомлення; 9) підпис. При складанні службових записок слід послідовно відтворити ці складові елементи.

Аналіз текстів службових записок показав, що зазвичай службові записки складаються з двох частин: вступу та основної частини. У вступі необхідно пояснити мету записки, ознайомити з проблемою, а в основній частині – чітко сформулювати наказ чи настанову, дати інструкцію щодо виконання та бажано додати також обґрунтування наказу. Наприклад:

(Current issues in linguistic communications)

Genre peculiarities of business written communication in French (in Ukrainian) [Zhanrovi osoblivosti dilovoi pisemnoi komunikatsii u frantsuz'kii movi]© Labenko O. A. [Labenko O. A.] olgalabenko@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

La présente note de service a pour objet de vous communiquer les réponses aux questions les plus fréquemment posées en ce qui concerne la mise en œuvre de la réforme de l'obligation d'emploi des travailleurs handicapés et celle de la GRTH en milieu ordinaire [7, c. 1].

При складанні тексту повідомлення рекомендується використовувати теперішній чи майбутній часи та уникати використання умовного стану:

Pendant la semaine du 6 au 10 juillet prochain, le secrétariat sera fermé pour rénovation. Vous pourrez communiquer avec les adjointes administratives ou les adjoints administratifs par courriel [8, c. 1].

У службових записках не використовуються формули привітання, звертання чи ввічливості. Найчастіше використовуються дієслова та вирази, що передають наказ, наприклад: *devoir, vouloir bien, être prié de, être invité à*. У текстах записок слід уникати використання особових займенників *nous* та *je* та надавати перевагу безособовим формам дієслова. Зазвичай об'єм тексту це лише одна сторінка. Текст записки повинен бути чітким та стислим, а стиль написання – безособовим. Тон написання може бути нейтральним, або наказовим:

Il est rappelé au personnel que le port des équipements de sécurité est obligatoire dans l'enceinte de l'entreprise.

En cas de manquement, les sanctions prévues au règlement intérieur seront appliquées [9].

Зразок оформлення службової записки:

Emetteur : (service, nom, fonction)	Destinataires : (service, nom, fonction)
Objet :	Date :

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Жанрові особливості ділової писемної комунікації у французькій мові (Українською) [Жанровые особенности деловой письменной коммуникации во французском языке (На укр. яз.)]

© Лабенко О. А. [Лабенко О. А.] olgalabenko@ukr.net

NOTE DE SERVICE №**(Texte de la note de service)****Signature**

Pièces jointes :

Інформаційна записка (La note d'information) має на меті поширення інформації серед працівників підприємства. Інформаційні записки використовуються, щоб донести до відома працівників інформацію щодо діяльності підприємства чи установи. Наприклад:

Nous vous rappelons qu'il est impératif de nous faire parvenir vos feuilles vertes munies de votre compte rendu mensuel avant le 05 de chaque mois (date de réception au siège) [5, с. 1].

На відміну від службової записки, інформаційна записка лише повідомляє інформацію щодо функціонування підприємства та не має обов'язкового характеру, не архівується і не зберігається. Основна мета інформаційної записки – пояснити, поширити інформацію, а не переконати. Це загальна інформація, найчастіше повідомлення про певну подію чи захід. Інформація, що передається, повинна бути стислою та точною. Наприклад, інформаційна записка, що повідомляє про проведення святкового обіду:

Une animation, suivie d'un goûter et de la remise des cadeaux aux enfants défavorisés du quartier aura lieu à la salle des fêtes du quartier [6].

В інформаційних записках обов'язково зазначається назва документа, дата, місце складання, відправник, отримувач та предмет записки. Інформаційні записки не містять ані зверталь, ані формул ввічливості. Зазвичай це невеликий за об'ємом документ. Текст записки складається з декількох частин: вступ, основна частина та висновки. Основна частина може складатися з декількох пунктів чи підпунктів, у висновках слід чітко сформулювати рішення проблеми. Стиль написання

(Current issues in linguistic communications)

Genre peculiarities of business written communication in French (in Ukrainian) [Zhanrovi osoblivosti dilovoi pisemnoi komunikatsii u frantsuz'kii movi]

© Labenko O. A. [Labenko O. A.] olgalabenko@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

– нейтральний та об'єктивний. Обов'язкові реквізити інформаційної записки:

1) назва структурного підрозділу; 2) адресат (назва посади, прізвище та ініціали посадової особи); 3) назва виду документа (дповідна записка); 4) дата; 5) місце написання; 7) заголовок; 8) текст; 9) додаток (якщо є); 10) підпис.

Зразок оформлення інформаційної записки:

Emetteur : (service, nom, fonction)	Destinataires : (service, nom, fonction)
Objet :	Date :
NOTE D'INFORMATION № (Texte de la note d'information) Signature Pièces jointes :	

Наступний різновид записок, що використовуються для внутрішньої комунікації – **аналітичні записки** (note de synthèse). Аналітична записка – це засіб внутрішньої комунікації, складається за вимогою вищестоящего керівника щоб прояснити факт чи ситуацію [2, с. 148-149]. Досить часто метою аналітичної записки є пошук інформації щодо певної події чи факту, узагальнення наявної інформації з приводу певного питання.

Аналітичні записки є елементом висхідної комунікації. Аналітичні записки містять лише основну інформацію щодо питання, що вивчається. Складаючи текст такого документу слід включати лише необхідну інформацію та уникати зайвих деталей та надлишкових пояснень.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Жанрові особливості ділової писемної комунікації у французькій мові (Українською) [Жанровые особенности деловой письменной коммуникации во французском языке (На укр. яз.)]

© Лабенко О. А. [Лабенко О. А.] olgalabenko@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Аналітична записка повинна надавати повну та об'єктивну інформацію для керівника щодо певного питання з метою зекономити його час ознайомити, необхідний для вивчення питання. Складається аналітична записка на основі синтезу інформації, отриманої з різних джерел: статті у пресі, інформаційні матеріали, звітна документація, юридичні матеріали. Не існує жорстких вимог до структури чи до змісту цього документа. Зазвичай це 5-6 сторінок, а саме досє на основі якого було складено цю записку може містити до 30 сторінок. При написанні аналітичної записки складається план відповідно до очікувань керівника. Стиль написання – об'єктивний, нейтральний, у жодному разі не слід додавати аналіз, чи критичну думку. Текст записки не містить ні звертань, ні формул ввічливості, Обов'язково потрібно вказати джерела інформації. Аналітичні записки складаються зі вступу та основної частини. Вступ має бути коротким, описується проблема, якій присвячено аналітичний аналіз, наприклад: *La compétitivité de la France est au cœur des débats. Le sujet est majeur et urgent : la place de la France ne cesse de reculer dans les classements mondiaux et son déficit commercial croissant posera, à terme, la question de notre solvabilité* [10, с. 4].

Досить часто у вступі окреслюється план записки, наприклад: *Nous vous proposons une synthèse des résultats de l'étude en deux temps : le classement des actions prioritaires selon nos adhérents puis un focus sur huit de ces mesures* [10, с. 4].

Основна частина містить чіткий та стислий виклад матеріалу без зайвих деталей та надлишкової інформації. Зазвичай аналітичні записки не містять висновків [11]. Реквізити аналітичної записки: 1) отримувач; 2) дата складання; 3) назва документу (Note de synthèse); 4) джерела, на основі яких було складено документ; 5) предмет; 6) текст записки; 7) прізвище та посада виконавця.

Зразок оформлення аналітичної записки:

Logo/Raison sociale de l'entreprise
Lieu et date

(Current issues in linguistic communications)

Genre peculiarities of business written communication in French (in Ukrainian) [Zhanrovi osoblivosti dilovoi pisemnoi komunikatsii u frantsuz'kii movi]

© Labenko O. A. [Labenko O. A.] olgalabenko@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**Destinataire :** *Nom du service Nom du destinataire***NOTE DE SYNTHÈSE***Titre***Objet :****Sources:***(Texte de la note de service)**Nom et fonction du signataire*

Ще один різновид документів для внутрішньої комунікації – **звіт** (rapport). Зазвичай звіт складається підлеглими для керівника, це елемент висхідної комунікації. Керівник дає завдання написати звіт з конкретного питання. Підготовчий етап включає вивчення ситуації, потреб та очікувань керівника, основний етап – написання звіту відповідно до очікувань керівника. Джерелами для написання звіту можуть бути внутрішні нормативні документи, доповідні записки, протоколи засідань. Слід вибрати найбільш актуальну та важливу інформацію відповідно до запиту керівника. Зазвичай текст звіту складається з трьох частин: вступу, основної частини та висновків. У вступі стисло викладається мета звіту, причина написання, вказуються завдання. Основна частина звіту має містити три частини: об'єктивний опис та аналіз ситуації, критичний аналіз ситуації, що містить позитивні та негативні аспекти ситуації чи проблеми, на відміну від попередньої частини, яка є суто описовою, та перелік пропозицій та рекомендацій. У заключній частині подається відповідь на поставлене запитання, перераховуються рекомендації та пропонується рішення. У сучасних звітах аналітичній частині надається менше значення, оскільки важливішою є та частина, де пропонуються конкретні рішення певної проблеми. Реквізити звіту: 1) назва звіту; 2) предмет (тема) звіту;

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])

Жанрові особливості ділової письмової комунікації у французькій мові (Українською) [Жанровые особенности деловой письменной коммуникации во французском языке (На укр. яз.)]© Лабенко О. А. [Лабенко О. А.] olgalabenko@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

3) виконавець звіту; 4) отримувач; 5) відділ; 6) дата; 7) зміст; 8) текст звіту; 9) підпис.

Таким чином, проаналізувавши жанрово-композиційні особливості основних різновидів писемних повідомлень, що використовуються для забезпечення внутрішньої комунікації, можна зробити висновок, що не існує стандартизованих та чітко встановлених правил написання цих документів, але все ж таки необхідно дотримуватися викладених вище рекомендацій при складанні цих документів для забезпечення ефективної комунікації. Форма та презентація повідомлення залежить від типу ділового документа та має таке ж значення як і зміст повідомлення. Зміст повідомлень повинен бути ретельно продуманим, добре структурованим та логічно викладеним.

Література

1. Авраменко, О. О., Яковенко, Л. В., Шийка, В. Я. *Ділове спілкування* (Івано-Франківськ, Лілея-НВ, 2015), 159.
2. Bas, L. Hesnard, C. *La correspondance commerciale francaise* (Nathan, 2005), 159.
3. Robert Cathtrine. *Le style administratif* (Albin Michel, 2005), 282.
4. Westphalen, M.-H., Libaert, T. *Communicator. Toute la communication d'entreprise* (DUNOD, 2009), 493.

Джерельна база

5. *La note d'information*, <https://www.lettres-gratuites.com/modele-modele-note-information-298.html>
6. *La note d'information*, <http://culture-formationonline.com/io/rw/auteur/34374/module>
7. *La note de service*, <https://mdph.departement06.fr/documents/Usine/MDPH06/import>
8. *La note de service*, http://www.visezjuste.uottawa.ca/pages/redaction/note_de_service

(Current issues in linguistic communications)

Genre peculiarities of business written communication in French (in Ukrainian) [**Zhanrovi osoblivosti dilovoi pisemnoi komunikatsii u frantsuz'kiy movi**]

© Labenko O. A. [Labenko O. A.] olgalabenko@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

9. *La note de service*, <https://corinne-dahmani.webnode.fr/fiche-ressource/note-de-service-note-dinformation/>
10. *La note de synthèse*, <https://www.dfcd.fr/wp-content/uploads/Note-de-synthese-Enquete-DFCG-Competitivite-Octobre-2012.pdf>
11. *La note de synthèse*, <http://www.cdg69.fr/documents/divers/note%20de%20synthese.pdf>
12. *Rapport professionnel*, <http://www.iusmm.ca/Documents/pdf/Hopital/Publications>

References

1. Avramenko, O. O., Yakovenko, L. V., Shiyka, V. Ya. *Dilove spilkuvannya* (Ivano-Frankivsk, Lileya-NV, 2015), 159.
2. Bas, L. Hesnard, C. *La correspondance commerciale française* (Nathan, 2005), 159.
3. Robert Cathrine. *Le style administratif* (Albin Michel, 2005), 282.
4. Westphalen, M.-H., Libaert, T. *Communicator. Toute la communication d'entreprise* (DUNOD, 2009), 493.
5. *La note d'information*, <https://www.lettres-gratuites.com/modele-modele-note-information-298.html>
6. *La note d'information*, <http://culture-formationonline.com/io/rw/auteur/34374/module>
7. *La note de service*, <https://mdph.departement06.fr/documents/Usine/MDPH06/import>
8. *La note de service*, http://www.visezjuste.uottawa.ca/pages/redaction/note_de_service
9. *La note de service*, <https://corinne-dahmani.webnode.fr/fiche-ressource/note-de-service-note-dinformation/>
10. *La note de synthèse*, <https://www.dfcd.fr/wp-content/uploads/Note-de-synthese-Enquete-DFCG-Competitivite-Octobre-2012.pdf>
11. *La note de synthèse*, <http://www.cdg69.fr/documents/divers/note%20de%20synthese.pdf>
12. *Rapport professionnel*, <http://www.iusmm.ca/Documents/pdf/Hopital/Publications>

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
 Жанрові особливості ділової писемної комунікації у французькій мові (Українською) [Жанровые
 особенности деловой письменной коммуникации во французском языке (На укр. яз.)]

© Лабенко О. А. [Лабенко О. А.] olgalabenko@ukr.net

УДК 811.133.2

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 29.07.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 30.07.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 93.44 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36.13>

СПЕНГЛІШ ЯК СУЧАСНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ ФЕНОМЕН У США

Ірина Олегівна Любишкіна (м. Київ, Україна)

irusialiubyskhina@gmail.com

студентка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,

(Міністерство освіти і науки України),

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Одні є носіями іспанської мови та трохи розмовляють англійською, інші є досить впевненими білігвами, володіючи обома мовами на відносно однаковому рівні. Одні здатні розуміти іспанську, але говорять зі значними труднощами, в той час коли інші навряд чи можуть розуміти або говорити іспанською. Всі потенційні комбінації між іспанською та англійською мовами можливі. Неоднорідність у володінні та використанні іспанської мови частково пояснюється розвитком міжмовного діалекту, зазвичай відомого як Спенгліш – суміш іспанської та англійської мови, що зустрічається у усному мовленні іспанських та латиноамериканських громадах у США.

Стаття присвячена аналізу мовного феномену Спенгліш у Сполучених Штатах Америки, як засобу усного спілкування. Досліджено соціальні причини появи Спенгліш; використання у мовленні та його ідентифікація у світі сьогодні. Описано підтипи та структуру мовного феномену відповідно до типів мовців, їхнього місця проживання та адаптації лексичних одиниць фонетичному, морфологічному та лексичному рівнях мови.

Ключові слова: Спенгліш, зміна коду, лінгвістичний феномен, білінгв, адаптація, міжмовний діалект, латиноамериканці.

(Current issues in linguistic communications)

Genre peculiarities of business written communication in French (in Ukrainian) [Spenglish yak suchasny lingvistichnyy fenomen u SSHA]

© Lyubyskhina I. O. [Lyubishkina I. O.] irusialiubyskhina@gmail.com

SPENGLISH AS A MODERN LINGUISTIC PHENOMENON IN THE USA

Irina O. Lyubyshkina (Kiev, Ukraine)

irusialiubyshkina@gmail.com

student of the Department of Romance Philology
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine),
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

Some native Spanish speakers speak a little English, while others are confident biliguals, speaking both languages at a relatively equal level. Some are able to understand Spanish, but speak with considerable difficulties, while others are unlikely to understand or speak Spanish. All potential combinations between Spanish and English are possible. The heterogeneity in the command and use of Spanish is partly due to the development of an interlingual dialect, commonly known as Spanglish, a mixture of Spanish and English, found in an oral speech of Spanish and Latin American communities in the United States.

The article is devoted to the analysis of the Spanglish language phenomenon existed in the United States of America as a mean of oral communication. In the article are investigated social reasons for the appearance of Spanglish as well as the usage in the speech and its identification in the world today. The subtypes and structure of the language phenomenon are described in accordance with the types of speakers, their place of residence and the adaptation of lexical units at the phonetic, morphological and lexical levels of the language.

Keywords: *spanglish, code switching, linguistic phenomenon, bilingual, adaptation, interlingual dialect, Latinos.*

**СПЭНГЛИШ КАК СОВРЕМЕННЫЙ ЛИНГВИСТИЧЕСКИЙ
ФЕНОМЕН В США***Ирина Олеговна Любышкіна (г. Киев, Украина)*irusialiubyshkina@gmail.com

студентка кафедры романской филологии
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко,
(Министерство образования и науки Украины),
01601, г. Киев, бульвар Тараса Шевченко, 14

Одни являются носителями испанского языка и немного говорят по-английски, другие есть достаточно уверенными билингвами, обладая обоими языками на относительно одинаковом уровне. Одни способны понимать испанский, но говорят со значительными трудностями, в то время как другие вряд ли могут понимать или говорить по-испански. Все потенциальные комбинации между испанским и английским языками возможны. Неоднородность во владении и использовании испанского языка частично объясняется развитием межъязыкового диалекта, обычно известного как Спэнглиш – смесь испанского и английского языков, встречается в устной речи испанских и латиноамериканских общинах в США.

Статья посвящена анализу языкового феномена Спэнглиш в Соединенных Штатах Америки, как средства устной коммуникации. Исследованы социальные причины появления спэнглиш; его использование в речи, а также идентификация в мире сегодня. Описаны подтипы и структуру языкового феномена в соответствии с типами говорящих, их места проживания и адаптации лексических единиц на фонетическом, морфологическом и лексическом уровнях языка.

Ключевые слова: спэнглиш, изменение кода, лингвистический феномен, билингв, адаптация, межъязыковой диалект, латиноамериканцы.

Суміш іспанської та англійської мови, що зустрічається в усному мовленні в іспанських та латиноамериканських громадах у США зазвичай називають *Спенгліш "Spanglish"*.

Вважається, що Спенгліш представляє собою найсучасніший лінгвістичний феномен в США, який майже не досліджений з лінгвістичної точки зору [4]. Більшість наукових та дослідницьких робіт пов'язаних з даною темою досліджують Спенгліш латиноамериканців у

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

спілкуванні, які емігрують або живуть у США. Її дослідженням займалися : *Араселі Осоріо (Araceli Osorio)*, *Альфредо Арділа (Alfredo Ardila)*, *Ілан Ставанс (Ilan Stavans)* та *Ана Селья Сентея (Ana Celia Zentella)*. В Україні цією темою займалися *Л.Л. Ткаченко* та *Н.М.Лебедева*.

Спенгліш не має єдиного терміну в лінгвістиці і інтерпретується як гібридна мова, як креольська мова, як мова міжнаціонального спілкування або ж як іспанський діалект, що сформувався на основі англійської мови [2]. Явище було «висміяне», частково через вплив Королівської Академії (Real Academia Española), серед інших, де Спенгліш представляється терміном, який має негативну конотацію. Його часто пов'язують з малоосвіченими людьми (Pamies-Beltrán, 1995). Іноді, він інтерпретується так само як деформована чи зіпсована іспанська мова [11]. Незважаючи на це, деякі письменники пишуть на ньому твори (роман «ЙоЙо-Боінг» (1998) *Джанніні Браскі (Giannina Braschi)*); було знято фільм з однойменною назвою («*Spanglish*» (2004) режисером *Джеймсом Бруксом (James L. Brooks)*) Та мільйони жителів Америки щодня спілкуються Спенгліш. Він представляє найважливіше сучасне мовне явище в Сполучених Штатах .

Мета цієї статті: привернути увагу до Спенгліш у вивченні особливостей іспанської мови в Північній Америці. Дослідити соціальні причини появи Спенгліш; його вживання та ідентифікація у світі сьогодні та довести відсутність негативної конотації феномену. Описати підтипи та структуру лінгвістичного феномену відповідно до мовців, їхнього місця проживання та адаптації лексичних одиниць різних рівнів мови.

Актуальність: формування лінгвістичних феноменів є актуальною проблемою лінгвістики. Одним з найважливіших питань є поява лінгвістичного явища Спенгліш в Америці, причини його виникнення та подальший розвиток.

Об'єкт: визначення ступеня проникнення лінгвосоціокультурного феномену Спенгліш в різні сфери сучасної іспанської мови і мовлення.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Спенгліш як сучасний лінгвістичний феномен у США (Українською) [Спэнглиш как современный лингвистический феномен в США (На укр. яз.)]

© Любишкіна І. О. [Любышкіна И. О.] irusialyubyschkina@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Предмет: процес розповсюдження феномену Спенгліш на матеріалах дослідження.

Незважаючи на те, що Спенгліш увійшов до вжитку мільйонів людей у повсякденному мовленні, він не є уніфікованим. У статті досліджено даний лінгвістичний феномен та його варіація, як приклад вживання, в одному з іспаномовних штатах Америки, де найбільша кількість латиноамериканських емігрантів: За даними Бюро перепису населення США (2000) загальна кількість латиноамериканців у Сполучених Штатах складає близько 33 мільйонів осіб (12% від загальної кількості населення). З цих латиноамериканців – 63,0% мексиканського походження, 14,4% – з центральної та Південної Америки, 10,6% складають громадяни Пуерто Ріко, 4,2% громадян кубинського походження, а 7,4% – класифіковані як громадяни "Іншого походження". Отже, в Сполучених Штатах нараховується більше іспаномовного населення, ніж у Венесуелі, Перу, Чилі або Гватемалі.

Незважаючи на те, що іспаномовні жителі володіють значним спектром лексики на іспанській мові, вони використовують Спенгліш через його широкий вжиток у громаді. *“Aquí en Estados Unidos se entiende cuando uno dice vamos a “mapear” y todos lo entienden.”* (Тут, у США всі розуміють, коли ви говорите "mapear") [9]. Ще одним чинником є використання Спенгліш як способом для мовців пристосуватися до нового середовища [11]. Таким чином вплив англомовної спільноти та постійне спілкування рідною мовою змушують людей одночасно використовувати обидві для ефективного спілкування, змінюючи мовний код. Наприклад: *¿Estás ready?, Vamos a jugar, El mouse, Taguear, La marketa o marqueta, Vamos de lonche, Vamos para el Mall, Mandar un inbox, Parqueo o parqueando, Aseguranza, Googlear or gugulear* [6].

Велика частка американського населення розмовляє англійською та іспанською мовами вільно. Санчес і Гарсія стверджують, що поєднання мов неминуче відбувається як частина життя *bilingvism* [5]. Більше того, адаптація дозволяє мовцям спілкуватися з більшою кількістю людей, асимілюватися у суспільство та обмежити культурну

(Current issues in linguistic communications)

Genre peculiarities of business written communication in French (in Ukrainian) [Spenglish yak suchasnyy lingvistichnyi fenomen u SSHA]

© Lyubyshkina I. O. [Lyubishkina I. O.] irusialyubshkina@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ізоляцію, спричинену еміграцією до країни з іншою мовою.

Хоча форми Спенгліш в усній комунікації значно різняться між громадами та країнами, де він використовується, присутність у ЗМІ слугує для стандартизації термінів та форм [10]. Наприклад:

Inglés	Español	Espanglish
<i>watch TV</i>	<i>ver TV - ver la TV</i>	<i>watch la TV</i> <i>wachar la tv</i>
<i>reset</i>	<i>reiniciar</i>	<i>resetear</i>
<i>pipe</i>	<i>tubo</i>	<i>paip</i>
<i>appointment</i>	<i>cita</i>	<i>apointment</i>
<i>to have lunch</i>	<i>almorzar</i>	<i>lanchar</i> <i>lonchar</i>
<i>market</i>	<i>mercado</i>	<i>marqueta</i>
<i>vacuum the carpet</i>	<i>aspirar la alfombra</i>	<i>vacumear la carpeta</i>
<i>I will call you back</i>	<i>te vuelvo a llamar</i>	<i>te llamo para atrás</i>
<i>This machine doesn't work</i>	<i>Esta máquina no funciona</i>	<i>Esta máquina no trabaja</i>
<i>the roof of the building</i>	<i>el techo del edificio</i>	<i>el rufo del bildin</i>
<i>brakes</i>	<i>los frenos</i>	<i>los brakes</i> <i>las brekas</i>
<i>to go shopping</i>	<i>ir de compras</i>	<i>ir de shopping</i>

Дослідивши першопричини та їх результат, у статті вирішено ключову актуальну проблему лінгвістичного феномену: його класифікацію у мовленні. Арділа запропонував два основні підтипи

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
 Спенгліш як сучасний лінгвістичний феномен у США (Українською) [Спэнглиш как современный
 лингвистический феномен в США (На укр. яз.)]

© Любишкіна І. О. [Любышкіна И. О.] irusialiybushkina@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Спенгліш [4]:

А) Спенгліш першого типу спостерігається у людей, які народилися в США або емігрували в ранньому віці. Мовці *Спенгліш 1 типу* – це білінгви з дитинства, і, по суті, часто виступають носіями обох мов. Тим не менше, вони говорять англійською краще, оскільки саме вона була мовою викладання в навчальних закладах. Вони надають перевагу читанню англійською мовою і часто мають труднощі з написанням та читанням на іспанській. Під час їхнього спілкування відбувається часта зміна коду між англійською та іспанською мовами, де перша переважає. І граматична, і фонетична системи залишаються незмінними, але морфологічні та лексичні рівні зазнають змін. Коли слово є більш доступним або простішим на іншій мові, спрацьовує зміна коду.

Б) *Спенгліш 2 типу* здебільшого зустрічається у носіїв іспанської мови, які проживали в Сполучених Штатах Америки протягом певного часу і постійно запозичують значну кількість слів з англійської. Ці запозичення недосконалі з точки зору англійської фонетики або просто адаптовані до іспанської фонетичної с-ми. Під впливом англійської мови також спостерігаються зміни на морфологічному рівні. Під час спілкування, їх основна мова – іспанська, але іноді вони вдаються до зміни коду. Мовці, як правило, стають білінгвами у зрілому віці і спілкуються обома мовами. При цьому функціональна мова не є ні іспанською, ні англійською, а сумішню двох.

Структуру Спенгліш можна розділити на три підтипи [10]:

1) адаптація лексичних одиниць або словосполучень із однієї мови в іншу на фонетичному, морфологічному рівні (слово запозичене з лексикону будь-якої мови, вимовляється за фонетичними правилами іншої);

2) адаптація деяких лексичних елементів чи словосполучень із однієї мови в іншу семантично;

3) явище *зміни коду* (*code mixing, code switching*). Зміна коду відбувається у тому випадку, коли мовець використовує невелику

(Current issues in linguistic communications)

Genre peculiarities of business written communication in French (in Ukrainian) [Spenglish yak suchasnyy lingvistichnyi fenomen u SSHA]

© Lyubyshkina I. O. [Lyubishkina I. O.] irusialiubyskhina@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

кількість лексичних одиниць однієї мови на фоні переважаючої іншої мови. Дослідженням цього явища займалися (Callahan, 2002; Gonzales-Velasquez, 1995; Jacobson, 1990; Toribio, 2002).

Зміна коду є продуктом природного формування людської мови та контролюється універсальними обмеженнями. Звичайно, саме їх обмеження передбачають формальну та структурну складову зміни коду. По суті, «зміна коду розподіляється не випадковим чином у реченні, а скоріше це відбувається в конкретних точках» (Muysken and Milroy, 1995). Зміна коду, що спостерігається у Спенгліш, не лише структурована, але, що значно важливіше, знак двомовної компетенції, який дає можливість конкретній спільноті людей обирати ту чи іншу мову з метою підвищення ефективності спілкування. Цей "вибір" використання двомовної мови, що супроводжується лексичними адаптаціями служить для створення не тільки індивідуальної ідентичності, але й ідентичності громади [6]. Спенгліш постійно трансформується згідно з потребами мовців. Він продовжує розширяти поняття мовного контакту як ніколи раніше. Мова та ідентичність нерозривно пов'язані і саме тому ми не можемо не сприймати лінгвістичну реальність латиноамериканців і не визнавати мови їх спілкування. Латиноамериканський журналіст і поет Ед Моралес у своєму "маніфесті" ще більше вказує, що «Спенгліш – це те, чим ми говоримо, але це так також – хто ми, латиноамериканці, є і як ми діємо, і сприймаємо світ» [8].

Як висновок, слід зазначити, що негативна конотація Спенгліш серед англо- та іспаномовного населення – це стереотип, який має бути розвіяно. Спенгліш використовується людьми у всіх соціальних та економічних класах [9]. Багато таких дослідників, як Stavans (2003), AcostaBelén (1975), González-Echeverría (1997), вважають, що мовці Спенгліш – це неосвічені люди або представники нижчого класу. Цей стереотип досі існує серед дослідників сьогодні, незважаючи на зростаючу популярність феномену. По мірі того, як проводиться більше досліджень, негативне ставлення до мовців, які спілкуються Спенгліш,

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Спенгліш як сучасний лінгвістичний феномен у США (Українською) [Спэнглиш как современный
лингвистический феномен в США (На укр. яз.)]

© Любичкіна І. О. [Любичкина И. О.] irusialyubyskhina@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

зміниться, і це лінгвістичне явище займе своє місце як альтернативна форма спілкування серед латиноамериканців у США.

Література

1. Виноградов, В. С. *Лексикология испанского языка* (Москва, Высшая школа, 1994), 192.
2. Ткаченко Л. Л., Лебедєва, Н. М. «Спенгліш як мовне явище зміни коду.» *Науковий вісник Херсонського державного університету, Серія «Лінгвістика»* 27 (2017): 78-82.
3. Altés, Carmen (2006), *El Turismo en América Latina y el Caribe y la experiencia del BID*, Inter-American Development Bank; Sustainable Development Department, Technical Paper Series ENV-149, Washington, D.C. <http://idbdocs.iadb.org/wsdocs/getdocument.aspx?docnum=984876>, p. 9 and 47.
4. Ardila, A. (2005). *Spanglish: An anglicized Spanish dialect*. Washington, DC: Eric Clearing House on Languages and Linguistics. Retrieved November 2, 2006.
5. García, M. E. (1995). *En los sábados, en la mañana, en veces: A look at en in the Spanish of San Antonio*. In C. Silva-Corvalán (Ed.), *Spanish in four continents. Studies on language contact and bilingualism* (pp. 196-213). Washington, DC: Georgetown University Press.
6. Gonzales M.D. (1999) *Crossing Social and Cultural Borders: The Road to Language Hybridity*, eds. Speaking Chicana: Voice, Power and Identity. Tucson: University of Arizona Press, 13-35.
7. Hassel Fallas (19 de diciembre de 2007). *País cierra el año con llegada de 1,9 millones de turistas*. La Nación. (2008).
8. Morales, E. (2002) *Living in Spanglish: The search for Latino identity in America*. New York: St. Martin's Press
9. Osorio, Araceli, *The role of Spanglish in the social and academic lives of second generation Latino students: students' and parents' perspectives* (2010). Doctoral Dissertations. 366. <https://repository.usfca.edu/diss/366>
10. Stavans, I. (2003) *Spanglish: The Making of a New American Language*. New York: HarperCollins Publishers.
11. Zentella, A.C. (1997) *Growing Up Bilingual: Puerto Rican Children in New York*. Oxford: Blackwell.

(Current issues in linguistic communications)

Genre peculiarities of business written communication in French (in Ukrainian) **[Spenglish yak suchasniy lingvistichniy fenomen u SSHA]**

© Lyubyskhina I. O. [Lyubishkina I. O.] irusialiubyskhina@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

References

1. Vinogradov, V. S. *Leksikologiya ispanskogo yazyka* (Moskva, Vysshaya shkola, 1994), 192.
2. Tkachenko L. L., Lebedeva, N. M. «Spenglish yak movne yavishche zmini kodu.» *Naukoviy visnik Kherson's'kogo derzhavnogo universitetu, Seriya «Lingvistika»* 27 (2017): 78-82.
3. Altés, Carmen (2006), *El Turismo en América Latina y el Caribe y la experiencia del BID*, Inter-American Development Bank; Sustainable Development Department, Technical Paper Series ENV-149, Washington, D.C. <http://idbdocs.iadb.org/wsdocs/getdocument.aspx?docnum=984876>, p. 9 and 47.
4. Ardila, A. (2005). *Spanglish: An anglicized Spanish dialect*. Washington, DC: Eric Clearing House on Languages and Linguistics. Retrieved November 2, 2006/
5. García, M. E. (1995). *En los sábados, en la mañana, en veces: A look at en in the Spanish of San Antonio*. In C. Silva-Corvalán (Ed.), *Spanish in four continents. Studies on language contact and bilingualism* (pp. 196-213). Washington, DC: Georgetown University Press.
6. Gonzales M.D. (1999) *Crossing Social and Cultural Borders: The Road to Language Hybridity*, eds. *Speaking Chicana: Voice, Power and Identity*. Tucson: University of Arizona Press, 13-35.
7. Hassel Fallas (19 de diciembre de 2007). *País cierra el año con llegada de 1,9 millones de turistas*. La Nación. (2008).
8. Morales, E. (2002) *Living in Spanglish: The search for Latino identity in America*. New York: St. Martin's Press.
9. Osorio, Araceli, *The role of Spanglish in the social and academic lives of second generation Latino students : students' and parents' perspectives* (2010). Doctoral Dissertations. 366. <https://repository.usfca.edu/diss/366>
10. Stavans, I. (2003) *Spanglish: The Making of a New American Language*. New York: HarperCollins Publishers.
11. Zentella, A.C. (1997) *Growing Up Bilingual: Puerto Rican Children in New York*. Oxford: Blackwell.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
 Спенгліш як сучасний лінгвістичний феномен у США (Українською) [Спэнглиш как современный
 лингвистический феномен в США (На укр. яз.)]

© Любичкіна І. О. [Любичкіна И. О.] irusaliubyshkina@gmail.com

УДК 811.161.2'42

*Стаття надійшла до редакції [Article received /**Статья поступила в редакцию]* – 29.07.2019 р.*Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат]* – 30.07.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 95.01 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36.14>**МОВНИЙ І КУЛЬТУРНИЙ КОД: ЇХ ВЗАЄМОДІЯ В
ЛІНГВОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ*****Наталя Володимирівна Миронова (м. Київ, Україна)****mironovanathalie@gmail.com*

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри романської і новогрецької філології і перекладу з виконанням обов'язків
заступника декана факультету перекладознавства
Київський національний лінгвістичний університет
(Міністерство освіти і науки України),
м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73

Тривалий час етномова і етнокультура вивчалася із застосуванням різного понятійно-термінологічного апарату не зважаючи на значущу спільність і можливість дослідження у взаємозв'язку з використанням єдиної системи інструментальних категорій – універсального методологічного базису – семіотики. Семіотика культури дозволила трактувати явища мови і культури як явища одного порядку. Культура досліджується як поліглотичний феномен, а саме, як система знакових систем. У динамічному аспекті культура, що формується в процесі соціально-історичного розвитку народу, постає як сукупність схем або програм предметно-практичної і духовно-теоретичної поведінки людей. За аналогією з біологічною спадковістю можна говорити про культурну спадщину, в рамках якого окремі поведінкові програми розглядаємо як свого роду "культурні гени", системи яких, подібно генетичним кодам, утворюють коди культурні. У даній статті розглядаємо мовний і культурний код, а саме їх взаємодію в лінгвокультурному просторі. Так, поведінкові програми функціонують в суспільстві в знаковій формі: у формі систем соціального символізму, в формі знаків етикету, різного роду сигналів, у формі мови. З цих позицій мову розглядаємо як мегапрограму, яка регламентує людське мислення і поведінку. Такий підхід дозволяє виявити зв'язок

(Current issues in linguistic communications)

Language and cultural codes: their interaction in linguo-cultural space (in French) [Codes de langue et de culture: leur interaction dans l'espace linguoculturel]© Myronova N. V. [Myronova N. V.] mironovanathalie@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

мови і культури. З позицій семіотики культури вербальна мова є основною, ядерною знаковою системою етнокультури, над якою надбудовуються всі інші знакові системи даної культури як її допоміжні механізми. У статті розглянуто співвідношення понять мова і код, а також ряду суміжних з ними понять. Уточнено поняття "лінгвістичний образ". Культурний код поділяється на субкоди з багаторівневою ієрархією. Система культурних кодів з її "вертикальними" і "горизонтальними" відносинами становить образну систему культури. Одиниці лінгвокультурного коду утворюються при взаємодії культурних кодів із загальномовним кодом. Одиниця лінгвокультурного коду складається з будь-якої кількості лексем, але є природномовним втіленням тільки однієї одиниці культурного коду (окремого образу). Образні коди культури втілюються лише в мовних одиницях з образною основою.

Ключові слова: етномова, етнокультура, семіотика, лінгвістичний образ, код, субкод, мовний код, культурний код, лінгвокультурний код.

LANGUAGE AND CULTURAL CODES: THEIR INTERACTION IN
LINGUO-CULTURAL SPACE

Natalia V. Myronova (Kyiv, Ukraine)

myronovanathalie@gmail.com

PhD (Philology), associate professor at Roman and Modern Greek Philology and the Translation

Department of with duties of the deputy dean of the Faculty of Translation Studies
Kyiv National Linguistic University(Ministry of Education and Science of Ukraine),
73 Velyka Vasylkivska Str., Kyiv, Ukraine, 03680

For a long time, the study of ethno-language and ethno-culture was conducted based on the use of different conceptual and terminological devices, despite the significant commonality and the research possibilities in mutual connection with applying a single system of instrumental categories – universal methodological basis – semiotics. The semiotics of culture made it possible to interpret the phenomena of language and culture as phenomena of the same order. Culture is explored as a polyglot phenomenon, as a system of sign systems. In the dynamic aspect, culture, formed in the process of socio-historical development of the people, appears as a set of schemes or programs of subject-

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Мовний і культурний код: їх взаємодія в лінгвокультурному просторі (Французькою) [Языковой и культурный код: их взаимодействие в лингвокультурном пространстве (На фр. яз.)]

© Миронова Н. В. [Миронова Н. В.] myronovanathalie@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

practical and spiritual-theoretical behaviour of people. By analogy with biological heredity, we refer to cultural heritage, in the frame of which individual behavioural programs are considered as a kind of "cultural genes", whose systems, like genetic codes, form cultural codes. In this article, we consider the language and cultural code, namely their interaction in the linguo-cultural space. Thus, behavioural programs function in society in a signed form: in the form of social symbolism systems, in the form of etiquette signs, various kinds of signals, in the form of language. From these perspectives, we consider language as a mega program that regulates human thinking and behaviour. This approach allows us to identify the connection between language and culture. From the standpoint of the semiotics of culture, verbal speech is the main, nuclear sign system of ethno-culture, over which all other sign systems of this culture are built as its auxiliary mechanisms. The article deals with the connection between the concepts of language and code, as well as a number of related concepts. The concept of "linguistic image" is specified. The cultural code is divided into subcodes with a multi-level hierarchy. The system of cultural codes with its "vertical" and "horizontal" relations represents the figurative system of culture. Units of linguo-cultural code are formed under the interaction of cultural codes with the generally accepted code. A unit of linguo-cultural code consists of any number of lexemes, but it is a natural language embodiment of only one unit of cultural code (a separate image). Figurative codes of culture are embodied only in such linguistic units that have a figurative basis.

Key words: *ethno-language, ethno-culture, semiotics, linguistic image, code, subcode, language code, cultural code, linguo-cultural code.*

**ЯЗЫКОВОЙ И КУЛЬТУРНЫЙ КОД: ИХ ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ В
ЛИНГВОКУЛЬТУРНОМ ПРОСТРАНСТВЕ**

Наталья Владимировна Миронова (г. Киев, Украина)

mironovanathalie@gmail.com

кандидат филологических наук, доцент
 кафедры романской и новогреческой филологии и перевода с исполнением
 обязанностей заместителя декана факультета переводоведения
 Киевский национальный лингвистический университет
 (Министерство образования и науки Украины),
 г. Киев, ул. Большая Васильковская, 73

Длительное время изучение этноязыков и этнокультур велось на основе

(Current issues in linguistic communications)

Language and cultural codes: their interaction in linguo-cultural space (in French) [Codes de langue et de culture: leur interaction dans l'espace linguoculturel]

© Myronova N. V. [Myronova N. V.] *mironovanathalie@gmail.com*

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

применения разных понятийно-терминологических аппаратов, не смотря на обширную общую сферу и возможность их анализа во взаимной связи с использованием единой системы инструментальных категорий – универсального методологического базиса – семиотики. Семиотика культуры позволила трактовать явления языка и культуры как явления одного порядка. Культура исследуется как полиглотический феномен, как система знаковых систем. В динамическом аспекте культура, формирующаяся в процессе социально-исторического развития народа, предстает как совокупность схем либо программ предметно-практического и духовно-теоретического поведения людей. По аналогии с биологической наследственностью говорим о культурном наследии, в рамках которого отдельные программы поведения рассматриваем как своего рода “культурные гены”, системы которых, подобно генетическому коду, образуют культурные коды. В данной статье рассматриваем языковой и культурный коды, а именно их взаимодействие в лингвокультурном пространстве. Так, поведенческие программы функционируют в обществе в знаковой форме: в форме систем социального символизма, в форме знаков этикета, различного рода сигналов, в форме языка. С этих позиций язык рассматривается как мегапрограмма, регламентирующая человеческое мышление и поведение. Такой подход позволяет выявить связь языка и культуры. С позиций семиотики культуры вербальный язык представляет собой основную, ядерную знаковую систему этнокультуры, над которой надстраиваются все остальные знаковые системы данной культуры как ее вспомогательные механизмы. В статье рассмотрено соотношение понятий язык и код, а также ряд смежных с ними понятий. Уточнено понятие “лингвистический образ”. Культурный код подразделяется на субкоды с многоуровневой иерархией. Система культурных кодов с ее “вертикальными” и “горизонтальными” отношениями составляет образную систему культуры. Единицы лингвокультурного кода образуются при взаимодействии культурных кодов с общезыковым кодом. Единица лингвокультурного кода состоит из любого количества лексем, но является естественным языковым воплощением только одной единицы культурного кода (отдельного образа). Образные коды культуры воплощаются лишь в таких языковых единицах, которые обладают образной основой.

Ключевые слова: этноязык, этнокультура, семиотика, лингвистический образ, код, субкод, языковой код, культурный код, лингвокультурный код.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Мовний і культурний код: їх взаємодія в лингвокультурному просторі (Французькою) [Языковой и культурный код: их взаимодействие в лингвокультурном пространстве (На фр. яз.)]

© Мironova Н. В. [Mironova Н. В.] mironovanathalie@gmail.com

CODES DE LANGUE ET DE CULTURE: LEUR INTERACTION DANS L'ESPACE LINGUOCULTUREL

Natalia V. Myronova (Kyiv, Ukraine)

myronovanathalie@gmail.com

candidat ès sciences philologiques, maître de conférences de la chaire de philologie et de traduction romaine et grecque avec l'exécution des obligations de vice-doyen de la

Faculté de traductologie

Université nationale linguistique de Kyiv

(Ministère de l'éducation et de la science de l'Ukraine),

73 rue Velyka Vasylykivska, Kyiv, Ukraine, 03680

Depuis longtemps, les langues ethniques et les ethno-cultures ont été étudiées sur la base de l'utilisation d'appareils conceptuels et terminologiques différents, en dépit de la vaste sphère générale et de la possibilité d'être analysés mutuellement à l'aide d'un système unique des catégories instrumentales – une base méthodologique universelle – la sémiotique. La sémiotique de la culture a permis d'interpréter les phénomènes de langage et de culture comme des phénomènes du même ordre. La culture a été étudiée en tant que phénomène polyglotique, c'est-à-dire en tant que système des systèmes de signes. Dans l'aspect dynamique, la culture qui se forme dans le processus du développement socio-historique de la population apparaît comme une combinaison de schémas ou programmes de comportement sujet-pratique et spirituel-théorique des personnes. Par analogie avec l'hérédité biologique, on peut parler du patrimoine culturel, dans le cadre duquel les programmes comportementaux individuels peuvent être considérés comme une sorte de "gènes culturels", dont les systèmes, comme le code génétique, forment des codes culturels. Dans cet article on traite le code linguistique et culturel, à savoir de leur interaction dans l'espace linguistique et culturel. Ainsi, les programmes comportementaux fonctionnent dans la société sous une forme symbolique: sous la forme des systèmes du symbolisme social, sous la forme des signes d'étiquette, de différents types de signaux, sous la forme du langage. À partir de ces positions, le langage peut être considéré comme un mégaprogramme régulant la pensée et le comportement humain. Cette approche révèle le lien entre la langue et la culture. Du point de vue de la sémiotique de la culture, le langage verbal est le principal système des signes nucléaires de l'ethno-culture, sur lequel tous les autres systèmes des signes de cette culture sont construits en tant que mécanismes auxiliaires. Dans l'article on examine la corrélation des notions "langage" et "code", ainsi qu'un certain nombre de notions qui leur sont associées. On précise et clarifie la notion "image linguistique". Le code culturel est divisé en sous-codes avec une hiérarchie à

(Current issues in linguistic communications)

Language and cultural codes: their interaction in linguo-cultural space (in French) [Codes de langue et de culture: leur interaction dans l'espace linguoculturel]

© Myronova N. V. [Myronova N. V.] *myronovanathalie@gmail.com*

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

plusieurs niveaux. Le système des codes culturels avec ses relations "verticales" et "horizontales" constitue le système figuratif de la culture. Les unités d'un code linguistique et culturel sont formées dans l'interaction des codes culturels avec un code de la langue commune. Une unité d'un code linguistique et culturel peut être constituée d'un nombre quelconque de lexèmes, mais il s'agit d'une incarnation en langage naturel d'une seule unité d'un code culturel (une image distincte). Les codes figuratifs de la culture ne sont incarnés que dans de telles unités linguistiques à base figurative.

Mots-clés: langue ethnique, culture ethnique, sémiotique, image linguistique, code, sous-code, code de langue, code culturel, code linguistique.

La relation étroite entre la langue et la culture a été aperçue et caractérisée dans les oeuvres de W. von Humboldt [5]. Sa thèse selon laquelle le langage incarne "l'esprit du peuple" a été développée et détaillée dans les travaux de I. A. Baudouin-de-Courtenay [3], A. A. Potebnia [12], E. Sepir [14], B. Worf [17] et d'autres ethnolinguistes, et dans la deuxième moitié du XXème siècle – dans les ouvrages sur la linguistique, sociolinguistique, études linguoculturelles.

Le développement actif de ce problème est actuellement causé par le développement rapide des processus d'intégration dans le monde au tournant du XX – XXIème siècle. Le rapprochement des cultures ne se fait pas dans la ligne de leur assimilation et de leur unification mutuelles (comme ce fut auparavant), mais en termes d'enrichissement mutuel, tout en préservant leur riche contenu, leur valeur et leur originalité. Cette tendance humaniste soulève la nécessité d'approfondir la compréhension interculturelle en développant "l'esprit" des autres cultures. Le développement des langues devrait se faire en étroite coopération avec la pénétration des cultures dans lesquelles ces langues sont intégrées.

Pendant longtemps, l'étude des ethno-langues, d'une part, et des ethno-cultures, de l'autre, s'est déroulée sans communication, sur la base de l'utilisation de différents dispositifs conceptuels et terminologiques. Cependant, la logique du développement de la pensée scientifique a finalement amené les linguistes, ethnographes, ethnologues et culturologues à penser que les sujets de leurs recherches ont une portée commune et peuvent être analysés conjointement en utilisant un système unique de catégories instrumentales. Un

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Мовний і культурний код: їх взаємодія в лінгвокультурному просторі (Французькою) [Языковой и культурный код: их взаимодействие в лингвокультурном пространстве (На фр. яз.)]

© Миронова Н. В. [Mironova H. B.] mironovanathalie@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

tel système devait constituer une base méthodologique universelle pour l'ensemble des études susmentionnées. L'émergence d'une telle base ne nous a pas fait attendre. C'était la sémiotique fondée par C. Pierce, C. Morris et F. de Saussure [15].

Dans la seconde moitié du XXème siècle, dans le cadre de la sémiotique, une industrie, appelée sémiotique de la culture, est apparue [2, 9]. Cela nous a permis d'interpréter les phénomènes de langage et de culture comme des phénomènes du même ordre. La culture est maintenant considérée par les chercheurs comme un phénomène polyglotte en tant que système des systèmes de signalisation.

D'après Yu. M. Lotman, l'autodétermination de la sémiotique de la culture est liée à la question de l'interdépendance fonctionnelle de l'existence de différents systèmes sémiotiques, de la nature de leur asymétrie structurelle. Les systèmes sémiotiques séparés forment un ensemble structurel en raison de l'hétérogénéité mutuelle. Les systèmes de signes séparés, bien qu'ils soient des structures immanemment organisées, ne fonctionnent que dans l'unité, s'appuyant les uns sur les autres [9].

Les philosophes distinguent dans la composition de la culture la totalité de ses produits finis (culture post factum), d'une part, et la culture dite réelle (dans la culture in statu nascendi), d'autre part. Dans un aspect dynamique, la culture apparaît comme un ensemble de modèles (schémas, programmes) de comportements subjectifs pratiques et spirituels théoriques des personnes, formés au cours du processus du développement socio-historique des personnes. Les systèmes qui réglementent le comportement des êtres humains en tant qu'êtres raisonnables et membres de la société peuvent être considérés comme un système de règles réglementaires. Soulignons que ces règles ne sont pas héritées biologiquement, mais sont transmises de génération en génération par le développement, l'imitation et l'apprentissage. Par analogie avec l'héritage biologique, on peut parler du patrimoine culturel au sein duquel les programmes de comportement individuel peuvent être considérés comme une sorte de "gènes culturels". Comme le code génétique, les systèmes de "gènes culturels" forment des codes culturels.

(Current issues in linguistic communications)

Language and cultural codes: their interaction in linguo-cultural space (in French) [Codes de langue et de culture: leur interaction dans l'espace linguoculturel]© Myronova N. V. [Myronova N. V.] myronovanathalie@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

L'ensemble des programmes sociaux et réglementaires depuis longtemps a été appelé *code*. En français comme en anglais, la signification du mot *code* est ambigu: il signifie 1. "Recueil de constitution régissant un pays. Recueil des lois et règlements qui régissent un domaine du droit."; 2. "La langue, considérée comme un système conventionnel de symboles et de règles de combinaison, commun à des interlocuteurs et grâce auquel le message peut être produit et interprété." Une telle polysémie n'est pas accidentelle. Actuellement, on commence également à le retracer en ukrainien. Ainsi, dans ses travaux Kone utilise le terme *code éthique* au lieu du *code éthique* traditionnel. Kohn a souligné l'aspect sémiotique de chaque *code*. Les programmes comportementaux fonctionnent dans la société sous forme de signes – sous la forme des systèmes du symbolisme social, sous la forme de signes d'étiquette, de divers types de signaux, et cetera, y compris sous forme du langage naturel (sous la forme de divers préceptes verbaux, textes de commandements, lois, aphorismes, proverbes, etc.). Le langage naturel lui-même issu de ces positions peut être considéré comme un mégaprogramme régulant la pensée et le comportement humains par le biais de mythes, religion, moralité, idéologie, propagande, législation, système d'éducation et de formation, publicité, relations publiques, et cetera.

Cette approche révèle le lien entre la langue et la culture. Du point de vue de la sémiotique de la culture, le langage verbal est le système des signes à noyau fondamental de l'ethno-culture, auquel tous les autres systèmes des signes de cette culture se superposent comme ses mécanismes auxiliaires. Sur la base de cette vision de la culture, Yu.M. Lotman a appelé les codes culturels non verbaux comme des systèmes modeleurs secondaires [9]. Il existe une interaction constante entre les codes verbaux et non verbaux. On peut apercevoir l'extension des codes culturels au langage naturel (en particulier dans le domaine du lexique figuratif et de la phraséologie), ainsi que l'effet inverse du langage verbal sur la culture [14, 17]. Comme dit K. A. Dolinin, beaucoup d'êtres humains, sinon la plupart, ont un aspect sémiotique [6]; cela concorde avec la thèse de Yu. M. Lotman qu'il n'y a rien hors de la culture dans la société humaine [9]. On parle de la culture du vêtement, du travail, du

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Мовний і культурний код: їх взаємодія в лінгвокультурному просторі (Французькою) [Языковой и культурный код: их взаимодействие в лингвокультурном пространстве (На фр. яз.)]

© Миронова Н. В. [Mironova H. B.] mironovanathalie@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

logement, de la nourriture, etc. A cet égard, il convient de citer les paroles de M. A. Voloshin: "Tous les phénomènes sont des signes par lesquels // Vous vous souvenez de vous-même // Et vous collectez des fibres par des fibres // Le tissu de votre esprit déchiré par le monde" [13, p. 146].

Par exemple, le vêtement sert non seulement à des tâches utilitaires, mais également à celui qui le porte afin de signaler aux autres l'identité sociale, le niveau de la vie, les orientations du valeur et les goûts esthétiques du porteur.

La marque automobile symbolise également le statut social et le prestige de son propriétaire. Cela inclut à la fois la nourriture et les traditions alimentaires et, d'une manière générale, ce que l'on appelle la culture alimentaire. Tout cela fait partie des codes culturels. Ainsi on peut étudier l'extension de tel ou tel code culturel non verbal à la langue ethnique (français, anglais etc) et le symbolisme des nomenclatures associées à ce code.

Selon A. F. Losev, le code peut aller au-delà du cadre dénotatif principal et commencer à symboliser "n'importe quelle zone de l'inverse, y compris les régions sans limites" [8]. Cette thèse peut être appliquée également à n'importe quel code analysé. Elle peut être utilisée pour désigner non seulement tout ce qui concerne le sujet à étudier, mais également d'autres domaines de la culture et, surtout, le domaine de ses valeurs clés.

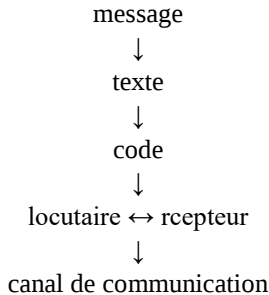
Pour plus d'explications, il semble nécessaire de considérer la corrélation entre des notions telles que *langage* et *code*, ainsi qu'un certain nombre de notions associées à eux.

Au sens étroit (linguistique), le terme langue est une version tronquée du terme langue ethnique (nationale) ou du terme langue naturelle. Au sens large (sémiotique), il est synonyme du terme *système de signes* (par exemple, quand on parle du langage de la chorégraphie, du langage de l'architecture, etc.). Le terme *code* est aussi parfois utilisé comme synonyme de la notion *système de signes*, mais, quant à nous, il faut les distinguer. N. B. Mechkovskaya définit le code comme "la langue ou une variante ... utilisée par les participants à cet acte de communication" [10, p. 14]. En considérant le code dans le contexte du schéma de K. Shannon modifié par R. O. Jakobson [18].

(Current issues in linguistic communications)

Language and cultural codes: their interaction in linguo-cultural space (in French) [Codes de langue et de culture: leur interaction dans l'espace linguoculturel]

© Myronova N. V. [Myronova N. V.] myronovanathalie@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Dans le cadre de ce schéma, le système des signes (le langage au sens large, sémiotique) agit dans l'un de ses aspects fonctionnels, à savoir comme générateur des textes et le régénérateur des sens. Dans cet aspect, le système de signalisation est généralement appelé *code*. Le locutaire code le message en générant du texte et le rcepteur décode le texte en régénérant le message. Cette interprétation de la notion de *code* peut être comparée à la définition donnée dans le livre de Arnold: "Un code est appelé un ensemble des unités importantes et de règles de connexion permettant de transmettre des messages" [1, p. 23] ce qui ne mentionne pas la fonction interprétative du code, c'est-à-dire la fonction permettant de comprendre le message.

Quant au terme *texte*, il est utilisé comme le terme *langue*, dans un sens étroit en linguistique (comme une version tronquée du terme texte verbal) et "en sémiotique, le texte est compris comme une séquence significative de tout signe, y compris rite, danse, rituel, etc." [11, p. 507]. Le message est le côté contenu du texte, l'effet sur le rcepteur est son côté fonctionnel et le canal de communication est le support physique qui, dans l'acte de communication, agit comme une substance du plan d'expression du texte et dans lequel le texte est transmis du locutaire au rcepteur sous la forme d'une séquence de signal.

Le vaste paradigme d'images qui remplissent une fonction symbolique dans le processus de communication est l'un de ses sous-systèmes. Ce paradigme est subdivisé en sphères figuratives, appelées codes culturels par la sémiotique culturelle. Dans le domaine de la production spirituelle, passant de la forme naturelle à la forme idéale, ayant acquis un caractère figuratif, pratiquement toute partie de la réalité

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])

Мовний і культурний код: їх взаємодія в лінгвокультурному просторі (Французькою) [Языковой и культурный код: их взаимодействие в лингвокультурном пространстве (На фр. яз.)]

© Миронова Н. В. [Миронова Н. В.] mironovanathalie@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

perçue de manière sensorielle peut agir en tant que code culturel: corps célestes, phénomènes de la nature, flore, faune, corps humain, objets domestiques, équipements, armes etc. La logique interne de chacune de ces sphères imaginaires et sa connexion avec d'autres sphères déterminent le caractère de son contenu symbolique. Ainsi, Yu. M. Lotman a déclaré: "Le symbolisme de la période de l'année est l'un des sens les plus généraux et les plus variés. Lié à la philosophie de la nature par l'idée de cyclicité, le symbolisme du travail paysan, c'est un langage commode pour exprimer les concepts métaphysiques les plus courants. En même temps, elle s'insinue aisément dans l'antithèse de la "ville naturelle" et de la vie urbaine "artificielle", et de nombreuses autres, constituant en fait l'un des codes culturels universels" [9, p. 394].

Le code culturel peut être subdivisé en sous-codes. La hiérarchie de sous-codes peut donc être multiniveau. Le système de codes culturels, avec ses relations "verticales" et "horizontales", constitue un système figuratif de la culture.

Les unités de codes culturels (images séparées) sont des signes avec une substance variable du plan d'expression. La même image peut être intégrée à différents supports de matériau. Il peut s'agir de son support naturel ou de ses sculptures, photographies, paysages pittoresques, images. Un cas particulier est l'incarnation verbale de l'image; le plan d'expression a non seulement une substance spécifique (son ou graphique), mais également une forme spécifique (langage naturel). L'ethno-langue est inextricablement liée à l'ethno-culture; on assiste à une expansion des codes culturels en ethno-langues, notamment dans les domaines du vocabulaire figuratif, de la phraséologie et de la paremiologie. Ainsi, le fondement phraséologique au niveau figuratif est l'un des modes de la réalisation en langage naturel d'un certain nombre de codes culturels, de sous-codes et de fragments de ceux-ci. L'imagerie phraséologique n'est pas complètement couverte, mais elle recoupe de nombreux codes culturels, principalement axés sur l'anthropocentrisme.

Il n'existe pas de correspondance claire et nette entre les unités de codes culturels (images séparées) et les unités de base du langage naturel (mots uniques). Une image peut être exprimée en un mot ou en plusieurs mots, tout en restant un seul caractère. Ce fait est important sur le plan linguistique.

Ainsi, les unités de code linguistique sont constituées par l'interaction de codes

(Current issues in linguistic communications)

Language and cultural codes: their interaction in linguo-cultural space (in French) [Codes de langue et de culture: leur interaction dans l'espace linguoculturel]© Myronova N. V. [Myronova N. V.] myronovanathalie@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

culturels avec un code de la langue commune. Une unité de code linguistique et culturel peut être constituée d'un nombre quelconque de lexèmes (de l'une à toutes qui font partie des unités phraséologiques), mais est une incarnation en langage naturel d'une seule unité de code culturel (une image distincte).

À cet égard, il est nécessaire de clarifier la notion *image linguistique*. De nombreux chercheurs ont accepté la définition proposée par L. Koralova: une image linguistique est une "image sur deux plans créée par le langage, basée sur l'expression d'un objet à travers un autre" [7, p. 41]. Toute l'unité linguistique dont la forme interne corrige une ou plusieurs caractéristiques (ou un ensemble de fonctionnalités) de l'objet de proposition d'inscription possèdent une imagerie (au sens strict), mais uniquement celle dont la forme interne exprime "un objet par un autre", il appelle l'objet un nom "étranger". Un tel processus s'appelle une nomination secondaire et est un transfert de sens ou nom (transfert sémantique). La valeur de telles unités s'appelle figurative. Par conséquent, les codes figuratifs de la culture ne sont incarnés que dans de telles unités linguistiques qui ont une base figurative (au sens précédent) et, par conséquent, une valeur figurative (et non une autre valeur non littérale).

L'image linguistique indique toujours vers un "domaine de différenciation" [8, p. 433]. Il n'exprime pas ce qu'il est. Une image est toujours une circonlocution. Parmi les images figurent la métaphore, l'allégorie, le symbole, le comparatif, l'indication (et sa variante – la métonymie). À notre avis, seules les unités linguistiques dont la motivation de signification est basée sur l'utilisation des moyens d'expression susmentionnés peuvent être qualifiées comme des figurées au sens strict.

Voilà, en bref, la corrélation des notions *code linguistique* / *code culturel* / *code linguoculturel*.

Littérature

1. Арнольд, И. В. Стилистика. Современный английский язык : учебник для вузов (Москва, Флинта : Наука, 2002), 384.
2. Барт, Р. *Избранные работы : Семиотика : Поэтика* (Москва, Прогресс, 1989), 616.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Мовний і культурний код: їх взаємодія в лінгвокультурному просторі (Французькою) [Языковой и культурный код: их взаимодействие в лингвокультурном пространстве (На фр. яз.)]

© Миронова Н. В. [Миронова Н. В.] mironovanathalie@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

3. Бодуэн де Куртенэ, И. А. *Избранные труды по общему языкознанию* (Москва, Изд-во АН СССР, 1963), Т. 1., 384. Т. 2., 391.
4. Верецагин, Е. М. *Язык и культура : Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного. Методическое руководство* (Москва, Русский язык, 1990), 246.
5. Гумбольдт, В. фон. *Язык и философия культуры* (Москва, Прогресс, 1985), 452.
6. Долинин, К. А. *Стилистика французского языка* (Москва, Просвещение, 1978), 303.
7. Коралова, А. Л. *Семантическая природа образных средств в современном английском языке*. Дис. ... канд.филол.наук: 10.02.04 (Москва, 1975), 175.
8. Лосев, А. Ф. *Знак. Символ. Миф. Труды по языкознанию* (Москва, изд-во МГУ, 1982), 480.
9. Лотман, Ю. М. *Лекции по структуральной поэтике* (Москва, Гнозис, 1994), 560.
10. Мечковская, Н. Б. *Социальная лингвистика: Пособие для студентов гуманитарных вузов и учащихся лицеев*. (Москва, Аспект Пресс, 2000), 207.
11. Николаева, Т. М. *Вербальная и невербальная опоры пространства межфразовых связей: Коллективная монография* (Москва, Языки славянской культуры, 2004).
12. Потебня, А. А. *Труды по языкознанию* (Москва, Гнозис, 1996), 614.
13. Савицкий, В. М., Гашимов, Э. А. *Лингвокультурный код (состав и функционирование). Монография*. (Москва, изд-во Моск. гор. пед. ун-та, 2005), 169.
14. Сепир, Э. *Избранные труды по языкознанию и культурологии: Пер. с англ.* (Москва, Прогресс, 1993), 656.
15. Соссюр, Ф. де. *Заметки по общей лингвистики: Пер. с франц.* (Москва, Прогресс, 2001), 280.
16. Тер-Минасова, С. Г. *Язык и межкультурная коммуникация* (Москва, Слово, 2000), 624.
17. Уорф, Б. Л. «Отношение норм поведения и мышления к языку». *Наука и языкознание. Зарубежная лингвистика*. Вып. I. (Москва, Прогресс, 1999), 135–168.
18. Якобсон, Р. О. *Избранные работы* (Москва, Прогресс, 1985), 460.

(Current issues in linguistic communications)

Language and cultural codes: their interaction in linguo-cultural space (in French) [Codes de langue et de culture: leur interaction dans l'espace linguoculturel]© Myronova N. V. [Myronova N. V.] myronovanathalie@gmail.com

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**References**

1. Arnold, Y. V. Stilistika. Sovremennyy angliyskij yazyk : uchebnik dlya vuzov (Moskva, Flinta : Nauka, 2002), 384.
2. Bart, R. Izbrannye raboty : Semiotika : Poetika (Moskva, Progress, 1989), 616.
3. Boduen de Kurtene, Y. A. Izbrannye trudy po obshemu yazykoznaniiu (Moskva, izd-vo AN SSSR, 1963), T. 1, 384. T. 2, 391.
4. Vereshagin, E. M. Yazyk i kultura : Lingvostranovedenie v prepodavanii russkogo yazyka kak inostrannogo. Metodicheskoe rukovodstvo (Moskva, Russkij yazyk, 1990), 246.
5. Gumboldt, V. fon. Yazyk i filosofija kulury (Moskva, Progress, 1985), 452.
6. Dolinin, K. A. Stilistika francuzskogo yazyka (Moskva, Posveshenie, 1978), 303.
7. Koralova, A. L. Semanticheskaya priroda obraznykh sredstv v sovremennom angliyskom yazyke. Dis. ... kand. filol. nauk: 10.02.04 (Moskva, 1975), 175.
8. Losev, A. F. Znak. Simvol. Mif. Trudy po yazykoznaniiu (Moskva, izd-vo MGU, 1982), 480.
9. Lotman, Yu. M. Lekcii po strukturalnoj poetike (Moskva, Gnozis, 1994), 560.
10. Mechkovskaya, N. B. Socialnaja lingvistika: Posobie dlya studentov gumanit. vuzov i uchashixsya liceev. (Moskva, Aspekt Press, 2000), 207.
11. Nikolaeva, T. M. Verbalnaya i neverbalnaya opory prostranstva mezhfrazovykh svyazej: Kollektivnaya monografiya (Moskva, Yazyki slavyanskoj kultury, 2004).
12. Potebnya, A. A. Trudy po yazykoznaniiu (Moskva, Gnozis, 1996), 614.
13. Saviczkiy, V. M., Gashimov, E. A. Lingvokulturnyj kod (sostav i funkcionirovanie). Monografiya. (Moskva, izd-vo Mosk. gor. ped. un-ta, 2005), 169.
14. Sepir, E. Izbrannye trudy po yazykoznaniiu i kulturologii: Per. s angl. (Moskva, Progress, 1993), 656.
15. Sossyur, F. de. Zametki po obshej lingvistike: Per. s francz. (Moskva, Progress, 2001), 280.
16. Ter-Minasova, S. G. Yazyk y mezhkulturnaya kommunikaciya (Moskva, Slovo, 2000), 624.
17. Uorf, B. L. «Otnoshenie norm povedeniya i myshleniya k yazyku». Nauka i yazykoznanie. Zarubezhnaya lingvistika. Vyp. I. (Moskva, Progress, 1999), 135–168.
18. Jakobson, R. O. Izbrannye raboty (Moskva, Progress, 1985), 460.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Актуальные вопросы коммуникативной лингвистики])
Мовний і культурний код: їх взаємодія в лінгвокультурному просторі (Французькою) [Языковой и культурный код: их взаимодействие в лингвокультурном пространстве (На фр. яз.)]

© Миронова Н. В. [Mironova H. B.] mironovanathalie@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ
[CURRENT ISSUES IN LINGUOCULTURAL STUDIES /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИИ]

УДК 811.134.2'42

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 23.08.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 27.08.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 98.67 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36.15>

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ СТИЛЬ АВТОРА З ПОГЛЯДУ
ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ КОНЦЕПТОЛОГІЇ: ЛЕКСИКО-
СЕМАНТИЧНИЙ АСПЕКТ
(на матеріалі творів Ізабель Альєнде)

Наталія Миколаївна Попова (м. Київ, Україна)

popovanatala425@gmail.com

доктор філологічних наук, доцент кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено вивченню індивідуального стилю автора з погляду лінгвокультурної концептології, яка поєднує в собі лінгвокультурний та когнітивний підходи з огляду вивчення особливостей авторського способу вербалізації суспільно значущих концептів. На матеріалі творів відомої чилійської письменниці Ізабель Альєнде проаналізовано лексико-семантичні особливості індивідуального стилю авторки, які відображають суспільно-історичні реалії крізь призму авторського світосприйняття, шляхом поєднання методів лінгвокультурології та когнітивної лінгвістики, що дозволяє пов'язати національну концептосферу, носієм якої є автор художніх творів, із його власним індивідуальним світобаченням та зрозуміти співвідношення об'єктивного і суб'єктивного в індивідуальному авторському стилі. У статті детально розглянуті відмінності між термінами «мовна особистість», «ідіостиль» та

(Current issues in linguocultural studies)

Author's individual style from linguocultural conceptology view: lexical-semantic ASPECT (on Isabel Allende's novels) (in Ukrainian) [Indyvidual'nyj styl' avtora z pogljadu lingvokul'turnoi' konceptologii': leksyko-semantichnyj aspekt (na materialii tvoriv Izabel' Al'jende)]

© Popova N. M. [Popova N. M.] popovanatala425@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

«ідіолект» та підходи до їх дослідження. У ході семантико-когнітивного аналізу лексичних одиниць, властивих творам письменниці, з'ясовано, що індивідуально-авторське світобачення жодним чином не шкодить відтворенню загального національно-культурного спадку народу, оскільки автор є носієм спільної концептосфери, що формується в його свідомості завдяки суспільству, в якому він живе. Вербалізація суспільно-значущих концептів у творах письменниці визначається морально-етичними та ціннісними установками, властивими більшості представників відповідного суспільства.

Ключові слова: ідіостиль, лінгвокультурологія, концепт, концептосфера, семантичне значення, конотація.

AUTHOR'S INDIVIDUAL STYLE FROM LINGOCULTURAL
CONCEPTOLOGY VIEW: LEXICAL-SEMANTIC ASPECT
(on Isabel Allende's novels)

Nataliia M. Popova (Kyiv, Ukraine)
popovanatala425@gmail.com

DSc (Philology), Associate Professor of Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article is devoted to the study of author's individual style from the point of view of linguocultural conceptology, which combines linguocultural and cognitive approaches in order to study the features of the author's way of verbalizing socially important concepts. The material of the works of the famous Chilean writer Isabel Allende has been analyzed to illustrate lexical and semantic features of her individual style, reflecting the social and historical realities through the author's worldview. The methods of linguocultural science and cognitive conceptual linguistics have been combined in the research, helping to realize the correspondence of objective and subjective worldview in the individual author's style. The article deals with the differences between the linguistics terms "linguistic personality", "individual style" and "idiolect" and scientific approaches to their study. It is determined that the peculiarities of I. Allende's novels are the use of a considerable number of lexical units for the designation of geographical, biological and everyday realities, reflecting the specifics of the people's life. The description of spiritual,

(Актуальні питання лінгвокультурології [Актуальные вопросы лингвокультурологии])

Індивідуальний стиль автора з погляду лінгвокультурної концептології: лексико-семантичний аспект (на матеріалі творів Ізабель Альєнде) (Українською) [Индивидуальный стиль автора с точки зрения лингвокультурной концептологии: лексико-семантический аспект (на материале произведений Изабель Альенде)] (На укр. яз.)

© Попова Н. М. [Попова Н. Н.] popovanatala425@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

philosophical and religious concepts through the use of expressively and value-colored vocabulary reflects deeply the peculiarities of the people's worldview. In the course of the semantic-cognitive analysis of the lexical units inherent in the writer's works, it has been found out that the individual author's world view does not in any way harm the reproduction of the common national and cultural people's heritage, since the author is a carrier of a common conceptual sphere, formed in his consciousness due to the society where he/she lives. The verbalization of socially significant concepts in the writer's novels is determined by her moral, ethical and value attitudes inherent in most members of the society.

Keywords: individual style, linguoculturology, concept, conceptual sphere, semantic meaning, connotation.

ИНДИВИДУАЛЬНЫЙ СТИЛЬ АВТОРА С ТОЧКИ ЗРЕНИЯ
ЛИНГВОКУЛЬТУРНОЙ КОНЦЕПТОЛОГИИ: ЛЕКСИКО-
СЕМАНТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ

(на материале произведений Изабель Альенде)

Наталья Николаевна Попова (г. Киев, Украина)

popovanatala425@gmail.com

доктор филологических наук, доцент кафедры романской филологии

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

(Министерство образования и науки Украины)

01601, г. Киев, бульвар Тараса Шевченко, 14

Статья посвящена изучению индивидуального стиля автора с точки зрения лингвокультурной концептологии, которая сочетает в себе лингвокультурный и когнитивный подходы с учетом изучения особенностей авторского способа вербализации общественно значимых концептов. На материале произведений известной чилийской писательницы Изабель Альенде проанализированы лексико-семантические особенности индивидуального стиля автора, отражающие общественно-исторические реалии сквозь призму авторского мировоззрения, что путем сочетания методов лингвокультурологии и когнитивной лингвистики, позволяет связать национальную концептосферу, носителем которой является автор художественных произведений, с его индивидуальным мировоззрением и понять соотношение объективного и субъективного в индивидуальном авторском

(Current issues in linguocultural studies)

Author's individual style from lingocultural conceptology view: lexical-semantic ASPECT (on Isabel Allende's novels) (in Ukrainian) [Indyvidual'nyj styl' avtora z pogljadu lingvokul'turnoi' konceptologii': leksyko-semantychnyj aspekt (na materialy tvoriv Izabel' Al'jende)]

© Popova N. M. [Popova N. M.] popovanatala425@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

стиле. В статье подробно рассмотрены различия между терминами «языковая личность», «идиостиль» и «идиолект», а также подходы к их исследованию. В ходе семантико-когнитивного анализа лексических единиц, присущих произведениям писательницы, выяснено, что индивидуально-авторское мировоззрение никоим образом не вредит отображению национально-культурного наследия народа, поскольку автор является носителем общей концептосферы, что формируется в его сознании благодаря обществу, в котором он живет. Вербализация общественно-значимых концептов в произведениях писательницы определяется морально-этическими и ценностными установками, присущими большинству представителей соответствующего общества.

Ключевые слова: идиостиль, лингвокультурология, концепт, концептосфера, семантическое значение, коннотация.

Вступ

Питання про те, чи впливає індивідуальний стиль автора на відображення суспільно-історичної спадщини та сьогодення залишається відкритим, оскільки з одного боку він відображає суб'єктивне авторське бачення, а з іншого, є джерелом інформації про лінгвокультурні реалії народу на певному історичному відрізку.

Актуальність дослідження визначається увагою науковців до визначення співвідношення об'єктивності та індивідуально-авторського світобачення, відтвореного в художніх творах, а також необхідністю відображення культурного спадку та національного світогляду народу, які б збереглися в майбутньому у вигляді літературних творів.

Мета наукової розвідки полягає в обґрунтуванні необхідності дослідження індивідуального стилю автора з погляду лінгвокультурної концептології, яка поєднує в собі лінгвокультурний та когнітивний підходи з огляду вивчення особливостей авторського способу вербалізації суспільно значущих концептів.

Об'єкт дослідження – індивідуальний авторський стиль. **Предмет** дослідження – мовленнєва репрезентація соціально вагомих концептів у творах автора.

(Актуальні питання лінгвокультурології [Актуальные вопросы лингвокультурологии])

Індивідуальний стиль автора з погляду лінгвокультурної концептології: лексико-семантичний аспект (на матеріалі творів Ізабель Альенде) (Українською) [Индивидуальный стиль автора с точки зрения лингвокультурной концептологии: лексико-семантический аспект (на материале произведений Изабель Альенде) (На укр. яз.)]

© Попова Н. М. [Попова Н. Н.] popovanatala425@gmail.com

Матеріалом дослідження обрано художні твори чилійської письменниці та журналістки, лауреата Нобелівської премії Ізабель Альенде, які відображають суспільно-політичні реалії життя країни.

Наукова новизна роботи полягає у встановленні лексичних особливостей індивідуального стилю автора, які відображають суспільно-історичні реалії крізь призму авторського світосприйняття, шляхом поєднання методів лінгвокультурології та когнітивної лінгвістики, що дозволяє пов'язати національну концептосферу, носієм якої є автор художніх творів, із його власним індивідуальним світобаченням та зрозуміти співвідношення об'єктивного і суб'єктивного в індивідуальному авторському стилі.

Основний зміст

Питанням вивченню ідіостилу автора присвячено значну кількість праць вітчизняних та закордонних лінгвістів, зокрема Ш. Баллі, Р. Бартес, Б. Блох, В. Виноградов, Г. Винокур, В. Волошук, Дж. Гейвінс, О. Григор'єв, Н. Дітмар, С. Єрмоленко, А. Зорракіно, Ю. Караулов, А. Корнієнко, М. Котюрова, Т. Самарська, І. Сидоренко, А. Ситченко, О. Селіванова, П. Стоквелл, М. Фріман, К. Хейзен, Е. Шрай та інші. Проте, на сьогоднішній день не існує одностайної відповіді на питання про ступінь авторського внеску в розвиток та збереження лінгвокультурної та ціннісно-історичної спадщини його народу. Щоб з'ясувати який з наукових підходів дозволяє дати відповідь на це питання, необхідно спочатку звернутися до самого визначення терміну «ідіостиль», та його співвідношення з такими поняттями, як «ідіолект та «мовна особистість».

Ці терміни досить часто використовуються дослідниками як синонімічні поняття. Проте, хоч вони і є дотичними, їх визначають певні специфічні ознаки. Ідіостиль неможливо розглядати уособлено, і його вивчення потребує залучення всіх аспектів, пов'язаних із мовною особистістю. Найважливішим є те, що людину не можливо розглядати як істоту відсторонену від мови. Безпосередньо від мовної особистості залежить сприйняття навколишнього світу: саме вона формує оцінку явищ,

(Current issues in linguocultural studies)

Author's individual style from linguocultural conceptology view: lexical-semantic ASPECT (on Isabel Allende's novels) (in Ukrainian) [Indyvidual'nyj styl' avtora z pogljadu lingvokul'turnoi' konceptologii': leksyko-semantychnyj aspekt (na materialy tvoriv Izabel' Al'jende)]

© Popova N. M. [Popova N. M.] popovanatala425@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

перетворюючи абстрактні думки в словесну форму [2, с. 23]. Кожна особистість характеризується власним способом вираження своїх думок. Ця система ознак, що відповідає за відтворення думок, називається ідіолектом.

На думку А. Корнієнко, авторський ідіолект є складовою ідіостиллю [3, с. 37]. Саме тут і постає досі ще не розв'язана проблема, адже одні лінгвісти розуміють ідіолект як синонім ідіостиллю, інші ж визначають ці поняття по-різному.

Н. Дітмар розуміє ідіолект як мовлення людини, яке через набуті звички та стилістичні особливості відрізняється від мовлення інших людей [10, с. 111]. Таким чином, на різних етапах життя мовлення однієї і тієї ж особи може кардинально змінюватись.

Американський лінгвіст Б. Блох описує цей термін як «сукупність можливих висловлювань у певний час використання мови, щоб взаємодіяти з іншим мовцем» [9, с. 7]. Згідно з К. Хейзенем значення терміну «ідіолект» залежить від усіх можливих висловлювань особи, загального запасу слів та лише того, що людина говорить, виключаючи її загальні розумові здібності [12, с. 21]. На думку О. Селіванової, ідіолект визначається сукупністю мовленнєвих характеристик окремого носія мови, що характеризують його ідіостиль, якщо йдеться про письмовий варіант [6, с. 167].

Термін «ідіостиль» був введений В. Григор'євим у книзі «Граматика ідіостиллю. В. Хлебніков». Автор заперечив існування даного терміну, адже сумнівався в реальності цього явища в лінгвістичному аспекті. За його словами кожен ідіостиль є одночасно ідіолектом. Вчений сприймає ідіостиль як синонім ідіолекту і радить вживати термін «ідіостиль» стосовно письмового тексту, на відміну від усного мовлення.

А. Ситченко називає індивідуальний авторський стиль системою образотворчих елементів, що включають в себе форму й зміст літературного твору, відображають естетичний та життєвий досвід автора з урахуванням традицій світової та національної культури [8, с. 48].

А. Зорракіно вбачає в індивідуальному авторському стилі метаявище стилістики, у якому мовлення людини завжди складається з

(Актуальні питання лінгвокультурології [Актуальные вопросы лингвокультурологии])

Індивідуальний стиль автора з погляду лінгвокультурної концептології: лексико-семантичний аспект (на матеріалі творів Ізабель Альєнде) (Українською) [Индивидуальный стиль автора с точки зрения лингвокультурной концептологии: лексико-семантический аспект (на материале произведений Изабель Альенде) (На укр. яз.)]

© Попова Н. М. [Попова Н. Н.] popovanatala425@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

типових та індивідуальних елементів. Стиль, як форма мовлення, слугує основою для утворення індивідуальних ознак самовираження кожної особистості [14, с. 42].

Суперечливість поглядів на співвідношення термінів «ідіостиль» та «ідіолект» визначається також відмінностями в підходах до їхнього вивчення. Йдеться про образно-композиційний, комунікативно-когнітивний, лексичний, лінгвостатистичний, естетично-маркований, прагмасемантичний, лінгвостилістичний підходи до дослідження цього феномену [7, с. 1].

Естетично-маркований напрям ідіостилістичних досліджень пов'язаний з естетичною модифікацією мовно-виразних засобів письменника. У ХХ століття цей напрям набув розвитку в працях Ш. Баллі, С. Єрмоленко, Г. Винокура та ін. Образно-композиційний підхід стосується своєрідності індивідуального стилю з погляду динаміки мовленнєвих форм, трансформації текстотворення та композиційних прийомів побудови тексту. Прагмасемантичний підхід визначає прагматичні стратегії та чинники ефективності художньої комунікації. Комунікативно-когнітивний підхід визначає концептуальні моделі та мовні засоби їх репрезентації. Лінгвостилістичний підхід базується на принципах відбору та синтезу стилістичних засобів, переважанні певних лексичних та синтаксичних структур, стилістичних фігур. Лінгвостатистичний підхід полягає у визначенні частотності вживання певних звуків, букв та їхніх сполучень. Лексичний підхід базується на виборі автором певних лексичних одиниць для своїх творів. Лінгвокреативний підхід передбачає здатність мовної особистості створювати нові лінгвістичні елементи та вживати вже існуючі за новими законами. Так, наприклад, багато митців створюють авторські неологізми.

Згідно з Т. Самарською існує інша можливість класифікації підходів, що характеризують дане поняття. Вона поділяє їх на такі: семантико-стилістичний, лінгвопоетичний, системно-структурний та комунікативний [5, с. 2]. Семантико-стилістичний підхід стосується смислових відтінків та

(Current issues in linguocultural studies)

Author's individual style from lingocultural conceptology view: lexical-semantic ASPECT (on Isabel Allende's novels) (in Ukrainian) [Indyvidual'nyj styl' avtora z pogljadu lingvokul'turnoi' konceptologii': leksyko-semantychnyj aspekt (na materialy tvoriv Isabel' Al'jende)]

© *Popova N. M. [Popova N. M.] popovanatala425@gmail.com*

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

емоційно-експресивного забарвлення слів. З погляду цього підходу, В. Виноградова визначає поняття ідіостилю як системи, у якій діє принцип особливого вибору експресивних мовних засобів, властивих певному історичному періоду розвитку літератури.

Лінгвопоетичний підхід, розроблений В. Григор'євим, базується на естетичних властивостях, що набувають мовні елементи в художньому контексті та аналізі текстового матеріалу. Найбільше уваги концентрується на лексичному аспекті даного питання, вибору певних слів, які вживає автор. Системно-структурний підхід полягає у дослідженні твору як цілісної сукупності елементів та зав'язків між ними, тобто вивчення твору як цілісної системи.

Комунікативний підхід стосується того смислу повідомлення, який автор хотів донести до читача [1, с. 18]. Увага зосереджується на визначенні того, як мовна особистість митця взаємодіє з читачами. Вивчаються авторські інтенції, їх вплив на читацьку аудиторію. Максимальна увага спрямована на комунікативну стратегію тексту.

Згідно В. А. Маслової, когнітивний підхід вирізняється тим, що акцентує увагу не на авторі тексту, а на загальних основах організації художньої творчості [4, с. 31]. Подібне бачення напряму дослідження індивідуального стилю автора зустрічаємо у роботах П. Стоквелла і М. Фрімана, які зосереджуються на читацькому сприйнятті тексту, а не на самому тексті [13, с. 22]. Це означає, що кожна людина сприймає літературний твір по-різному, тож існують різні варіанти його прочитання. Проте, на думку М. Фрімана когнітивний підхід більше стосується літературознавства, ніж лінгвістики [11, с. 34].

На нашу думку, терміни «ідіостиль» та «ідіолект» можливо співвіднести як форму національної мови та індивідуальний спосіб мовлення. Тож, *ідіостиль* є індивідуально-творчим використанням національної мови. *Ідіолект* – власний спосіб вживання мовних елементів певною особою, індивідуальне мовлення, яке формується професією людини, рівнем загальної культури, психічним станом, віком, ситуацією

(Актуальні питання лінгвокультурології [Актуальные вопросы лингвокультурологии])

Індивідуальний стиль автора з погляду лінгвокультурної концептології: лексико-семантичний аспект (на матеріалі творів Ізабель Альенде) (Українською) [Индивидуальный стиль автора с точки зрения лингвокультурной концептологии: лексико-семантический аспект (на материале произведений Изабель Альенде) (Наукр. яз.)]

© *Попова Н. М. [Попова Н. Н.] popovanatala425@gmail.com*

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

спілкування. На ідіолект впливає також темперамент, пережиті комунікативні ситуації, своєрідна соціолінгвістична біографія людини. Це можуть бути як пережиті враження, збережені пам'яттю, так і реальні ситуації, що відтворюють характерну мовну поведінку.

Оскільки визначення ідіостилю зумовлюється особливостями розуміння самого тексту як складного і комплексного явища, виникає необхідність поєднання різноманітних підходів до його дослідження з метою уникнення однобічності та суб'єктивності. Тож, виходячи з вище сказаного, ми розглядаємо ідіостиль та ідіолект як складники мовної особистості, що проявляються в унікальних, притаманних лише їй особливостях підбору та поєднання мовних засобів на усіх мовних рівнях. Відповідаючи на питання першочерговості, можливо стверджувати, що спочатку формується *мовна особистість* з властивими лише їй уявленнями, способами сприйняття навколишньої дійсності та формуванням оцінок, з власної концептосферою, яка тісно пов'язана з національною концептуальною системою. Усю цю інформацію мовна особистість виражає словесною формою – своєрідним відбором та поєднанням мовних засобів у мовленні – у *ідіолекті*, який в письмовій формі, набуваючи ще й рис національної літературної мови та відповідаючи функціональним стилям мови, визначається як *ідіостиль*.

Тож, ідіостиль формується на основі ідіолекту, і його дослідження має характеризуватися вивченням як частотності використання різних мовних засобів (функціональний підхід), так і увагою дослідника до лінгвокультурного та когнітивного аспектів, оскільки автор є носієм національної концептосфери, яка формується на розвивається на основі культурно-історичного спадку народу та його морально-психічних характеристик. Окрім того, сприйняття та розуміння будь-якого тексту є запорукою його популярності та забезпечує автору гідне місце в історії розвитку національної літератури.

Автор, будучи носієм національної концептосфери, не просто описує дійсність. Пропускаючи її через призму власно-індивідуального бачення та

(Current issues in linguocultural studies)

Author's individual style from lingocultural conceptology view: lexical-semantic ASPECT (on Isabel Allende's novels) (in Ukrainian) [Indyvidual'nyj styl' avtora z pogljadu lingvokul'turnoi' konceptologii': leksyko-semantichnyj aspekt (na materialy tvoriv Izabel' Al'jende)]

© Popova N. M. [Popova N. M.] popovanatala425@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

показуючи персональне ставлення до реальності, загальнонаціональний концепт, властивий певній культурній спільноті, перетворює на особистісний, чим зближує себе з читачем, який, у свою чергу, переймає, пристосовує до себе або ж відкидає авторське бачення.

Оскільки нас цікавить цінність твору певного автора для відповідного соціокультурного простору, можемо стверджувати, що визнані відповідним суспільством автори завдяки своєму ідіостилію спромоглися відобразити загальнонаціональний світогляд та світовідчуття, властивий більшості громадян певної країни та певної епохи.

Однією з таких авторів є сучасна чилійська письменниця та журналістка Ізабель Альєнде, у творах якої через призму життєвих пережиттів головних героїв відображаються суспільні реалії та виклики ХХ століття до постколоніальної латиноамериканської країни.

Сюжет твору, події, що описує авторка, вимагають відповідних лексико-семантичних засобів, які, будучи загальноновживаними мовними одиницями, подекуди перетворюються на ключові концепти твору завдяки мовному контексту та конотаціям, яких він їм надає.

Зокрема описи природи, пейзажних особливостей, інтер'єру відтворюють особливості середовища та побуту, що просякнутий народним духом, властивим повсякденно-побутовому сьогоденню певного епосу. Так, географічно-специфічний колорит передають лексеми позначення рослин (*trinitaria* (трінітарія – квітуча трав'яна рослина, що росте на території Латинської Америки), *nispero* (мушмула – фрукт) [15, с. 148]) і тварин (*marsopa* (китовидна тварина схожа на дельфіна), *paquidermos* (товстошкірі – рід тварин згідно застарілої класифікації ссавців), *manada de búfalos* (стадо буйволів), *impalas* (імпали – вид антилопи), *jauría de hienas* (зграя гієн), *familia de leones*, *antílope*, *tímidas cebras* [16, с. 15]).

Досить оригінального значення в творах І. Альєнде набуває словосполучення *ser humano* (людська істота). Якщо в «Лісі пігмеїв» авторка використовує його, протиставляючи маленьку групу людей величезному й різноманітному царству тварин та роблячи акцент на

(Актуальні питання лінгвокультурології [Актуальные вопросы лингвокультурологии])

Індивідуальний стиль автора з погляду лінгвокультурної концептології: лексико-семантичний аспект (на матеріалі творів Ізабель Альєнде) (Українською) [Индивидуальный стиль автора с точки зрения лингвокультурной концептологии: лексико-семантический аспект (на материале произведений Изабель Альенде) (Наук. яз.)]

© Попова Н. М. [Попова Н. Н.] popovanatala425@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

людині, як на біологічному виді, то в «Місті чудовиськ», де головним для авторки є зображення відмінної культури з властивими тільки їй духовними та релігійними поглядами, словосполучення *ser humano* вживається з натяком на вищість духовних та релігійних переконань, а також, підкреслюється рівність людей та тварин перед вищими силами.

Письменниця детально описує не лише пейзажі, а й звичайні, здавалось би нічим не примітні побутові картини настільки правдиво, що читаючи твір, читач ніби сам потрапляє в ці мови. Створенню такого ефекту сприяють лексеми на позначення побутових речей (*mosquiteros blancos, lámparas de petróleo, velas* [16, с. 14]); назви матеріалів, з яких їх виготовлено (*muebles de bambú, alfombra de piel de antilope* [16, с. 14], *piscina de azulejos, fresco representado una cacería de tigres, fabulosos jardines, alto muro* [18, с. 27]); дієслів, що вдихають життя в інтер'єр, роблячи його рухливим, «живим», на відміну від картини чи фотографії (*colgaban, fincionaban*); прикметників, значення яких отримує додаткових оцінних відтінків, про що свідчить морфологічна інверсія (*ingeniosas duchas*).

Описи пейзажів супроводжуються значною кількістю прикметників, які визначають геополітичну специфіку в тексті: *reserva natural, vasta planicie caliente, animales salvajes, secos deciertos, grandes distancias, salpicado de árboles, horizonte teñido de rojo, picachos de los cerros, extensa planicie rojiza* [17, с. 2].

Лексеми, завдяки яким відтворюється зовнішність та характер персонажів, супроводжуються значною кількістю прикметників та прислівників, що характеризуються емоційними або оцінними конотаціями (*esbeltos jinetes, mujeres de ojos ardientes, cuerpos decorados con barro rojo, elaborados turbantes*).

Творам І. Альєнде властива велика кількість лексичних одиниць, що стосуються абстрактних філософських концептів (*craci6n, verdad*), релігії (*reencarnaci6n, pulgatorio, responso, dicha celestial, novenario*), магії, духовних понять та священних культів (*alma, cuerpo mental, maestro espiritual* [17, с. 19]), що, на нашу думку, пов'язано з бажанням авторки

(Current issues in linguocultural studies)

Author's individual style from lingocultural conceptology view: lexical-semantic ASPECT (on Isabel Allende's novels) (in Ukrainian) [Indyvidual'nyj styl' avtora z pogljadu lingvokul'turnoi' konceptologii': leksyko-semantychnyj aspekt (na materiali tvoriv Izabel' Al'jende)]

© Popova N. M. [Popova N. M.] popovanatala425@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

якомога точніше відтворити духовний світ та морально-етичні властивості різних народів. Релігійні та духовні концепти в творах мають свої прототипи – концепти африканських та індійських племен, – поєднання світогляду яких сприяло формуванню національної концептосфери чилійців, елементи якої письменниця описує в своїх творах, будучи яскравою представницею «магічного реалізму».

Окрему групу становлять латиноамериканізм, присутність яких зумовлена в першу чергу походженням авторки та відтворення етно-національного колориту її рідної країни: *morisqueta* (гримаса), *saltamonte* (сухе русло), *montuno* (дикий), *silabario* (буквар), *horchata* (безалкогольний напій з арахісу, води й цукру), *bucaneros* (пірати, що спустошували іспанські володіння в Америці).

У діалогах присутня велика кількість конекторів, що роблять мову авторки невимушеною, ближчою до розмовної, наближають літературний твір до читача. *Entonces*, як і *bueno*, виконує функцію заповнення паузи перед реплікою та забезпечення логічної побудови її структури. *Hombre* виражає підтримку та виконує фокусуючу функцію, акцентуючи увагу співрозмовника. Прагматичний конектор *¿no?* вживається як підсилюючий елемент та забезпечує стверджувальну реакцію співрозмовника, його підтримку: *Después ustedes de todo, son sus descendientes, deben tenerles algo de simpatía ¿no?* [18, с. 56].

Висновки

Отже, вивчення лексико-семантичного аспект індивідуального стилю автора з погляду лінгвокультурної концептології дозволяє стверджувати, що індивідуально-авторське світобачення жодним чином не шкодить відтворенню загального національно-культурного спадку народу, оскільки автор є носієм спільної концептосфери, що формується в його свідомості завдяки суспільству, в якому він живе. Вербалізація суспільно-значущих концептів у творах письменника визначається морально-етичними та ціннісними установками, властивими більшості представників відповідного суспільства. **Перспективи подальших наукових розвідок**

(Актуальні питання лінгвокультурології [Актуальные вопросы лингвокультурологии])

Індивідуальний стиль автора з погляду лінгвокультурної концептології: лексико-семантичний аспект (на матеріалі творів Ізабель Альенде) (Українською) [Индивидуальный стиль автора с точки зрения лингвокультурной концептологии: лексико-семантический аспект (на материале произведений Изабель Альенде) (Наук. яз.)]

© *Попова Н. М. [Попова Н. Н.] popovanatala425@gmail.com*

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

полягають у дослідженні морфологічного та синтаксичного аспектів в авторському ідіостилі з погляду когнітивної концептології.

Література

1. Абдулаева, Татьяна Константиновна. Особенности идиостиля Н. В. Гоголя в поэме «Мертвые души»: дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.01 – русский язык (Махачкала, 2011), 171.
2. Григор'єв, Олександр Миколайович. *Ідіостиль Миколи Хвильового (на матеріалі публіцистичних текстів)*: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – русский язык (Київ, 2016). 250.
3. Корнієнко, А. І. «Ідіостиль автора: мовно-літературознавчий аспект». Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія 25(1) (2016): 36–38.
4. Маслова, В. А. *Введение в когнитивную лингвистику* (Москва, Флинта, 2016), 296.
5. Самарская, Татьяна. «Языковые средства создания идиостиля» Научный журнал КубГАУ 116(02) (2016): 1–7.
6. Селіванова, Олена. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія (Полтава, Довкілля, 2006), 716.
7. Сидоренко, І. А. «Підходи до вивчення ідіостилу у лінгвістичних дослідженнях художнього тексту» *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія* 21 (2015): 145–152.
8. *Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія*. Ред. М. І. Голянич. (Івано-Франківськ, видавець Голіней О. М., 2011), 268.
9. Bloch, B. «A set of postulates for phonemic analysis» *Language XXIV* (London, 1948): 7–34.
10. Dittmar, Norbert. «Explorations in 'Idiolects' in Robin Sackmann and Monika Budde» *Theoretical Linguistics and Grammatical Description: Papers in honour of Hans-Heinrich Lieb* (Amsterdam, Ed. Benjamins, 2002): 109–129.
11. Freeman, Margaret. «Poetry and the scope of metaphor: Toward a cognitive theory of literature» *Metaphor and Metonymy at the Crossroads: A Cognitive Perspective* (Berlin and New York, Ed. Mouton de Gruyter, 2003): 253–281.

(Current issues in linguocultural studies)

Author's individual style from lingocultural conceptology view: lexical-semantic ASPECT (on Isabel Allende's novels) (in Ukrainian) [Indyvidual'nyj styl' avtora z pogljadu lingvokul'turnoi' konceptologii': leksyko-semantychnyj aspekt (na materialy tvoriv Isabel' Al'jende)]

© Popova N. M. [Popova N. M.] popovanatala425@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

12. Hazen, Kirk. «Idiolect» *Encyclopedia of Language & Linguistics*, 5 (2006): 512–513.
13. Stockwell, Peter. *Cognitive poetics: An introduction* (London, Ed. Routledge, 2002), 193.
14. Zorraquino Martín, Antonia. «Los marcadores del discurso y su morfología». *Los estudios sobre marcadores del discurso en español* 3 (2010): 400–412.

Джерельна база

15. Allende, Isabel. *Cuentos de Eva Luna* (Nueva York, Ed. Vintage Español, 2017), 304.
16. Allende, Isabel. *El bosque de los pigmeos* (Nueva York, Ed. HarperCollins Español, 2005), 304.
17. Allende, Isabel. *El plan infinito* (Barcelona, Ed. Debolsillo, 2014), 416.
18. Allende, Isabel. *El reino del dragón de oro* (Nueva York, Ed. HarperCollins Español, 2004), 432.

References

1. Abdulaeva, Tat'jana Konstantinovna. *Osobennosti idiosylja N. V. Gogolja v pojeme «Mertvye dushi»* [=Features of the idiosyl of N. V. Gogol in the poem «Dead Souls»]: diss. ... kand. filol. nauk: 10.02.01 – russkij jazyk (Mahachkala, 2011), 171 (In Russ.).
2. Grygor'jev, Oleksandr Mykolajovych. *Idiosyl' Mykoly Hvylovogo (na materialy publicystychnyh tekstiv)* [= Mykola Khvylovy's idiosyl (on material of nonfiction texts): dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.01 – russkij jazyk (Kyj'v, 2016), 250 (In Ukr.).
3. Kornijenko, A. I. «Idiosyl' avtora: movno-literaturoznavchij aspekt» [= «The author's idiosyl: the linguistic and literary aspect»] *Naukovyj visnyk Mizhnarodnogo humanitarnogo universytetu. Serija: Filologija* [= Scientific Bulletin of the International Humanities University. Series: Philology]. 25(1) (2016): 36–38 (In Ukr.).
4. Maslova, V. A. *Vvedenie v kognitivnuju lingvistiku* [= Introduction to Cognitive Linguistics] (Moskva, Flinta, 2016), 296 (In Russ.).
5. Samarskaja, Tat'jana. «Jazykovye sredstva sozdanija idiosylja» [= «Idiosyl Language Tools»] *Nauchnyj zhurnal KubGAU* [= Scientific journal KubSAU] 116(02) (2016): 1–7 (In Russ.).

(Актуальні питання лінгвокультурології [Актуальные вопросы лингвокультурологии])

Індивідуальний стиль автора з погляду лінгвокультурної концептології: лексико-семантичний аспект (на матеріалі творів Ізабель Альєнде) (Українською) [Индивидуальный стиль автора с точки зрения лингвокультурной концептологии: лексико-семантический аспект (на материале произведений Изабель Альенде) (Наук. яз.)]

© Попова Н. М. [Попова Н. Н.] popovanatala425@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

6. Selivanova, Olena. *Suchasna lingvistyka: terminologichna encyklopedija* [= *Modern linguistics: a terminological encyclopedia*] (Poltava, Dovkillja, 2006), 716 (In Russ.).

7. Sydorenko, I. A. «Pidhody do vyvchennja idiostylju u lingvistychnyh doslidzhennjah hudozhn'ogo tekstu» [= «Approaches to the study of idiostyle in linguistic studies of artistic text»] *Naukovi zapysky Vinnyckogo derzhavnogo pedagogichnogo universytetu imeni Myhajla Kocjubyn'skogo. Serija: Filologija* [= *Scientific notes of Vinnytsia State Pedagogical University named after Mikhail Kotsyubynsky. Series: Philology*] 21 (2015): 145–152 (In Ucr.).

8. *Slovyk lingvistychnyh terminiv: leksykologija, frazeologija, leksykografija* [= *Dictionary of linguistic terms: lexicology, phraseology, lexicography*]. Red. M. I. Goljanych. (Ivano-Frankiv'sk, vydavec' Golinej O. M., 2011), 268 (In Ucr.).

9. Bloch, B. «A set of postulates for phonemic analysis» *Language* XXIV (London, 1948): 7–34.

10. Dittmar, Norbert. «Explorations in 'Idiolects' in Robin Sackmann and Monika Budde» *Theoretical Linguistics and Grammatical Description: Papers in honour of Hans-Heinrich Lieb* (Amsterdam, Ed. Benjamins, 2002): 109–129.

11. Freeman, Margaret. «Poetry and the scope of metaphor: Toward a cognitive theory of literature» *Metaphor and Metonymy at the Crossroads: A Cognitive Perspective* (Berlin and New York, Ed. Mouton de Gruyter, 2003): 253–281.

12. Hazen, Kirk. «Idiolect» *Encyclopedia of Language & Linguistics* 5 (2006): 512–513.

13. Stockwell, Peter. *Cognitive poetics: An introduction* (London, Ed. Routledge, 2002), 193.

14. Zorraquino Martin, Antonia. «Los marcadores del discurso y su morfología» [= *The speech markers and their morphology*] *Los estudios sobre marcadores del discurso en español* [Studies on speech markers in Spanish] 3 (2010): 400–412 (In Span.).

15. Allende, Isabel. *Cuentos de Eva Luna* [= *Eva Luna's Tales*] (Nueva York, Ed. Vintage Español, 2017), 304 (In Span.).

16. Allende, Isabel. *El bosque de los pigmeos* [= *Forest of the Pygmies*] (Nueva York, Ed. HarperCollins Español, 2005), 304 (In Span.).

17. Allende, Isabel. *El plan infinito* [= *The infinite plan*] (Barcelona, Ed. Debolsillo, 2014), 416 (In Span.).

18. Allende, Isabel. *El reino del dragón de oro* [= *The kingdom of the golden dragon*] (Nueva York, Ed. HarperCollins Español, 2004), 432 (In Span.).

(Current issues in linguocultural studies)

Author's individual style from lingocultural conceptology view: lexical-semantic ASPECT (on Isabel Allende's novels) (in Ukrainian) [Indyvidual'nyj styl' avtora z pogljadu lingvokul'turnoi' konceptologii': leksyko-semantychnyj aspekt (na materiali tvoriv Izabel' Al'jende)]

© Popova N. M. [Popova N. M.] popovanatala425@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕТНОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN ETHNOLINGUISTICS /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЭТНОЛИНГВИСТИКИ]**

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 09.07.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 11.07.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 98.2 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36.16>

**ЕФЕКТ ЗІТКНЕННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУР (ІБЕРІЙСЬКИЙ АРЕАЛ У
КЛЮЧІ ІСТОРИЧНОЇ ЕТНОЛІНГВІСТИКИ)**

Ніна Миколаївна Корбозерова (м. Київ, Україна)

ninakor@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Шевченка 14

У статті окреслено період зародження та історичний розвиток іберійської латини доби римських, германських та арабських завоювань. З'ясовано різний ефект та наслідки від зіткнення римської та іберійської лінгвокультур, іберо-романської та германської лінгвокультур, іспанської та арабської лінгвокультур, що по-різному позначилося на подальшому соціально-політичному векторі розвитку народів півострова, в їхньому економічному та культурному житті, на долі їхніх мов. Запропоновано історичний, етнолінгвістичний та лінгвокультурологічний підходи дослідження.

Ключові слова: ефект зіткнення лінгвокультур, римські завоювання, германське вторгнення, арабська навала, народи Іберійського півострова.

(Актуальні питання етнолінгвістики [Актуальные вопросы этнолингвистики])

Ефект зіткнення лінгвокультур (іберійський ареал у ключі історичної етнолінгвістики) (Українською)

[Эффект столкновения лингвокультур (иберийского ареала в ключе исторической этнолингвистики) (На укр. яз.)]

© Корбозерова Н. М. [Корбозёрова Н. Н.] *ninakor@ukr.net*

CLASH OF LINGUISTIC ETHNOCULTURES AND ITS EFFECT
(IBERIAN REGION FROM THE POINT OF VIEW OF HISTORICAL
ETHNOLINGUISTICS)*Nina M. Korbozerova (Kyiv, Ukraine)**ninakor@ukr.net*

DSc (Philology), Professor of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

Modern Spanish is a multi-ethnic, complex structured, hierarchical formation of an abstract nature that serves its communicative, cognitive, pragmatic and other needs, diverse peoples, ethnos and social groups in contemporary Spanish-speaking countries located on different continents. This language has gone the difficult way of asserting its identity and has felt the ambiguous effect of collision with other linguistic cultures in the process of socio-political, economic and cultural changes.

We consider that the language is the main consolidating force of society, it participates in the complex relationships in the triad society-language-culture, and simultaneously plays a key role in social transformations and preserving national and cultural identity. A culture that relies on the language system and cannot exist without it, is a decisive factor in changes in social practices. Therefore, we regard the language as a kind of a framework for culture, and in its complex, both the language and the culture, form an indivisible phenomenon such as the linguoculture, which is inherent in a particular people, ethnicity, society.

Within the limits of the theory of linguistic collision, the causes of the original design of the Iberian-Roman linguistic culture can be considered as the intrinsic processes, which were set in the crisis (in the Vth century) and the fall (in the VIth century) of the Roman Empire, in the collapse of the Roman linguistic culture. The effect of the contact with German and Arabic linguistic cultures were manifested in complete abandoning of German linguoculture or partial rejection of Arabic linguoculture and in the Spaniards' awareness of their own national linguistic and cultural identity.

Keywords: *the collision effect of linguistic cultures, Roman conquest, German invasion, Arab invasion, peoples of the Iberian Peninsula.*

(Current issues in ethnolinguistics)

Clash of Linguistic Ethnocultures and Its Effect (Iberian Region from the point of view of Historical Ethnolinguistics) (in Ukrainian) [Efekt zitzkennnja lingvokul'tur (iberijs'kyj areal u kljuchi istorychnoi' etnolingvistyky)]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] *ninakor@ukr.net*

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

**ЭФФЕКТ СТОЛКНОВЕНИЯ ЛИНГВОКУЛЬТУР (ИБЕРИЙСКОГО
АРЕАЛА В КЛЮЧЕ ИСТОРИЧЕСКОЙ ЭТНОЛИНГВИСТИКИ)**

Нина Николаевна Корбозёрова (г. Киев, Украина)

ninakor@ukr.net

доктор филологических наук, профессор кафедры романской филологии
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бульвар Шевченка 14

В статье обозначены период зарождения и историческое развитие иберийской латыни времен римских, германских и арабских завоеваний. Установлен разный эффект и последствия от столкновения римской и иберийской лингвокультур, иберо-романской и германской лингвокультур, испанской и арабской лингвокультур, по-разному отразилось на дальнейшем социально-политическом векторе развития народов полуострова, в их экономической и культурной жизни, на судьбы их языков. Предложено исторический, этнолингвистический и лингвокультурологический подходы исследования.

Ключевые слова: эффект столкновения лингвокультур, римские завоевания, германское вторжение, арабское нашествие, народы Иберийского полуострова.

Вступ

Сучасна іспанська мова являє собою поліетнічне, складноструктуроване, ієрархічне формування абстрактного характеру, яке обслуговує у своїх комунікативних, когнітивних, прагматичних та ін. потребах різноманітні народи, етноси і соціальні угруповання у сучасних іспаномовних країнах, розташованих на різних континентах. Ця мова пройшла складний шлях утвердження своєї самобутності та відчула на собі неоднозначний ефект від зіткнення з іншими лінгвокультурами в процесі соціально-політичних, економічних, культурних змін.

Ми виходимо з того, що мова слугує головною консолідуючою силою суспільства, бере участь у складних взаємодіях *суспільство-мова-культура* та виконує одночасно ключову роль як у соціальних трансформаціях, так і в

(Актуальні питання етнолінгвістики [Актуальные вопросы этнолингвистики])

Ефект зіткнення лінгвокультур (іберійський ареал у ключі історичної етнолінгвістики) (Українською)

[Эффект столкновения лингвокультур (иберийского ареала в ключе исторической этнолингвистики)] (На укр. яз.)

© Корбозерова Н. М. [Корбозёрова Н. Н.] *ninakor@ukr.net*

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

збереженні національно-культурної ідентичності. У свою чергу, культура, яка спирається на систему мови і не може без неї існувати, є вирішальним фактором [2] змін у соціальних практиках. Тому мову ми розглядаємо як своєрідну рамку для культури, а у своєму комплексі мова і культура утворюють таке складне неподільне явище, як лінгвокультура, яка притаманна певному народу, етносу, суспільству.

Актуальність статті обумовлено етнолінгвістичною, мовленнєвою та лінгвокультурною цінністю вивчення проблеми, пов'язаної з виявленням причин та наслідків при зіткненні різних лінгвокультур на різних етапах розвитку іспанської мови та недостатнім вивченням шляхів оформлення іспанського лінгвокультурного простору, а також впливу інших лінгвокультур на процеси формування іспанської мови.

Вивчення ролі та результатів романізації Іберійського півострова, впливу іберійського субстрату, германського та арабського суперстрату як найбільш значущих, які сприяли утворенню міцного мовного компонента в іспанській мові є **новою** й цікавою сферою в історичній, етнолінгвістичній та лінгвокультурологічній парадигмі наукових знань, що дозволяє спрямувати дослідження у культурно-мовну площину.

Мета статті виявити основне коло проблем та питань і визначити інтегровані підходи, принципи і методи дослідження, у річищі яких можливим є більш адекватне та повне розкриття тенденцій у становленні та розвитку іберійської латини та її наступниці – іспанської мови –, а також розкриття причин зіткнення іспанської, германської та арабської лінгвокультур у період Середньовіччя та вивчення соціально-політичних, культурних, мовних наслідків від цього контакту, які вплинули на подальший процес формування іспанської мови та обумовили його.

Постановка питання.

У новітній лінгвістиці XXI ст. на перший план виходить історична етнолінгвістика та лінгвокультурологія, які здатні зорієнтувати дослідження на виявлення національного лінгвокультурного простору, який об'єктивно зумовлений взаємопов'язаними елементами культури, мови і свідомості у

(Current issues in ethnolinguistics)

Clash of Linguistic Ethnocultures and Its Effect (Iberian Region from the point of view of Historical Ethnolinguistics) (in Ukrainian) [Efekt zitzkennnja lingvokul'tur (iberijs'kyj areal u kljuchi istorychnoi' etnolingvistyky)]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] ninakor@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

межах конкретного середовища. На цей лінгвокультурний простір накладається відбиток різноманітних природних, кліматичних, соціальних, історичних факторів у своїй сукупності та у діалектичному поєднанні [9], у результаті чого цей простір перетворюється на унікальне динамічне соціальне явище. Застосування інтегрованого історичного, етнолінгвістичного та лінгвокультурологічного методу наукового дослідження дозволяють більш детально і всебічно розтлумачити безліч мовних явищ, які виникали в іспанській мові на певному етапі її розвитку або виходили зі свого ужитку. Особливо важливим є використання цього підходу дослідження в умовах здійснення мовного аналізу на широкому тлі зіткнень різних лінгвокультур, що відбуваються у результаті суспільних рухів, етнічних переселень, різного роду завоювань одних народів іншими.

Соціокультурні фактори, які детермінуються цінностями та поведінковими настановами людей, різноманітними етнічними, мовними та релігійними групами, можуть впливати на соціально-економічні процеси та на мову, змінюючи у певних ситуаціях [3] навіть її структурну організацію. Стосовно лексичних запозичень з іншої лінгвокультури, слід зважувати на існуючу у сучасному мовознавстві гіпотезу [6], згідно якої 1) при запозиченні лексичних елементів можливим є запозичення саме концептів, 2) між запозиченням концептів та запозиченням слів не існує прямої залежності, 3) запозичені концепти являють собою неоднорідну множинність та 4) запозичені концепти розпізнаються та актуалізуються за допомогою текстів або дискурсивних практик.

Первинне системне насичення іберійської лінгвокультури новими культурними реаліями відбулося в результаті римських завоювань території Іберійського півострова. Нагадаймо деякі найбільш важливі історичні факти, які в подальшому спричинили й обумовили суттєві етнокультурні та мовні зміни народів Іберійського півострова. Так, зокрема, на Іберійському півострові вирішальною для розвитку іспанської мови та культури виявилася романізація (218 р. до н.е. – III ст. н.е.), яка корінним чином змінила вектор подальшого розвитку автохтонних (іберійського, кельтіберійського, тарраконського та

(Актуальні питання етнолінгвістики [Актуальные вопросы этнолингвистики])

Ефект зіткнення лінгвокультур (іберійський ареал у ключі історичної етнолінгвістики) (Українською)

[Эффект столкновения лингвокультур (иберийского ареала в ключе исторической этнолингвистики) (На укр. яз.)]

© Корбозерова Н. М. [Корбозёрова Н. Н.] ninakor@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

кантабрійського) етносів. Остаточне завоювання Іберії відбулося в результаті перемоги римлян у Кантабрійській війни (29-19 до н.е.), після чого півострів опинився під повним контролем римлян і поступово почався процес асиміляції римської культури, латинської мови, яка стала основою для майбутньої іспанської мови, римських звичок, повсякденного одягу римлян, римських соціально-політичних інституцій. Іберійські міста отримали типовий муніципальний римський статус. Радикально змінився економічний устрій, було уведено рабовласництво, запущено в обіг гроші, почали свій розвиток торгівля та ремісництво, почали імітуватися римське мистецтво та архітектура. Відбулося прийняття християнства, що сприяло, з одного боку, зростанню освіченості, оформленню писемності, а з іншого, консолідації суспільства, централізації влади, інтеграції іберо-романської лінгвокультури. Проведено адміністративне реформування території Іберійського півострова, яка почала називатися Гіспанія, згідно римського права, всі міста отримали статус римського права, а мешканцям міст з 212 році н.е. надалося римське громадянство. Однак ступінь романізації був неоднаковий в різних регіонах Гіспанії. Так, у Кантабрії культура римлян сприймалася повільніше та значно у менших обсягах, ніж, наприклад, на півдні. У I ст. н.е. Гіспанія являла собою одну з найбільш романізованих територій Римської Імперії, свідченням тому є наявність трьох Римських Імператорів іберійського походження – Траян, Адріан та Теодосій. Всі перелічені соціально-економічні, політичні, мовні, культурні передумови сприяли виникненню своєрідного гіспанського лінгвокультурного простору, в межах якого з 200 р. до н.е. по 400 р. н.е. зароджувався окремий варіант романської (або вульгарної, або іберійської) латини, а з 500 р. н.е. по 600 р. н.е. почав утверджуватися цей іберійський (або піренейський) варіант латини, який з 800 р. н.е. набрав певних обертів і перетворився вже на окрему романську мову на Іберійському півострові.

З іншого боку, на розвиток іспанської мови наклало свій відбиток вторгнення на територію півострова германських племен – вандалів, севів та аланів – у результаті великого переселення германських народів (IV-VII ст.) та арабське (711 – 1492) завоювання Іберійського півострова у період

(Current issues in ethnolinguistics)

Clash of Linguistic Ethnocultures and Its Effect (Iberian Region from the point of view of Historical Ethnolinguistics) (in Ukrainian) [Efekt zitzkennnja lingvokul'tur (iberijs'kyj areal u kljuchi istorychnoi' etnolingvistyky)]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] ninakor@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Середньовіччя, що позначилося в іспанській мові лише у вигляді значного (арабського) або незначного (германського) суперстрату, тобто лише запозичень фонетичного, лексичного, морфологічного та синтаксичного характеру, що не змінило романського вектору розвитку, але суттєво вплинуло на гіспанську лінгвокультуру V-X ст. У сучасній іспанській мові від зіткнення з лінгвокультурою германських племен залишилося біля 80 топонімів та невелика кількість вербалізованих компонентів, типу *jabón*, та деякі власні імена, як *Rodrigo*. Іншу картину спостерігаємо з впливом, починаючи з VIII ст., арабської лінгвокультури, від якої іспанська мова отримала понад дві тисячі слів різноманітної спрямованості та специфічні засоби паратаксічного зв'язку та стилістичного плеоназму у синтаксичній системі.

Вивчення проблеми.

Етнолінгвістика та лінгвокультурологія як дві мовознавчі галузі мають багато спільних та одночасно ряд унікальних ознак. Так, у лінгвокультурології лінгвокультурний простір визначається за різними критеріями і трактується по-різному. Найбільш вагомими вважаються інтерпретації, дотичні до нашого дослідження, а саме, синергетичного, або самодостатнього, поєднання культури та етномовної свідомості [3], символічного універсуму [5], простору конкретного соціуму [4], репрезентацій в мові фактів культури [1], семіотичної системи [8].

Етнолінгвістика має глибоку традицію дослідження і базується на відомих роботах німецьких (В. Гумбольдт) та американських (Б. Уорф, Сепір) мовознавців, основними теоретичними засадами яких є існування між мовою та культурою глибинних зв'язків. Згідно з теорією В. Гумбольдта, мова визначається як самодостатня величина, вирізняється певним світоглядом та ніби-то нав'язує себе усім носіям конкретної мови. Згідно з теорією Сепіра-Уорфа, мова первинна щодо культури і безпосередньо впливає на мислення людини переважно через стереотипізацію культурем.

Існує досить велика кількість визначень етнолінгвістики, хоча всі вони принципово зводяться до одного. Етнолінгвістика вивчає зв'язки та взаємодію між мовними, етнокультурними, етнопсихологічними факторами у

(Актуальні питання етнолінгвістики [Актуальные вопросы этнолингвистики])

Ефект зіткнення лінгвокультур (іберійський ареал у ключі історичної етнолінгвістики) (Українською)

[Эффект столкновения лингвокультур (иберийского ареала в ключе исторической этнолингвистики) (На укр. яз.)]

© Корбозерова Н. М. [Корбозёрова Н. Н.] ninakor@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

функціонуванні та еволюції мови, що відкриває перспективи для подальших досліджень фактів культури в мовах народів не лише у синхронному, але й у діахронному ракурсі. Складниками етнолінгвістики вважаються етнопсихолінгвістика та лінгвокультурологія, які одночасно є самостійними мовознавчими дисциплінами у плані аналізу етносу, його мови та культури. За спостереженнями Селіванової О. О., лінгвокультурологія як мовознавча галузь другого рівня маргінальності [7, с.260] є суміжною, з одного боку, з етнолінгвістикою, а з іншого, з соціолінгвістикою. Об'єктом етнопсихолінгвістики як складової етнолінгвістики є вивчення в мові ознак психічного та ментального складу етносу, а об'єктом лінгвокультурології є вивчення культурних, етичних та естетичних цінностей етносу. Важливими для етнолінгвістичного дослідження є також результати антропології, соціології, культурології, релігієзнавства та інших суміжних з лінгвістикою дисциплін. Тим не менше, як ми бачимо, вказані дисципліни внутрішньо дуже тісно пов'язані між собою, вони перетинаються, взаємодоповнюються та розширюють свій предмет дослідження, мають близькі об'єкти дослідження, ключові поняття та висхідні позиції для аналізу, але ніяким чином вони не дублюють і не підміняють одна одну, що допомагає отримати більш нові, вагомі, цікаві, різноманітні та достовірні результати спостережень над мовними фактами. Тому, на наш погляд, поєднання історичного, етнолінгвістичного та лінгвокультурологічного підходів дозволить зробити більш різноманітним вивчення іспанської мови на початковому етапі та у її подальшому розвитку. Культура та свідомість будь-якого народу передається у мові морфологічними, синтаксичними, лексичними, текстовими та дискурсивними засобами.

Повертаючись до лінгвокультурного простору на Іберійському півострові на зламі тисячоліть та у середньовічний період, слід визнати найбільш продуктивним застосування теорії Сепіра-Уорфа при вивченні ролі римської суспільно-політичної, мовної та культурної гегемонії в Гіспанії, а також залишкового, субстратного та суперстратного, лінгвокультурного іберійського, германського та арабського компонента в іспанській мові, що дає змогу поглибити наші знання про природу співвіднесення між мовами та

(Current issues in ethnolinguistics)

Clash of Linguistic Ethnocultures and Its Effect (Iberian Region from the point of view of Historical Ethnolinguistics) (in Ukrainian) [Efekt zitzkennnja lingvokul'tur (iberijs'kyj areal u kljuchi istorychnoi' etnolingvistyky)]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] ninakor@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

культурами Іберійського ареалу, починаючи з дороманського періода в цілому у плані трихотомії *етнос-мова-культура*.

За теорією Сепіра-Уорфа, можливим є виявлення, крім того, ступеня генетичної спорідненості / віддаленості між іберійським етносом та римлянами, їх культурами та мовами; між іспанським та арабським народами, їх мовами та культурами; між іспанським та германськими народами, їх мовами та культурами, а також ступеня їх взаємодії та взаємовпливу, їх розходження у часі. Використання історичного, етнолінгвістичного та лінгвокультурологічного підходів до вивчення мовних явищ дозволяє спостерігати запозичені факти культури та лінгвоконцепти в мовах та встановити їхню доцільність.

Висновки.

У межах теорії зіткнення етносів, їхніх мов і культур причиною первинного оформлення самотунної іберо-романської лінгвокультури можна вважати внутрішньодинамічні процеси, закладені у кризі (V ст.) та падінні (VI ст.) Римської Імперії, у розпаді романської лінгвокультури. Наслідки зіткнення з германською та арабською лінгвокультурами виявилися у повному несприйнятті германської лінгвокультури або частковому несприйнятті арабської лінгвокультури та в усвідомленні іспанцями власної національної лінгвокультурної ідентичності.

Перспективи подальших досліджень.

Вважаємо за доцільне продовжити дослідження, залучивши деякі дані суміжних наук, зокрема, психолінгвістики, релігієзнавства, антропології, соціології для доповнення малюнка лінгвокультурного простору стародавньої та середньовічної Іспанії.

Література

1. Алефиров, Н. Ф. *Лингвокультурология. Ценностно-смысловое пространство языка* (Москва, Флинт, 2010).
2. Заковоротная, М. В., Благодородцева, Е. А. *О роли языка в современных социальных трансформациях*, доступ 2014//n/o-rol-i-yazyka-y-sovremennyh-sotsialnyh-transformatsiyah
3. Кармин, А. С. *Культурология* (Санкт-Петербург, Лань, 2009).
4. Кассирер, Э. *Философия символических форм* (Москва, Санкт-Петербург,

(Актуальні питання етнолінгвістики [Актуальные вопросы этнолингвистики])

Ефект зіткнення лінгвокультур (іберійський ареал у ключі історичної етнолінгвістики) (Українською)

[Эффект столкновения лингвокультур (иберийского ареала в ключе исторической этнолингвистики) (На укр. яз.)]

© Корбозерова Н. М. [Корбозёрова Н. Н.] ninakor@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- Университетская книга, 2002), Т. 1.
5. Красных, В. В. Этнопсихоллингвистика и лингвокультурология (Москва, Гнозис, 2002).
 6. Новикова, Т. Б. «Заимствование лингвокультурных концептов (на материале английского и русского языков).» Автореф. канд. филол. наук, Волгоград, доступ 10.02.19//Cheloveknauka.com/zaimstvovanie-lingvokulturyh-kontsrptov
 7. Селіванова, О. О. *Сучасна лінгвістика: Напрями та проблеми* (Полтава, Довкілля-К, 2008).
 8. Телия, В. Н. *Русская фразеология: семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты* (Языки русской культуры, 1966).
 9. Черемисіна, Г. О. «Кельтороманський субстрат сучасного англійського лінгвокультурного простору.» *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, Серія: Філологія 10* (2014), доступ www.vestnik-philology.mgu.od.ua.archive

References

1. Alefirenko, N. F. *Linguocultural Studies. The value-meaning space of language* (Moscow, Flint, 2010).
2. Zakovorotnaya, M. V., Blagorodtseva, E. A. On the role of language in contemporary social transformations, 2014//n/o-rol-i-yazyka-y-sovremennyh-sotsialnyh-transformatsiyah
3. Carmine, A. S. *Cultural Studies* (SPb, Fallow, 2009).
4. Cassirer, E. *Philosophy of symbolic forms* (Moscow, SPb, University Book, 2002), Vol. 1.
5. Krasnykh, V. V. *Ethno-psycholinguistics and linguocultural studies* (Moscow, Gnosis, 2002).
6. Novikova, T. B. «Borrowing linguistic and cultural concepts (in English and Russian).» Abstract of PhD, Volgograd, 10.02.19//Cheloveknauka.com/zaimstvovanie-lingvokulturyh-kontsrptov
7. Selivanova, O. O. *Modern Linguistics: Direction and Problems* (Poltava, Environment-K, 2008).
8. Teliya, V. N. *Russian phraseology: pragmatic and linguocultural aspects* (Moscow, Languages of Russian Culture, 1966).
9. Cheremisina, G. O. «The Celto-Roman substrate of modern English linguistic and cultural space.» *Scientific Bulletin of the International Humanities University, Series: Philology 10*, www.vestnik-philology.mgu.od.ua.archive

(Current issues in ethnolinguistics)

Clash of Linguistic Ethnocultures and Its Effect (Iberian Region from the point of view of Historical Ethnolinguistics) (in Ukrainian) [Efekt zitzkennja lingvokul'tur (iberijs'kyj areal u kljuchi istorychnoi' etnolingvistyky)]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] ninakor@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ
[CURRENT ISSUES IN LINGUODIDACTICS / АКТУАЛЬНЫЕ
ВОПРОСЫ ЛИНГВОДИДАКТИКИ]**

УДК 811.411.2

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 14.08.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 17.08.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 92.36 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36.17>

СТАТУС ВІБРАНТІВ У СУЧАСНІЙ ФОНОЛОГІЇ ТА ФОНЕТИЦІ

Ольга Миколаївна Кеба (м. Київ, Україна)

olgakeba555@gmail.com

асистент кафедри романської філології
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Шевченка 14

Статтю присвячено вивченню дрижачих звуків / вібрантів. Для сучасної лінгвістики характерним є прагнення до вивчення звукових функціональних одиниць усного мовлення, які забезпечують адекватність сприйняття змісту та ефективність комунікації. З'ясування природи дрижачих звуків (вібрантів) належить до найбільш дискусійних питань загальної фонетики. Вони завжди привертали увагу фонетистів і ставали об'єктом численних досліджень. Основною характеристикою вібрантів є присутність однієї або декількох миттєвих переривань під час виходу повітря. Для творення дрижачих звуків вирішальними є рухи язикового м'яза. Система вібрантів кожної мови характеризується набором специфічних артикуляторно-акустичних ознак. Мовна традиція визначає ту або іншу фонетичну характеристику фонем, що входять до складу даної мови. Вирішити питання про природу дрижачих приголосних можна тільки за допомогою ґрунтовного комплексного дослідження їх фізіологічних, акустичних та спектральних характеристик із застосуванням сучасних можливостей експериментальної фонетики. Вивчення фізіологічних та акустичних властивостей

(Актуальні питання лінгводидактики [Актуальные вопросы лингводидактики])

Статус вібрантів у сучасній фонології та фонетичі (Українською) [Статус вибрантов в современной фонологии и фонетике (На укр. яз.)]

© Кеба О. М. [Кеба О. Н.] olgakeba555@gmail.com

таких звукоутворень необхідне для отримання їх правильної фонологічної інтерпретації.

Ключові слова: дрижачі звуки, вібранти, артикуляторні та акустичні характеристики.

STATUS OF VIBRANTS IN MODERN PHONOLOGY AND PHONETICS

Olga M. Keba (Kyiv, Ukraine)

olgakeba555@gmail.com

Lecturer of Romance Philology Department,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article is devoted to the study of vibrant sounds / vibrants. Modern linguistics is characterized by the desire to study the sound functional units of oral speech, which ensure the adequacy of perception of content and the effectiveness of communication. Figuring out the nature of vibrant sounds (vibrants) belongs to the most debatable issues of general phonetics. They have always attracted the attention of phonetists and have become the subject of numerous studies. The main characteristic of the vibrants is the presence of one or more instant interruptions during the release of air. For the formation of vibrant sounds are crucial movements of the language muscle. The system of vibrants of each language is characterized by a set of specific articulatory and acoustic features. Language tradition defines one or another phonetic characteristic of the phoneme, which is part of the language. The question of the nature of vibrant sounds can be solved only with a detailed comprehensive study of their physiological, acoustic and spectral characteristics using modern possibilities of experimental phonetics. The study of the physiological and acoustic properties of such sounds is necessary to obtain their correct phonological interpretation.

Key words: vibrant sounds, vibrants, articulatory and acoustic characteristics.

СТАТУС ВИБРАНТОВ В СОВРЕМЕННОЙ ФОНОЛОГИИ И ФОНЕТИКЕ

Ольга Николаевна Кеба (г. Киев, Украина)

olgakeba555@gmail.com

ассистент кафедры романской филологии
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченка
(Министерство образования и науки Украины)
01601, м. Киев, бульвар Шевченко 14

Статья посвящена изучению дрожащих звуков /вибрантов. Для современной лингвистики характерным является стремление к изучению звуковых функциональных единиц устной речи, которые обеспечивают адекватность восприятия содержания и эффективность коммуникации. Выяснение природы дрожащих звуков (вибрантов) принадлежит к наиболее дискуссионным вопросам общей фонетики. Они всегда привлекали внимание фонетистов и становились объектом многочисленных исследований. Основной характеристикой вибрантивов является присутствие одной или нескольких мгновенных прерываний во время выхода воздуха. Для образования дрожащих звуков решающими являются движения языковой мышцы. Система вибрантивов каждого языка характеризуется набором специфических артикуляторно-акустических признаков. Языковая традиция определяет ту или другую фонетическую характеристику фонемы, которая входит в состав данного языка. Решить вопрос о природе дрожащих звуков можно только с помощью детального комплексного исследования их физиологических, акустических и спектральных характеристик с применением современных возможностей экспериментальной фонетики. Изучение физиологических и акустических свойств таких звукообразований необходимо для получения их правильной фонологической интерпретации.

Ключевые слова: дрожащие звуки, вибрант, артикуляторные и акустические характеристики.

Вступ

Для фонології давніх та сучасних мов особливий інтерес представляють такі звукові сегменти як дрижачі звуки або вібранти (вібрант; дрижачий; вібруючий від лат. *vibrans* "дрижачий").

З'ясування природи вібрантів належить до найбільш дискусійних

питань загальної фонетики. Вони завжди привертали увагу фонетистів і ставали об'єктом численних досліджень.

Вібранти відносяться до найважчих для вимови в різних мовах світу. Про це свідчить той факт, що в багатьох мовах цей звук з'являється пізно у мові дітей і часто в своїх індивідуальних реалізаціях, що відхиляються від норми (девіаційних) [7]. При вивченні іноземної мови цей звук також може представляти чималі труднощі як для того, хто навчається при освоєнні звуку, так і для того, хто навчає при постановці вимови [4, с. 22].

Актуальність теми. На сьогоднішній день актуальним є питання ефективності комунікації, яке, в свою чергу, потребує вивчення звукових одиниць усного мовлення для забезпечення адекватності сприйняття змісту.

Мета статті – визначити типи дрижачих звуків (вібрантів) у сучасній фонетиці та фонології.

Об'єктом дослідження є дрижачі звуки (вібранти) у різних мовах світу. **Предметом дослідження** є артикуляційні умови творення вібрантів та їх акустичні особливості. **Матеріалом дослідження** слугували фундаментальні праці зарубіжних вчених та представників вітчизняної лінгвістики. **Наукова новизна.** Узагальнено типи вібрантів за фонологічною та фонетичною ознаками.

Основний зміст

Вібранти об'єднують групу звуків, головною характеристикою яких є присутність однієї або декількох миттєвих переривань під час виходу повітря. При їх творенні активний мовний орган може коливатися, вібрувати, перериваючи на дуже короткий час струмінь видихуваного повітря. Внаслідок переривання повітряного струменя виникає низка послідовних ритмічних вибухів, які своєю силою незрівнянно слабші, ніж при творенні зімкнених приголосних [6, с. 54].

Механізм утворення дрижачих приголосних представлений наступним чином: який-небудь активний орган (кінчик язика або увула) зближується з пасивним органом до утворення дуже вузької щілини або дуже слабкого зімкнення. Коливання починаються тоді, коли видихуваний струмінь повітря проривається через створену таким чином перепону [1, с. 146].

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Але неправильно розглядати дрижання як деякий вид зімкнення, при якому відбувається швидка зміна зімкнення з вибухом. Як би це було так, то одноударний дрижачий не відрізнявся б від зімкненого [1, с. 146].

На відміну від вибухових приголосних, вібрантна змичка не супроводжується подальшим вибухом, оскільки її тривалість дуже мала для створення значного надлишкового тиску [2, с. 181-182].

З фізіологічного погляду, зважаючи на спосіб артикуляції, дрижачі приголосні звуки відносяться до категорії щілинних, або тривалих приголосних. Голосовий канал не відкритий широко, а звужений так, що повітря може проходити протягом усього часу творення звука. При артикуляції дрижачих язык або язичок (увула) починають вібрувати, утворюючи різні категорії [r] – язикові дрижачі та увулярні дрижачі [5, с. 65- 67].

За способом творення вібранти відносяться до зімкнено-прохідних приголосних, які утворюються одночасним поєднанням зімкнення і проходу (щілини). Органи мовлення змикаються, але десь залишається щілина для повітря. При творенні дрижачих приголосних артикулятор (язык або язичок) дрижить і, таким чином, то закриває, то відкриває шлях для повітря [3, с. 116].

За способом артикуляції дрижачі приголосні відносяться до відкритих приголосних, які у творенні складу можуть відігравати роль голосного, на відміну від зімкнених, або закритих, які є власне приголосними [5, с. 63]. Власне приголосний не є незалежним звуком, він артикулюється разом з голосним (про що свідчить його назва приголосний); проте відкриті приголосні не потребують для своєї артикуляції підтримки голосного [5, с. 64].

Класифікація за місцем творення вібрантів ґрунтується на дії активних і пасивних мовних органів при утворенні фокуса їх артикуляції.

Для творення дрижачих звуків (вібрантів) вирішальними є рухи язикового м'яза [5, с. 64]. До цієї категорії звуків входять різні види [r]. Їх розрізняють за пасивним і активним органами або за частиною язикового м'яза, що починає вібрувати [5, с. 70].

1) [r] *язиковий апікальний*. Кінчик языка піднімається до альвеол, таким було нормальне звучання [r] у старогрецькій і латинській мовах; 2) *язиковий без дрижання* (позначається [ɹ]). Язык має ту саму позицію, що й для попереднього

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

звука, але не вібує; повітря вільно проходить між язиком і альвеолами. Цей звук дуже близький до [z]. Як видно з авторського опису, цей звук належать не до дрижачих, а до щілинних; 3) *увулярний дрижачий* (позначається [R]). Кінчик язика опущений, задня частина язика піднімається й утворює прохід між м'яким піднебінням, а язичок або все м'яке піднебіння починає вібрувати; цей звук не залишає жодного сліду на штучному піднебінні; 4) [r] *велярний не дрижачий* ([ɹ]); 5) [r] *фарингальний* або [r] *велярний спірантний* ([ɾ]) з'являється у мові албанських румунів; цей звук близький до [g]. Цей звук, за авторським описом також не можна віднести до дрижачих [5, с. 70-71].

Як видно з авторського опису, звук за номерами 2, 4, 5 належать не до дрижачих, а до щілинних.

Артикуляційні умови творення вібрантів визначають їх акустичні особливості. Щодо активності голосового джерела вібранти належать до *сонорних* (лат. *sonore* – звучно, голосно) приголосних, що складаються з голосу та шуму з перевагою голосу (тону), при артикуляції яких мовні органи хоча й зближуються в основному таким же способом, як і при творенні шумних приголосних, проте щілина при цьому утворюється досить широка, і повітряний струмінь, проходячи крізь неї, не створює сильного шуму, властивого шумним приголосним [6, с. 46].

Група сонорних приголосних за ознакою щілинності/зімкненості становить особливий інтерес. При їх утворенні потік повітря не переривається, але в ротовій порожнині перешкода все одно утворюється. Отже, якщо повітря виходить через ніс, то їх відносять до зімкнених, а якщо повітря виходить ротом, то – до щілинних [6, с. 46].

За існуючої різноманітності способів творення сонорні об'єднуються за однією спільною ознакою: вихід повітря практично не переривається, незважаючи на локалізоване зімкнення язика, і голосова робота майже не послаблюється [6, с. 47].

Сонорним властиві ознаки як голосних, так і приголосних. З акустичного погляду вони наближаються до голосних: тон у них переважає над шумом. З анатомо-фізіологічного погляду вони мають майже всі ознаки відповідних дзвінких приголосних: творення їх локалізоване у певному місці,

(Current issues in linguodidactics)

Status of vibrants in modern phonology and phonetics (in Ukrainian) [Status vibrantiv u suchasnij fonologii' ta fonetici]© Keba O. M. [Keba O. M.] olgakeba555@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

напруження мовного апарату зосереджене лише там, де зближуються артикуляційні органи [6, с. 55].

Що стосується аеродинамічного режиму, вібранти мов світу в переважній більшості є дзвінками, і глухими, зазвичай, є ті, які комбінуються з глухими фрикативними або тими, які мають тенденцію зникати або перетворюватися у [h]; тобто дзвінкість у вібрантів це практично універсальна характеристика [9].

Висновки. Детальний аналіз вібрантів, як звукових сегментів, виявив, що вони володіють специфічними артикуляторними та акустичними характеристиками, які можуть бути описані як щось середнє між ознаками вибухового приголосного та голосного. Вони володіють величезною внутрішньодикторською та міждикторською варіативністю, в силу чого вібрант характеризується великим потенціалом для ідентифікації мовців [8]. Так, вібрант може відрізнитися у різних мовців, наприклад, кількістю змичних компонентів та амплітудою коливань, внаслідок чого можна говорити про вібранти як про один з "опорних пунктів" при розпізнаванні мовлення та ідентифікації мовця [8]. Проте, під час вирішення даних завдань перешкодою буде внутрішньо дикторська варіативність, обумовлена позиційно-комбінаторними факторами [4, с. 22].

Подальші перспективи досліджень.

Можна сказати, що на сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки невирішеною задачею є співвіднесеність [ɣ]-звуків до певної категорії приголосних, оскільки не існує спільного знаменника для встановлення їх визначальних артикуляторних та акустичних характеристик, зважаючи на їх величезну варіативну різноманітність.

Література

1. Зиндер, Л.Р. *Общая фонетика* (Москва, Высшая школа, 1979), 312.
2. Кодзасов, С. В., Кривнова, О. Ф. *Общая фонетика* (Москва, 2001), 534.
3. Кочерган, М. П. Вступ до мовознавства, 2-ге вид. (Київ, ВЦ «Академія», 2008), 368.
4. Лосева, Е. В. «Формирование многоязычной фонетической базы данных: применительно к речевой реализации вибрантов.» Автореф. дисс. канд.

(Актуальні питання лінгводидактики [Актуальные вопросы лингводидактики])
Статус вібрантів у сучасній фонології та фонетичі (Українською) [Статус вибрантов в современной
фонологии и фонетике (На укр. яз.)]

© Кеба О. М. [Кеба О. Н.] olgakeba555@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

філол. наук, Москва, 2006.

5. Росетті, А. Вступ до фонетики, переклад з румунської С. В. Семчинського за ред. і з передм. Л. Г. Скалозуб (Київ, Вища школа, 1974), 134.
6. *Сучасна українська літературна мова. Фонетика*, автори Н. П. Плющ, О. В. Бас-Коненко, З. В. Дудник (Київ, Видавничо-пліграфічний центр «Київський університет», 2002): 173.
7. Dalston, R. M. «Acoustic characteristics of English /w, r, l/ spoken correctly by young children and adults.» *Journal of the Acoustical Society of America* 57 (1975): 462-469.
8. Jessen, M. *Phonetic implementation of the distinctive auditory features [voice] and [tense] in stop consonants* (Berlin, Mouton de Gruyter, 2001), 372.
9. Martínez, C. E., Fernández Planas, A. M. *Manual de fonética española. Articulaciones y sonidos del español*, 1ª edición (Barcelona, Editorial Ariel, S.A., 2007), 256.

Reference

1. Zinder, L. R. *General phonetics* (Moscow, Higher School, 1979), 312.
2. Kodzasov, S. V., Krivnova, O.F. *General phonetics* (Moscow, 2001), 534.
3. Kochergan, M. P. *Introduction to Linguistics*, 2-ge ed. (Kyiv, Exhibition Center "Academy", 2008), 368.
4. Loseva, E. V. «Formation of a multilingual phonetic database: in relation to the speech implementation of vibrants.» Abstract PhD, Moscow, 2006.
5. Rosetti, A. *Introduction to Linguistics*, trans. from romanian S. V. Semchinsky ed. and with foreword of L. G. Skalozub (Kyiv, Vyshcha school, 1974), 134.
6. *Modern Ukrainian language. Phonetics*, N. P. Ivy, O. V. Bas-Konenko, Z. V. Dudnik, O. M. Zuban (Kyiv, Vydavnycho-pligrafichnyj centr «Kyiv's'kyj universytet», 2002): 173.
7. Dalston, R. M. «Acoustic characteristics of English /w, r, l/ spoken correctly by young children and adults.» *Journal of the Acoustical Society of America* 57 (1975): 462-469.
8. Jessen, M. *Phonetic implementation of the distinctive auditory features [voice] and [tense] in stop consonants* (Berlin, Mouton de Gruyter, 2001), 372.
9. Martínez, C. E., Fernández Planas, A. M. *Manual de fonética española. Articulaciones y sonidos del español*, 1ª edición (Barcelona, Editorial Ariel, S.A., 2007), 256.

(Current issues in linguodidactics)

Status of vibrants in modern phonology and phonetics (in Ukrainian) [**Status vibrativ u suchasnij fonologii' ta fonetyci**]

© Keba O. M. [Keba O. M.] olgakeba555@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ВИМОГИ ДО ПУБЛІКАЦІЙ:

Надсилати матеріали для публікації на електронну скриньку журналу **zbirnykninako@ukr.net**:

- статтю у форматі A4 (Microsoft Word);
- назву статті та відомості про автора (*прізвище, ім'я, по батькові, назва статті, місце роботи, науковий ступінь і вчене звання / навчання в аспірантурі, докторантурі, адреса для листування, телефон, e-mail, факс* (за наявності) трьома мовами;
- дві відскановані рецензії на статтю.

Усі три файли повинні бути прикріплені до одного листа. Назви файлів пишуться тільки латиницею. Наприклад: **Ivanenko_article** для статті, **Ivanenko_details** для відомостей про автора, **Ivanenko_reviews** для рецензій.

Мови публікації – **українська, англійська, німецька, іспанська, італійська, новогрецька, французька, російська.**

Обсяг статті – від 8 сторінок

Згідно з вимогами до фахових видань, текст статті повинен містити: «постановку проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття; формулювання цілей статті (постановку завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку».

У статті обов'язковими є розділи, назви яких подаються напівжирним шрифтом:

Вступ, який охоплює постановку проблеми, короткий огляд найновіших публікацій з теми дослідження, актуальність, мету, об'єкт та предмет дослідження, наукову новизну, матеріали та методи дослідження.

Огляд наукової літератури.

Основний зміст.

Отримані результати, їх обговорення.

Висновки дослідження.

Перспективи подальших наукових розвідок.

Література та джерельна база дослідження (мовою оригіналу).

References.

Структура статті:

- номер УДК (верхній лівий кут);
- поряд з УДК – зазначається розділ, в якому має бути розміщено статтю:
Актуальні питання ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА;
Актуальні питання ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І
ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА;
Актуальні питання ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА;
Актуальні питання СОЦІОЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ПСИХОЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ;
Актуальні питання ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ;
Актуальні питання ЕТНОЛІНГВІСТИКИ;
Актуальні питання ЛІНГВОДИДАКТИКИ;
Актуальні питання ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА.
- назва статті, прізвище, ім'я та по батькові трьома мовами: українською, російською, англійською (вирівнювання по центру, великими літерами, напівжирним шрифтом Times New Roman 14 пт);
- анотації та ключові слова трьома мовами: українською (до 100 слів), російською (до 100 слів), англійською (200–250 слів). Якщо стаття написана іншою мовою, то анотація наводиться також мовою статті. Вирівнювання за шириною, курсив, Times New Roman 14 пт;

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- основний текст статті (міжрядковий інтервал – мінімум 12 пт, вирівнювання за шириною, відступ першого рядка – 1 см., шрифт – Times New Roman: основний текст – 14 пт; поля: верхнє – 1,9 см., нижнє – 1,9 см., ліве – 1,7 см., праве – 1,7 см). Формат графічних файлів: рисунки повинні бути збережені у форматі jpeg із роздільною здатністю 300 точок на дюйм. Їх необхідно додатково надіслати в окремому файлі.
- Література (Chicago Style: Notes and Bibliography): Література у списку повинна бути розташована в алфавітному порядку (Times New Roman 12 пт). Назви джерел подаються мовою оригіналу.
- Джерела ілюстративного матеріалу: За нумерацією цей список продовжує список літератури.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): Список оформлений згідно вимог (Chicago Style: Notes and Bibliography) з транслітерованими кириличними назвами (система транслітерації BGN (Board of Geographic Names). Можна використовувати автоматичні конвертори: <http://translit.net/ua/> – для української та <http://translit.net/ru/> – для російської мов. У квадратних дужках подається переклад назви англійською.

У тексті слід **чітко розрізняти дефіс (-) і тире (–)**.

Приклади у тексті друкуються курсивом, для виділення окремих елементів у прикладах використовується підкреслення.

Посилання в тексті подаються у квадратних дужках, наприклад, [11, с. 8], де номер збігається з порядковим номером джерела у списку літератури; якщо необхідно зазначити кілька джерел, їхні номери відокремлюються крапкою з комою, наприклад, [1; 5; 9].

Під рисунками спочатку повинен бути загальний підпис, а потім пояснення усіх наявних на них цифрових та буквених позначень.

Положення про конфіденційність

Імена та електронні адреси, які вказують користувачі сайту цього журналу, використовуються виключно для виконання внутрішніх технічних завдань цього журналу і не передаються стороннім особам.

PUBLISHING REQUIREMENTS:

Submit your materials to the journal's email **zbirnykninako@ukr.net**:

- manuscript in A4 format Microsoft Word;
- title of the article and the author's details (first name, patronymic, last name, title of the article, affiliation, academic degree, academic rank, doing a postgraduate course, working for a DSc's degree, address, telephone, email, fax (if available) in three languages;
- two reviews of the article (scanned copies).

All three files should be attached to one letter. Names of the files are Romanized. E.g. **Ivanenko_article** for the article, **Ivanenko_details** for the author's details, **Ivanenko_reviews** for reviews.

Manuscripts are accepted in Ukrainian, English, German, Spanish, Italian, Greek, French, Russian.

Minimum length of paper – 8 pages.

In accordance with requirements for specialized journals, each paper should have such essential elements as introduction of the issue and its link to current research issues and practical tasks, overview of recent findings and publications that have initiated the issue and influenced the study, indicating the gap in the previous research and outlining the purpose of the present research, the body, discussing the research findings, the conclusions and recommendations for future implementation or future research in the area.

The paper should have such sections as:

Introduction (introducing the issue, giving overview of recent research, stating topicality, purpose, subject matter and object of the research, its novelty, materials used and methods applied);

Findings and Their Discussion;

Literature review Conclusions;

Prospects for Further Research;

References and Illustrative Materials (in the original language);

References.

The section headings in the text of the article are given in bold.

Paper structure:

Margins: top – 1.9 cm., bottom – 1.9 cm., left – 1.7 cm., right – 1.7 cm.

- UDC number (top left corner);
- near UDC number it is desirable to indicate the section, to which the article belongs:

Current issues IN GENERAL LINGUISTICS;

Current issues IN COMPARATIVE AND HISTORICAL

LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY;

Current issues IN LITERARY STUDIES;

Current issues IN SOCIOLINGUISTICS;

Current issues IN PSYCHOLINGUISTICS;

Current issues IN LINGUISTIC SEMANTICS;

Current issues IN PRAGMALINGUISTICS;

Current issues IN COGNITIVE LINGUISTICS;

Current issues IN COMMUNICATIVE LINGUISTICS;

Current issues IN LINGUOCULTURAL STUDIES;

Current issues IN ETHNOLINGUISTICS;

Current issues IN LINGUODIDACTICS;

Current issues IN TRANSLATION STUDIES.

- title of the article, name and first name in three languages: Ukrainian, Russian, English (Times New Roman 14 pt, capitalized, bold, center justified);
- abstracts and key words in three languages: Ukrainian (up to 100 words),

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Russian (up to 100 words) and English (200–250 words). If the paper is in any other language, the abstract in the original language is provided as well. The text of the abstract is in Times New Roman 14 pt, italicized, fully justified.

- body of the article (Times New Roman 14 pt, spaced – at least 12 pt, fully justified, a 1 cm first line indent.). Figures (graphs, charts, diagrams) and pictures are saved in the jpeg format with 300 dpi resolution and are additionally sent in a separate file.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): References are given in alphabetical order, with items in Cyrillic script (Times New Roman 12 pt). Titles are provided in the original language.
- Sources of Illustrative Material. The counter continues from the reference list.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): References in Cyrillic script are transliterated using BGN (Board of Geographic Names) transliteration system <http://translit.net/ua/> for Ukrainian or <http://translit.net/ru/> for Russian and followed by the English translation in square brackets.
- Hyphens (-) and dashes (–) are to be **consistently differentiated**.
- Text fragments provided as illustrations should be given in italics, with underlining used to distinguish certain elements from the text.
- In-text citations are provided in square brackets with the first figure indicating the number of the source in the reference list, for example [11, p. 8]; if it is necessary to mention several sources, their numbers are separated with a semicolon, for example [1; 5; 9].

All tables and pictures should have their titles or labels.

ТРЕБОВАНИЯ К ПУБЛИКАЦИЯМ:

Присылать материалы для публикации на электронный ящик журнала **zbirnykninako@ukr.net**:

- статью в формате A4 (Microsoft Word);
- название статьи и сведения об авторе (фамилия, имя, отчество, название статьи, место работы, научная степень и ученое звание / учебы в аспирантуре, докторантуре, адрес для переписки, телефон, e-mail, факс (при наличии) тремя языках;
- две отсканированные рецензии на статью

Все три файла должны быть прикреплены к одному письму. Названия файлов пишутся только латиницей. Например: **Ivanenko_article** для статьи, **Ivanenko_details** для сведений об авторе, **Ivanenko_reviews** для рецензий.

Языки публикации – **украинский, английский, немецкий, испанский, итальянский, новогреческий, французский, русский.**

Объем статьи – от 8 страниц

Согласно требованиям к профессиональным изданиям, текст статьи должен содержать «постановку проблемы в общем виде и ее связь с важными научными и практическими задачами; анализ последних исследований и публикаций, в которых начато решение этой проблемы и на которые опирается автор, выделение нерешенных ранее частей общей проблемы, которым посвящается эта статья; формулирование целей статьи (постановку задачи); изложение основного материала исследования с полным обоснованием полученных научных результатов; выводы из этого исследования и перспективы дальнейших исследований в этом направлении». В статье обязательны разделы, названия которых подаются полужирным шрифтом:

Введение, который охватывает постановку проблемы, краткий обзор новейших публикаций по теме исследования, актуальность, цель, объект и предмет исследования, научная новизна, материалы и методы исследования.

Основное содержание.

Обзор научной литературы.

Полученные результаты, их обсуждения.

Выводы исследования.

Перспективы дальнейших научных исследований.

Литература и родниковая база исследования.

References (оформленные согласно требованиям зарубежных стандартов).

Структура статьи:

- номер УДК (верхний левый угол);
- рядом с УДК – обозначается раздел, в котором должна быть размещена статья:

Актуальные вопросы ОБЩЕГО ЯЗЫКОЗНАНИЯ;

Актуальные вопросы СРАВНИТЕЛЬНО-ИСТОРИЧЕСКОГО И
ТИПОЛОГИЧЕСКОГО ЯЗЫКОЗНАНИЯ;

Актуальные вопросы ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЯ;

Актуальные вопросы СОЦИОЛИНГВИСТИКИ;

Актуальные вопросы ПСИХОЛИНГВИСТИКИ;

Актуальные вопросы ЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ СЕМАНТИКИ;

Актуальные вопросы ПРАГМАЛИНГВИСТИКИ;

Актуальные вопросы КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ;

Актуальные вопросы КОММУНИКАТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ;

Актуальные вопросы ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИИ;

Актуальные вопросы ЭТНОЛИНГВИСТИКИ;

Актуальные вопросы ЛИНГВОДИДАКТИКИ;

Актуальные вопросы ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЯ.

- название статьи, фамилия, имя, отчество на трех языках: украинском, русском, английском (выравнивание по центру, прописными буквами, полужирным шрифтом Times New Roman 14 пт);
- аннотации и ключевые слова на трех языках: украинском (до 100 слов) на русском (до 100 слов), английском (200-250 слов). Если статья написана на другом языке, то аннотация приводится также на языке статьи. Выравнивание по ширине, курсив, Times New Roman 14 пт;

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- основной текст статьи (межстрочный интервал – минимум 12 пт, выравнивание по ширине, отступ первой строки – 1 см., Шрифт – Times New Roman: основной текст – 14 пт; поля: верхнее – 1,9 см., нижнее – 1,9 см., левое – 1,7 см., правое – 1,7 см.). Формат графических файлов: рисунки должны быть сохранены в формате jpeg с разрешением 300 точек на дюйм. Их необходимо дополнительно направить в отдельном файле.
- Литература в списке должна быть расположена в алфавитном порядке, список оформлен в соответствии с требованиями (MLA STYLE) (Times New Roman 12 пт). Названия источников подаются на языке оригинала.
- Источники иллюстративного материала: По нумерацией этот список продолжает список литературы.
- References (MLA STYLE): Список оформлен согласно требованиям MLA с транслитерированных кириллическими названиями (система транслитерации BGN (Board of Geographic Names). Можно использовать автоматические конверторы: <http://translit.net/ua/> – для украинского и <http://translit.net/ru/> – для русского языков. В квадратных скобках подается перевод названия на английском.

В тексте следует **четко различать дефис (-) и тире (–)**.

Примеры в тексте печатаются курсивом, для выделения отдельных элементов в примерах используется подчеркивания.

Ссылки в тексте даются в квадратных скобках, например, [11, с. 8], где номер совпадает с порядковым номером источника в списке литературы; если необходимо отметить несколько источников, их номера отделяются точкой с запятой, например, [1; 5; 9].

Под рисунками сначала должен быть общий подпись, а потом объяснения всех имеющихся на них цифровых и буквенных обозначений.

Положение о конфиденциальности

Имена и электронные адреса, которые указывают пользователи сайта этого журнала, используются исключительно для выполнения внутренних технических задач этого журнала и не передаются третьим лицам.

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА

<i>Токменко О. П.</i> Мовна політика Євросоюзу та Ради Європи	13
<i>Кушнірєва А. О.</i> Мовна картина світу та її відтворення у англійській фразеології	24

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО- ІСТОРИЧНОГО І ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА

<i>Галян О. В.</i> Антонімічні відношення у французькій фізичній терміносистемі	37
---	----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

<i>Данилич В. С.</i> Становлення Національних функцій літератури середньовічної Піренейської Романії	50
--	----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ

<i>Нестеренко Н. М., Лисенко К. В.</i> Специфіка просодії повтору як риторичного прийому в публічному виступі	65
---	----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

<i>Крючков Г. Г.</i> Графічна гібридизація сучасної французької лексики	82
---	----

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Ломакіна І. А. Семантико-прагматичні особливості дискурсивного маркера *bienso* у сучасній іспанській прозі (на матеріалі роману К. Л. Сафона «Гра янгола» 90

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ

Артемova Л. В. “La leyenda negra” у сучасній іспанській авторській публіцистиці 102

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ

Гурмак Ю. М. Актуальні підходи дослідження анафоричних процесів у франкомовному дискурсі 117

Косович О. В. Термінологія французької лінгвістики та лінгвістична синергетика 129

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ

Гулей М. Д. Стратегії переконання у французькому ультраправому дискурсі 144

Лабенко О. А. Жанрові особливості ділової писемної комунікації у французькій мові 157

Любишкіна І. О. Спенгліш як сучасний лінгвістичний феномен у США 170

Миронова Н. В. Мовний і культурний код: їх взаємодія в лінгвокультурному просторі [*Myronova N. V. Codes de langue et de culture: leur interaction dans l'espace linguoculturel*] 180

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ

Попова Н. М. Індивідуальний стиль автора з погляду лінгвокультурної концептології: лексико-семантичний аспект (на матеріалі творів Ізабель Альенде) 194

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕТНОЛІНГВІСТИКИ

Корбозерова Н. М. Ефект зіткнення лінгвокультур (іберійський ареал у ключі історичної етнолінгвістики) 209

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ

Кеба О. М. Статус вібрантів у сучасній фонології та фонетиці 219

Вимоги до публікацій 227

Publishing requirements 230

Требования к публикациям 233

ЗМІСТ 236

CONTENTS 239

СОДЕРЖАНИЕ 242

CONTENTS

CURRENT ISSUES IN GENERAL LINGUISTICS

Tokmenko O. P. European Union and Council of Europe's language trends 13

Kushnierova A. O. The verbal world picture and its representation in english phraseology 24

CURRENT ISSUES IN COMPARATIVE AND HISTORICAL LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY

Halyan O. V. Antonymic relations in French physics terminology 37

CURRENT ISSUES IN LITERARY STUDIES

Danylych V. S. The formation of national functions of literature of medieval Iberian Romania 50

CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS

Nesterenko N. M., Lyssenko C. V. Specificity of Repetition as a Rhetoric Device in public speech 65

CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC SEMANTICS

Kriuchkov H. H. Graphic hybridization of modern French vocabulary 82

Lomakina I. A. Semantic-pragmatic features of discourse marker *bueno* in modern spanish prose (based on the C. R. Zafon novel «Angel's game») 90

CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS

Artemova L. V. “La leyenda negra” in contemporary Spanish authors’ articles 102

CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS

Gurmak Y. M. Current approaches to the research of anaphorical processes in the French-language discourse 117

Kosovych O. V. Terminology of French linguistics and linguistic synergetics 129

CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC COMMUNICATIONS

Hulei M. D. Persuasion strategies in the French ultra-right discourse 144

Labenko O. A. Genre peculiarities of business written communication in French 157

Lyubyshkina I. O. Spenglish as a modern linguistic phenomenon in the USA 170

Myronova N. V. Language and cultural codes: their interaction in linguo-cultural space [**Myronova N. V.** Codes de langue et de culture: leur interaction dans l’espace linguoculturel] 180

CURRENT ISSUES IN LINGUOCULTURAL STUDIES

Popova N. M. Author's individual style from lingocultural conceptology view: lexical-semantic ASPECT (on Isabel Allende's novels) 194

CURRENT ISSUES IN ETHNOLINGUISTICS

Korbozerova N. M. Clash of Linguistic Ethnocultures and Its Effect (Iberian Region from the point of view of Historical Ethnolinguistics) 209

CURRENT ISSUES IN LINGUODIDACTICS

Keba O. M. Status of vibrants in modern phonology and phonetics 219

Вимоги до публікацій 227

Publishing requirements 230

Требования к публикациям 233

ЗМІСТ 236

CONTENTS 239

СОДЕРЖАНИЕ 242

СОДЕРЖАНИЕ

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ОБЩЕГО
ЯЗЫКОЗНАНИЯ

<i>Токменко Е. П.</i> Языковые тенденции Евросоюза и Совета Европы	13
--	----

<i>Кушнерова А. А.</i> Языковая картина мира и ее репрезентация в английской фразеологии	24
--	----

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СРАВНИТЕЛЬНО-
ИСТОРИЧЕСКОГО И ТИПОЛОГИЧЕСКОГО
ЯЗЫКОЗНАНИЯ

<i>Галян О. В.</i> Антонимические отношения во французской физической терминосистеме	37
--	----

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЯ

<i>Данилич В. С.</i> Становление национальных функций литературы средневековой Пиренейской Романии	50
--	----

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОЦИОЛИНГВИСТИКИ

<i>Нестеренко Н. Н., Лысенко Е. В.</i> Специфика просодии повторения как риторический прием в публичных выступлениях	65
--	----

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ
СЕМАНТИКИ

<i>Крючков Г. Г.</i> Графическая гибридизация современной французской лексики	82
---	----

<i>Ломакина И. А.</i> Семантико-прагматические особенности дискурсивного маркера <i>viene</i> в современной испанской прозе (на материале романа К. Л. Сафона «Игра Ангела»)	90
--	----

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ
ПРАГМАЛИНГВИСТИКИ***Артёмов Л. В.* “La leyenda negra” в современной испанской авторской публицистике 102**АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ КОГНИТИВНОЙ
ЛИНГВИСТИКИ***Гурмак Ю. М.* Актуальные подходы исследования анафорических процессов во франкоязычном дискурсе 117*Косович О. В.* Терминология французской лингвистики и лингвистическая синергетика 129**АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ КОММУНИКАТИВНОЙ
ЛИНГВИСТИКИ***Гулей М. Д.* Стратегии убеждения во французском ультраправом дискурсе 144*Лабенко О. А.* Жанровые особенности деловой письменной коммуникации во французском языке 157*Любышкина И. О.* Спэнглиш как современный лингвистический феномен в США 170*Миронова Н. В.* Языковой и культурный код: их взаимодействие в лингвокультурном пространстве [*Myronova N. V.* Codes de langue et de culture: leur interaction dans l'espace linguoculturel] 180**АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ
ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИИ***Попова Н. Н.* Индивидуальный стиль автора с точки зрения лингвокультурной концептологии: лексико-семантический аспект (на материале произведений Изабель Альендэ) 194

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЭТНОЛИНГВИСТИКИ

Корбозёрова Н. Н. Эффект столкновения лингвокультур
(иберийского ареала в ключе исторической этнолингвистики) 209

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЛИНГВОДИДАКТИКИ

Кеба О. Н. Статус вибрантов в современной фонологии и фонетике
..... 219

Вимоги до публікацій 227

Publishing requirements 230

Требования к публикациям 233

ЗМІСТ 236

CONTENTS 239

СОДЕРЖАНИЕ 242

Підп. до друку 04.11.2019. Формат 60×84¹/₁₆. Папір. офс. Гарнітура “Таймс”. Друк. офс.
Ум. друк. арк. 1,9. Обл.-вид. арк. 1,9. Наклад 300 прим. Зам. 575.

Віддруковано у ТОВ-Видавництві “ЛОГОС” із оригіналів автора.

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 201 від
27.09.2000 р. 01030, Київ-30, вул. Богдана Хмельницького, 10, тел. 235-60-03